PAULO COELHO

PAULO COELHO

ALEPH

CUPRINS:

Rege al regatului meu.
Bambusul chinezesc.
Felinarul străinului.
Dacă vântul rece va trece.
Împărţind suflete.
Ochii lui Hilal.
Casa Ipatiev.
Aleph.
Visătorii nu pot fi domesticiţi.
Ca lacrimile în ploaie.
Chicago al Siberiei.
Drumul Păcii.
Inelul de foc.
Să crezi chiar şi când eşti discreditată.
Frunzuliţele ceaiului.
A cincea femeie.
Ad Extirpanda.
Neutralizând forţa fără mişcare.
Trandafirul auriu.
Acvila de pe Baikal.
Frica de frică.
Oraşul.
Apelul telefonic.
Sufletul Turciei.

Diametrul lui era de vreo doi-trei centimetri, dar spaţiul cosmic se afla aici, fără ca mărimea să-i fie micşorată. Orice

lucru… era un infinit de lucruri, pentru că eu îl vedeam din toate punctele Universului.

— Jorge Luis Borges, Aleph1

Eu nu cunosc nimic, tu totul ştii, Dar viaţa mea nu va fi irosită, Căci este scris că ne vom întâlni în veşnicia îndumnezeită.

— Oscar Wilde, „Adevărata cunoaştere”

Rege al regatului meu.

Oh, nu! Iarăşi un ritual? Iarăşi să invoc forţele invizibile să se manifeste în lumea vizibilă? Ce legătură are asta cu lumea în care trăim astăzi? Tinerii termină facultatea şi nu găsesc de lucru. Bătrânii ajung la pensie fără să aibă bani de nimic. Adulţii n-au timp să viseze – de la 8 dimineaţa până la 5 după-masa luptă ca să-şi întreţină familia, să plătească studiile copiilor, înfruntând ceea ce cu toţii numim „realitatea crudă”.

Lumea nu a fost niciodată atât de frământată ca acum: războaie religioase, genocid, degradarea mediului înconjurător, crize economice, depresie, sărăcie. Toţi îşi doresc soluţii imediate care să rezolve măcar câteva dintre problemele lumii sau ale vieţii personale. Dar viitorul se anunţă tot mai sumbru.

Şi iată-mă acum şi pe mine, vrând să avansez conform unei tradiţii spirituale ale cărei rădăcini se află într-un trecut îndepărtat, străin de toate provocările momentului prezent.

Împreună cu J., pe care îl consider Maestrul meu, deşi încep să am îndoieli în această privinţă, mă îndrept către stejarul sacru, care se află acolo de peste cinci sute de ani, contemplând impasibil agoniile omeneşti; singura sa preocupare este să-şi lepede frunzele iarna şi să şi le recapete primăvara.

Nu pot să mai scriu despre relaţia mea cu J., călăuza mea întru Tradiţie. Am zeci de jurnale cu însemnări după convorbirile noastre, pe care nu le recitesc niciodată. De când l-am cunoscut la Amsterdam, în 1982, am învăţat şi m-am dezvăţat să trăiesc de o sută de ori. Când J. Mă învaţă

ceva nou, îmi spun că poate acolo se află pasul care lipseşte ca să ajung în vârful muntelui, nota care justifică o întreagă simfonie, litera care rezumă cartea. Trec printr-o perioadă de euforie, care apoi dispare treptat. Câteva lucruri rămân pentru totdeauna, dar cele mai multe exerciţii, practici, învăţăminte cad într-o gaură neagră. Sau, cel puţin, aşa s-ar zice.

Solul este umed, îmi imaginez că tenişii mei, spălaţi cu grijă acum două zile, vor fi din nou plini de noroi după doar câţiva paşi – oricâte precauţii mi-aş lua. Căutarea înţelepciunii, a păcii spirituale şi a conştiinţei realităţilor vizibile şi invizibile s-a transformat la mine în rutină şi nu mai dă rezultate. La 22 de ani, am început să mă dedic învăţării magiei. Am parcurs mai multe căi, am umblat pe marginea prăpastiei mulţi ani, am alunecat şi am căzut, am renunţat şi am revenit. Îmi închipuiam că, atunci când voi ajunge la 59 de ani, voi fi aproape de paradis şi de liniştea absolută pe care am impresia că o ghicesc în surâsurile călugărilor budişti.

Când colo, se pare că sunt mai departe ca niciodată. Nu mi-am găsit pacea; uneori în sufletul meu au loc mari conflicte, care pot dura luni de zile. În schimb, clipele când mă cufund în percepţia unei realităţi magice durează doar câteva secunde. Suficient ca să ştiu că această altă lume există şi destul ca să rămân frustrat fiindcă nu reuşesc să absorb tot ce învăţ.

Am ajuns.

La sfârşitul ritualului, voi sta serios de vorbă cu el. Ne punem amândoi mâinile pe trunchiul stejarului sacru.

J. Rosteşte o rugăciune sufi: „Doamne, când ascult vocile animalelor, foşnetul copacilor, murmurul apelor, ciripitul păsărilor, vuietul vântului sau bubuitul tunetului, simt în ele o mărturie a unităţii Tale; simt că Tu eşti puterea supremă, atotştiinţa, înţelepciunea supremă, justiţia supremă.

Doamne, Te recunosc în încercările prin care trec. Îngăduie, Doamne, ca mulţumirea Ta să fie mulţumirea

mea. Ca eu să fiu bucuria Ta, acea bucurie pe care o simte un Tată în faţa fiului său. Şi ajută-mă să-mi amintesc de Tine în linişte şi cu hotărâre, chiar şi atunci când îmi va fi greu să spun că Te iubesc”.

În general în acest moment eu ar trebui să simt – pentru o fracţiune de secundă, dar ar fi suficient – Prezenţa Unică ce mişcă Soarele şi Pământul şi menţine stelele la locul lor. Dar astăzi nu vreau să stau de vorbă cu Universul; îmi ajunge ca omul de lângă mine să-mi dea răspunsurile de care am nevoie.

El îşi ridică mâinile de pe trunchiul stejarului, şi eu fac la fel. Îmi zâmbeşte, şi eu îi înapoiez zâmbetul. Ne îndreptăm, în tăcere şi fără grabă, spre casa mea, ne aşezăm pe terasă şi bem o cafea, fără să scoatem încă nici o vorbă.

Privesc copacul uriaş din mijlocul grădinii mele, cu şiretul care-i înconjoară trunchiul, pus acolo în urma unui vis. Mă aflu în sătucul Saint Martin din Pirineii francezi, într-o casă pe care m-am căit deja că am cumpărat-o; a pus până la urmă stăpânire pe mine, reclamându-mi prezenţa ori de câte ori e posibil, pentru că are nevoie de cineva care să o îngrijească, să-i menţină vie energia.

— Nu mai reuşesc să evoluez, spun, căzând ca întotdeauna în capcana de a vorbi primul. Cred că mi-am atins limitele.

— Interesant. Eu am încercat întotdeauna să-mi descopăr limitele şi până acum nu am reuşit să le ating. Însă nici universul meu nu mă ajută, continuă să crească, şi astfel nu mă lasă să-l cunosc în întregime, spune pe un ton provocator J.

Este ironic, dar eu îi dau înainte:

— Ce ai venit să faci astăzi aici? Încerci să mă convingi că n-am dreptate, ca de obicei. Spune-mi ce vrei, dar să ştii că vorbele nu vor putea să schimbe nimic. Nu sunt în apele mele.

— De asta am şi venit azi aici. Am simţit de câtva timp ce se întâmplă. Dar întotdeauna vine un moment exact când trebuie să acţionezi, afirmă J., luând o pară de pe masă şi

învârtind-o în mâini. Dacă am fi vorbit despre asta mai devreme, încă nu ai fi fost copt. Dacă am fi vorbit mai târziu, ai fi fost deja putrezit. Muşcă din fruct, savurându-i gustul. Perfect. Momentul exact.

— Am multe îndoieli. Iar cele mai mari sunt îndoielile privitoare la credinţă.

— Foarte bine. Asta-i îndoiala care îl face pe om să evolueze.

Ca de obicei, răspunsuri bune şi vorbe frumoase, dar astăzi ele nu au efect.

— Am să-ţi spun ce simţi, continuă J. Că tot ce ai învăţat nu a prins rădăcini, că eşti în stare să te cufunzi în universul magic, dar nu reuşeşti să rămâi cufundat în el. Că poate asta nu-i decât o mare fantezie pe care fiinţa omenească şi-o creează pentru a alunga frica de moarte.

Problemele mele sunt mai profunde: sunt îndoieli legate de credinţă. Am o singură certitudine: există un univers paralel, spiritual, care interferează cu lumea în care trăim. În afară de asta, tot restul – cărţi sacre, revelaţii, ghiduri, manuale, ceremonii – toate mi se par absurde.

— Să-ţi spun acum ce am simţit eu, continuă J. În tinereţe eram orbit de toate lucrurile pe care putea să mi le ofere viaţa, credeam că sunt capabil să-l obţin pe fiecare dintre ele. Când m-am căsătorit, am avut de ales un singur drum, fiindcă trebuia să-mi întreţin soţia pe care o iubesc şi copiii. La 45 de ani, după ce am ajuns un cadru executiv de succes, mi-am văzut copiii crescând şi plecând de acasă şi mi-am zis că, de acum încolo, totul va fi o repetiţie a ce trăisem deja. Atunci a început căutarea mea spirituală. Sunt o persoană disciplinată şi m-am dedicat ei cu toată energia. Am trecut prin perioade de entuziasm şi de lipsă de credinţă până ce am ajuns în momentul pe care îl trăieşti tu acum.

— J., oricât mă străduiesc, nu reuşesc să spun: „Sunt mai aproape de Dumnezeu şi de mine însumi”, reiau eu, cu o oarecare exasperare.

— Asta pentru că, la fel ca toţi ceilalţi oameni de pe lumea asta, ai crezut că timpul o să te înveţe să te apropii de Dumnezeu. Dar timpul nu ne învaţă; el ne aduce doar senzaţia de oboseală, de îmbătrânire.

Acum stejarul părea că mă priveşte. Trebuie să numere peste patru secole, şi tot ce a învăţat este să dăinuie în acelaşi loc.

— De ce am făcut un ritual în jurul stejarului? Cu ce ne ajută asta să fim mai buni?

— Fiindcă oamenii nu mai fac ritualuri în jurul stejarilor. Şi, când acţionezi într-un mod care poate părea absurd, atingi ceva profund în sufletul tău, în partea sa ancestrală, mai apropiată de originea tuturor lucrurilor.

Asta-i adevărat. Am întrebat ce ştiam şi am primit răspunsul pe care îl aşteptam. Trebuie să folosesc mai bine fiecare minut petrecut lângă el.

— A sosit momentul plecării, spune J., dintr-odată.

Mă uit la ceas. Îi explic că aeroportul e aproape, putem să ne mai continuăm discuţia un timp.

— Nu la asta mă refer. Când am trecut prin ceea ce treci tu, am găsit răspunsul în ceva ce s-a întâmplat înainte să mă nasc. Asta îţi sugerez eu acum să faci.

Reîncarnare? J. M-a descurajat întotdeauna să-mi vizitez vieţile trecute.

— Am fost deja în trecut. Am învăţat singur, înainte de a te cunoaşte. Am mai vorbit despre asta; am văzut două încarnări: un scriitor francez din secolul al XIX-lea şi un…

— Da, ştiu.

— Am comis greşeli pe care nu le mai pot repara acum. Şi mi-ai spus să nu mai fac asta, pentru că doar mi-aş mări vina. Să călătoreşti în vieţile trecute e ca şi cum ai săpa o groapă în pământ şi ai lăsa ca focul de dedesubt să-ţi incendieze prezentul.

J. Aruncă restul de pară păsărilor din grădină şi mă priveşte enervat:

— Nu spune prostii, te rog. Nu mă face să cred că ai într-adevăr dreptate şi că nu ai învăţat nimic în toţi aceşti douăzeci şi patru de ani pe care i-am petrecut împreună.

Da, ştiu şi eu despre ce vorbeşte. În magie – ca şi în viaţă – există doar momentul prezent, ACUM. Timpul nu se măsoară aşa cum se calculează distanţa dintre două puncte. „Timpul” nu trece. Omului îi este foarte greu să se concentreze asupra prezentului; întotdeauna se gândeşte la ce face, cum ar fi putut să facă mai bine, care sunt consecinţele actelor sale, de ce nu a acţionat cum ar fi trebuit să acţioneze. Ori se preocupă de viitor: ce va face mâine, ce măsuri trebuie luate, care este primejdia care îl aşteaptă după colţ, cum să evite ceea ce nu doreşte şi cum să atingă ceea ce a visat dintotdeauna.

J. Reia discuţia.

— Vasăzică aici şi acum începi să te întrebi: este într-adevăr ceva greşit? Da, este. Dar tot în clipa asta înţelegi şi că-ţi poţi schimba viitorul aducând trecutul în prezent. Trecutul şi viitorul există numai în amintirea noastră. Însă momentul prezent este dincolo de timp: este Veşnicia. Indienii folosesc cuvântul „karma”, în lipsă de altceva mai bun. Dar conceptul e prost explicat: nu ceea ce ai făcut în viaţa ta trecută îţi va afecta prezentul, ci ceea ce faci în prezent va răscumpăra trecutul şi, în mod logic, va schimba viitorul.

— Sau poate…

Se opreşte o clipă, tot mai iritat că nu reuşesc să înţeleg ceea ce încearcă să-mi explice.

— Nu are rost să întrebuinţăm cuvinte care nu vor să spună nimic. Experimentează. A sosit momentul ca tu să pleci de aici. Să-ţi recucereşti regatul, acum corupt de rutină. Ajunge cu repetatul aceleiaşi lecţii, nu o să înveţi nimic nou astfel.

— Nu-i vorba de rutină. Sunt nefericit.

— Asta se numeşte rutină. Crezi că exişti pentru că eşti nefericit. Alte persoane există în funcţie de problemele lor

şi vorbesc numai despre ele: probleme cu copiii, cu soţul, cu şcoala, cu serviciul, cu prietenii. Nu contenesc să-şi spună: eu sunt aici. Sunt rezultatul a tot ce s-a întâmplat şi se va întâmpla, dar sunt aici. Dacă am făcut ceva greşit, pot să îndrept situaţia sau măcar să cer iertare. Dacă am făcut ceva bine, asta mă face mai fericit şi conectat cu momentul prezent.

J. Respiră adânc înainte de a completa:

— Tu nu mai eşti aici. E momentul să pleci ca să te reîntorci în prezent.

De asta mă temeam. De câtva timp, J. Îmi tot dădea de înţeles că sosise ceasul să mă dedic celui de-al treilea drum sacru. Viaţa mi s-a schimbat mult din 1986, când pelerinajul la Santiago de Compostela m-a făcut să-mi înfrunt destinul propriu, sau „proiectul lui Dumnezeu”. Trei ani mai târziu am întreprins Drumul Romei, în regiunea unde ne aflăm acum, un proces dureros, plictisitor, care m-a obligat să petrec 70 de zile făcând în fiecare dimineaţă toate absurdităţile pe care le visam în noaptea precedentă (mi-aduc aminte că am stat patru ore într-o staţie de autobuz, fără să se întâmple nimic interesant).

De atunci, am îndeplinit disciplinat tot ce pretindea munca mea. Până la urmă, era alegerea şi binecuvântarea mea. Adică am început să călătoresc ca un nebun. Marile lecţii pe care le-am învăţat au fost tocmai cele pe care mi le-au predat călătoriile.

Mai bine zis, întotdeauna am călătorit ca un nebun, din tinereţe. Dar, în ultima vreme, începusem parcă să trăiesc în aeroporturi şi hoteluri – iar senzaţia de aventură ceda treptat locul unui profund plictis. Când mă plângeam că nu reuşesc să rămân mult timp într-un singur loc, oamenii se minunau: „Păi e atât de bine să călătoreşti! Păcat că eu nu am bani pentru aşa ceva!”

Să călătoreşti nu e niciodată o chestiune de bani, ci de curaj. Am petrecut o mare parte din viaţă colindând lumea ca un hippy: ce bani aveam eu atunci? De nici un fel. Abia

îmi ajungeau să plătesc biletul, dar cred că au fost anii cei mai frumoşi ai tinereţii mele – deşi mâncam pe sponci, dormeam prin gări, nu puteam să comunic din cauza limbii şi depindeam de alţii ca să găsesc un adăpost unde să trag peste noapte.

După mult timp petrecut pe şosele, auzind o limbă pe care nu o înţelegi, folosind nişte bani a căror valoare nu o cunoşti, umblând pe străzi pe care n-ai trecut niciodată, descoperi că vechiul tău Eu, cu tot ce ai învăţat, este absolut inutil în faţa noilor provocări – şi începi să înţelegi că, îngropat în străfundurile inconştientului, există cineva mult mai interesant, aventurier, deschis către lume şi către experienţe noi. Dar vine şi ziua când spui: „Ajunge!”

— Ajunge! Pentru mine, călătoritul s-a transformat în rutină.

— Ba nu, nu ajunge. N-o să ajungă niciodată, insistă J. Viaţa noastră este o permanentă călătorie, de la naştere până la moarte. Peisajul se schimbă, oamenii se schimbă, nevoile se transformă, dar trenul merge înainte. Viaţa este trenul, nu gara. Şi ce ai făcut acum nu înseamnă să călătoreşti, ci să schimbi ţări, ceea este cu totul altceva.

Am clătinat din cap.

— N-o să mă ajute. Dacă trebuie să corectez o greşeală pe care am comis-o în altă viaţă, şi sunt profund conştient de greşeala asta, pot să fac acest lucru chiar aici. În temniţa aceea eu ascultam ordinele cuiva care părea să cunoască voia Domnului: tu. În afară de asta, am întâlnit deja cel puţin patru persoane cărora le-am cerut iertare.

— Dar n-ai descoperit blestemul care a fost aruncat asupra ta…

— Şi tu ai fost blestemat în aceeaşi perioadă. Ai descoperit?

— L-am descoperit pe al meu. Şi, crede-mă, a fost mult mai greu decât al tău. Tu ai fost laş o dată, în timp ce eu am fost nedrept de multe ori. Dar asta m-a eliberat.

— Dacă trebuie să călătoresc în timp, de ce mai e nevoie să călătoresc în spaţiu?

J. A râs.

— Fiindcă toţi avem întotdeauna o posibilitate de mântuire, dar pentru asta trebuie să întâlnim persoanele cărora le-am făcut rău şi să le cerem iertare.

— Şi atunci, unde să mă duc? La Ierusalim?

— Nu ştiu. Unde te-ai angajat să te duci. Descoperă ce ai lăsat neterminat şi du-ţi treaba la bun sfârşit. Dumnezeu te va îndruma, pentru că aici şi acum se află tot ce ai trăit şi vei trăi. Lumea este creată şi distrusă în clipa asta. Cei pe care i-ai întâlnit vor reapărea, cei pe care i-ai lăsat să plece se vor întoarce. Nu nesocoti harurile care ţi-au fost oferite. Înţelege ce se petrece cu tine şi vei şti ce se petrece cu lumea întreagă. Nu socoti că am venit să aduc pacea pe pământ. N-am venit să aduc pace, ci sabie.

Ploaia rece mă face să dârdâi, iar primul meu gând este: „O să mă îmbolnăvesc de gripă”. Mă consolez amintindu-mi că toţi medicii pe care i-am cunoscut spun că gripa e provocată de un virus, nu de picăturile de apă.

Nu reuşesc să fiu aici şi acum; în capul meu e un întreg vârtej: unde trebuie să ajung? Unde trebuie să mă duc? Dar dacă n-am să fiu capabil să recunosc persoanele de pe drumul meu? Asta cu siguranţă s-a mai întâmplat şi în alte dăţi şi se va mai întâmpla – în caz contrar, sufletul meu ar fi deja împăcat.

De 59 de ani de când convieţuiesc cu mine însumi, îmi cunosc unele reacţii. La începutul relaţiei noastre, cuvântul lui J. Părea inspirat de o lumină mult mai puternică decât el. Eu acceptam totul fără să întreb a doua oară, mergeam înainte neînfricat şi niciodată nu m-am căit că am făcut-o. Dar timpul a trecut, convieţuirea s-a cimentat şi, odată cu ea, a venit obişnuinţa. Deşi niciodată nu m-a dezamăgit în nici un fel, nu mai reuşeam să-l văd ca înainte. Chiar dacă dintr-o obligaţie – acceptată de bunăvoie în septembrie 1992, la zece ani după ce îl cunoscusem – trebuia să dau

ascultare spuselor lui, nu o mai făceam cu aceeaşi convingere.

Am greşit. Dacă am ales să urmez Tradiţia magică, nu ar trebui să-mi pun asemenea întrebări acum. Sunt liber să o abandonez oricând, dar ceva mă împinge înainte. Fără îndoială că el are dreptate, dar între timp m-am împăcat cu viaţa pe care o duc şi nu am nevoie de noi provocări. Doar de pace.

Ar trebui să fiu fericit: am succes profesional, deşi meseria mea e poate cea mai grea din lume; sunt căsătorit de 27 de ani cu femeia pe care o iubesc; mă bucur de o sănătate înfloritoare; sunt înconjurat de persoane în care pot avea încredere; cititorii mei mă înconjoară întotdeauna cu afecţiune. A existat un moment când toate astea îmi erau de-ajuns, dar în ultimii doi ani nimic nu pare să mă mai mulţumească.

Să fie oare vorba doar de un conflict trecător? Nu ajunge să spun rugăciunile dintotdeauna, să respect natura ca pe vocea lui Dumnezeu şi să contemplu ce este frumos în jurul meu? De ce să doresc să merg mai departe, dacă sunt convins că mi-am atins limita?

De ce nu pot să fiu ca prietenii mei?

Ploaia cade tot mai deasă, iar eu nu aud nimic în afară de zgomotul ei. Sunt leoarcă şi nu sunt capabil să mă mişc. Nu vreau să plec de aici pentru că nu ştiu unde să mă duc, sunt pierdut. J. Are dreptate: dacă într-adevăr mi-aş fi atins limita, senzaţia asta de vinovăţie şi de frustrare ar fi trecut deja. Dar ea dăinuie. Teamă şi înfiorare. Când nemulţumirea nu dispare, înseamnă că ea a fost pusă acolo de Dumnezeu cu un singur scop: trebuie să schimb tot, să merg înainte.

Am mai trăit aşa ceva. Când refuzam să-mi urmez destinul, se petrecea în viaţa mea un lucru greu de îndurat: tragedia. Tragedia este o schimbare radicală în vieţile noastre, întotdeauna legată de acelaşi principiu: o pierdere. Când te afli în faţa unei pierderi, nu ţi-e de nici un folos să încerci să

mai recuperezi ce s-a dus deja, mai bine profiţi de golul ce ţi se deschide în faţă ca să-l umpli cu ceva nou. În teorie, orice pierdere e spre binele nostru; în practică, ne punem întrebări în legătură cu existenţa lui Dumnezeu şi ne spunem: Ce am făcut ca să merit asta?

Doamne, cruţă-mă de tragedie şi voi urma planurile Tale.

Când sfârşesc acest gând, se aude un tunet, iar cerul se luminează de strălucirea unui fulger.

Din nou, teamă şi înfiorare. Un semn. Eu caut să mă conving că dau totdeauna ce-i mai bun din mine, iar natura îmi spune exact contrariul: cine este cu adevărat implicat în viaţă nu încetează niciodată să umble. În clipa asta cerul şi pământul se înfruntă într-o furtună care, după ce va trece, va lăsa în urma ei aerul cel mai curat şi câmpul roditor, dar până atunci vor fi dărâmate case, copaci bătrâni se vor prăbuşi, locuri paradiziace vor rămâne inundate.

O siluetă galbenă se apropie.

Mă ofer ploii. Cad alte fulgere, în timp ce senzaţia de părăsire este înlocuită cu ceva pozitiv – ca şi cum sufletul meu s-ar simţi spălat puţin câte puţin de apa iertării.

Binecuvântează şi vei fi binecuvântat.

Cuvintele au ieşit firesc din străfundurile mele – înţelepciune pe care nu ştiu să o fi avut vreodată, care ştiu că nu-mi aparţine, dar care uneori se manifestă şi mă împiedică să mă îndoiesc de ce am învăţat în toţi aceşti ani.

Marea mea problemă asta e: cu toate aceste momente, eu continui să mă îndoiesc.

Silueta galbenă se află acum în faţa mea. E soţia mea, acoperită de un hanorac ţipător, din acelea pe care ni le punem când mergem să ne plimbăm prin munţi; dacă ne-am rătăci, am fi uşor de localizat.

— Ai uitat că suntem invitaţi la cină.

Nu, n-am uitat. Ies din metafizica universală unde tunetele sunt vocile zeilor şi mă întorc în realitatea oraşului – vinul bun, berbecul fript, conversaţia veselă cu prietenii care ne vor povesti aventurile lor dintr-o călătorie recentă cu

motocicleta Harley-Davidson. Întors acasă pentru a mă schimba, rezum în câteva propoziţii discuţia cu J. Din cursul după-amiezii.

— Dar el ţi-a zis unde ar trebui să te duci? întreabă soţia mea.

— Implică-te”, mi-a spus.

— Şi asta e ceva greu? Ia nu te mai încăpăţâna. Pari mai bătrân decât eşti.

Hervé şi Veronica mai au doi invitaţi, un cuplu de francezi de vârstă mijlocie. Unul din ei îmi este prezentat ca un „vizionar” pe care l-au cunoscut în Maroc.

Bărbatul nu pare nici foarte simpatic, nici foarte antipatic, doar absent. Şi totuşi, în toiul cinei, ca şi cum s-ar fi aflat într-un soi de transă, i-a spus Veronicăi:

— Atenţie cu maşina. O să ai un accident.

Vorbele lui mi se par de prost gust pentru că, dacă Veronica îl va lua în serios, frica va sfârşi prin a atrage energia negativă şi lucrurile se pot într-adevăr întâmpla conform previziunii.

— Ce interesant! spun înainte să reacţioneze cineva. Nu mă îndoiesc că sunteţi capabil să vă deplasaţi în timp, spre trecut sau viitor. Tocmai am vorbit despre asta cu un amic azi după-masă.

— Da, pot vedea. Când Dumnezeu îngăduie, pot vedea. Ştiu cine a fost, cine este şi cine va fi fiecare dintre persoanele aşezate la masa asta. Nu-mi înţeleg harul, dar l-am acceptat de mult.

Conversaţia ar fi trebuit să se axeze pe călătoria în Sicilia cu nişte prieteni care împărtăşesc aceeaşi pasiune pentru clasicele Harley-Davidson, însă pare să se fi apropiat în mod periculos de nişte lucruri pe care nu vreau să le aud acum. Sincronie absolută.

E rândul meu să vorbesc:

— Ştiţi, desigur, că Dumnezeu ne permite să întrezărim asta numai atunci când doreşte să schimbe ceva.

Mă întorc spre Veronica şi spun:

— Să fii doar atentă. Când ceva în planul astral este adus în planul acesta, îşi pierde o mare parte din forţă. Adică sunt aproape sigur că nu se va întâmpla nimic.

Veronica ne mai oferă vin. Crede că eu şi vizionarul din Maroc ne vom lua la harţă. Nu-i adevărat; omul „vede” într-adevăr, lucru care mă sperie. Mai târziu am să vorbesc cu Hervé despre asta.

Bărbatul abia mă priveşte – continuă să aibă aerul absent al cuiva care a intrat într-o dimensiune fără să vrea, dar acum este dator să comunice ce simte. Vrea să-mi povestească ceva, dar preferă să i se adreseze soţiei mele:

— Sufletul Turciei îi va dărui soţului dumneavoastră toată dragostea pe care o posedă. Dar va vărsa sângele lui înainte de a dezvălui ce caută.

Încă un semn care confirmă că nu trebuie să plec acum în călătorie, îmi spun, ştiind că avem tendinţa să interpretăm toate lucrurile aşa cum ni le dorim, nu aşa cum sunt.

Bambusul chinezesc.

Să mă aflu în trenul acesta mergând de la Paris la Londra, în drum spre târgul de carte, e o binecuvântare pentru mine. De câte ori vin în Anglia mi-amintesc de anul 1977, când mi-am părăsit slujba de la o casă de discuri, hotărât să-mi petrec restul vieţii trăind din literatură. Am închiriat un apartament în Bassett Road, mi-am făcut diverşi prieteni, am studiat vampirologia, am bătut oraşul în lung şi-n lat, m-am îndrăgostit, am văzut toate filmele de pe afişe şi, până să se împlinească anul, mă înapoiasem la Rio de Janeiro, fără să fi scris nici un rând. De astă dată voi rămâne în oraş doar trei zile. O întâlnire cu cititorii, nişte cine în restaurante indiene şi libaneze, discuţii despre cărţi, librării şi autori. Nu am planuri să mă întorc la casa mea din Saint Martin înainte de sfârşitul anului. De aici iau avionul înapoi la Rio de Janeiro, unde pot să-mi aud limba maternă pe străzi, să beau suc de acai în fiecare seară şi să privesc de la fereastra mea, fără să mă satur vreodată, priveliştea cea mai frumoasă din lume: plaja de la Copacabana.

Cu puţin înainte de sosire, un tânăr intră în vagon cu un buchet de trandafiri şi începe să se uite în jur. Ciudat, pentru că niciodată nu am văzut vânzători de flori în Eurostar.

— Am nevoie de doisprezece voluntari, spune cu voce tare. Fiecare va ţine în mână un trandafir când vom sosi. Femeia vieţii mele mă aşteaptă şi aş vrea să o cer în căsătorie.

Mai multe persoane s-au oferit, inclusiv eu, dar până la urmă n-am fost ales. Chiar şi aşa, când soseşte trenul mă hotărăsc să însoţesc grupul. Tânărul arată spre o fată de pe peron. Unul câte unul, pasagerii se duc să-i înmâneze trandafirii. La sfârşit el îşi declară dragostea, toţi aplaudă şi tânăra lasă capul în jos, moartă de ruşine. Imediat după aceea cei doi se sărută şi pleacă îmbrăţişaţi.

Conductorul vagonului comentează:

— De când lucrez aici, ăsta a fost cel mai romantic lucru care s-a petrecut în gara asta.

Singura întâlnire cu cititorii care fusese programată a durat doar cinci ore, dar m-a încărcat cu energie pozitivă şi m-a făcut să mă întreb: de ce atâtea conflicte în toate aceste ultime luni? Dacă evoluţia mea spirituală pare să fi ajuns la o barieră de netrecut, nu-i mai bine să am puţină răbdare? Am trăit ceea ce foarte puţine persoane din jurul meu au avut prilejul să cunoască.

Înainte de călătorie, am intrat într-o capelă din Barbazan-Debat. Acolo, am rugat-o pe Sfânta Fecioară să mă îndrume cu dragostea ei, ajutându-mă să disting toate semnele care să mă readucă la întâlnirea cu mine însumi. Ştiu că exist în persoanele din jurul meu, şi ele există în mine. Împreună scriem Cartea Vieţii, cu întâlnirile noastre întotdeauna hotărâte de destin şi mâinile noastre unite în credinţa că ne putem diferenţia în lumea asta. Fiecare colaborează cu un cuvânt, o frază, o imagine, iar în final totul ajunge să aibă o noimă: fericirea unuia se transformă în bucuria tuturor.

Întotdeauna ne vom întreba aceleaşi lucruri. Întotdeauna vom avea nevoie de smerenie ca să acceptăm că inima

noastră înţelege motivul pentru care suntem aici. Ajunge să avem încredere, să urmăm semnele, să ne trăim Legenda Personală şi, mai devreme sau mai târziu, o să ne dăm seama că participăm la ceva, chiar dacă nu putem înţelege acest lucru în mod raţional. Tradiţia spune că, în secunda de dinaintea morţii, fiecare devine conştient de adevărata raţiune a existenţei. Şi în acel moment se naşte Infernul sau Paradisul.

Infernul înseamnă să ne uităm înapoi în acea fracţiune de secundă şi să ştim că am pierdut ocazia de a preaslăvi miracolul vieţii. Paradisul înseamnă să putem spune în momentul acela: „Am săvârşit câteva greşeli, dar n-am fost laş. Mi-am trăit viaţa şi am făcut ce trebuia să fac”.

Totuşi, nu trebuie să-mi anticipez infernul şi să stau să rumeg faptul că nu reuşesc să progresez în ceea ce înţeleg drept „Căutare Spirituală”. Trebuie să încerc mereu, şi asta e suficient. Chiar şi cei care nu au făcut tot ce ar fi putut să facă sunt deja iertaţi; şi-au răscumpărat osânda în timpul vieţii, au fost nefericiţi când puteau să trăiască în pace şi armonie. Suntem toţi mântuiţi, liberi să mergem înainte pe drumul care nu a avut început şi nu va avea sfârşit.

N-am luat nici o carte cu mine. În timp ce aştept ca să cobor şi să iau masa cu editorii mei ruşi, răsfoiesc o revistă din cele care se află întotdeauna pe mesele din camerele de hotel. Citesc fără prea mult interes un articol despre bambusul chinezesc. După ce se plantează sământa, timp de aproximativ cinci ani nu se vede nimic – cu excepţia unui mugur minuscul. Toată creşterea se petrece în subteran; o rădăcină cu o structură complexă, care se întinde vertical şi orizontal pe pământ, prinde formă. Atunci, la capătul celui de-al cincilea an, bambusul chinezesc creşte rapid până ce atinge înălţimea de 25 de metri. Nu puteam să găsesc lectură mai plictisitoare. Mai bine să cobor şi să mă uit la ce se întâmplă în holul hotelului.

Până să se facă ora cinei, beau o cafea. Mônica, agenta mea literară şi cea mai bună prietenă a mea, coboară şi ea

şi se aşază lângă mine. Vorbim despre lucruri fără importanţă. Văd că e obosită pentru că a petrecut toată ziua cu profesionişti ai cărţii şi în acelaşi timp a monitorizat prin telefon, cu editura englezească, cum decurge întâlnirea mea cu cititorii.

Am început să lucrăm împreună când ea nu avea decât 20 de ani; era mai curând o cititoare entuziastă, convinsă că un scriitor brazilian ar putea fi tradus şi publicat în afara ţării lui. Mônica a abandonat Facultatea de Chimie industrială din Rio de Janeiro, s-a mutat în Spania cu iubitul ei şi a început să bată la uşile editurilor, trimiţând scrisori, explicând că trebuie să mi se acorde atenţie.

Într-o zi m-am dus până în orăşelul din Catalonia unde locuia, am invitat-o la o cafea şi i-am cerut să lase totul baltă şi să se gândească mai mult la viaţa ei şi la viitor, de vreme ce demersurile în legătură cu mine nu dădeau rezultate. A refuzat şi mi-a spus că nu se poate înapoia în Brazilia cu un eşec. Am încercat s-o conving că de fapt este o învingătoare, din moment ce putuse să supravieţuiască (distribuind pliante, lucrând ca menajeră) şi avusese experienţa unică de a trăi departe de ţară. Mônica a refuzat în continuare. Am plecat din cafeneaua aceea cu senzaţia că îşi strică viaţa, dar că eu nu voi reuşi niciodată să o fac să se răzgândească, fiindcă e foarte încăpăţânată. Şase luni mai târziu situaţia avea să se schimbe complet şi, după alte şase luni, câştigase suficient ca să-şi cumpere un apartament.

A crezut în imposibil şi, tocmai datorită acestui lucru, a câştigat bătăliile pe care toţi – eu inclusiv – le socoteam pierdute. Asta e calitatea războinicului: să înţeleagă că voinţa şi curajul nu sunt acelaşi lucru. Curajul poate să atragă frica şi adulaţia, dar forţa voinţei pretinde răbdare şi implicare. Oamenii înzestraţi cu o imensă forţă a voinţei sunt în general solitari, pentru că lasă impresia de răceală. Multă lume crede că Mônica e puţin rece, dar se înşală amarnic: în inima ei arde un foc tainic, la fel de intens ca în

perioada când ne-am întâlnit în cafeneaua aceea. Cu toate câte a obţinut, ea îşi menţine entuziasmul dintotdeauna.

Tocmai încep să-i povestesc – ca să o distrez – recenta mea conversaţie cu J., când intră în cafenea cele două editoare din Bulgaria. Mulţi dintre participanţii la târgul de carte sunt cazaţi la acelaşi hotel. Schimbăm câteva politeţuri, şi apoi Mônica preia conducerea discuţiei. Ca de obicei, una din ele se întoarce spre mine şi-mi pune întrebarea protocolară:

— Când ne veţi mai vizita ţara?

— Dacă reuşiţi să organizaţi călătoria, chiar săptămâna viitoare. Chiar am chef de o petrecere de după şedinţa de autografe.

Amândouă mă privesc neîncrezătoare.

Bambusul chinezesc!

Mônica se uită la mine îngrozită:

— Să vedem în agendă…

— …dar cu siguranţă pot să fiu la Sofia săptămâna viitoare, o întrerup pe Mônica. Şi apoi îi spun, în portugheză:

— Îţi explic mai târziu.

Mônica vede că nu glumesc, dar editoarele au îndoieli. Mă întreabă dacă nu mi-ar plăcea să mai aştept puţin, ca să poată face o promovare la înălţime.

— Săptămâna viitoare, insist eu. Sau lăsăm pe altă dată.

Abia atunci îşi dau seama că am vorbit serios. Se întorc spre Mônica aşteptând detalii. Chiar în clipa aceea apare editorul meu spaniol. Discuţia la masă este întreruptă, se fac prezentările şi vine întrebarea obişnuită:

— Când vom avea plăcerea să vă mai vedem în ţara noastră?

— Imediat după vizita în Bulgaria.

— Şi asta când va fi?

— Peste două săptămâni. Putem să fixăm o şedinţă de autografe la Santiago de Compostela şi alta în Ţara

Bascilor. Cu petreceri pentru a sărbători întâlnirile, la care vom invita şi câţiva cititori.

Editoarele bulgare încep din nou să aibă îndoieli, iar Mônica schiţează un zâmbet chinuit.

„Implică-te!” spusese J.

Localul începe să se umple. La toate marile târguri, fie ele de carte sau de utilaje grele, profesionişti sunt de obicei cazaţi în unul sau două hoteluri, şi o mare parte dintre afaceri se încheie în hol sau la dineuri ca acela din seara asta. Îi salut pe toţi editorii şi accept invitaţii pe măsură ce se repetă întrebarea dintotdeauna: „Când ne veţi vizita ţara?” Încerc să menţin conversaţia suficient de mult timp pentru a evita ca Mônica să mă întrebe ce se întâmplă. Nu-i rămâne decât să noteze în agendă angajamentele pe care mi le asum.

La un moment dat întrerup o discuţie cu editorul arab ca să întreb câte întâlniri au fost deja fixate.

— Mă pui într-o situaţie tare dificilă, răspunde Mônica în portugheză, enervată.

— Câte?

— Şase ţări. Cinci săptămâni. Nu ştii că târgul ăsta e pentru profesionişti, nu pentru scriitori? Nu trebuie să accepţi nici o invitaţie, mă ocup eu de…

Apare editorul portughez şi nu mai putem continua să vorbim în limba noastră. Cum el nu spune nimic în afară de amabilităţile obişnuite, mă ofer:

— Nu mă inviţi să vizitez Portugalia?

El mărturiseşte că era în apropiere şi a reuşit să audă ce vorbeam cu Mônica.

— Nu glumesc. Mi-ar plăcea mult să am o şedinţă de autografe la Guimarães şi alta la Fátima.

— Ştiţi că nu se poate contramanda în ultimul moment…

— N-am să contramandez. Promit.

Este de acord, iar Mônica înscrie şi Portugalia în agendă: încă cinci zile. În fine, editorii mei ruşi – un bărbat şi o femeie – se apropie şi ne salută. Mônica respiră uşurată. A

sosit momentul să mă ia de acolo şi să mă târască la restaurant. În timp ce aşteptăm taxiul, ea mă trage la o parte.

— Ai înnebunit?

— De mulţi ani, după cum ştii. Cunoşti povestea bambusului chinezesc? Rămâne cinci ani sub formă de mugur, lăsând să i se dezvolte doar rădăcinile. Şi apoi creşte văzând cu ochii 25 de metri.

— Şi asta ce legătură are cu nebunia de adineauri?

— Am să-ţi povestesc mai târziu discuţia pe care am avut-o cu J. Acum o lună. Important e ce s-a întâmplat cu mine: am investit muncă, timp şi efort, am căutat să hrănesc creşterea cu multă dragoste şi mult devotament, şi nu se întâmpla nimic. Nu s-a întâmplat nimic ani în şir.

— Cum nu s-a întâmplat nimic? Nu eşti conştient cine ai ajuns?

Soseşte taxiul. Editorul deschide portiera ca să urce Mônica.

— Vorbesc de latura spirituală. Cred că sunt un bambus chinezesc şi că a venit anul al cincilea. E momentul să mă ridic din nou. M-ai întrebat dacă am înnebunit şi ţi-am răspuns cu o glumă. Dar adevărul este că înnebunesc. Am început să-mi dau seama că tot ce am învăţat nu prindea rădăcini.

Într-o fracţiune de secundă, imediat după sosirea editoarelor bulgare, simţisem prezenţa lui J. Lângă mine şi atunci i-am auzit cuvintele – deşi această iluminare nu s-a petrecut decât după ce am răsfoit o revistă de grădinărit într-un moment de plictiseală absolută. Exilul meu autoimpus, care m-a făcut să descopăr lucruri foarte importante în mine însumi, a avut şi un efect colateral serios: singurătatea a devenit viciu. Universul meu se limitase la cei câţiva prieteni din munţi, la nişte scrisori şi e-mailuri şi la iluzia că „tot restul timpului îmi aparţine”. În fine, o viaţă fără problemele fireşti care se iscă din convieţuirea cu alte persoane, din contactul uman.

Dar oare asta caut eu? O viaţă fără provocări? Şi ce haz are să-l cauţi pe Dumnezeu în afara oamenilor?

Cunosc mulţi care au făcut aşa. Odată am avut o discuţie serioasă şi totodată amuzantă cu un călugăr budist care petrecuse 20 de ani izolat într-o peşteră din Nepal. L-am întrebat ce obţinuse. „Un orgasm spiritual”, mi-a răspuns. Am comentat că există moduri mai uşoare de a ajunge la orgasm.

Niciodată nu voi reuşi să parcurg acest drum – el nu se află în orizontul meu. Pur şi simplu nu reuşesc; nu aş putea să-mi petrec restul vieţii căutând orgasme spirituale sau contemplând stejarul din grădina casei mele şi aşteptând ca înţelepciunea să-mi vină din contemplare. J. Ştie asta şi m-a îmboldit să fac această călătorie ca să înţeleg că drumul meu este reflectat în ochii celorlalţi şi, dacă voi vrea să mă întâlnesc pe mine însumi, am nevoie de harta asta.

Îmi cer scuze de la editorii ruşi şi spun că trebuie să-mi închei convorbirea cu Mônica în portugheză. Încep să-i povestesc:

— Un om a alunecat şi a căzut într-o groapă. Un preot trecea pe acolo şi omul i-a cerut să-l ajute să iasă la suprafaţă. Preotul l-a binecuvântat, dar a plecat mai departe. După câteva ore a apărut un medic. Omul a cerut ajutor, medicul s-a mulţumit să-i privească de departe juliturile, să scrie o reţetă şi să-i spună să cumpere medicamentele din farmacia cea mai apropiată. În fine, a apărut un om pe care nu-l mai văzuse niciodată. Din nou a cerut ajutor, iar străinul a sărit în groapă. „Şi acum? Suntem amândoi prizonieri aici!” La care străinul a răspuns: „Ba nu. Eu sunt din partea locului şi ştiu cum să ajung sus”.

— Ceea ce înseamnă… a spus Mônica.

— Că am nevoie de străini ca acesta, explic. Rădăcinile mele sunt gata, dar nu voi reuşi să merg mai departe fără ajutorul celorlalţi. Nu numai al tău, sau al lui J., sau al soţiei mele, ci al unor oameni pe care nu i-am văzut niciodată.

Sunt absolut sigur. De aceea am cerut să se organizeze câte o petrecere la sfârşitul şedinţelor de autografe.

— Nu eşti niciodată mulţumit, se plânge Mônica.

— Şi tocmai pentru asta mă adori tu, spun cu un zâmbet.

La restaurant vorbim câte puţin despre toate, sărbătorim câteva cuceriri şi încercăm să punem la punct nişte amănunte. Trebuie să mă controlez ca să nu intervin prea mult, de vreme ce Mônica este cea care controlează, de fapt, editarea. Dar, la un moment dat, apare din nou întrebarea – de astă dată adresată ei:

— Şi când putem conta pe prezenţa lui Paulo în Rusia?

Mônica începe să explice că agenda mea este acum foarte încărcată, din moment ce am o serie de angajamente începând de săptămâna viitoare. Dar în acest moment o întrerup:

— Dintotdeauna am avut un vis. Am încercat să-l realizez de două ori, dar n-am reuşit. Dacă mă veţi ajuta, vin în Rusia.

— Şi care e visul?

— Să străbat ţara cu trenul şi să ajung la Oceanul Pacific. Ne putem opri pe parcurs şi să facem şedinţe de autografe. În felul ăsta îi vom onora pe cititorii care nu au niciodată ocazia să meargă la Moscova.

Ochii editorului meu strălucesc de bucurie. Tocmai vorbea despre dificultăţile crescânde ale difuzării într-o ţară atât de mare, cu şapte fusuri orare diferite.

— O idee foarte romantică, foarte bambus chinezesc, dar nu prea practică, râde Mônica. Ştii că n-am să te pot însoţi pentru că am un copil mic.

Editorul însă este entuziasmat. Comandă a cincea cafea din seara aceea, explică în ce mod se va ocupa el de tot, că nu e nevoie să vină decât asistenta Mônicăi, că ea nu trebuie să se ocupe de nimic: totul o să iasă bine.

Îmi completez astfel agenda cu două luni de călătorie, lăsând pe drum o serie de persoane mulţumite, dar stresate pentru că vor trebui să organizeze totul în ultimul moment,

o agentă şi prietenă care mă priveşte cu tandreţe şi respect şi un maestru care nu e aici, dar ştie că m-am angajat, m-am implicat chiar fără să înţeleg ce-mi spunea. E o noapte rece şi prefer să mă întorc singur la hotel, speriat de mine, dar vesel pentru că acum nu mai pot da înapoi.

Tocmai asta voiam. Dacă eu cred că voi învinge, va crede şi victoria în mine. Nici o viaţă nu e întreagă fără un dram de nebunie. Sau, folosind cuvintele lui J.: trebuie să-mi recuceresc regatul. Dacă voi fi în stare să înţeleg ce se petrece în lume, voi fi capabil să înţeleg ce se petrece cu mine.

La hotel găsesc un mesaj de la soţia mea: mă roagă să o sun de îndată ce pot. Inima mi se opreşte în loc, fiindcă ea rareori telefonează când sunt în călătorie. Formez imediat numărul. Secundele dintre un ţârâit şi celălalt mi se par o veşnicie.

În cele din urmă, răspunde.

— Veronica a avut un accident de maşină grav, dar acum e în afara oricărui pericol, a spus, nervoasă. Întreb dacă îi pot telefona acum, dar răspunsul e nu. Veronica este la spital.

— Ţi-aminteşti de vizionar?

— Da, îmi amintesc! El a prevăzut ceva şi pentru mine. Închidem şi sun imediat în camera Mônicăi. Întreb dacă am stabilit vreo vizită în Turcia.

— Nu-ţi aduci aminte ce invitaţii ai acceptat?

Îi spun că nu. Eram într-o stare de euforie când am început să le spun „da” tuturor editorilor.

— Dar ştii ce angajamente ţi-ai luat, nu-i aşa? Încă mai e timp să anulăm, dacă trebuie.

Îi explic că sunt mulţumit de angajamente, nu-i vorba de asta. La ora asta înaintată e foarte greu să-i explic despre vizionar, premoniţie, accidentul Veronicăi. O rog să-mi spună dacă a notat vreun eveniment în Turcia.

— Nu, răspunde ea. Editorii turci erau cazaţi în alt hotel. Altfel…

Râdem amândoi.

Pot dormi liniştit.

Felinarul străinului.

Aproape două luni de peregrinări; mi-am regăsit bucuria, dar toată noaptea mă întreb dacă o voi mai simţi odată întors acasă. Oare fac ceea ce este într-adevăr necesar pentru ca bambusul chinezesc să crească? Am trecut deja prin şase ţări, mi-am întâlnit cititorii, m-am distrat, am îndepărtat o vreme o depresie care ameninţa să se instaleze, dar ceva îmi spune că încă nu mi-am recucerit regatul. Nu am făcut nimic foarte diferit de călătoriile din anii precedenţi.

Acum mai lipseşte doar Rusia. Şi pe urmă? Să continui să-mi fixez întâlniri ca să merg mai departe, ori să mă opresc şi să văd rezultatele?

N-am ajuns încă la nici o concluzie. Ştiu doar că o viaţă fără cauză este o viaţă fără efect. Şi nu pot permite să mi se întâmple asta. La nevoie, am să călătoresc tot anul.

Mă aflu în oraşul african Tunis, în Tunisia. Curând o să înceapă conferinţa şi – slavă Domnului – sala e plină. Ar trebui să fiu prezentat de doi intelectuali locali. În rapida întâlnire pe care am avut-o înainte, unul din ei mi-a arătat un text de două minute, celălalt scrisese o teză de o jumătate de oră despre opera mea.

Cu multă grijă, moderatorul îi spune că este imposibil să-şi citească teza, de vreme ce întregul eveniment trebuie să dureze maximum 50 de minute. Îmi imaginez cât trebuie să fi lucrat la text, dar moderatorul are dreptate: sunt la Tunis ca să iau contact cu cititorii. Are loc o scurtă discuţie, el spune că nu doreşte să mai participe şi pleacă.

Începe conferinţa. Prezentările şi mulţumirile durează maximum cinci minute, şi am acum la dispoziţie tot restul timpului pentru un dialog deschis. Spun că n-am venit aici ca să explic ceva, ideal ar fi ca evenimentul să nu mai constea dintr-o prezentare convenţională, ci să se transforme într-o convorbire.

O tânără pune prima întrebare: ce sunt semnele de care vorbesc atât de des în cărţile mele? Explic că este vorba de un limbaj extrem de personal pe care îl dezvoltăm de-a lungul vieţii, prin reuşite şi erori, până ce înţelegem că suntem călăuziţi de Dumnezeu. Altă întrebare, dacă ceea ce m-a adus în această ţară îndepărtată a fost un semn. Spun că da, dar nu intru în mai multe amănunte.

Discuţia continuă, timpul trece rapid şi trebuie să termin cozeria. Aleg la întâmplare, dintre şase sute de persoane, un bărbat de vârstă mijlocie, cu o mustaţă deasă, pentru ultima întrebare.

— Nu vreau să pun nici o întrebare, spune el. Vreau doar să rostesc un nume.

Şi spune numele unei bisericuţe din Barbazan-Debat, care se află într-un ţinut al nimănui, la mii de kilometri de unde sunt acum, şi unde am pus într-o zi o placă prin care mulţumesc pentru o minune. E numele bisericii unde m-am dus, înainte de acest pelerinaj, să mă rog la Sfânta Fecioară să-mi ocrotească paşii.

Nu mai ştiu cum să continui conferinţa. Cuvintele următoare au fost scrise de unul din prezentatorii care făceau parte din prezidiu:

Şi brusc Universul părea să fi încetat să se mişte în sala aceea. Atâtea lucruri s-au petrecut: v-am văzut lacrimile. Am văzut lacrimile blândei dumneavoastră soţii, când acel cititor anonim a pronunţat numele unei capele pierdute undeva prin lume.

V-a pierit vocea. Faţa surâzătoare a devenit serioasă. Ochii vi s-au umplut de lacrimi timide, care tremurau în vârful genelor, ca şi cum ar fi vrut să se scuze că se aflau acolo fără să fi fost invitate.

Acolo eram şi eu, simţind un nod în gât, fără să ştiu de ce. Le-am căutat în public pe soţia şi fiica mea, pe ele le caut întotdeauna când mă simt în pragul a ceva necunoscut. Ele erau acolo, dar aveau ochii aţintiţi asupra dumneavoastră,

tăcute ca toată lumea, căutând să vă sprijine cu privirile lor, ca şi cum privirile ar putea sprijini pe cineva.

Atunci am încercat să mă fixez asupra Christinei, cerând ajutor, încercând să înţeleg ce se petrece, cum avea să se isprăvească tăcerea aceea care părea nesfârşită. Şi am văzut că şi ea plânge, în tăcere, ca şi cum aţi fi fost notele aceleiaşi simfonii şi lacrimile amândurora s-ar fi atins, în ciuda distanţei.

Şi timp de mai multe secunde nu mai exista sală, nici public, nici nimic. Dumneavoastră şi soţia dumneavoastră plecaserăţi spre un loc unde nimeni nu vă putea urma; tot ce exista era bucuria de a trăi, povestită doar de tăcere şi emoţie.

Cuvintele sunt lacrimi care au fost scrise. Lacrimile sunt cuvinte care au nevoie să ţâşnească. Fără ele, nici o bucurie nu are strălucire, nici o tristeţe nu are un sfârşit. Astfel că vă mulţumesc pentru lacrimile dumneavoastră.

Ar fi trebuit să-i spun fetei care a pus prima întrebare – despre semne: iată unul dintre ele, care-mi spunea că mă aflam în locul unde trebuia să mă aflu, la ora potrivită, chiar dacă nu am înţeles niciodată exact ce m-a adus acolo. Dar cred că nu a fost necesar: ea trebuie să fi înţeles.2

Soţia mea şi cu mine am umblat ţinându-ne de mână prin bazarul din Tunis, la 15 kilometri de ruinele Cartaginei, care într-un trecut îndepărtat a fost în stare să înfrunte puternica Romă. Am discutat despre epopeea lui Hanibal, unul dintre războinicii ei. Romanii se aşteptau la o bătălie maritimă, de vreme ce cele două oraşe erau despărţite doar de câteva sute de kilometri de mare. Dar Hanibal a înfruntat deşertul, a trecut strâmtoarea Gibraltar cu o armată uriaşă, a străbătut Spania şi Franţa, a traversat Alpii cu soldaţi şi elefanţi şi a atacat imperiul prin nord, într-una dintre cele mai mari epopei militare despre care s-a ştiut vreodată.

Şi-a înfrânt toţi inamicii pe drum şi deodată – fără ca până astăzi să ştie cineva de ce – s-a oprit în faţa Romei şi nu a

atacat la momentul propice. Rezultatul acestei indecizii: Cartagina a fost ştearsă de pe hartă de către legiunile romane.

— Hanibal s-a oprit şi a fost învins, gândesc cu voce tare. Eu sunt recunoscător pentru că merg mai departe, chiar dacă la început a fost greu. Încep să mă obişnuiesc cu această călătorie.

Soţia mea se preface că nu a auzit, pentru că a înţeles deja că încerc să mă conving singur de ceva. Mergem la un bar ca să ne întâlnim cu un cititor, Samil, ales la întâmplare în timpul petrecerii de după întâlnirea cu cititorii. Îl rog să evite toate monumentele şi atracţiile turistice şi să ne arate unde se află adevărata viaţă a oraşului.

El ne duce la o clădire frumoasă, ridicată pe un loc unde, în 1754, un tânăr şi-a ucis fratele. Tatăl celor doi a hotărât să construiască acel palat care să adăpostească o şcoală, păstrând vie amintirea fiului asasinat. Comentez că, în felul acesta, va fi amintit şi fiul ucigaş.

— Nu-i chiar aşa, spune Samil. În cultura noastră, criminalul îşi împarte vina cu toţi cei care i-au permis să săvârşească crima. Când un om este ucis, cel care a vândut arma este şi el răspunzător în faţa lui Dumnezeu. Singurul mod prin care tatăl a crezut că poate să-şi corecteze greşeala a fost să transforme tragedia în ceva care să-i poată ajuta pe ceilalţi.

Deodată dispare totul – faţada casei, strada, oraşul, Africa. Fac un salt uriaş în întuneric, intru într-un tunel care dă într-o temniţă umedă. Mă aflu acolo în faţa lui J., într-una dintre multele vieţi pe care le-am trăit, cu două sute de ani înaintea crimei săvârşite în casa aceea. Privirea lui e aspră, este gata să mă dojenească.

Revin cu aceeaşi viteză în prezent. Totul s-a întâmplat într-o fracţiune de secundă; casa, Samil, soţia mea şi vuietul străzii din Tunis au revenit. De ce se întâmplă oare asta? De ce se încăpăţânează rădăcinile bambusului chinezesc să otrăvească planta? Totul a fost deja trăit, şi preţul – plătit.

„Tu ai fost laş o dată, în timp ce eu am fost nedrept de multe ori. Dar asta m-a eliberat”, îmi spusese J. La Saint Martin. Tocmai el, care niciodată nu m-a îndemnat să revin în trecut, care era absolut împotriva cărţilor, manualelor şi exerciţiilor care promovau aşa ceva.

— În loc să recurgă la răzbunare, care se limitează la pedeapsă, şcoala a permis ca instrucţia şi înţelepciunea să poată fi transmise timp de peste două secole, încheie Samil.

Nu am pierdut nici un singur cuvânt din cele tocmai spuse de Samil, dar, chiar şi aşa, am făcut un uriaş salt în timp.

— Asta e.

— Asta e ce? întreabă soţia mea.

— Sunt pe drum. Încep să înţeleg. Totul capătă o noimă.

Sunt euforic. Samil nu înţelege nimic.

— Ce gândeşte islamul despre reîncarnare? îl întreb eu.

Samil mă priveşte surprins.

— Habar n-am, nu sunt un învăţat, spune.

Îl rog să se informeze. El ia telefonul mobil şi începe să dea câteva telefoane. Noi doi mergem într-o cafenea şi cerem două cafele foarte tari. La cina din seara aceasta vom avea fructe de mare, suntem obosiţi şi trebuie să rezistăm la tentaţia de a ciuguli câte ceva.

— Am avut un déjŕ-vu, explic.

— Toată lumea are câteodată. E senzaţia aceea misterioasă că am mai trăit momentul prezent. Nu-i nevoie să fii mag pentru asta, glumeşte Christina.

Sigur că nu. Dar un déja-vu este mult mai mult decât o surpriză pe care o uităm repede, fiindcă nu ne oprim niciodată la ceva care nu are un rost. El arată că timpul nu trece. E un salt în ceva care a fost deja trăit în realitate şi se repetă.

Samil se face nevăzut.

— În timp ce tânărul relata povestea casei, am fost aruncat în trecut într-o miime de secundă. Sunt sigur că asta s-a petrecut când el comenta că responsabilitatea nu-i numai a asasinului, ci şi a tuturor celor care au creat condiţiile

pentru săvârşirea crimei. Prima dată când am fost cu J., în 1982, el a comentat ceva despre legătura mea cu tatăl său. Pe urmă nu a mai revenit niciodată la acest subiect, şi am uitat şi eu. Dar acum câteva momente l-am văzut. Şi ştiu despre ce vorbea.

— În viaţa aceea pe care mi-ai povestit-o…

— Exact. În viaţa aceea. Pe vremea Inchiziţiei spaniole.

— A trecut. Nu merită să te întorci şi să te chinui cu ceva ce ai făcut cu mult timp în urmă.

— Nu mă chinui. Am învăţat că pentru a-mi vindeca rănile trebuie să am curajul să le înfrunt. Am învăţat şi să mă iert şi să-mi îndrept greşelile. Şi totuşi, de când am pornit în călătorie, se pare că mă aflu în faţa unei uriaşe şarade, ale cărei piese încep să se dezvăluie; piese de iubire, de ură, de sacrificiu, de iertare, de bucurie, de nefericire. De asta sunt aici cu tine. Mă simt mult mai bine, ca şi cum de fapt aş fi în căutarea sufletului meu, a regatului meu, în loc să tot stau şi să mă plâng că nu reuşesc să asimilez tot ce am învăţat. Nu reuşesc pentru că nu înţeleg bine. Dar, când voi înţelege, adevărul mă va elibera.

Samil s-a întors cu o carte în arabă. Se aşază lângă noi, îşi consultă notiţele şi o răsfoieşte cu tot respectul, şoptind nişte cuvinte în arabă.

— Am vorbit cu trei învăţaţi, spune într-un sfârşit. Doi dintre ei au afirmat că după moarte cei drepţi merg în Paradis. Dar al treilea mi-a cerut să consult câteva versete din Coran.

Îl văd că e surescitat.

— Uitaţi primul, 2:28: „Alah vă va face să vă săvârşiţi, apoi vă va învia, apoi la El vă veţi întoarce, şi pe urmă vă va reînvia, şi din nou veţi reveni la El”. Iertaţi-mă dacă traducerea nu e absolut corectă, dar asta vrea să zică.

Răsfoieşte febril cartea sfântă. Traduce al doilea verset, 2:154.

„Nu spuneţi despre cei care sunt ucişi pe calea lui Alah: Ei sunt morţi, căci ei sunt vii, dar voi nu vă daţi seama”.

— Asta e!

— Mai am şi alte versete. Dar, ca să vă spun adevărul, nu mă simt în largul meu când vorbesc despre asta. Prefer să vorbesc despre Tunis.

— Ajunge. Oamenii nu pleacă niciodată, suntem mereu aici în vieţile noastre trecute şi viitoare. Dacă vrei să ştii, tema asta apare şi în Biblie. Mi-amintesc de un pasaj în care Isus se referă la Ioan Botezătorul ca la o reîncarnare a lui Ilie: „Şi dacă voiţi să înţelegeţi, el (Ioan) este Ilie, cel ce va să vină”. Dar mai există şi alte versete pe tema asta, comentez.

El începe să povestească nişte legende despre naşterea oraşului. Iar eu înţeleg că e momentul să ne ridicăm şi să ne continuăm plimbarea.

Pe una din porţile vechiului zid este un felinar. Samil ne explică semnificaţia lui:

— Aici e originea unuia dintre cele mai vechi proverbe arabe: „Lumina îl luminează doar pe străin”.

Comentează că proverbul se aplică perfect la situaţia pe care o trăim acum. Samil visează să devină scriitor şi luptă pentru recunoaştere în propria sa ţară, în timp ce eu, un autor brazilian, sunt deja cunoscut aici.

Îi spun că şi noi folosim un proverb asemănător: „Nimeni nu e profet în ţara lui”. Tindem întotdeauna să valorizăm ceea ce vine de departe, fără să recunoaştem niciodată tot frumosul care există în jurul nostru.

— Şi totuşi, spun eu, din când în când simţim nevoia să fim străini de noi înşine. Şi astfel lumina ascunsă în sufletul nostru va lumina ceea ce trebuie să fie văzut.

Soţia mea pare să nu urmărească discuţia. Dar la un moment dat se întoarce spre mine şi spune:

— Felinarul ăsta are ceva pe care nu reuşesc să-l explic exact, dar care are legătură cu tine. Când voi şti, am să-ţi spun.

Dormim puţin, luăm masa cu prieteni şi ne plimbăm iar prin oraş. Abia atunci soţia mea reuşeşte să-mi spună ce a simţit în după amiaza aceea:

— Tu călătoreşti, dar în acelaşi timp n-ai plecat de acasă. Cât timp vom fi împreună, asta va continua să se întâmple, de vreme ce ai pe cineva lângă tine care te cunoaşte şi asta îţi dă falsa senzaţie că totul e familiar. Dar a venit momentul să mergi mai departe singur. Singurătatea poate să fie imensă şi apăsătoare, dar va dispărea dacă te vei afla mai mult în contact cu ceilalţi.

După o pauză, mai spune:

— Am citit odată că nu există două frunze identice într-o pădure cu o sută de mii de copaci. La fel nu există două călătorii identice pe acelaşi Drum. Dacă vom rămâne împreună, încercând să modelăm realitatea după felul nostru de a vedea lumea, niciunul din noi nu va avea vreun folos. Te binecuvântez şi îţi spun: să ne revedem cu bine în Germania, la primul meci al Campionatului Mondial de Fotbal!

Dacă vântul rece va trece.

În faţa hotelului din Moscova, când sosesc cu editorii mei, mă aşteaptă o fată. Se apropie şi-mi strânge mâinile.

— Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră. Am venit din Ekaterinburg pentru asta.

Sunt obosit. M-am trezit mai devreme decât de obicei, a trebuit să schimb avionul la Paris pentru că nu există zbor direct, am încercat să dorm în timpul călătoriei dar, ori de câte ori reuşeam să aţipesc, intram într-un soi de vis repetitiv care nu-mi făcea deloc plăcere.

Editorul îi explică fetei că mâine voi avea o după-amiază de autografe şi că peste trei zile vom fi în Ekaterinburg, prima oprire din călătoria cu trenul. Întind mâna ca să-mi iau rămas-bun şi observ că mâinile ei sunt foarte reci.

— De ce n-ai intrat în hotel să mă aştepţi?

De fapt aş avea chef s-o întreb cum de a descoperit hotelul unde eram cazat. Dar poate că asta n-o fi fost greu, şi nu e prima oară că mi se întâmplă aşa ceva.

— V-am citit blogul zilele trecute şi am înţeles că aţi scris pentru mine.

Începusem să-mi postez reflecţiile despre călătorie într-un blog. Era încă ceva experimental şi, cum trimiteam textele anticipat, nu ştiam exact la ce articol se referea. În orice caz, eram sigur că nu făcusem nici o referire la o fată pe care o cunoşteam de doar câteva secunde.

Ea scoate o hârtie imprimată cu o parte din textul meu. Îl ştiu pe dinafară, deşi nu-mi amintesc cine mi-a relatat povestea: un bărbat care are nevoie de bani îl roagă pe patronul său să-l ajute. Patronul îl provoacă: dacă va petrece o noapte întreagă în vârful muntelui, va primi o mare recompensă, dar dacă nu va reuşi, va trebui să lucreze pe gratis. Textul continuă:

Ieşind din prăvălie, a văzut că sufla un vânt îngheţat, l-a apucat frica şi s-a hotărât să-l întrebe pe prietenul său cel mai bun, Aydi, dacă nu era o nebunie să ţină pariul acela. După ce s-a gândit puţin, Aydi a răspuns: Am să te ajut. Mâine, când vei fi în vârful muntelui, priveşte înainte. Eu am să fiu pe vârful muntelui învecinat, voi petrece toată noaptea cu un foc aprins pentru tine. Uită-te la foc, gândeşte-te la prietenia noastră, şi asta îl va ţine aprins. Ai să reuşeşti, şi după aceea eu am să-ţi cer ceva în schimb.

Ali a trecut proba, a primit banii şi s-a dus la prietenul său acasă: „Mi-ai spus că vrei o răsplată.”

Aydi a răspuns: „Da, dar nu în bani. Promite-mi că, dacă vreodată un vânt rece va trece prin viaţa mea, vei aprinde pentru mine focul prieteniei.”

Eu îi mulţumesc pentru amabilitate, îi spun că acum sunt ocupat, dar că, dacă vrea să vină la şedinţa de autografe de la Moscova, voi iscăli cu cea mai mare plăcere una dintre cărţile ei.

— Nu pentru asta am venit. Ştiu că veţi străbate Rusia cu trenul şi vreau să merg cu dumneavoastră. Când v-am citit prima carte, am auzit o voce care-mi spunea că la un moment dat aţi aprins pentru mine un foc sacru şi că într-o zi va trebui să vă răsplătesc pentru asta. Am visat multe nopţi acel foc şi m-am gândit să merg până în Brazilia ca să

vă întâlnesc. Ştiu că aveţi nevoie de ajutor şi pentru asta sunt aici.

Persoanele care se află cu mine râd. Eu caut să fiu amabil, asigurând-o că ne vom vedea a doua zi. Editorul îi spune că mă aşteaptă cineva, profit de scuză şi-mi iau rămas-bun.

— Mă cheamă Hilal, spune ea înainte de a pleca.

Zece minute mai târziu urc în cameră. Am şi uitat-o pe fata care m-a abordat afară. Nu-mi amintesc numele ei şi, dacă aş revedea-o, n-aş fi în stare să o recunosc. Dar ceva nu-mi dădea pace. Ochii ei reflectau iubire şi moarte în acelaşi timp.

Mă dezbrac, deschid robinetul şi intru sub duş – unul dintre ritualurile mele preferate.

Îmi potrivesc capul în aşa fel încât singurul lucru pe care îl pot auzi este zgomotul apei în urechi; asta mă îndepărtează de tot. Sunt purtat într-o lume diferită. Ca un dirijor care acordă atenţie fiecărui instrument din orchestră, încep să disting orice sunet, care se transformă în cuvinte pe care nu le pot înţelege, dar despre care ştiu că există.

Oboseala, neliniştea, dezorientarea după schimbarea atâtor ţări – totul dispare. Pe zi ce trece văd că lunga călătorie îşi produce efectul dorit. J. Avea dreptate, mă lăsam otrăvit încetul cu încetul de rutină: băile erau doar pentru curăţarea pielii, mesele serveau doar la hrănirea corpului, plimbările nu aveau alt obiectiv decât evitarea problemelor cardiace în viitor.

Acum lucrurile se schimbă; imperceptibil, dar se schimbă. Mesele sunt momente când pot saluta prezenţa şi învăţămintele prietenilor, plimbările au redevenit o meditaţie asupra clipei prezente, iar zgomotul apei în urechi îmi reduce gândirea la tăcere, mă linişteşte şi mă face să redescopăr micile gesturi cotidiene care ne apropie de Dumnezeu – cu condiţia să ştiu să dau fiecăruia din ele valoarea pe care o merită.

Când J. Mi-a spus: „Ieşi din rutină şi du-te să-ţi recucereşti regatul”, m-am simţit trădat, confuz, părăsit. Aşteptam o

soluţie sau un răspuns la îndoielile mele, ceva care să mă liniştească şi să mă împace din nou cu sufletul meu. Toţi cei care pornesc în căutarea regatului lor ştiu că n-o să întâlnească nimic – doar provocări, lungi perioade de aşteptare, schimbări bruşte, sau, mai rău, e posibil să nu întâlnească nimic.

Exagerez. Dacă noi căutăm ceva, acel lucru ne caută şi el.

Cu toate astea, trebuie să fii pregătit pentru orice. În momentul acesta iau hotărârea care lipsea: dacă n-am să întâlnesc nimic în călătoria cu trenul, voi merge înainte – pentru că din ziua aceea în hotelul din Londra am înţeles că rădăcinile mele erau pregătite, dar sufletul murea încetul cu încetul din cauza unui lucru foarte greu de detectat şi încă şi mai greu de vindecat.

Rutina.

Rutina nu are nici o legătură cu repetiţia. Ca să atingi excelenţa într-un domeniu, trebuie să repeţi şi să te antrenezi. Să te antrenezi şi să repeţi, să înveţi tehnica în aşa fel încât ea să devină intuitivă. Am aflat asta încă din copilărie, într-un oraş din Brazilia, unde familia mea mergea să-şi petreacă vacanţa de vară. Eram fascinat de munca unui fierar care locuia în apropiere: mă aşezam şi stăteam o veşnicie, mi se părea mie, să privesc cum ciocanul coboară pe oţelul fierbinte, răspândind scântei în jur, ca nişte focuri de artificii. Odată el m-a întrebat:

— Ţi se pare că fac mereu acelaşi lucru?

Am spus că da.

— Greşeşti. De fiecare dată când las ciocanul în jos, forţa loviturii e diferită, uneori mai mare, alteori mai slabă. Dar n-am învăţat asta decât după ce am repetat gestul timp de mai mulţi ani. Până ajung în momentul când nu gândesc – las mâna să-mi ghideze munca.

N-am uitat niciodată cuvintele astea.

Împărţind suflete.

Îl privesc pe fiecare cititor, îi întind mâna, îi mulţumesc că a venit. Corpul meu poate să peregrineze, dar când sufletul

zboară dintr-un loc într-altul nu mă simt niciodată singur: sunt înconjurat de numeroasele persoane pe care le-am cunoscut şi care mi-au înţeles sufletul prin intermediul cărţilor. Nu mă simt străin aici la Moscova, cum nu m-am simţit nici la Londra, Sofia, Tunis, Kiev, Santiago de Compostela, Guimarães şi toate oraşele în care am fost în ultima lună şi jumătate.

Aud o discuţie aprinsă în spatele meu; încerc să mă concentrez pe ceea ce fac. Discuţia însă nu dă semne să se stingă. În cele din urmă mă întorc şi-l întreb pe editor ce se întâmplă.

— Fata aceea de ieri. Spune că vrea să rămână pe-aproape fie ce-o fi.

Nu-mi amintesc de fata de ieri. Dar rog să se intervină ca să se termine cu discuţia. Eu continui să dau autografe.

Cineva se aşază lângă mine, unul din paznicii librăriei vine să ia de acolo persoana şi din nou începe o discuţie. Mă opresc din dat autografe.

Alături de mine e fata ai cărei ochi dezvăluie iubire şi moarte. Pentru prima oară sunt atent la ea: păr negru, între 22 şi 29 de ani (nu mă pricep deloc când e vorba de calculat vârsta), jachetă de piele ponosită, blugi, tenişi.

— Am controlat deja ce are în rucsac, spune paznicul. Nu-s probleme. Dar nu poate să stea aici.

Ea doar zâmbeşte. Un cititor din faţa mea aşteaptă sfârşitul discuţiei ca să-i semnez cartea. Înţeleg că fata nu va pleca de aici cu nici un chip.

— Hilal, vă amintiţi? Am venit să aprind focul sacru.

Spun că îmi amintesc, ceea ce e o minciună. Persoanele de la coadă încep să-şi manifeste nerăbdarea, cititorul din faţa mea îi spune ceva pe ruseşte şi, după tonul vocii, deduc că nu a fost deloc ceva agreabil.

În portugheză există un proverb celebru: „Ce nu are leac este gata lecuit”. Cum nu am timp de discuţii acum şi trebuie să iau o hotărâre rapidă, o rog doar să se îndepărteze puţin astfel încât să pot avea o oarecare

intimitate cu persoanele care stau la rând. Ea ascultă, se ridică şi rămâne discret în picioare, la o distanţă rezonabilă.

După câteva secunde am uitat deja de existenţa ei şi sunt din nou concentrat asupra autografelor. Toţi îmi mulţumesc, eu mulţumesc la rândul meu şi ceasurile acelea trec ca şi cum aş fi în paradis. La fiecare oră ies să fumez o ţigară, dar nu sunt câtuşi de puţin obosit. De câte ori termin o şedinţă de autografe mi se pare că mi-am reîncărcat bateriile şi că energia mea e la cote mai înalte ca oricând.

La sfârşit cer să se aplaude pentru excelenta organizare. E momentul să merg la următoarea întâlnire. Fata de a cărei existenţă uitasem mi se adresează iar.

— Am ceva important să vă arăt.

— O să fie imposibil, răspund. Trebuie să merg la un dineu.

— Nu o să fie imposibil, răspunde. Sunt Hilal, cea care vă aştepta ieri la uşa hotelului. Şi pot să vă arăt ce vreau aici şi acum, cât timp vă pregătiţi de plecare.

Până să zic ceva, scoate din rucsac o vioară şi începe să cânte.

Cititorii care începuseră deja să se îndepărteze revin să asculte acel concert neaşteptat. Hilal cântă cu ochii închişi, ca şi cum ar fi în transă. Privesc arcuşul care se mişcă dintr-o parte în alta, atingând corzile doar într-un mic punct. Notele unei muzici pe care nu am mai auzit-o niciodată îmi spun ceva ce nu numai eu, dar şi toţi cei de aici trebuie să auzim. Sunt momente de tăcere, momente de extaz, momente când întregul ei corp dansează împreună cu instrumentul, dar în cea mai mare parte a timpului îşi mişcă doar trunchiul şi mâinile.

Fiecare notă lasă în noi câte o amintire, dar melodia întreagă e cea care relatează o poveste. Povestea cuiva care voia să se apropie de altă persoană, care a fost respins de mai multe ori, dar cu toate acestea insistă. În timp ce Hilal cântă mi-aduc aminte de numeroasele momente când ajutorul mi-a venit tocmai de la acele persoane despre care credeam că nu puteau să adauge ceva vieţii mele.

Când isprăveşte de cântat, nu se aud aplauze, nimic – ci doar o tăcere aproape palpabilă.

— Mulţumesc, spun.

— Mi-am împărţit puţin sufletul, dar mai este mult până să-mi îndeplinesc misiunea. Pot să merg cu dumneavoastră?

În general am două reacţii faţă de persoanele foarte insistente. Sau mă îndepărtez imediat, sau mă las fascinat cu totul. Nu pot spune nimănui că visele sunt imposibile. Nu toţi au forţa Mônicăi din localul acela din Catalonia, iar dacă voi reuşi să conving o singură persoană să înceteze să mai lupte pentru ceva de care e convinsă că merită osteneala voi sfârşi prin a mă convinge şi pe mine însumi – şi toată viaţa mea va avea de suferit.

A fost o zi bună. Îi telefonez ambasadorului şi întreb dacă e posibil să se includă încă un invitat la cină. Cu amabilitate îmi răspunde că cititorii mei mă reprezintă.

Deşi ambianţa este formală, ambasadorul Braziliei în Rusia reuşeşte să-i facă pe toţi cei prezenţi să se simtă în largul lor. Hilal a apărut într-o rochie pe care eu o consider cel puţin de prost gust – fistichie, contrastând cu sobrietatea celorlalţi invitaţi. Fără să ştie exact unde s-o aşeze pe invitata de ultima oră, organizatorii aleg până la urmă locul de onoare, alături de amfitrion.

Înainte de a ne îndrepta spre masă, cel mai bun prieten al meu rus, un industriaş, îmi atrage atenţia că vom avea probleme cu asistenta agentei literare, care pe toată durata coctailului dinainte de dineu a discutat cu soţul ei la telefon.

— Despre ce?

— Se pare că trebuia să te duci la clubul unde el este administrator şi că în cele din urmă ai anulat totul.

Într-adevăr, în agenda mea scria ceva ca „să discut meniul călătoriei prin Siberia”, or asta era cea mai mică şi mai puţin relevantă dintre preocupările mele în după-amiaza aceea, când nu primisem decât energii pozitive. Am anulat întâlnirea care mi s-a părut suprarealistă; niciodată nu am discutat meniuri în viaţa mea. Am preferat să mă întorc la

hotel, să fac o baie şi să simt din nou zgomotul apei purtându-mă în locuri pe care nu ştiu să mi le explic nici măcar mie.

Felurile de mâncare sunt servite, conversaţiile paralele se desfăşoară în mod firesc la masă şi, la un moment dat, ambasadoarea întreabă cu amabilitate cine este Hilal.

— M-am născut în Turcia şi am venit să studiez vioara la Ekaterinburg, la doisprezece ani. Dumneavoastră, doamnă, ştiţi cum sunt selecţionaţi muzicienii?

— Nu.

Conversaţiile paralele par să se fi stins. Poate că toţi sunt interesaţi de fata aceea neconvenţională în rochia ei oribilă.

— Orice copil care începe să cânte la un instrument exersează un anumit număr de ore pe săptămână. După această etapă, toţi sunt capabili să facă parte dintr-o orchestră într-o zi. Între timp, pe măsură ce cresc, unii încep să exerseze mai mult. Până la urmă, un mic grup se detaşează, deoarece cântă aproape 40 de ore pe săptămână. Întotdeauna emisarii marilor orchestre vizitează şcolile de muzică în căutare de noi copii talentaţi, care sunt invitaţi să devină profesionişti. Acesta a fost şi cazul meu.

— După cum se vede, v-aţi găsit o vocaţie, spune ambasadorul. Nu toţi au această şansă.

— Nu a fost chiar o vocaţie. Am început să cânt multe ore pe săptămână pentru că am fost violată când aveam zece ani.

Conversaţia de la masă încetează. Ambasadorul încearcă să schimbe subiectul şi comentează că Brazilia a început să negocieze cu Rusia în legătură cu exportul şi importul de utilaj greu. Dar nimeni, absolut nimeni de acolo nu este interesat de balanţa comercială a ţării mele. Îmi revine mie să reiau firul discuţiei:

— Hilal, dacă nu te deranjează, cred că toţi ar vrea să ştie ce legătură poate să existe între o fetiţă violată şi un virtuoz al viorii.

— Ce înseamnă numele dumitale? întreabă ambasadoarea, într-o încercare disperată de a schimba definitiv direcţia conversaţiei.

— Pe turceşte înseamnă semilună. E imaginea care se află pe drapelul ţării mele. Tata era un naţionalist radical. Întâmplător, e un nume mai potrivit pentru bărbaţi decât pentru femei. Se pare că în arabă are alt înţeles, dar nu ştiu exact care.

Eu nu mă dau bătut.

— Dar, revenind la subiectul nostru, te deranjează să ne povesteşti? Suntem ca într-o familie.

Într-o familie? Majoritatea acelor persoane s-au cunoscut în timpul dineului.

Toţi par foarte ocupaţi cu farfuriile, tacâmurile şi paharele lor, dar mor să audă restul povestirii. Hilal răspunde ca şi cum ar vorbi despre lucrul cel mai firesc din lume.

— Aveam un vecin, un domn pe care toţi îl considerau amabil, de treabă, cea mai nimerită persoană la care să apelezi în momente dificile. Căsătorit, tată a două fetiţe de vârsta mea. De câte ori mă duceam în casa lui ca să mă joc cu fetiţele mă ridica în poală şi-mi spunea poveşti frumoase. Dar, în timp ce făcea asta, mă mângâia, ceea ce la început mi s-a părut o dovadă de tandreţe. Cu timpul, a început să-mi atingă sexul, să mă roage să i-l ating şi eu pe al lui, chestii din astea.

Se uită la celelalte cinci femei de la masă şi spune:

— Cred că nu e ceva foarte rar, din nefericire. Nu sunteţi de acord?

Niciuna nu răspunde. Instinctul îmi spune că cel puţin una sau două au trăit deja acelaşi lucru.

— În fine, problema nu a fost numai asta. Mai rău e că mie a început să-mi placă, deşi ştiam că nu e bine. Până ce într-o zi am hotărât să nu mă mai duc niciodată acolo, chiar dacă părinţii insistau că ar trebui să merg să mă mai joc cu fiicele vecinului. La vremea aceea învăţam vioara şi le-am explicat

că nu am studiat suficient şi că trebuie să exersez mai mult. Am fost astfel obligată să cânt, din disperare.

Nimeni nu se mişcă, nimeni nu ştie exact ce să spună.

— Şi, cum purtam această vină în mine, pentru că victimele sfârşesc prin a se crede ele însele vinovate, am hotărât să mă pedepsesc până acum. De când am devenit conştientă că sunt femeie, am început să caut în toate relaţiile mele cu bărbaţii suferinţa, conflictul, disperarea.

Mă priveşte fix. Toată masa pricepe.

— Dar asta o să se schimbe acum, nu-i aşa?

Eu, care până în acel moment fusesem stăpân pe direcţia pe care o lua conversaţia, pierd controlul. Tot ce pot face este să murmur „sper că da” şi să îndrept brusc discuţia asupra frumoasei clădiri care e sediul Ambasadei Braziliei în Rusia.

La plecare o întreb pe Hilal unde e cazată şi caut să aflu de la prietenul meu, industriaşul, dacă îl deranjează să o conducem pe ea înainte de a mă lăsa pe mine la hotel. El este de acord.

— Mulţumesc pentru recitalul de vioară. Mulţumesc pentru că le-ai împărtăşit povestea dumitale unor persoane pe care nu le-ai mai văzut niciodată. În fiecare dimineaţă, când mintea îţi este încă goală, dedică puţin timp Divinităţii. Aerul conţine o forţă cosmică pe care fiecare cultură o numeşte altfel, dar asta nu are importanţă. Important e să faci ce spun eu acum. Inspiră adânc şi roagă-te ca toate binecuvântările care sunt în văzduh să intre în corpul tău şi să se răspândească în fiecare celulă. Expiră încet, proiectând multă bucurie şi multă pace în jur. Repetă de zece ori acelaşi lucru. Te vei vindeca pe tine şi vei contribui la vindecarea lumii.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Nimic. Fă acest exerciţiu. Va stinge încetul cu încetul ce simţi acum în legătură cu iubirea. Nu te lăsa nimicită de o forţă care a fost pusă în inimile noastre ca să înnobileze totul. Inspiră absorbind ce există în ceruri şi pe pământ.

Expiră răspândind frumuseţe şi fecunditate. Ai încredere în mine, va da rezultate.

— Dar eu n-am venit până aici ca să învăţ un exerciţiu pe care îl pot găsi în orice carte de yoga, spune Hilal, enervată.

Moscova defilează pe lângă noi. Mi-ar plăcea să umblu pe străzi, să beau o cafea, dar a fost o zi lungă şi trebuie să mă trezesc devreme a doua zi pentru o serie de întâlniri.

— Atunci, voi putea merge cu dumneavoastră, nu-i aşa?

Incredibil! Oare nu ştie să vorbească şi despre altceva? Am cunoscut-o acum nici două zile – dacă un contact atât de neobişnuit se poate numi „a cunoaşte”. Prietenul meu râde. Eu încerc să fiu mai serios.

— Uite ce e: te-am dus deja la dineul ambasadorului. Eu nu fac călătoria asta ca să-mi promovez cărţile, ci…

Ezit puţin.

— …pentru o chestiune personală.

— Ştiu asta.

După felul cum a pronunţat cuvintele, am avut impresia că într-adevăr ştie. Dar prefer să nu mă încred în instincte.

— Am făcut mulţi oameni să sufere şi am suferit şi eu mult, continuă Hilal. Lumina iubirii iese din sufletul meu, dar nu are cum să meargă mai departe: e blocată de durere. Oricât aş inspira şi expira dimineaţa, n-am să reuşesc să rezolv acest lucru. Am încercat să exprim iubirea prin intermediul viorii, dar tot nu e destul. Ştiu că dumneavoastră mă puteţi vindeca şi că pot vindeca ce simţiţi dumneavoastră. Am aprins focul pe muntele de alături, puteţi conta pe mine.

De ce spune asta?

— Ceea ce ne răneşte este şi ceea ce ne vindecă, spune ea mai departe. Viaţa a fost foarte aspră cu mine, dar m-a şi învăţat multe. Chiar dacă dumneavoastră nu vedeţi, corpul meu e o rană, plăgile mele deschise sângerează tot timpul. Mă trezesc în fiecare dimineaţă dorindu-mi să mor înainte de sfârşitul zilei, dar continui să fiu în viaţă, suferind şi luptând, luptând şi suferind, agăţându-mă de certitudinea

că toate se vor sfârşi într-o zi. Vă rog, nu mă lăsaţi singură aici. Călătoria asta e salvarea mea.

Amicul meu opreşte maşina, îşi vâră mâna în buzunar şi-i dă lui Hilal toţi banii pe care-i are asupra sa.

— Trenul nu e al lui, spune. Ia ăştia, cred că ajung pentru un bilet de clasa a doua şi trei mese pe zi.

Apoi, întorcându-se spre mine:

— Ştii prin ce trec în aceste momente. Femeia pe care o iubeam a murit şi, oricât aş inspira şi expira tot restul vieţii mele, nu voi mai reuşi să fiu fericit. Rănile mele sunt deschise, corpul meu e o plagă. Înţeleg perfect ce spune fata asta. Ştiu că faci călătoria pentru un motiv pe care nu-l cunosc, dar n-o lăsa aşa. Dacă crezi în cuvintele pe care le scrii, îngăduie-le persoanelor din jurul tău să crească odată cu tine.

— Aşa e, trenul nu este al meu. Află că am să fiu mereu înconjurat de oameni şi că rareori vom avea timp să stăm de vorbă.

Amicul meu demarează iar şi conduce în tăcere un sfert de oră. Ajungem pe o stradă cu o piaţă cu copaci. Ea îi explică unde trebuie să oprească, sare jos, îşi ia rămas-bun de la prietenul meu. Cobor şi o însoţesc până la poarta unei clădiri unde stă, în apartamentul unor prieteni.

Ea mă sărută rapid pe gură.

— Prietenul dumneavoastră se înşală, dar, dacă aş manifesta bucurie, mi-ar cere banii înapoi, spunea, zâmbind. Nu sufăr atât de mult ca el. De altfel, n-am fost niciodată aşa de fericită ca acum, pentru că am urmat semnele, am avut răbdare şi ştiu că asta va schimba totul.

Se întoarce şi intră.

Abia în clipa aceea, revenind la maşină, privindu-l pe amicul meu care a coborât ca să fumeze o ţigară şi care zâmbeşte pentru că a văzut sărutul, ascultând vântul care suflă prin copacii reînnoiţi de forţa primăverii, conştient că mă aflu într-un oraş pe care îl iubesc fără să-l cunosc prea bine, căutând o ţigară în buzunar, gândindu-mă că mâine

încep o aventură la care am visat de atâta timp, abia în această clipă…

…abia în această clipă îmi revine în amintire previziunea făcută de clarvăzătorul pe care l-am întâlnit în casa Veronicăi. Spunea ceva despre Turcia, dar nu reuşesc să-mi aduc aminte ce anume.

Transsiberianul este una dintre cele mai mari trei căi ferate din lume. Începe într-o gară oarecare din Europa, dar partea rusească are 9.288 de kilometri, legând între ele sute de oraşe mici şi mari, străbătând 76% din ţară şi traversând şapte fusuri orare diferite. În momentul când intru în gara din Moscova, la unsprezece seara, zorile au răsărit deja la Vladivostok, punctul terminus.

Până la sfârşitul secolului al XIX-lea, puţini se aventurau să călătorească în Siberia, unde s-a înregistrat temperatura cea mai scăzută de pe planetă: -71,2 C, în oraşul Oimiakon. Râurile care uneau regiunea cu restul lumii erau principalul mijloc de transport, dar erau îngheţate opt luni pe an. Populaţia din Asia Centrală trăia practic izolată, deşi acolo se concentra o bună parte din bogăţia naturală a Imperiului Rus de atunci. Din raţiuni strategice şi politice, ţarul Alexandru II a aprobat construcţia căii ferate transsiberiene, al cărei preţ final nu a fost depăşit decât de întregul buget militar al Imperiului Rus în timpul Primului Război Mondial.

Imediat după Revoluţia Comunistă din 1917, calea ferată a servit ca centru al unor mari bătălii din timpul războiului civil care a izbucnit. Forţele loiale ţarului, mai ales Legiunea Cehoslovacă, foloseau vagoane blindate care serveau drept tancuri pe şine şi puteau astfel să respingă fără mari probleme ofensiva Armatei Roşii, fiind totodată aprovizionate cu muniţie şi alimente venite din Est. Atunci au intrat în acţiune sabotorii, aruncând în aer poduri şi tăind comunicaţiile. Armata imperială a început să se retragă până la capătul continentului asiatic şi o mare parte

s-a îndreptat spre Canada, spre a se risipi apoi prin alte ţări.

În momentul când am intrat în gara din Moscova, preţul unui bilet din Europa până la Oceanul Pacific într-o cabină împărţită cu alte trei persoane varia între 30 şi 60 de euro.

M-am dus la avizierul cu mersul trenurilor şi ŢAC! Prima fotografie indica plecarea la 23:15! Inima îmi bătea de parcă aş fi fost din nou copil, cu trenul electric învârtindu-se prin cameră şi mintea mea călătorind spre locuri îndepărtate, atât de îndepărtate ca acela unde mă aflam acum.

Discuţia mea cu J. De la Saint Martin, care avusese loc cu mai puţin de trei luni în urmă, părea să se fi petrecut într-o reîncarnare anterioară. Ce întrebări idioate pusesem atunci! Care e sensul vieţii? De ce nu mai avansez? De ce simt că lumea spirituală se îndepărtează tot mai mult? Răspunsul nu putea să fie mai simplu: pentru că nu mai eram în viaţă!

Ce bine e să redevin copil, să simt sângele curgându-mi în vene şi ochii strălucind, să mă entuziasmez la vederea unui peron înţesat de oameni, mirosind a ulei şi mâncare, să aud scârţâitul frânelor altor trenuri care soseau, zgomotul scrâşnit al cărucioarelor cu bagaje şi şuierăturile.

A trăi înseamnă a experimenta, nu a sta să te gândeşti la sensul vieţii. Evident că nu toţi oamenii au nevoie să străbată Asia sau să meargă pe Drumul spre Santiago. Am cunoscut în Austria un prelat care aproape că nu ieşea niciodată din mânăstirea de la Melk şi, cu toate astea, înţelegea lumea mult mai bine decât numeroşi călători pe care i-am întâlnit. Am un prieten care a trăit mari revelaţii spirituale în timp ce-şi privea copiii cum dorm. Soţia mea, când începe să picteze un tablou nou, intră într-un soi de transă şi vorbeşte cu îngerul ei păzitor.

Dar eu m-am născut pelerin. Chiar când sunt cuprins de o lene imensă, ori de dorul de casă, după ce fac primul pas sunt captivat de simţământul călătoriei. În gara Iaroslav,

mergând spre peronul 5, mi-am dat seama că niciodată nu voi putea ajunge unde vreau dacă rămân tot timpul în acelaşi loc. Nu reuşesc să stau de vorbă cu sufletul meu decât atunci când ne aflăm în deşerturi, în oraşe, pe munţi, pe şosele.

Vagonul nostru e ultimul din garnitură; va fi ataşat şi desprins de tren când ne vom opri în câteva oraşe pe drum. De unde mă aflu, nu pot să zăresc locomotiva – ci doar acel gigantic şarpe de oţel, cu mongoli, tătari, ruşi, chinezi, unii dintre ei aşezaţi pe cufere imense, toţi aşteptând deschiderea uşilor. Oamenii vin ca să stea de vorbă cu mine, dar eu mă îndepărtez, nu vreau să mă gândesc la nimic altceva în afara faptului că sunt aici, acum, gata de o nouă plecare, de o nouă provocare.

Momentul de extaz copilăresc trebuie să fi durat doar cinci minute, dar am absorbit fiecare amănunt, fiecare zgomot, fiecare miros. Nu voi reuşi să-mi amintesc de nimic pe urmă, dar nu contează: timpul nu e o bandă de casetă, pe care o putem derula înainte şi înapoi.

Uită că vei povesti asta celorlalţi. Timpul este aici. Profită.

Mă apropii de grup şi văd că şi toţi ceilalţi sunt foarte surescitaţi. Îmi este prezentat traducătorul care mă va însoţi: îl cheamă Yao, s-a născut în China, s-a refugiat în Brazilia de mic copil în timpul războiului civil din ţara sa. A făcut studii superioare în Japonia, a fost profesor de limbi străine la Universitatea din Moscova. Acum e la pensie. Trebuie să aibă vreo 70 de ani, e înalt şi singurul din grup impecabil îmbrăcat, în costum şi cu cravată.

— Numele meu înseamnă „foarte îndepărtat”, spune el, spărgând gheaţa.

— Numele meu înseamnă „piatră mică”, răspund zâmbind.

În realitate, sunt cu zâmbetul acesta ţintuit pe faţă din noaptea precedentă, când abia am reuşit să dorm gândindu-mă la aventura de a doua zi. Sunt tare bine-dispus.

Omniprezenta Hilal se află lângă vagonul pe care am să-l ocup, deşi cabina ei trebuie să fie foarte departe. Nu mă mir să o întâlnesc – îmi imaginam că asta avea să se întâmple. Îi trimit un sărut de la distanţă, iar ea îmi răspunde cu un surâs pe buze. La un moment dat în timpul călătoriei sunt sigur că îmi va face plăcere să stăm puţin de vorbă.

Sunt liniştit, atent la fiecare detaliu din jur, ca un navigator care pleacă în căutarea unei Mare Ignotum. Traducătorul îmi respectă tăcerea. Dar observ că se petrece ceva – editorii par preocupaţi. Îl rog pe el să-mi explice despre ce e vorba.

Îmi spune că persoana care mă reprezenta în Rusia nu a apărut. Mi-amintesc de discuţia cu amicul meu din ajun, dar ce importanţă are asta? Dacă n-a apărut, e problema ei.

Văd că Hilal i-a spus ceva unei doamne de la editură, iar răspunsul a fost brutal. Dar Hilal nu-şi pierde cumpătul – cum nu şi l-a pierdut nici în celelalte dăţi când eu îi spuneam că nu ne putem întâlni. Îmi place tot mai mult prezenţa ei, hotărârea ei, postura ei. Cele două femei încep să discute.

Din nou îl întreb pe traducător ce se întâmplă, iar el mă lămureşte că editoarea i-a cerut să se întoarcă la vagonul ei. Bătălie pierdută, îmi spun în sinea mea – fata asta n-o să facă decât ce vrea ea. Mă distrez cu singurele lucruri pe care le pot înţelege: intonaţia şi limbajul corpurilor. Când socotesc că e de ajuns, mă apropii, încă zâmbind.

— N-o să creăm tocmai acum o vibraţie negativă. Toţi suntem mulţumiţi şi surescitaţi, nu-i aşa? Niciunul dintre dumneavoastră nu a mai făcut călătoria asta vreodată.

— Ea vrea…

— Lăsaţi. Mai târziu o să se ducă la vagonul ei.

Editoarea nu mai insistă.

Uşile se deschid cu un zgomot care se aude pe tot peronul şi persoanele încep să se mişte. Cine urcă în vagoane în momentul acela? Ce înseamnă acea călătorie pentru fiecare

pasager? O reîntâlnire cu persoana iubită, o vizită familiei, căutarea unui vis de îmbogăţire, o întoarcere victorioasă ori cu capul plecat, o descoperire, o aventură, o nevoie de a fugi sau de a găsi. Trenul se umple de posibilităţi reale.

Hilal îşi ia bagajul – de fapt rucsacul şi o geantă colorată – şi se pregăteşte să suie treptele cu noi. Editoarea zâmbeşte ca şi cum ar fi de acord cu sfârşitul discuţiei, dar ştiu că la prima ocazie o să se răzbune. Nu merită să explic că în răzbunare maximum ce putem realiza este să fim egali cu inamicii, în timp ce în iertare dovedim mai multă înţelepciune şi inteligenţă. Cu excepţia călugărilor din Himalaya şi a sfinţilor din pustiu, cred că toţi avem astfel de sentimente pentru că ele sunt o parte esenţială a condiţiei umane. Nu trebuie să fim judecaţi pentru asta.

Vagonul nostru este compus din patru cabine, grupuri sanitare, un mic salon unde îmi închipui că ne vom petrece majoritatea timpului şi o bucătărie.

Mă duc la cabina mea: pat dublu, dulap, masa cu scaunul întors spre fereastră, o uşă care dă spre unul din grupurile sanitare. Observ că mai există o uşă. Mă duc într-acolo, o deschid şi văd că dă spre o cabină goală. După câte înţeleg, ambele cabine împart acelaşi grup sanitar.

Da, asistenta agentei literare care nu a venit. Dar ce importanţă are asta?

Se aude şuieratul. Trenul se pune încet în mişcare. Toţi alergăm la fereastra salonului şi spunem adio unor oameni pe care nu i-am văzut niciodată înainte, privim peronul care rămâne în urmă, luminile care trec cu o viteză crescândă, apariţia şinelor, cablurile electrice prost luminate. Mă impresionează tăcerea completă a celorlalţi; niciunul dintre noi nu vrea să vorbească, visăm cu toţii la ce se poate întâmpla, sunt absolut convins că nimeni nu se gândeşte la ce a lăsat în urmă, ci la ce va găsi înainte.

Când şinele dispar în noaptea adâncă, ne aşezăm în jurul mesei. Pe ea se află un coş cu fructe, dar am mâncat deja la Moscova şi singurul lucru care trezeşte cu adevărat

interesul general e o strălucitoare sticlă de vodcă, destupată imediat. Bem şi vorbim de toate, mai puţin despre călătorie – fiindcă ea e prezentul, şi nu amintirile din trecut. Mai bem şi începem să vorbim puţin despre ce aşteaptă fiecare de la viitoarele zile. Bem din nou şi se instalează o veselie generală. Devenim cu toţii prieteni vechi.

Traducătorul îmi povesteşte puţin despre viaţa şi pasiunile lui: literatura, călătoriile, artele marţiale. Întâmplător am învăţat aikido în tinereţe; el spune că, dacă la un moment dat nu vom avea subiect de conversaţie, putem să ne antrenăm chiar şi pe coridorul îngust de lângă cabine.

Hilal stă de vorbă cu editoarea care nu voia să o lase să intre. Ştiu că ambele se străduiesc să depăşească neînţelegerile, dar ştiu şi că mâine e altă zi, proximitatea în acelaşi spaţiu sfârşeşte prin a exacerba conflictele şi în curând vom asista la o nouă discuţie. Sper să se întâmple mult mai târziu.

Traducătorul pare să-mi citească gândurile. Le toarnă vodcă tuturor şi vorbeşte despre modul în care sunt înfruntate conflictele în aikido:

— Nu este propriu-zis o luptă. Întotdeauna încercăm să ne calmăm spiritul şi să căutăm sursa de unde porneşte totul, îndepărtând orice urmă de răutate ori egoism. Dacă rămâi mult timp preocupat să descoperi ce e bun sau ce e rău în semenul tău, vei uita de propriul tău suflet şi vei fi epuizat şi înfrânt de energia cheltuită judecându-i pe ceilalţi.

Nimeni nu pare foarte interesat de ce are de spus o persoană de 70 de ani. Veselia iniţială provocată de vodcă face loc unei oboseli colective. La un moment dat mă duc la baie şi, când mă întorc, salonul e gol.

Hilal a rămas, bineînţeles.

— Unde s-au dus toţi? întreb.

— Aşteptau, din politeţe, să ieşiţi dumneavoastră. S-au dus să se culce.

— Atunci du-te şi tu să te culci.

— Dar ştiu că există o cabină goală…

Îi iau rucsacul şi geanta, o apuc delicat de braţ şi o însoţesc până la uşa vagonului.

— Nu întinde coarda. Noapte bună.

Ea mă priveşte, nu spune nimic şi porneşte spre compartimentul ei, despre care n-am nici o idee unde poate să fie.

Mă duc la mine în cabină, iar surescitarea face loc unei imense oboseli. Pun calculatorul pe masă, îi aşez pe sfinţii mei – care mă însoţesc întotdeauna – lângă pat şi mă duc la baie să mă spăl pe dinţi. Îmi dau seama că e o treabă mult mai dificilă decât îmi închipuiam: balansul trenului face ca paharul cu apă pe care îl am la mine să tremure neîncetat. După mai multe tentative, reuşesc să-mi ating obiectivul.

Îmi pun pijamaua, fumez o ţigară, sting lumina, închid ochii, îmi imaginez că balansul acela trebuie să fie asemănător cu pântecele matern şi că voi avea o noapte binecuvântată de îngeri. Dulce iluzie.

Ochii lui Hilal.

Când în sfârşit se luminează de zi, mă scol, mă schimb şi mă duc în sală. Toţi sunt deja acolo – inclusiv Hilal.

— Trebuie să-mi scrieţi un permis ca să pot reveni aici, spune ea, chiar înainte de a-mi fi dat bună ziua. Azi a fost un adevărat chin ca să pot ajunge aici, iar controlorii din fiecare vagon au spus că mă lasă să trec doar dacă…

Ignor cuvintele ei şi îi salut pe ceilalţi. Întreb dacă au petrecut bine noaptea.

— Nu, vine răspunsul unanim.

Vasăzică nu numai eu.

— Ba eu am dormit foarte bine, continuă Hilal, fără să ştie că provoacă mânia tuturor. Vagonul meu este în mijlocul trenului şi se leagănă mult mai puţin decât ăsta. Ăsta-i cel mai prost vagon pentru călătorit.

Editorul e gata să spună o grosolănie, se vede clar că se abţine. Soţia lui priveşte pe fereastră şi îşi aprinde o ţigară ca să-şi mascheze enervarea. Cealaltă editoare face o mutră

al cărei mesaj ne era limpede tuturor: „N-am spus eu că fata asta e deplasată?”

— Am să lipesc în fiecare zi o reflecţie pe oglindă, spune Yao, care pare să fi dormit şi el foarte bine.

Se scoală, se duce la oglinda care e în salon şi lipeşte o hârtie pe care stă scris: „Cine vrea să vadă curcubeul trebuie să înveţe să-i placă ploaia”.

Nimeni nu e prea entuziasmat de fraza optimistă. Nu-i nevoie să ai darul telepatiei ca să ştii ce se petrece în capul fiecăruia dintre cei prezenţi: „Dumnezeule, oare asta o să dureze 9000 de kilometri?”

— Am o fotografie în telefonul mobil pe care vreau să v-o arăt, continuă Hilal. Şi mi-am adus vioara, în caz că doriţi să ascultaţi muzică.

Ascultăm deja muzică de la radioul care e în bucătărie. Tensiunea începe să crească; curând cineva o să devină cu adevărat agresiv şi nu voi mai avea cum să controlez situaţia.

— Te rog, lasă-ne să ne bem cafeaua în linişte. Eşti invitată, dacă vrei. Pe urmă am să încerc să dorm. Şi mai târziu am să mă uit la fotografia ta.

Zgomot tunător: un tren trece alături, în direcţia opusă. Asta se întâmplase toată noaptea cu o regularitate halucinantă. Iar balansul vagonului, în loc să-mi amintească de mâna drăgăstoasă mişcându-mi leagănul, semăna mai mult cu gesturile unui barman preparând un dry martini. Mă simt rău şi sunt cuprins de un imens simţământ de vină de a le fi făcut pe toate persoanele acelea să se îmbarce în aventura mea. Încep să înţeleg de ce faimoasa instalaţie din parcul de distracţii se numeşte montagnes russes.

Hilal şi traducătorul încearcă de mai multe ori să înceapă o conversaţie, dar nimeni de la masa aceea – cei doi editori, soţia editorului, scriitorul care a avut ideea originală – nu duce subiectul mai departe. Ne luăm micul dejun în tăcere; dincolo de fereastră, peisajul se repetă constant – orăşele, păduri, orăşele, păduri.

— Cât mai e până la Ekaterinburg? îl întreabă editorul pe Yao.

— Sosim în dimineaţa asta.

Oftat general de uşurare. Poate că o să ne putem schimba gândurile şi să spunem că ajunge ca experienţă. Nu-i nevoie să urci un munte ca să ştii că e înalt; nu-i nevoie să ajungi la Vladivostok ca să spui că ai călătorit cu Transsiberianul.

— Bine, mă duc să încerc să mai dorm.

Mă ridic. Hilal se ridică odată cu mine.

— Şi hârtia? Şi fotografia din telefon?

Hârtia? Ah, da, permisul ca să poată veni în vagonul nostru. Până nu apuc să spun ceva, Yao scrie câteva cuvinte pe ruseşte şi-mi cere să iscălesc. Toţi cei din vagon – inclusiv eu – îl privim furioşi.

— Adaugă, te rog: doar o dată pe zi.

Yao face ce-i cer, se scoală şi spune că se va duce la unul din controlori ca să-i ceară să ştampileze declaraţia.

— Şi fotografia din telefon?

În acest moment accept tot, numai să mă pot întoarce în cabină. Dar nu vreau să-i mai plictisesc pe cei care m-au invitat în această călătorie. O rog pe Hilal să mă însoţească până la capătul vagonului. Deschidem prima uşă, ajungem în încăperea unde sunt uşile exterioare ale trenului şi o a treia care duce la vagonul anterior. Zgomotul acolo e insuportabil pentru că, pe lângă frecarea roţilor pe şine, mai e şi scârţâitul platformelor care permit trecerea dintr-un vagon într-altul.

Hilal îmi arată fotografia din telefon, posibil făcută imediat după revărsatul zorilor. Un nor lung pe cer.

— Ei? Vedeţi?

Da, văd un nor.

— Suntem însoţiţi. Suntem însoţiţi de un nor care în momentul acesta trebuie să fi dispărut deja cu totul.

Eu continui să fiu de acord cu orice, numai să se termine odată convorbirea asta.

— Ai dreptate. Vorbim mai târziu. Acum du-te în compartimentul tău.

— Nu pot. Mi-aţi permis să vin aici doar o dată pe zi.

Oboseala nu mă lăsase să raţionez corect, şi nu-mi dădusem seama că tocmai creasem un monstru. Dacă va veni o dată pe zi, va sosi de dimineaţă şi nu ne va părăsi decât seara. Mai târziu am să văd cum îmi voi corecta greşeala.

— Ascultă-mă bine: şi eu sunt invitat în călătoria asta. Mi-ar plăcea compania ta tot timpul, eşti întotdeauna plină de energie, nu accepţi niciodată un „nu” drept răspuns, dar chestia e că…

Ochii. Verzi, fără pic de machiaj.

— …că…

Poate că e vorba de epuizare. Mai bine de 24 de ore fără somn şi ne pierdem toată capacitatea de apărare; în starea asta mă aflu. Încăperea aceea mică fără nici o mobilă, toată numai sticlă şi oţel, începe să se piardă în ceaţă. Zgomotul scade treptat, concentrarea dispare, eu nu mai ştiu foarte bine cine sunt şi unde mă aflu acum. Fac un efort, dar chiar nu ajung să gândesc clar. Ştiu că o rog să se poarte cum trebuie, să se întoarcă de unde a venit, dar ce-mi iese pe gură nu are nici o legătură cu ce văd.

Privesc spre lumină, spre un loc sacru, şi o undă vine spre mine, umplându-mă de pace şi iubire, deşi aceste două lucruri nu merg aproape niciodată împreună. Mă văd pe mine însumi, dar în acelaşi timp acolo sunt şi elefanţi cu trompele ridicate în Africa, cămile în deşert, oameni stând de vorbă într-un bar din Buenos Aires, un câine care traversează strada, pensula care se mişcă în mâinile soţiei mele gata să termine un tablou cu un trandafir, zăpadă topindu-se pe un munte din Elveţia, călugări intonând cânturi exotice, un pelerin sosind în faţa bisericii din Santiago, un păstor cu oile lui, soldaţi care tocmai s-au trezit şi se pregătesc de război, peşti în ocean, oraşele şi

pădurile lumii – totul atât de limpede şi atât de gigantic, atât de mic şi de suav.

Sunt în Aleph, punctul unde totul este în acelaşi loc, în acelaşi timp.

Sunt într-o fereastră privind lumea şi locurile ei tainice, poezia pierdută în timp şi cuvintele uitate în spaţiu. Ochii aceia îmi spun lucruri care nici măcar nu ştim că există, dar care sunt acolo, gata să fie descoperite şi cunoscute doar de suflete, nu de trupuri. Fraze care sunt perfect înţelese chiar dacă încă nu au fost rostite. Sentimente care exaltă şi înăbuşă în acelaşi timp.

Mă aflu în faţa unor uşi care se deschid o fracţiune de secundă şi se închid imediat la loc, dar care permit să se dezvăluie ce este ascuns dincolo de ele – comorile, capcanele, drumurile neparcurse şi călătoriile nicicând imaginate.

— De ce mă priveşti în felul ăsta? De ce îmi arată ochii tăi toate astea?

Nu eu sunt cel care vorbeşte, ci fata, sau femeia, din faţa mea. Ochii noştri s-au preschimbat în oglinzi ale sufletului nostru – poate nu numai ale sufletului nostru, ci ale tuturor sufletelor tuturor făpturilor care în momentul acela umblă, iubesc, se nasc şi mor, suferind sau visând pe planeta aceasta.

— Nu eu… doar că…

Nu reuşesc să termin fraza, pentru că uşile continuă să se deschidă şi să-şi dezvăluie tainele. Văd minciuni şi adevăruri, dansuri exotice în faţa a ceea ce pare să fie imaginea unei zeiţe, marinari luptând cu marea furioasă, un cuplu aşezat pe o plajă privind aceeaşi mare, care pare calmă şi ospitalieră. Uşile continuă să se deschidă, uşile din ochii lui Hilal, şi încep să mă văd pe mine însumi, ca şi cum ne-am cunoaşte deja de mult, mult timp…

— Ce faci? mă întreabă ea.

— Aleph…

Lacrimile fetei, sau femeii, din faţa mea par a vrea să iasă pe una dintre uşile acelea. Cineva a spus că lacrimile sunt sângele sufletului, şi asta încep eu să văd acum, pentru că am intrat într-un tunel, merg spre trecut, unde mă aşteaptă tot ea, cu mâinile împreunate ca şi cum ar spune rugăciunea cea mai sacră pe care a oferit-o Dumnezeu oamenilor. Da, ea este acolo, în faţa mea, îngenuncheată şi zâmbind, spunând că iubirea poate salva tot, dar eu îmi privesc hainele, mâinile, într-una din ele ţin o pană…

— Opreşte-te! strig.

Hilal închide ochii.

Mă aflu din nou în vagonul de tren în drum spre Siberia şi Oceanul Pacific. Mă simt şi mai obosit decât înainte, înţelegând perfect ce s-a întâmplat, dar incapabil să pot explica.

Ea mă îmbrăţişează. Eu o îmbrăţişez şi o mângâi uşor pe păr.

— Ştiam, spune ea. Ştiam că te cunosc. Ştiam de când am văzut pentru prima oară o fotografie a ta. E ca şi cum ar fi trebuit să ne reîntâlnim în vreun moment din viaţa asta. Am comentat cu prietenii mei, care au spus că aiurez, că mii de persoane trebuie să spună acelaşi lucru zilnic despre alte mii de persoane. Găseam că au dreptate, dar viaţa… viaţa te-a adus exact unde mă aflam eu. Ai venit ca să mă întâlneşti, nu-i aşa?

Treptat îmi revin din experienţa pe care tocmai o trăisem. Da, ştiu despre ce vorbeşte, pentru că de multe secole am trecut prin una dintre porţile pe care le-am văzut acum în ochii ei. Ea se găsea acolo, împreună cu alte persoane. Cu toată grija, întreb ce a văzut.

— Totul. Cred că niciodată în viaţă n-am să reuşesc să explic asta. Dar în clipa când am închis ochii mă aflam într-un loc confortabil, sigur, ca şi cum ar fi fost… casa mea.

Nu, nu ştie despre ce vorbeşte. Încă nu ştie. Dar eu ştiu. Îi iau din nou bagajele şi o conduc în salon.

— Nu reuşesc să mă gândesc şi nici să fac conversaţie. Aşază-te aici, citeşte ceva, lasă-mă să mă odihnesc puţin şi mă întorc repede. Dacă vine cineva şi-ţi zice ceva, spune că eu ţi-am cerut să rămâi.

Face ce o rog. Mă duc în cabina mea, mă arunc pe pat îmbrăcat şi cad într-un somn adânc.

Cineva bate la uşă.

— Ajungem în zece minute.

Deschid ochii. S-a făcut noapte. Mai bine zis, trebuie să fie zorii deja. Am dormit toată ziua şi acum va fi greu să adorm.

— O să desprindă vagonul şi o să-l lase în gară, aşa că să luaţi doar ce vă trebuie pentru două nopţi în oraş, continuă vocea de afară.

Ridic storurile de la fereastră. Afară încep să apară lumini, trenul îşi încetineşte viteza, într-adevăr sosim. Mă spăl pe faţă, îmi pregătesc rapid rucsacul cu cele necesare ca să rămân două zile în Ekaterinburg. Încetul cu încetul experienţele din cursul dimineţii încep să-mi revină în amintire.

Când ies, toţi sunt deja în picioare pe coridor – cu excepţia lui Hilal, care continuă să şadă în locul unde o lăsasem. Nu zâmbeşte, doar îmi arată o hârtie.

— Mi-a dat voie Yao.

Yao se uită la mine şi-mi şopteşte:

— Aţi citit Dao?

Da, citisem Dao De Jing, ca toţi cei din generaţia mea.

— Atunci înseamnă că ştiţi: „Cheltuieşte-ţi energiile şi vei rămâne tânăr”.

Face un gest imperceptibil din cap, indicând-o pe fata care încă mai stă aşezată. Comentariul mi se pare de prost gust.

— Nu cumva insinuaţi…

— Nu insinuez nimic. Dacă aţi înţeles greşit e pentru că asta probabil aveţi în cap. Ce am vrut eu să spun, din moment ce nu reuşiţi să înţelegeţi cuvintele lui Lao Tze, a fost: aruncaţi afară tot ce simţiţi şi vă veţi reînnoi. După câte-mi dau seama, ea este persoana care o să vă ajute.

Oare cei doi să fi vorbit între ei? Oare, în clipa când am intrat în Aleph, Yao o fi trecut pe acolo şi o fi văzut ce se întâmplă?

— Credeţi într-o lume spirituală? Într-un univers paralel, unde timpul şi spaţiul sunt veşnice şi mereu prezente? întreb.

Frânele încep să scrâşnească. Yao dă din cap, dar de fapt înţeleg că îşi măsoară cuvintele. În cele din urmă răspunde:

— Nu cred în Dumnezeu aşa cum vi-l imaginaţi dumneavoastră. Dar cred în multe lucruri pe care nici nu le visaţi. Dacă mâine-seară veţi fi liber, putem să ieşim împreună.

Trenul opreşte. Hilal se ridică în cele din urmă şi vine spre noi. Yao surâde şi o îmbrăţişează. Toţi îşi pun hainele pe ei. Coborâm în Ekaterinburg la 1:04 dimineaţa.

Casa Ipatiev.

Omniprezenta Hilal a dispărut.

Am coborât din cameră crezând că am s-o găsesc în holul hotelului, dar nu e acolo. Deşi mi-am petrecut ziua precedentă practic leşinat pe pat, totuşi am reuşit să dorm „pe pământ”. Sun la camera lui Yao şi ieşim să dăm o raită prin oraş. Exact de asta am nevoie acum – să umblu, să umblu, să umblu, să respir aer curat, să privesc oraşul necunoscut şi să-l simt al meu.

Yao îmi relatează câteva fapte istorice – e al treilea oraş ca mărime din Rusia, bogăţii minerale, chestii pe care le găsim în orice ghid turistic – dar asta nu mă interesează deloc. Ne oprim în faţa unei clădiri care pare o uriaşă catedrală ortodoxă.

— Biserica Sângelui. Construită în locul unde înainte exista casa unui anume Nikolai Ipatiev. Haide să intrăm puţin.

Accept sugestia pentru că începe deja să-mi fie frig. Mergem spre ceea ce pare a fi un mic muzeu, dar toate tăbliţele indicatoare sunt pe ruseşte.

Yao mă urmăreşte, ca şi cum aş înţelege totul, ceea ce e fals.

— Nu simţiţi nimic?

Îi răspund că nu. Pare dezamăgit şi insistă:

— Tocmai dumneavoastră, care credeţi în lumi paralele şi în eternitatea momentului prezent, nu simţiţi absolut nimic?

Mă simt tentat să-i spun că tocmai asta m-a adus în locul acela: discuţia mea cu J. Şi conflictele mele interioare cu privire la capacitatea de a mă conecta cu latura mea spirituală. Doar că acum asta nu mai e adevărat. De când am plecat din Londra, sunt altcineva, mă îndrept spre regatul şi sufletul meu, şi asta mă linişteşte şi mă face fericit. O fracţiune de secundă mi-amintesc de episodul din tren, de privirea lui Hilal, şi imediat încerc să-mi scot asta din cap.

— Faptul că nu simt nimic nu înseamnă neapărat că sunt deconectat. Poate că în acest moment energia mea e îndreptată spre alt tip de descoperire. Ne aflăm într-o catedrală care pare construită recent. Ce s-a întâmplat aici?

— În casa lui Nikolai Ipatiev a luat sfârşit Imperiul Rus. În noaptea de 16 spre 17 iulie 1918, Nicolae II, ultimul ţar al tuturor Rusiilor, a fost executat împreună cu familia, medicul lui şi trei angajaţi. Au început chiar cu ţarul, împuşcat de mai multe ori în cap şi în piept. Ultimele care au murit au fost Anastasia, Tatiana, Olga şi Maria, înjunghiate cu baionetele. Se spune că spiritele lor continuă să rătăcească pe aici, căutându-şi bijuteriile pe care le-au lăsat în urmă. Se mai spune şi că Boris Elţân, când era preşedinte al Rusiei, a decis să demoleze casa cea veche şi să construiască o biserică în locul ei, pentru ca spiritele să poată pleca şi Rusia să reînceapă să crească.

— De ce m-aţi adus aici?

Pentru prima oară de când ne-am întâlnit la Moscova, Yao rămâne descumpănit.

— Fiindcă ieri m-aţi întrebat dacă cred în Dumnezeu. Am crezut, până ce el m-a despărţit de persoana pe care o

iubeam cel mai mult pe lume, soţia mea. Întotdeauna am crezut că voi pleca înaintea ei, dar nu s-a întâmplat aşa, povesteşte Yao. În ziua când ne-am întâlnit, am avut certitudinea că o cunoşteam de când m-am născut. Ploua tare, ea nu a vrut să bem un ceai împreună, dar ştiam deja că noi doi eram ca norii care se adună pe cer şi nu se mai poate spune unde începe unul şi se sfârşeşte celălalt. Un an mai târziu eram căsătoriţi, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai de dorit şi mai firesc din lume. Am avut copii, l-am cinstit pe Dumnezeu şi familia… până ce într-o zi a venit vântul şi a reuşit să separe norii.

Aştept să termine ce are de spus.

— Nu e drept. Nu a fost drept. Poate să pară absurd, dar aş fi preferat să plecăm toţi împreună spre cealaltă viaţă, ca ţarul şi familia sa.

Nu, nu spusese încă tot ce dorea. Aşteaptă să comentez ceva, dar păstrez tăcerea. Se pare că fantomele morţilor sunt cu adevărat lângă noi.

— Iar când am văzut cum vă priveaţi în tren dumneavoastră şi fata, în acel capăt de vagon, mi-am amintit de soţia mea, de prima ei privire, care chiar înainte ca noi doi să fi rostit ceva, îmi spunea deja: „Suntem iar împreună”. De asta am hotărât să vă aduc aici. Ca să întreb dacă sunteţi în stare să vedeţi ceea ce noi nu reuşim, dacă ştiţi cumva unde se află ea în acest moment.

Vasăzică a fost martorul momentului când Hilal şi cu mine am pătruns în Aleph. Privesc din nou locul, îi mulţumesc că m-a adus aici şi îl rog să ne continuăm plimbarea.

— Să nu o faceţi să sufere pe fata asta. De câte ori o văd cum se uită la dumneavoastră, mi se pare că vă cunoaşteţi de mult.

Îmi spun în sinea mea că asta nu ar trebui să mă preocupe.

— M-aţi întrebat în tren dacă mi-ar plăcea să vă însoţesc undeva diseară. Invitaţia mai este valabilă? Putem vorbi despre asta mai târziu. Păcat că nu m-aţi văzut niciodată

privindu-mi soţia când doarme. Aţi putea să citiţi şi în ochii mei şi aţi înţelege de ce suntem căsătoriţi de aproape treizeci de ani.

Mersul pe jos îmi face foarte bine la trup şi la suflet. Sunt total concentrat asupra momentului prezent: iată semnele, lumile paralele, miracolele. Într-adevăr timpul nu există. Yao e în stare să vorbească despre moartea ţarului ca şi cum s-ar fi întâmplat ieri, să-şi arate rănile din dragoste ca şi cum ar fi apărut cu doar câteva minute mai înainte, în timp ce eu îmi amintesc de peronul din Moscova ca de ceva din trecutul cel mai îndepărtat.

Ne oprim într-un parc şi stăm să privim trecătorii. Femei cu copii, bărbaţi grăbiţi, tineri discutând într-un colţ, în jurul unui radio care, pus la maximum, transmite muzică. Fete adunate exact în partea opusă, cufundate într-o conversaţie foarte însufleţită despre cine ştie ce subiect fără nici o importanţă. Persoane în vârstă cu lungile lor paltoane de iarnă, deşi este primăvară. Yao cumpără doi hotdogi şi se întoarce.

— E greu să scrieţi?

— Nu. E greu să înveţi atâtea limbi străine?

— Nu. Ajunge să fii atent.

— Eu sunt atent tot timpul şi n-am reuşit niciodată să trec dincolo de ce am învăţat când eram tânăr.

— Iar eu nu am încercat niciodată să scriu, pentru că din tinereţe mi s-a spus că este nevoie de studiu, lecturi din cele mai plictisitoare şi multe contacte cu intelectuali. Urăsc intelectualii.

Nu ştiu dacă asta e o lovitură indirectă. Îmi mănânc hotdogul şi n-am nevoie să răspund. Din nou mă gândesc la Hilal şi la Aleph. S-o fi speriat, iar acum, că a ajuns acasă, a renunţat la călătorie? Cu doar câteva luni în urmă aş fi fost foarte îngrijorat dacă un proces s-ar fi întrerupt la jumătate, găsind că învăţătura mea depinde numai de asta. Dar e soare şi dacă lumea pare liniştită e pentru că e liniştită.

— De ce este nevoie ca să scrii? insistă Yao.
— De iubire. Aşa cum v-aţi iubit soţia.
— Doar de asta?
— Vedeţi parcul din faţa noastră? Aici sunt numeroase istorii care, deşi au fost povestite de multe ori, merită să fie repetate. Scriitorul, cântăreţul, grădinarul, traducătorul, toţi suntem o oglindă a timpului nostru. Punem iubire şi ne facem treaba. În cazul meu, fireşte că lectura este foarte importantă, dar cel care se cramponează de cărţi academice şi de cursuri de stilistică nu înţelege esenţialul: cuvintele sunt viaţă aşternută pe hârtie. Prin urmare, caută oamenii.
— De câte ori vedeam cursurile de literatură la universitatea unde predam, toate mi se păreau…
— …artificiale, îmi închipui, completez, întrerupându-l. Nimeni nu învaţă să iubească urmărind un manual, nimeni nu învaţă să scrie frecventând un curs. Nu spun că trebuie să cauţi alţi scriitori, ci să întâlneşti oameni cu abilităţi diferite, fiindcă a scrie nu diferă de orice altă activitate îndeplinită cu bucurie şi entuziasm.
— Aţi scrie o carte despre ultimele zile ale lui Nicolae II?
— Nu mă entuziasmează subiectul. Istoria e interesantă, dar a scrie, pentru mine, înseamnă mai ales un act prin care să mă descopăr pe mine însumi. Dacă ar fi să vă dau un singur sfat, acesta ar fi: nu vă lăsaţi intimidat de opinia celorlalţi. Numai mediocritatea e sigură pe ea, aşa că asumaţi-vă riscuri şi faceţi ce doriţi. Căutaţi persoanele care nu se tem să greşească şi deci greşesc. Din cauza asta, munca lor nu este întotdeauna recunoscută. Dar astfel de persoane sunt cele care transformă lumea şi, după multe greşeli, reuşesc să nimerească ceva care va avea însemnătate în comunitatea lor.
— Ca Hilal.
— Da, ca ea. Dar vreau să vă spun ceva: ce aţi simţit pentru soţia dumneavoastră simt şi eu pentru a mea. Nu sunt un sfânt şi n-am nici cea mai mică intenţie să fiu, dar,

folosind imaginea dumneavoastră, eram doi nori şi acum suntem unul singur. Eram două cuburi de gheaţă pe care lumina soarelui le-a topit şi acum suntem aceeaşi apă vie.

— Şi totuşi, când am trecut şi am văzut modul cum dumneavoastră şi Hilal vă priveaţi…

Eu nu dau curs conversaţiei, iar el tace.

În parc, grupul de băieţi nu se uită niciodată la fetele care se află la doar câţiva metri – deşi ambele grupuri sunt cât se poate de interesate unul de celălalt. Cei mai în vârstă trec concentraţi asupra amintirilor din copilărie. Mamele le zâmbesc copiilor ca şi cum aceştia ar fi toţi nişte viitori artişti, milionari şi şefi de stat. Decorul din faţa ochilor noştri este sinteza comportamentului uman.

— Am trăit până acum în multe ţări, spune Yao. Evident că am trecut prin momente foarte plicticoase, am înfruntat situaţii nedrepte, am eşuat când toţi aşteptau să dau ce e mai bun din mine. Dar amintirile astea nu au nici cea mai mică relevanţă în viaţa mea. Lucrurile importante care au rămas au fost momentele când am ascultat oameni cântând, spunând poveşti, profitând de viaţă. Mi-am pierdut soţia de douăzeci de ani; şi totuşi parcă ar fi fost ieri. Ea e încă aici, aşezată pe bancă lângă noi, amintindu-mi de momentele fericite pe care le-am trăit împreună.

Da, ea este încă aici. Dacă aş reuşi să găsesc cuvintele exacte, aş reuşi să-i explic.

Sensibilitatea mea este extremă acum, după ce am văzut Aleph-ul şi am înţeles ce spunea J. Nu ştiu dacă voi reuşi să rezolv problema, dar cel puţin sunt conştient de ea.

— Întotdeauna merită să spui o poveste, fie şi numai pentru familie. Câţi copii aveţi?

— Doi băieţi şi două fete. Dar nu sunt prea interesaţi de poveştile mele, pentru că se vede treaba că le-am repetat de multe ori. Veţi scrie o carte despre călătoria dumneavoastră cu Transsiberianul?

— Nu.

Chiar dacă aş vrea, cum aş putea să descriu Aleph-ul?

Aleph.

Omniprezenta Hilal e tot de negăsit.

După ce m-am abţinut o bună parte din dineu, mulţumindu-le tuturor pentru organizarea şedinţei de autografe, pentru muzica şi dansurile ruseşti din timpul petrecerii care a urmat (orchestrele la Moscova şi în celelalte ţări au de regulă un repertoriu internaţional) întreb dacă cineva i-a dat adresa restaurantului.

Ceilalţi mă privesc surprinşi: bineînţeles că nu! Din cât înţeleseseră, fata aceea nu mă lăsa în pace. Bine că nu apăruse în timpul întâlnirii mele cu cititorii.

— Putea să vrea să mai dea un concert de vioară ca să acapareze scena, comentează editoarea.

Yao mă priveşte de la celălalt capăt al mesei şi înţelege că de fapt spun contrariul: „Mi-ar plăcea foarte mult să fie aici”. Dar de ce? Ca să vizitez încă o dată Aleph-ul şi să sfârşesc intrând pe poarta care nu-mi aduce nici o amintire bună? Ştiu unde mă conduce această poartă; am fost deja acolo de patru ori şi niciodată nu am reuşit să găsesc răspunsul de care aveam nevoie. Nu asta am venit să caut când am hotărât să încep lunga călătorie de întoarcere în regatul meu.

Terminăm masa. Cei doi invitaţi care îi reprezintă pe cititori, aleşi la întâmplare, fac fotografii şi întreabă dacă mi-ar plăcea să cunosc oraşul. Da, mi-ar plăcea.

— Am aranjat ceva, spune Yao.

Enervarea editorilor, înainte direcţionată asupra fetei hotărâte care insista să fie mereu prezentă, începe să se îndrepte asupra traducătorului pe care l-au angajat şi care acum reclamă prezenţa mea, când ar fi trebuit să fie exact invers.

— Cred că trebuie să fie obosit, spune editoarea. A fost o zi lungă.

— Nu e obosit. Energia lui e foarte bună, din cauza vibraţiilor de iubire primite după-amiaza asta.

Editorii au dreptate. În ciuda vârstei, Yao pare că vrea să le arate tuturor că ocupă o poziţie privilegiată în „regatul meu”. Îi înţeleg tristeţea de a fi văzut că pleacă de pe lumea asta femeia pe care o iubea şi, la momentul potrivit, voi şti ce şi cum să-i spun. Dar mă tem că acum doreşte să-mi relateze „o poveste fantastică, din care ar ieşi o carte perfectă”. Am mai auzit asta de multe ori, mai ales de la persoane care au pierdut pe cineva.

Hotărăsc să mulţumesc pe toată lumea.

— Am să mă duc la hotel cu Yao. După aceea, am totuşi nevoie să rămân puţin singur.

Va fi prima mea noapte de singurătate de când ne-am îmbarcat.

Temperatura a scăzut mai mult decât ne închipuiam, suflă vântul, senzaţia de frig este şi mai acută. Mergem pe o stradă circulată şi văd că nu sunt singurul care vrea să se ducă direct acasă. Uşile magazinelor se închid, scaunele sunt îngrămădite pe mese, firmele luminoase încep să se stingă. Chiar şi aşa, după o zi şi jumătate în tren şi ştiind că încă mai lipseşte un număr enorm de kilometri, trebuie să profit de fiecare ocazie de a face un pic de exerciţiu fizic.

Yao se opreşte în faţa unei rulote unde se vând băuturi şi cere două sucuri de portocale. Nu aveam nici cea mai mică intenţie să beau ceva, dar poate că puţină vitamină C e o idee bună din cauza temperaturii.

— Păstraţi paharul.

Nu înţeleg imediat, dar păstrez paharul. Continuăm să mergem pe ce trebuie să fie strada principală din Ekaterinburg. La un moment dat, ne oprim în faţa unui cinematograf.

— Perfect. Cu gluga de la haină şi fularul, n-o să vă recunoască nimeni. Haideţi să cerşim.

— Să cerşim? În primul rând, din vremea când eram hippy n-am mai făcut asta. În plus, ar fi o ofensă faţă de cei care au într-adevăr nevoie.

— Dumneavoastră aveţi nevoie. Când am vizitat Casa Ipatiev, au existat momente când nu eraţi acolo; păreaţi departe, legat de trecut, de tot ce aţi reuşit şi încercaţi să menţineţi în vreun fel oarecare. Sunt preocupat de fată, şi dacă vreţi cu-adevărat să vă schimbaţi puţin, cerşind acum v-aţi transforma în altă persoană, mai inocentă, mai deschisă.

Şi eu sunt preocupat de fată. Dar îi explic că înţeleg perfect ce vrea să spună. Între timp, unul dintre multele motive ale acestei călătorii este tocmai să revin în trecut, la ceea ce se află sub pământ, rădăcinile mele.

Era să-i spun povestea bambusului chinezesc, dar am renunţat.

— Legat de trecut sunteţi dumneavoastră. În loc să acceptaţi pierderea soţiei, nu vă împăcaţi cu ideea. Şi rezultatul este că ea rămâne aici, alături, încercând să vă consoleze, când acum ar trebui să meargă înainte, spre întâlnirea cu Lumina Divină.

După aceea completez:

— Nimeni nu pierde pe nimeni. Suntem toţi un singur suflet care are nevoie să se dezvolte pentru ca lumea să meargă înainte şi să ajungem să ne reîntâlnim. Tristeţea nu foloseşte la nimic.

El reflectează la răspunsul meu şi spune:

— Dar asta nu e tot.

— Nu e tot, confirm şi eu. Când va sosi momentul, o să explic mai bine. Să mergem la hotel.

Yao îşi întinde paharul şi începe să ceară de pomană de la trecători. Îmi spune să fac la fel.

— Am învăţat în Japonia, de la călugării zen budişti, takuhatsu, pelerinajul pentru a cerşi. Pe lângă faptul că ajută mânăstirile care trăiesc din donaţii şi forţează discipolul să fie smerit, practica asta mai are şi alt înţeles: purifică oraşul unde locuieşti. Pentru că donatorul, cerşetorul şi însăşi pomana fac parte dintr-un important lanţ de echilibru. Cel care cere face asta pentru că are

nevoie, dar şi cel care dă acţionează aşa pentru că şi el are nevoie. Pomana serveşte drept legătură între cele două nevoi, iar ambianţa oraşului se ameliorează, de vreme ce toţi au putut să realizeze acţiuni care trebuiau să se întâmple. Dumneavoastră sunteţi în pelerinaj, e momentul să ajutaţi oraşele pe care le cunoaşteţi.

Sunt atât de surprins, că nu reacţionez. Yao îşi dă seama că poate a exagerat; se pregăteşte să-şi vâre din nou paharul în buzunar.

— Nu! Chiar e o idee excelentă!

În următoarele zece minute stăm acolo, fiecare pe câte un trotuar, sărind de pe un picior pe altul ca să nu degerăm, cu paharele întinse către persoanele care trec. La început doar ţin paharul în faţa mea, dar treptat îmi pierd inhibiţia şi încep să cer ajutor – un străin rătăcit.

Niciodată nu am avut nici cea mai mică problemă să cer. Am cunoscut de-a lungul vieţii multe persoane care se preocupă de ceilalţi, care sunt extrem de generoase când dau şi care găsesc o profundă plăcere când cineva le cere un sfat sau un sprijin. Până aici, totul bine – e perfect să poţi face un serviciu aproapelui. Însă cunosc foarte puţine persoane capabile să primească ceva – chiar când le este oferit cu dragoste şi generozitate. S-ar părea că actul de a primi te pune într-o poziţie inferioară, ca şi cum a depinde de cineva ar fi un lucru nedemn. Îţi spui: „Dacă cineva îmi dă ceva, e pentru că nu sunt în stare să obţin asta prin forţe proprii”. Sau: „Persoana care-mi dă acum într-o zi o să ia cu dobândă”. Sau, cel mai rău: „Nu merit binele pe care vor să mi-l facă”.

Dar cele zece minute petrecute acolo îmi amintesc cine am fost, mă educă, mă eliberează. La sfârşit, când traversez strada, am echivalentul a 11 dolari în paharul meu de suc de portocale. Yao a strâns cam tot atât. Contrar celor spuse de el, a fost o frumoasă întoarcere în trecut; am retrăit ceva ce nu mai experimentasem de mult timp, şi astfel am înnoit nu numai oraşul, ci m-am înnoit şi pe mine însumi.

— Ce facem cu banii? întreb.

Părerea mea despre el începe din nou să se schimbe. El pesemne că ştie unele lucruri, eu ştiu altele, şi putem continua să ne învăţăm reciproc.

— În teorie, sunt ai noştri, pentru că ne-au fost daţi. Totuşi, păstraţi-i separat şi folosiţi-i pentru ce vi se va părea important.

Pun monedele în buzunarul stâng şi voi face exact ce-mi sugerează el. Ne îndreptăm cu paşi repezi spre hotel, pentru că timpul petrecut în aer liber a ars deja toate caloriile de la cină.

Când ajung în holul hotelului, omniprezenta Hilal ne aşteaptă. O însoţesc o doamnă foarte frumoasă şi un domn la costum şi cravată.

— Bună, spun. Înţeleg că ai ajuns acasă. Dar a fost o bucurie că ai călătorit porţiunea asta cu mine. Părinţii tăi?

Bărbatul nu are nici o reacţie, dar frumoasa doamnă râde.

— Cine n-ar vrea! Fata asta e o minune. Păcat că nu reuşeşte să se dedice suficient vocaţiei ei. Ce mare artistă pierde lumea!

Hilal pare să nu fi auzit comentariul. Mi se adresează direct:

— Bună? Atâta poţi să-mi spui după cele care s-au petrecut în tren?

Femeia se uită uimită. Îmi imaginez că s-o fi gândind: Ce s-a petrecut în tren? Oare nu înţeleg că aş putea să-i fiu tată acestei fete? Yao spune că e momentul să urce în camera lui. Domnul în costum şi cu cravată nu reacţionează, probabil pentru că nu înţelege englezeşte.

— Nu s-a întâmplat nimic în tren. Cel puţin nimic din ce vă închipuiţi! Cât despre tine, fetiţo, ce te aşteptai să spun? Că ţi-am simţit lipsa? Am fost foarte ocupat toată ziua.

Femeia îi traduce domnului cu cravată, toţi zâmbesc, inclusiv Hilal. Din cuvintele mele a înţeles că i-am dus dorul, de vreme ce nu întrebase nimic în această privinţă, iar eu menţionasem asta spontan.

Îl rog pe Yao să mai rămână puţin pentru că nu ştiu unde va ajunge conversaţia asta. Luăm loc şi cerem un ceai. Doamna cea frumoasă se prezintă drept profesoară de vioară şi spune că domnul care o însoţeşte este directorul Conservatorului.

— Cred că Hilal este unul din acele mari talente care se pierd, spune profesoara. Este extrem de nesigură. I-am mai spus asta de mai multe ori şi o repet acum. Nu are încredere în ce face, i se pare că nu e recunoscută, că oamenii detestă repertoriul ei. Nu e adevărat.

Hilal nesigură? Cred că am cunoscut puţine persoane atât de hotărâte ca ea.

— Şi, ca toţi cei care au multă sensibilitate, continuă profesoara cu ochi blânzi şi binevoitori, e puţin… cum să spun… instabilă.

— Instabilă! repetă Hilal cu voce tare. Un cuvânt elegant pentru a spune: NEBUNĂ!

Profesoara se întoarce spre ea cu tandreţe şi apoi spre mine, aşteptând să spun ceva. Eu nu spun nimic.

— Ştiu că dumneavoastră o puteţi ajuta. Am aflat că aţi văzut-o cântând la Moscova. Şi am mai aflat şi că a fost aplaudată. Asta ne dă o idee despre talentul ei, pentru că lumea la Moscova e foarte exigentă în materie de muzică. Hilal este disciplinată, studiază mai mult decât majoritatea celorlalţi, a cântat deja cu orchestre importante din Rusia şi a călătorit în străinătate cu una din ele. Dar, deodată, s-a întâmplat ceva. Nu a mai reuşit să progreseze.

Cred în duioşia acelei femei. Mă gândesc că vrea sincer s-o ajute pe Hilal şi pe noi toţi. Dar cuvintele „deodată s-a întâmplat ceva. Nu a mai reuşit să progreseze” au răsunat în inima mea. Din acelaşi motiv mă aflu şi eu acolo.

Domnul cu cravată nu poate să participe la conversaţie – probabil că e de faţă ca să le sprijine pe femeia frumoasă cu ochi blânzi şi pe talentata violonistă. Yao se preface concentrat la ceaiul din faţa lui.

— Dar ce pot să fac eu?

— Dumneavoastră ştiţi ce puteţi face. Chiar dacă nu mai e un copil, părinţii ei sunt îngrijoraţi. Ea nu-şi poate lăsa baltă cariera în mijlocul repetiţiilor ca să urmărească o iluzie.

Femeia frumoasă face o pauză. Înţelege că nu a spus tocmai fraza potrivită.

— Adică poate călători la Pacific în orice alt moment, dar nu acum, când suntem în pline repetiţii pentru un nou concert.

Sunt de acord. Indiferent de ce spun eu, Hilal va face exact ce-i trece prin cap. Mă gândesc că i-a adus pe cei doi aici ca să mă încerce, să ştie dacă într-adevăr este bine-venită sau dacă trebuie să se oprească acum.

— Vă mulţumesc mult pentru vizită. Respect grija dumneavoastră şi implicarea, spun, ridicându-mă. Dar nu eu am invitat-o pe Hilal. Nu eu sunt cel care îi plăteşte călătoria. Nici nu o cunosc bine.

Privirea lui Hilal spune: „Minţi”. Dar eu continui:

— Astfel că, dacă mâine se va afla în tren în direcţia Novosibirsk, nu voi avea nici un amestec. Din partea mea, să rămână aici. Dacă dumneavoastră, doamnă, reuşiţi s-o convingeţi, vă vom fi recunoscători, nu numai eu, ci şi multe alte persoane din tren.

Yao şi Hilal izbucnesc în râs.

Frumoasa femeie îmi mulţumeşte, spune că îmi înţelege perfect situaţia şi că va sta de vorbă cu ea, îi va explica ceva mai multe despre realităţile vieţii. Ne luăm cu toţii rămas-bun, domnul în costum şi cu cravată îmi strânge mâna, îmi zâmbeşte şi, nu ştiu de ce, îmi spun că tare ar vrea s-o vadă pe Hilal continuându-şi călătoria. Trebuie să fie o problemă pentru toată orchestra.

Yao îmi mulţumeşte pentru această seară deosebită şi urcă în cameră. Hilal nu se clinteşte.

— Mă duc să mă culc. Ai auzit discuţia. Şi, sincer vorbind, nu înţeleg de ce te-ai dus la Conservator: ca să ceri voie să continui? Ca să spui că mergi cu noi în călătorie şi astfel să trezeşti invidia colegilor?

— M-am dus acolo ca să ştiu că exist. După ce s-a întâmplat în tren, nu mai sunt sigură de nimic. Ce a fost acolo?

Înţeleg ce vrea să spună. Mi-amintesc prima mea experienţă cu Aleph, cu totul întâmplătoare, la lagărul de concentrare de la Dachau, în Germania, în 1982. Am rămas descumpănit câteva zile, şi, dacă n-ar fi fost soţia mea, aş fi crezut că am avut un atac cerebral.

— Ce s-a întâmplat? insist.

— Inima mi s-a oprit în loc, am crezut că nu mai sunt pe lumea asta, am simţit o panică absolută şi am văzut moartea de aproape. Totul în jurul meu părea ciudat, şi, dacă nu m-ai fi apucat de braţ, cred că nu aş fi putut să mă mişc. Aveam senzaţia că lucruri extrem de importante îmi apar în faţa ochilor, dar nu am reuşit să înţeleg niciunul din ele.

Îmi venea s-o sfătuiesc: obişnuieşte-te.

— Aleph, spun.

— Într-un moment din acel timp interminabil cât am fost într-o transă pe care n-am mai cunoscut-o niciodată, te-am auzit pronunţând cuvântul ăsta.

Simpla amintire a ce s-a întâmplat o face să fie din nou cuprinsă de teamă. Acum trebuie să profit de moment:

— Încă mai crezi că trebuie să continui călătoria?

— Mai mult ca oricând. Teroarea m-a fascinat întotdeauna. Ţi-aminteşti de întâmplarea pe care am povestit-o la ambasadă…

O rog să se ducă la bar şi să ceară cafea – doar ea poate să reuşească, pentru că suntem singurii clienţi, iar barmanul sigur vrea să stingă cât mai repede luminile. Ea face ce am rugat-o, discută cu omul şi se întoarce cu două ceşti de cafea turcească, cu mult zaţ. Sunt brazilian, o cafea tare seara nu mă sperie: dorm bine sau prost în funcţie de alte lucruri.

— Nu se poate explica Aleph-ul, după cum ai văzut şi singură. Dar în Tradiţia magică el se prezintă în două moduri. Primul din ele e un punct în Univers care conţine

toate celelalte puncte, prezente şi viitoare, mici sau mari. În general îl descoperim din întâmplare, cum a fost în tren. Ca să se producă asta, persoana – sau persoanele – trebuie să fie în locul fizic unde se află el. Numim asta micul Aleph.

— Adică: toată lumea care va intra în acel vagon şi se va duce în locul acela va simţi ce am simţit noi?

— Dacă ai să mă laşi să vorbesc până la capăt, poate că ai să înţelegi. Da, persoana va simţi, dar nu în felul cum am simţit noi. Trebuie să te fi dus vreodată la o petrecere şi să descoperi că într-un anume loc din sală te simţi mai bine şi mai sigură decât în altul. Asta e o palidă comparaţie cu Aleph, dar energia divină curge diferit pentru fiecare. Dacă găseşti un loc anume unde să stai în timpul petrecerii, energia asta te ajută să fii mai sigură şi mai prezentă. În caz că cineva va trece prin acel punct din vagon, va avea o senzaţie stranie, ca şi cum ar cunoaşte tot. Dar nu se va opri ca să-i dea atenţie, iar efectul se va dizolva în clipa următoare.

— Câte asemenea puncte există pe lume?

— Nu ştiu exact. Dar sunt milioane.

— Care-i al doilea lucru?

— Mai întâi trebuie să completez ceva: exemplul cu petrecerea este doar o comparaţie. Micul Aleph apare întotdeauna întâmplător. Mergi pe stradă, sau te aşezi într-un anumit loc, şi deodată întregul Univers se află acolo. Primul lucru care apare e o imensă voinţă de a plânge, nu de tristeţe, nici de bucurie, ci de emoţie. Ştii că înţelegi totul, chiar dacă nu ştii să-ţi explici nici ţie însuţi.

Barmanul vine lângă noi, spune ceva pe ruseşte şi-mi dă nota s-o iscălesc. Hilal îmi spune că trebuie să plecăm. Mergem spre uşă.

Salvat de fluierul arbitrului!

— Continuă: care e al doilea lucru?

După cum se vede, partida încă nu s-a terminat.

— Al doilea lucru e marele Aleph.

Mai bine să explic totul dintr-odată, când ea se mai poate încă întoarce la Conservator şi să uite tot ce s-a întâmplat.

— Marele Aleph se produce când două sau mai multe persoane între care există o anumită afinitate foarte puternică se întâlnesc întâmplător în micul Aleph. Aceste două energii diferite se completează şi provoacă o reacţie în lanţ. Aceste două energii…

Nu ştiu dacă trebuie să merg mai departe, dar Hilal completează fraza:

— …sunt polul pozitiv şi negativ al oricărei baterii, ceea ce face să se aprindă lampa. Ele se transformă în aceeaşi lumină. Planetele care se atrag şi sfârşesc prin a se ciocni. Îndrăgostiţii care se întâlnesc după mult, mult timp. Al doilea este cel provocat tot din întâmplare, când două persoane pe care le-a ales Destinul pentru o misiune specifică se întâlnesc într-un loc anume.

Chiar aşa. Dar vreau să am certitudinea că a înţeles.

— Ce vrei să spui prin „un loc anume”? întreb.

— Vreau să spun că două persoane pot să trăiască toată viaţa una lângă cealaltă, pot să lucreze împreună, ori pot să se întâlnească doar o dată şi să se despartă pentru totdeauna fiindcă au trecut prin punctul fizic care face să ţâşnească în mod necontrolat ceea ce le-a unit pe lumea asta. Adică se îndepărtează fără să înţeleagă exact ce anume le-a apropiat. Dar, dacă Dumnezeu vrea, cei care au cunoscut dragostea odată se vor reîntâlni.

— Nu neapărat. Dar persoanele care au avut afinităţi, precum eu şi maestrul meu, de pildă…

— …înainte, în vieţi trecute, mă întrerupe ea. Care, la petrecerea aceea pe care ai folosit-o drept exemplu, se întâlnesc în micul Aleph şi se îndrăgostesc imediat. Faimoasa dragoste la prima vedere.

Mai bine să continui exemplul pe care îl foloseşte ea.

— Care la rândul ei nu este „la prima vedere”, ci e legată de o serie de lucruri care s-au petrecut în trecut. Asta nu înseamnă că ORICE întâlnire este legată de dragostea

romantică. Majoritatea se petrec pentru că există lucruri care nu au fost încă rezolvate, şi avem nevoie de o nouă reîncarnare ca să aşezăm la locul respectiv ceea ce a fost întrerupt. Tu vezi lucruri care nu corespund cu realitatea.

— Eu te iubesc.

— Nu, nu asta spun, mă enervez eu. Eu am întâlnit deja femeia pe care trebuia să o întâlnesc în reîncarnarea asta. A fost nevoie de trei căsnicii, dar acum nu am de gând să o las pentru nimeni de pe lumea asta. Ne cunoaştem de multe secole şi vom continua să fim împreună în secolele viitoare.

Dar ea nu vrea să audă restul. Aşa cum a făcut la Moscova, îmi dă un sărut rapid pe gură şi pleacă în noaptea îngheţată din Ekaterinburg.

Visătorii nu pot fi domesticiţi.

Viaţa e trenul, nu este gara. Şi, după aproape două zile de călătorie, oboseală, dezorientare, tensiunea care creşte când un grup de persoane este circumscris în acelaşi loc şi în aceeaşi nostalgie după zilele pe care le-am petrecut în Ekaterinburg.

În ziua îmbarcării, am găsit la recepţia hotelului un mesaj de la Yao întrebând dacă nu mi-ar plăcea să mă antrenez puţin la aikido, dar nu am răspuns: aveam nevoie să stau singur câteva ore.

Mi-am petrecut dimineaţa făcând maximum de exerciţiu fizic posibil – ceea ce pentru mine înseamnă să umblu şi să alerg. Astfel, când mă voi întoarce la vagon, cu siguranţă voi fi destul de obosit ca să dorm. Am reuşit să vorbesc la telefon cu soţia mea – mobilul funcţiona în tren. I-am explicat că Transsiberianul nu a fost poate cea mai bună idee din lume, că nu sunt convins că voi merge până la capăt, dar că oricum merită, ca experienţă.

Ea mi-a răspuns că sprijină orice hotărâre voi lua, să nu-mi fac griji, este foarte ocupată cu tablourile ei. Dar avusese un vis pe care nu reuşea să-l înţeleagă: eu eram pe o plajă, cineva a sosit de pe mare şi mi-a spus că în sfârşit îmi împlineam misiunea. Pe urmă a dispărut.

Am întrebat dacă era femeie sau bărbat. Mi-a explicat că avea faţa ascunsă sub o glugă, deci nu poate să-mi răspundă. Mi-a dat binecuvântarea şi a repetat să nu-mi fac griji, Rio de Janeiro e un cuptor, deşi a venit deja toamna. Dar eu să-mi urmez intuiţia, fără să-mi pese de ce spun ceilalţi.

— În acelaşi vis, o femeie sau o tânără, nu ştiu exact, se afla pe plajă cu tine.

— Există o tânără aici. Nu-i cunosc exact vârsta, dar trebuie să aibă până-n treizeci de ani.

— Să ai încredere în ea.

După-amiază i-am întâlnit pe editori, am dat câteva interviuri, am cinat într-un restaurant excelent şi ne-am dus la gară pe la unsprezece seara. Am străbătut Uralii – lanţul muntos care desparte Europa de Asia – într-o beznă deplină. Nimeni nu a văzut absolut nimic.

Şi, de-atunci înainte, s-a instalat rutina. Când au mijit zorile, parcă mişcaţi de un semn invizibil, toţi se aflau din nou în jurul mesei pentru micul dejun. Din nou, nimeni nu reuşise să închidă ochii. Nici chiar Yao, care părea să fie deprins cu acest gen de călătorie; avea un aer tot mai obosit şi mai trist.

Ca întotdeauna, Hilal aştepta acolo. Şi, ca întotdeauna, era mai odihnită ca noi. Începeam conversaţia cu plângeri privind balansul vagonului, mâncam, eu mă întorceam la cabină ca să încerc să mai dorm, mă trezeam după câteva ore, mă duceam în salon, dădeam peste aceleaşi persoane, comentam despre miile de kilometri care ne mai aşteptau, ne uitam pe fereastră, fumam, ascultam muzica fără graţie care venea prin sistemul de difuzoare al trenului.

Hilal acum aproape că nu spunea nimic. Se instala mereu în acelaşi colţ, deschidea o carte şi începea să citească, tot mai absentă. Nimeni nu părea să fie deranjat de asta, cu excepţia mea – care găseam că atitudinea ei dovedeşte o absolută lipsă de respect faţă de ceilalţi. Totuşi, meditând

asupra alternativei – comentariile ei mereu nepotrivite – am hotărât să nu spun nimic.

Îmi terminam micul dejun, mă înapoiam din nou în cabină, scriam puţin, încercam iar să dorm, moţăiam câteva ore – iar noţiunea timpului se pierdea rapid, toţi spuneau asta. Nimeni nu se mai preocupa dacă era zi sau noapte; ne ghidam după mese, cum îmi închipui că fac şi prizonierii.

La un moment dat toţi reveneam în salon, se servea cina, mai multă vodcă decât apă minerală, mai multă tăcere decât conversaţie. Editorul mi-a povestit că, atunci când eu nu sunt prin preajmă, Hilal cântă la o vioară imaginară, ca şi cum ar exersa. Ştiu că jucătorii de şah fac la fel: imaginează partide întregi în cap, cu toate că le lipseşte tabla.

— Da, cântă o muzică tăcută, pentru fiinţe invizibile. Poate că au nevoie.

Încă un mic dejun. Şi totuşi astăzi lucrurile sunt diferite – cum se întâmplă cu toate în viaţă, începem să ne obişnuim. Editorul se plânge că mobilul nu-i funcţionează cum trebuie (al meu nu funcţionează niciodată). Soţia lui e îmbrăcată ca o odaliscă – ceea mi se pare amuzant şi absurd totodată. Deşi nu vorbeşte englezeşte, reuşim să ne înţelegem foarte bine prin gesturi şi priviri. Hilal s-a decis să participe la conversaţie, povestind câte ceva despre cât de greu le e muzicienilor să trăiască din munca lor. Cu tot prestigiul, un muzician profesionist poate ajunge să câştige mai puţin decât un şofer de taxi.

— Câţi ani ai? întreabă editoarea.

— Douăzeci şi unu.

— Nu pari.

„Nu pari” înseamnă în general „pari mai în vârstă”. Ceea ce e adevărat. Niciodată nu-mi închipuisem că e atât de tânără.

— Directorul Conservatorului m-a căutat la hotel, în Ekaterinburg, continuă editoarea. A spus că eşti violonista

cea mai talentată pe care a cunoscut-o vreodată, dar că brusc te-ai dezinteresat total de muzică.

— Din cauza Aleph-ului, răspunde ea, fără să se uite direct la mine.

— Aleph-ul?

Toţi o privesc, surprinşi. Mă prefac că n-am auzit.

— Da. Aleph-ul. Nu reuşeam să-l găsesc, energia nu curgea cum mă aşteptam. Ceva era blocat în trecutul meu.

Discuţia pare total suprarealistă. Eu tac mai departe, dar editorul meu încearcă să dreagă situaţia:

— Am publicat o carte de matematică al cărei titlu conţinea cuvântul ăsta. În limbaj tehnic înseamnă „numărul care conţine toate numerele”. Cartea era despre Cabala şi matematică. Matematicienii folosesc Aleph-ul ca o referire la numărul cardinal care defineşte infinitul…

Nimeni nu pare să urmărească explicaţia. El se opreşte la mijlocul propoziţiei.

— Există şi în Apocalipsă, spun, ca şi cum ar fi fost prima dată când auzeam de acest subiect. Când Mielul se defineşte a fi începutul şi sfârşitul, cel care se află dincolo de timp. Este prima literă a alfabetelor ebraic, arab şi aramaic.

În acest moment editoarea regretă că a plasat-o pe Hilal în centrul atenţiei. Mai trebuie nişte înţepături.

— Oricum, faptul că o fată de douăzeci şi unu de ani, care abia a ieşit din şcoala de muzică şi are o carieră strălucită în faţa ei, să fi venit de la Moscova la Ekaterinburg ar trebui să fie suficient.

— Cu atât mai mult când e spalla.

Hilal a văzut confuzia pe care cuvântul acesta a produs-o şi se amuză să o provoace pe editoare cu încă un termen misterios.

Tensiunea creşte. Yao se decide să intervină:

— Eşti deja spalla? Felicitări!

Şi întorcându-se către grup:

— Cum ştiţi cu toţii, spalla e vioara întâi a orchestrei. Ultimul concertist care intră pe scenă înainte de dirijor, mereu aşezat în rândul întâi la stânga. E responsabil cu acordarea tuturor instrumentelor. Am o istorie interesantă de povestit pe acest subiect şi s-a întâmplat tocmai când eram la Novosibirsk, următoarea noastră oprire. Vreţi să auziţi?

Toţi sunt de acord, ca şi cum ar fi ştiut exact ce însemna acel cuvânt. Istorisirea lui Yao nu e chiar atât de interesantă, dar înfruntarea dintre Hilal şi editoare a fost amânată. La sfârşitul unui discurs cât se poate de plictisitor despre atracţiile turistice ale Novosibirskului, spiritele sunt calmate, pasagerii se gândesc iar să se întoarcă în cabine şi să încerce să se odihnească puţin, iar eu mă căiesc din nou de ideea de a străbate un întreg continent cu trenul.

— Am uitat să lipesc reflecţia de astăzi.

Yao scrie pe o hârtie galbenă: „Visătorii nu pot să fie domesticiţi”, şi lipeşte zicala pe oglindă, lângă cea de dinainte.

— Un jurnalist de la televiziune ne aşteaptă într-una dintre gările următoare şi întreabă dacă vă poate lua un interviu, comentează editorul.

Bineînţeles că da. Accept orice, dacă face să treacă timpul.

— Scrieţi despre insomnie, sugerează editorul. Cine ştie, poate vă ajută să dormiţi.

— Şi eu vreau să vă iau un interviu, ne întrerupe Hilal, şi văd că acum a ieşit brusc din letargia în care se găsea în ajun.

— Stabileşte o oră cu editorul.

Mă ridic, mă duc în cabină, închid ochii şi petrec următoarele două ore foindu-mă, ca de obicei; în momentul acesta mecanismul meu biologic este dat peste cap. Şi, ca orice persoană insomniacă, cred că pot folosi timpul ca să reflectez asupra unor chestiuni interesante, lucru total imposibil.

Încep să aud o melodie. Iniţial, cred că am reînceput să percep lumea spirituală fără să fi fost nevoie să fac vreun efort. Dar treptat îmi dau seama că, pe lângă muzică, mai aud şi zgomotul roţilor trenului pe şine şi al obiectelor care dansează pe masa mea.

Muzica e reală. Şi vine din baie. Mă scol şi mă duc acolo.

Hilal stă cu un picior în cadă şi cu celălalt afară şi, echilibrându-se cum poate, cântă la vioară. Zâmbeşte când mă vede, pentru că sunt doar în chiloţi. Dar situaţia mi se pare atât de firească, atât de familiară, că nu fac nici cel mai mic efort să mă întorc şi să-mi pun pantalonii.

— Cum ai intrat?

Ea nu se întrerupe din cântat; arată cu capul spre uşa cabinei alăturate, care dă în aceeaşi baie ca a mea. Dau din cap şi mă aşez pe marginea căzii.

— De dimineaţă m-am trezit ştiind că trebuie să te ajut să intri din nou în contact cu energia Universului. Dumnezeu a trecut prin sufletul meu şi mi-a spus că, dacă se va întâmpla asta cu tine, se va întâmpla şi cu mine. Şi mi-a cerut să vin aici să-ţi legăn somnul.

Nu îi pomenisem niciodată că la un moment dat avusesem senzaţia că pierd acest contact. Iar gestul ei mă emoţionează. Amândoi încercând să ne menţinem echilibrul într-un vagon care se balansează dintr-o parte într-alta, arcuşul atingând coarda, coarda emiţând sunetul, sunetul răspândindu-se prin spaţiu, spaţiul transformându-se în timp muzical şi pacea fiind transmisă de un simplu instrument. Lumina divină care vine din tot ce este dinamic, activ.

Sufletul lui Hilal este în fiecare notă, în fiecare acord. Aleph-ul mi-a dezvăluit puţin din femeia care se află în faţa mea. Nu-mi amintesc de fiecare detaliu al poveştii noastre comune, dar ne-am mai întâlnit cândva. Sper ca ea să nu descopere niciodată în ce împrejurări. În chiar acest moment mă învăluie în energia Iubirii, cum probabil a mai făcut-o în trecut; vrea să continue, pentru că este singurul

lucru care ne va salva întotdeauna, independent de greşelile comise. Iubirea e mereu mai puternică.

Încep să o îmbrac cu hainele pe care le purta când am întâlnit-o ultima oară când ne-am văzut singuri, înainte ca alţi oameni să ajungă în oraş şi să schimbe toată povestea: pieptar brodat, bluză albă cu dantelă, fustă lungă până la glezne, de catifea neagră cu fir de aur. O aud vorbind despre conversaţiile ei cu păsările şi tot ceea ce zburătoarele le spun oamenilor – chiar dacă oamenii nu ascultă de fapt. În acest moment eu sunt prietenul ei, duhovnicul ei, sunt…

Mă opresc. Nu vreau să deschid uşa asta, dacă nu este absolut necesar. Am mai trecut prin ea de patru ori şi n-am ajuns nicăieri. Da, mi-amintesc de toate cele opt femei care erau acolo, ştiu că într-o zi voi primi răspunsul care lipseşte, dar asta nu m-a împiedicat niciodată să merg înainte în viaţa mea actuală. Prima oară am fost foarte speriat, dar imediat după aceea am înţeles că iertarea nu funcţionează decât pentru cine o acceptă.

Am acceptat iertarea.

Există un moment în Biblie, la Cina cea de Taină, când Isus spune: „Unul dintre voi se va lepăda de mine şi celălalt mă va vinde”. Pune ambele crime pe acelaşi plan, sunt deosebit de grave. Iuda îl vinde – şi, ros de vină, sfârşeşte prin a se spânzura. Petru se leapădă de el – şi nu doar o dată, ci de trei ori. A avut destul timp ca să reflecteze şi a stăruit în greşeală. Dar, în loc să se pedepsească pe sine pentru asta, îşi foloseşte slăbiciunea drept forţă; se transformă în primul mare predicator al mesajului celui pe care l-a părăsit când avea mai multă nevoie de el.

Cu alte cuvinte, mesajul iubirii era mai mare decât greşeala, Iuda nu a înţeles, iar Petru s-a folosit de el drept unealtă a muncii sale.

Nu vreau să deschid uşa asta, pentru că e ca un dig ce ţine piept oceanului. Ajunge să faci o gaură mică şi curând, sub presiunea apei, totul se va prăbuşi, iar apa va inunda ce nu

trebuia să fie inundat. Sunt într-un tren şi există doar o femeie numită Hilal, născută în Turcia, spalla unei orchestre, cântând la vioară într-o cameră de baie. Începe să mă cuprindă somnul – leacul îşi face efectul. Bărbia îmi cade în piept, ochii mi se închid. Hilal îşi întrerupe muzica şi mă roagă să mă culc. Îi dau ascultare.

Ea se aşază pe scaun şi continuă să cânte. Şi deodată nu mai sunt în tren, nici în grădina aceea unde am văzut-o cu bluza albă – navighez printr-un tunel profund, care mă va duce spre nimic, spre somnul greu şi fără vise. Ultimul lucru de care-mi amintesc înainte de a adormi este zicala pe care Yao a lipit-o de dimineaţă pe oglindă.

Yao mă cheamă.

— A venit jurnalistul.

Încă e zi, trenul s-a oprit într-o gară. Mă ridic cu capul învârtindu-mi-se, întredeschid uşa şi-l văd pe editorul meu afară.

— Cât timp am dormit?

— Cred că toată ziua. E ora cinci după-masă.

Explic că am nevoie de timp – să fac baie, de fapt să mă trezesc, ca să nu spun lucruri de care am să mă căiesc pe urmă.

— Nu vă faceţi griji. Trenul va rămâne aici o oră.

Încă e bine că ne-am oprit: să faci baie cu balansul vagonului e o treabă periculoasă şi dificilă, pot să alunec, să mă lovesc şi să termin călătoria în modul cel mai idiot posibil – în ghips. De câte ori intru în baie mi se pare că experimentez senzaţiile pe care le avem pe o placă de surf. Dar azi a fost uşor.

După cincisprezece minute ies, beau o cafea cu toţi ceilalţi, îi sunt prezentat jurnalistului şi întreb cât timp îi trebuie pentru interviu.

— Mi-am rezervat o oră. Ideea este să vă însoţesc până la gara următoare şi…

— Zece minute. Pe urmă puteţi coborî chiar aici, nu vreau să vă complic viaţa.

— Dar nu sunteţi…

— Nu vreau să vă complic viaţa, răspund.

Adevărul e că nu trebuia să accept nici un fel de interviu, dar m-am angajat într-un moment când nu gândeam foarte clar. Obiectivul meu în călătoria asta e altul.

Jurnalistul se uită la editor, care se întoarce spre fereastră. Yao întreabă dacă masa e un loc bun pentru filmat.

— Aş prefera în spaţiul care dă spre uşile trenului.

Hilal se uită la mine; acolo e Aleph-ul.

Oare nu s-a săturat să stea tot timpul la masa aceea? Mă întreb dacă, după ce a cântat şi m-a trimis într-un loc în afara timpului şi a spaţiului, a rămas să mă privească dormind. Vom avea timp, destul timp ca să vorbim după aceea.

— Perfect, răspund. Puteţi monta camera de filmat. Dar numai din curiozitate: de ce într-un spaţiu atât de mic, atât de zgomotos, când ar putea să fie aici?

Jurnalistul şi cameramanul însă se îndreaptă deja într-acolo, şi noi îi urmăm.

— De ce în spaţiul ăsta atât de mic? insist, în timp ce începe montarea echipamentului.

— Ca să dăm telespectatorului simţul realităţii. Aici se petrec toate poveştile călătoriei. Persoanele ies din cabine şi, din cauza coridorului îngust, vin aici ca să stea de vorbă. Fumătorii se adună tot aici. Sau cineva care a stabilit o întâlnire şi nu vrea ca ceilalţi să ştie. Toate vagoanele au spaţiile astea la capete.

Spaţiul în momentul acela e ocupat de mine, tehnician, editor, traducător, Hilal şi un bucătar care a venit să asiste la discuţie.

— Ar fi bine să avem puţină intimitate.

Deşi un interviu pentru televiziune este lucrul cel mai puţin intim din lume, editorul şi bucătarul se îndepărtează. Hilal şi traducătorul nu se mişcă.

— Puteţi să veniţi puţin mai la stânga?

Nu, nu pot. Acolo e Aleph-ul, creat de numeroasele persoane care au fost în locul acela. Deşi Hilal se află la o distanţă sigură şi ştiu că scufundarea în punctul unic ar fi provocată doar dacă ne-am afla acolo împreună, consider că e mai bine să nu risc.

Camera e pusă în funcţiune.

— Înainte să începem, aţi spus că interviurile şi promovarea nu erau obiectivele dumneavoastră în călătoria aceasta. Puteţi să ne explicaţi de ce v-aţi hotărât să călătoriţi cu Transsiberianul?

— Pentru că aveam chef. Un vis de adolescent. Nimic foarte complicat.

— După câte înţeleg, un asemenea tren nu e locul cel mai confortabil din lume.

Trec pe pilot automat şi încep să răspund fără să mă gândesc prea mult. Întrebările continuă – despre experienţă, aşteptări, întâlnirile cu cititorii. Răspund cu răbdare, cu respect, deşi îmi doresc să termin cât mai repede. În minte calculez că au trecut deja zece minute, dar el continuă să întrebe. Discret, în aşa fel încât să nu prindă camera, fac cu mâna un semn care spune că ajungem la sfârşit. El se fâstâceşte puţin, dar nu-şi pierde cumpătul.

— Călătoriţi singur?

Lumina „Atenţie!” clipeşte în faţa mea. După cum se vede, zvonul a şi început să circule. Şi-mi dau seama că ăsta e unicul motiv al interviului neaşteptat.

— Nici gând. N-aţi văzut câtă lume era în jurul mesei?

— Dar, după câte am văzut, spalla de la Conservatorul din Ekaterinburg…

Bun jurnalist, a lăsat întrebarea cea mai complicată pentru final. Dar nu este primul interviu din viaţa mea, aşa că îl întrerup:

— …da, e în acelaşi tren. Nu-l las să continue: Când am aflat asta, am rugat să fie invitată să viziteze vagonul nostru de câte ori va avea chef. Ador muzica.

Arăt spre Hilal.

— E o tânără foarte talentată, care ne face din când în când plăcerea s-o auzim cântând la vioară. Nu vreţi să-i luaţi un interviu? Sunt sigur că vă va răspunde cu cea mai mare plăcere la întrebări.

— Dacă va fi timp.

Nu, el nu se află aici ca să vorbească despre muzică, dar decide să nu insiste şi schimbă vorba.

— Ce înseamnă Dumnezeu pentru dumneavoastră?

— CINE ÎL CUNOAŞTE PE DUMNEZEU NU-L DESCRIE. CINE ÎL DESCRIE PE DUMNEZEU NU-L CUNOAŞTE.

Hopa!

Fraza mă surprinde. Deşi am fost întrebat asta de nenumărate ori, răspunsul pilotului automat este întotdeauna: „Când Dumnezeu i s-a definit lui Moise, a spus: „Eu sunt Cel ce sunt”. Astfel că el nu este nici subiectul, nici predicatul, ci verbul, acţiunea”.

Yao se apropie.

— Perfect, încheiem interviul. Mulţumesc foarte mult pentru timpul acordat.

Ca lacrimile în ploaie.

Intru în cabină şi încep să-mi notez febril tot ce am vorbit cu ceilalţi. Curând vom ajunge la Novosibirsk. Nu trebuie să uit nimic, nici un amănunt. Puţin contează cine a întrebat ce. Dacă voi reuşi să-mi înregistrez răspunsurile, voi avea un excelent material de reflecţie.

Când se termină interviul, ştiind că jurnalistul va mai rămâne aici un timp, o rog pe Hilal să se ducă în vagonul ei şi să aducă vioara. Astfel, cameramanul o va putea filma, iar munca ei va fi prezentată publicului. Dar jurnalistul spune că trebuie să coboare în momentul acela ca să-şi trimită materialul la redacţie.

Între timp Hilal se întoarce cu instrumentul, care se afla în cabina goală de lângă a mea.

Editoarea reacţionează.

— Dacă vei vrea să rămâi cu noi, va trebui să împarţi cu noi cheltuiala închirierii vagonului. Dumneata ocupi puţinul

spaţiu pe care îl avem pentru noi.

Privirea mea trebuie să fi spus ceva; ea nu mai insistă asupra chestiunii.

— Dacă tot eşti pregătită pentru concert, de ce nu cânţi ceva? spune Yao.

Cer să se închidă difuzoarele din vagon. Şi sugerez să cânte ceva scurt, foarte scurt. Ea mă ascultă.

Atmosfera se purifică. Toţi trebuie să fi observat asta, pentru că oboseala constantă a dispărut. Sunt cuprins de o pace profundă, mai mare decât cea pe care o resimţisem în cabină acum câteva ore.

Cum de m-am plâns cu nişte luni înainte că nu sunt conectat cu energia divină? Ce prostie! Întotdeauna suntem, doar că rutina nu ne permite să recunoaştem asta.

— Trebuie să vorbesc. Dar nu ştiu exact ce, aşa că întrebaţi ce doriţi, spun.

Pentru că nu eu voi fi cel care va vorbi. Dar ar fi inutil să explic.

— M-aţi mai întâlnit pe undeva în trecut? întreabă Hilal.

Aici? De faţă cu toţi? Aici i-ar plăcea ei să răspund?

— N-are importanţă. Ceea ce trebuie să gândeşti este unde se află fiecare dintre noi acum. Momentul prezent. Avem obiceiul să măsurăm timpul aşa cum măsurăm distanţa dintre Moscova şi Vladivostok. Dar nu e corect. Timpul nu se mişcă şi nici nu stă pe loc. Timpul se schimbă. Ocupăm un loc în această mutaţie constantă, Aleph-ul nostru. Ideea e că timpul trece şi e important să ştim în acest moment la ce oră o să plece trenul, dar altfel nu foloseşte la mare lucru. Nici măcar pentru gătit. De fiecare dată când primim o reţetă, ea e diferită. Am fost clar?

Hilal a spart gheaţa şi toţi încep să întrebe.

— Noi suntem roadele a ceea ce învăţăm?

— Învăţăm în trecut, dar nu suntem roadele acestui lucru. Suferim în trecut, iubim în trecut, plângem şi zâmbim în trecut. Dar asta nu ne foloseşte pentru prezent. Prezentul are provocările lui, răul şi binele său. Nu putem învinovăţi

trecutul şi nici să-i mulţumim pentru ce se întâmplă acum. O nouă experienţă de iubire nu are absolut nimic în comun cu experienţele trecute: e întotdeauna nouă.

Vorbesc cu ei, dar şi cu mine însumi.

— Poate cineva să facă în aşa fel ca iubirea să încremenească în timp? întreb eu. Putem încerca, dar ne vom transforma viaţa într-un infern. Nu sunt căsătorit de peste două decenii cu aceeaşi persoană. E fals. Nici ea şi nici eu nu suntem aceiaşi, de asta relaţia noastră continuă să fie mai vie ca oricând. Nu mă aştept ca ea să se poarte ca atunci când ne-am cunoscut. Nici ea nu doreşte ca eu să fiu aceeaşi persoană care eram când am întâlnit-o. Iubirea este dincolo de timp. Sau, mai bine zis, iubirea este timpul şi spaţiul într-un singur punct, Aleph, transformându-se mereu.

— Oamenii nu sunt obişnuiţi cu aşa ceva. Vor ca totul să rămână la fel ca…

— …iar singura consecinţă este suferinţa, întrerup. Nu suntem ceea ce oamenii doresc să fim. Noi decidem cum să fim. Să-i învinovăţeşti pe ceilalţi e întotdeauna uşor. Îşi poţi petrece viaţa învinovăţind lumea, dar succesele sau eşecurile tale sunt numai pe răspunderea ta. Poţi încerca să opreşti timpul, dar îţi vei pierde energia.

Trenul frânează brusc, pe neaşteptate, şi toţi se sperie. Eu continui să înţeleg ce spun, chiar dacă nu am certitudinea că şi ceilalţi mă pot urmări.

— Imaginaţi-vă că trenul nu frânează, are loc un accident şi totul se termină. Toate amintirile, totul dispare ca lacrimile în ploaie, cum spunea androidul din Blade Runner. Aşa să fie? Nimic nu dispare, totul rămâne păstrat în timp. Unde e arhivat primul sărut? Într-un loc ascuns din creierul meu? Într-o serie de impulsuri electrice care sunt deja dezactivate? Primul meu sărut este mai viu ca oricând, niciodată nu-l voi uita. Este aici, în jurul meu. Mă ajută să-mi compun Aleph-ul.

— Dar în acest moment există o serie de lucruri pe care trebuie să le rezolv.

— Lucrurile astea se află în ceea ce numiţi „trecut” şi aşteaptă o decizie în ceea ce numiţi „viitor”, spun. Ele vă amorţesc, poluează şi nu vă lasă să înţelegeţi prezentul. Să lucrezi doar cu experienţa înseamnă să propui soluţii vechi pentru probleme noi. Cunosc multe persoane care nu reuşesc să aibă o identitate proprie decât când vorbesc despre problemele lor. Acesta e modul lor de a exista: prin probleme legate de ceea ce ei consideră „istoria lor”.

Cum nimeni nu comentează nimic, îmi continui explicaţia:

— E nevoie de un efort uriaş ca să te eliberezi de memorie, dar, când reuşeşti, începi să descoperi că eşti mai capabil decât crezi. Locuieşti în acest corp gigantic care este Universul, unde se află toate soluţiile şi toate problemele. Vizitează-ţi sufletul în loc să-ţi vizitezi trecutul. Universul trece prin multe mutaţii şi le poartă cu el. Numim fiecare dintre aceste mutaţii „o viaţă”. Dar, aşa cum celulele corpului se schimbă iar tu continui să fii acelaşi, timpul nu trece, doar se schimbă. Crezi că eşti aceeaşi persoană care erai la Ekaterinburg făcând ceva. Nu e aşa. Nu sunt aceeaşi persoană care eram când am început să vorbesc. La fel nici trenul nu este în acelaşi loc unde Hilal a cântat la vioară. Totul s-a schimbat, iar noi nu reuşim să percepem clar acest lucru.

— Dar într-o zi timpul acestei vieţi se sfârşeşte, intervine Yao.

— Se sfârşeşte? Moartea e o poartă spre altă dimensiune.

— Şi totuşi, indiferent de ce spuneţi, fiinţele noastre dragi şi noi înşine vom pleca într-o zi.

— Niciodată, absolut niciodată nu ne pierdem fiinţele dragi, afirm eu. Ele ne însoţesc, nu dispar din viaţa noastră. Suntem doar în camere diferite. Eu nu pot vedea ce este în vagonul din faţa mea, dar acolo există oameni care călătoresc în acelaşi timp cu mine, cu dumneavoastră, cu toată lumea. Faptul că nu putem să vorbim cu ei, să ştim ce

se întâmplă în celălalt vagon, este absolut nerelevant; ei se află acolo. Astfel, ceea ce numim „viaţă” este un tren cu multe vagoane. Uneori suntem într-unul, uneori într-altul. Alte dăţi traversăm de la unul la altul, când visăm sau când ne lăsăm conduşi de extraordinar.

— Dar nu reuşim nici să-i vedem, nici să comunicăm cu ei.

— Ba da, reuşim. În fiecare noapte trecem dintr-un plan în altul în timp ce dormim. Vorbim cu viii, cu cei pe care îi socotim morţi, cu cei care sunt în altă dimensiune, cu noi înşine – cei care am fost deja şi care vom fi într-o zi. Energia devine tot mai fluidă, ştiu că pot pierde conexiunea dintr-un moment într-altul.

— Iubirea învinge întotdeauna ceea ce numim „moarte”. De asta nu trebuie să plângem după fiinţele noastre dragi, pentru că ele continuă să ne fie dragi şi rămân lângă noi. Ne este foarte greu să acceptăm asta. Dacă nu credeţi, nu merită să continui să explic.

Observ că Yao a lăsat capul în jos. La ce m-a întrebat mai înainte primeşte un răspuns acum.

— Dar cei pe care îi urâm?

— Nu trebuie nici să ne subestimăm inamicii care au trecut în partea cealaltă, răspund. În Tradiţia magică, ei poartă numele ciudat de „călători”. Nu spun că pot face vreun rău aici. Nu pot decât dacă le permitem. Pentru că în realitate suntem aici cu ei, iar ei sunt aici cu noi. În acelaşi tren. Singura manieră de a rezolva problema este să corectăm erorile şi să depăşim conflictele. Asta se va întâmpla la un moment dat, deşi uneori sunt necesare multe „vieţi” ca să ajungem la această concluzie. Ne întâlnim şi ne despărţim pe vecie. O plecare urmată de o revenire, mereu o revenire urmată de o plecare.

— Dar aţi spus că suntem o parte din tot. Nu existăm.

— Existăm aşa cum există o celulă. Ea poate cauza un cancer distrugător, poate afecta o mare parte a organismului. Sau poate răspândi elementele chimice care provoacă bucurie şi bunăstare. Dar ea nu este persoana.

— Atunci de ce atâtea conflicte?

— Pentru ca Universul să înainteze. Pentru ca să se mişte corpul. Nimic personal. Ascultaţi.

Ei ascultă, dar nu aud. Mai bine să fiu mai limpede.

— În acest moment şina şi roata sunt în conflict şi auzim zgomotul eroziunii dintre metale. Dar şina justifică roata, iar roata justifică şina. Zgomotul metalului este nerelevant. Este doar o manifestare, nu un protest.

Energia practic s-a risipit. Persoanele continuă să pună întrebări, dar eu nu reuşesc să răspund în mod coerent. Toţi înţeleg că a sosit momentul să se oprească.

— Mulţumesc, spune Yao.

— Nu-mi mulţumi. Şi eu stăteam să ascult.

— Vorbiţi despre…

— Nu vorbesc despre nimic anume, vorbesc despre tot. Aţi văzut că mi-am schimbat atitudinea faţă de Hilal. Nu trebuia să spun asta aici, pentru că nu o va ajuta cu nimic; dimpotrivă, un spirit slab poate simţi ceva care nu face decât să degradeze fiinţa umană, ceva ce numim gelozie. Dar întâlnirea mea cu Hilal a deschis o uşă; nu cea pe care o voiam, ci alta. Am trecut în altă dimensiune a vieţii mele. În alt vagon, unde există multe conflicte nerezolvate. Oamenii mă aşteaptă, trebuie să mă duc acolo.

— Alt plan, alt vagon…

— Tocmai. Suntem pe veci în acelaşi tren, până când Dumnezeu decide să-l oprească pentru un motiv pe care doar El îl cunoaşte. Dar, cum e imposibil să rămânem numai în propria noastră cabină, mergem dintr-o parte într-alta, dintr-o viaţă într-alta, ca şi cum ele s-ar petrece în succesiune. Nu se petrec: eu sunt cine am fost şi cine voi fi. Când am întâlnit-o pe Hilal în faţa hotelului din Moscova, ea mi-a vorbit de o poveste pe care o scrisesem apropo de un foc în vârful muntelui. Mai există şi altă poveste în legătură cu focul sacru pe care am să v-o spun acum: „Marele rabin Israel Shem Tov, când vedea că poporul său era nedreptăţit, se ducea în pădure, aprindea un foc sacru şi spunea o

rugăciune specială, cerându-i lui Dumnezeu să ocrotească poporul său. Iar Dumnezeu trimitea un miracol.

Mai târziu, discipolul său Maggidul din Mejirici, urmând paşii maestrului, se ducea în acelaşi loc din pădure şi spunea: „Stăpâne al Universului, nu ştiu cum să aprind focul sacru, dar încă mai cunosc rugăciunea specială. Ascultă-mă, te rog”. Miracolul se producea.

A trecut o generaţie şi rabinul Moshe Leib din Sasovo, când vedea persecuţiile îndurate de poporul său, se ducea în pădure şi spunea: „Eu nu ştiu să aprind focul sacru şi nici nu cunosc rugăciunea specială, dar îmi mai amintesc de loc. Ajută-ne, Doamne!” Şi Domnul ajuta.

Cincizeci de ani mai târziu, rabinul Israel din Rujin, aflat într-un scaun cu rotile, vorbea cu Dumnezeu: „Nu ştiu să aprind focul sacru, nu cunosc rugăciunea şi nu reuşesc nici măcar să găsesc locul din pădure. Tot ce pot face e să istorisesc povestea asta, sperând ca Dumnezeu să mă audă”„.

Acum doar eu sunt cel care vorbeşte. Nu mai e energia divină. Dar, chiar dacă nu ştiu să reaprind focul sacru şi nici măcar rugăciunea prin care a fost aprins, cel puţin mai pot spune o poveste.

— Fiţi drăguţi cu ea.

Hilal se preface că nu a auzit. De altfel, toată lumea se preface că nu a auzit.

Chicago al Siberiei.

Suntem toţi suflete care rătăcesc prin Univers, trăindu-ne vieţile în acelaşi timp, dar având impresia că trecem de la o reîncarnare la alta. Tot ce atinge codul sufletului nostru nu e niciodată uitat şi afectează restul în consecinţă.

Mă uit la Hilal cu dragoste, dragostea care se reflectă ca o oglindă prin timp, sau prin ceea ce ne închipuim că este timpul. Ea nu a fost niciodată a mea şi nici nu va fi vreodată, pentru că aşa e scris. Dacă suntem creatori şi creaturi, suntem şi marionete în mâinile lui Dumnezeu, există o limită pe care nu o putem depăşi – pentru că a fost dictată din

raţiuni pe care nu le cunoaştem. Putem să ajungem foarte aproape, să atingem apa fluviului cu picioarele noastre, dar ne e interzis să ne cufundăm şi să ne lăsăm duşi de curent.

Mulţumesc vieţii pentru că mi-a îngăduit să o reîntâlnesc în clipa când aveam nevoie. Până la urmă încep să accept ideea că va fi nevoie să străbat uşa aceea pentru a cincea oară – chiar dacă încă nu voi descoperi răspunsul. Mulţumesc a doua oară vieţii fiindcă înainte eram temător, iar acum nu mai sunt. Şi pentru a treia oară mulţumesc vieţii pentru că fac această călătorie.

Mă amuză să văd că în seara asta ea e geloasă. Deşi este un talent la vioară, o războinică în arta de a obţine ce doreşte, nu a încetat niciodată să fie copil şi nici nu va înceta vreodată, la fel cum toţi cei care îşi doresc tot ce e mai bun de la viaţă nu vor înceta. Doar un copil e capabil de asta.

Îi voi provoca gelozia, pentru că în felul ăsta ea o să ştie despre ce e vorba când va trebui să se lupte cu gelozia celorlalţi. Voi accepta dragostea ei necondiţionată, pentru ca, atunci când va iubi din nou necondiţionat, să ştie pe ce teren calcă.

I se mai spune şi „Chicago al Siberiei”.

Chicago al Siberiei. De obicei comparaţiile sună foarte straniu. Înainte de Transsiberian, Novosibirsk avea mai puţin de opt mii de locuitori. Acum populaţia sa depăşeşte 1,4 milioane, graţie unei punţi care a permis liniei ferate să-şi continue marşul de oţel şi cărbune înspre Oceanului Pacific.

Se spune că oraşul se mândreşte cu femeile cele mai frumoase din Rusia. După câte am putut vedea, legenda are rădăcini adânci în realitate, deşi nu am avut ocazia să compar cu alte locuri pe unde am trecut. În acest moment ne aflăm eu, Hilal şi una dintre acele zeiţe din Novosibirsk în faţa a ceva complet rupt de realitatea actuală: o gigantică statuie a lui Lenin, omul care a transformat ideile comunismului în realitate. Nimic mai puţin romantic decât

să-l priveşti pe acel bărbat cu cioc arătând spre viitor, dar incapabil să iasă din statuie şi să schimbe lumea.

Comentariul despre Chicago l-a făcut zeiţa, o ingineră pe care o cheamă Tatiana, de vreo 30 de ani (nu nimeresc niciodată vârsta, dar îmi creez lumea pe baza supoziţiilor) care după petrecere şi dineu s-a decis să se plimbe cu noi. „Pământul” acum îmi dă senzaţia că mă aflu pe altă planetă. Mi-e greu să mă acomodez cu un sol care nu se mişcă tot timpul.

— Să mergem într-un bar să bem ceva şi pe urmă să dansăm. Avem nevoie de cât mai mult exerciţiu posibil.

— Dar suntem obosiţi, spune Hilal.

În acele momente mă transform în femeia care am învăţat să fiu şi citesc ce se află în spatele cuvintelor ei: „Vrei să rămâi cu ea”.

— Dacă eşti obosită, poţi să te întorci la hotel. O să rămân cu Tatiana.

Hilal schimbă vorba:

— Mi-ar plăcea să-ţi arăt ceva.

— Atunci arată-mi. Nu-i nevoie să fim singuri. Ne cunoaştem de mai puţin de zece zile, nu-i aşa?

Asta distruge poza pe care şi-o luase, anume că „Eu sunt cu el”. Tatiana se însufleţeşte – nu din cauza mea, dar pentru că femeile sunt întotdeauna duşmanii naturali ai celorlalte femei. Spune că i-ar face plăcere să-mi arate viaţa nocturnă a acestui „Chicago al Siberiei”.

Lenin ne contemplă neînfricat de pe piedestalul său, după cum se vede, obişnuit cu toate astea. Dacă, în loc să vrea să creeze paradisul proletariatului, s-ar fi dedicat dictaturii dragostei, lucrurile ar fi ieşit mai bine.

— Păi atunci, veniţi cu mine.

„Veniţi cu mine?”

Înainte ca eu să pot reacţiona, Hilal începe să umble cu paşi siguri. Vrea să inverseze jocul şi astfel să devieze lovitura, dar Tatiana cade în cursă. Începem să mergem pe imensul bulevard care dă spre pod.

— Cunoşti oraşul? întreabă zeiţa cu o oarecare surprindere.

— Depinde de ceea ce înţelegi prin „a cunoaşte”. Cunoaştem totul. Când cânt la vioară, percep existenţa unui…

Îşi caută cuvintele. În cele din urmă reuşeşte să găsească ceva ce eu înţeleg, dar care are rolul să o excludă şi mai mult pe Tatiana din conversaţie.

— …unui gigantic şi puternic „câmp de informaţie” în jurul meu. Nu e ceva pe care-l pot controla, ci care mă controlează şi mă ghidează spre acordul sigur în momentele de îndoială. N-am nevoie să cunosc oraşul, ci doar să-l las să mă poarte unde doreşte.

Hilal umblă tot mai repede. Spre surprinderea mea, Tatiana a înţeles perfect ce a spus ea.

— Eu ador să pictez, spune. Deşi sunt ingineră de profesie, când mă aflu în faţa unei pânze goale descopăr că fiecare tuşă de pensulă e o meditaţie vizuală. O călătorie care mă conduce la o fericire pe care nu reuşesc să o găsesc în munca mea şi pe care sper să nu o abandonez niciodată.

Lenin trebuie să fi asistat de multe ori la ceea ce s-a petrecut acum. La început, două forţe se înfruntă, pentru că există o a treia care trebuie apărată sau cucerită. Curând însă, cele două forţe sunt deja aliate, iar a treia a fost uitată ori a încetat să mai fie relevantă. Eu doar le însoţesc pe cele două femei, care acum par prietene din copilărie, discutând animat pe ruseşte, uitând de existenţa mea. Deşi frigul rămâne pătrunzător – şi cred că în acel loc frigul trebuie să dureze tot anul, fiindcă suntem deja în Siberia – plimbarea îmi face bine, ridicându-mi tot mai mult spiritul. Fiecare kilometru parcurs mă readuce în regatul meu. A existat un moment în Tunisia când mi-am spus că asta nu se va întâmpla, dar soţia mea a nimerit-o: fiind singur, sunt vulnerabil, dar şi mai deschis.

Să le urmez pe cele două femei mă oboseşte. Mâine am să-i las un bilet lui Yao, sugerându-i să practicăm puţin aikido.

Creierul meu lucrează mai mult decât corpul.

Ne oprim în mijlocul a nimic, o piaţă complet goală cu o fântână în centru. Apa e încă îngheţată. Hilal respiră precipitat; dacă va continua să facă asta, excesul de oxigen îi va da senzaţia că pluteşte. O transă provocată artificial, care nu mă mai impresionează.

Acum Hilal este maestrul de ceremonii al vreunui spectacol pe care nu-l cunosc. Ne cere să ne dăm mâinile şi să privim fântâna.

— Dumnezeule Atotputernic, continuă ea cu respiraţia rapidă, trimite-Ţi mesagerii acum la fiii Tăi care sunt aici cu inima deschisă ca să-i primească.

Rosteşte mai departe un tip de invocaţie foarte cunoscută. Observ că mâna Tatianei începe să tremure, ca şi cum ar intra şi ea în transă. Hilal pare în contact cu Universul, sau cu ceea ce a numit „câmp de informaţie”. Continuă să se roage, mâna Tatianei încetează să mai tremure şi o strânge pe a mea cu toată puterea. După zece minute ritualul ia sfârşit.

Nu ştiu dacă trebuie să spun ce gândesc. Dar fata aceea e pură generozitate şi dragoste, merită să fie ascultată.

— N-am înţeles, spun.

Ea pare descumpănită.

— E un ritual de apropiere a spiritelor, explică.

— Şi de unde ai învăţat asta?

— Dintr-o carte.

Să continui acum, sau să aştept şi să-i spun părerea mea când vom fi singuri? Cum Tatiana a participat la ritual, hotărăsc să continui.

— Cu tot respectul pentru căutările tale şi cu tot respectul pentru persoana care a scris cartea, cred că e ceva total lipsit de noimă. La ce serveşte acest ritual? Văd milioane şi milioane de persoane convinse că ele comunică cu Universul şi salvează astfel rasa umană. De câte ori nu funcţionează, pentru că de fapt nu funcţionează în felul acesta, ele pierd câte puţin din speranţă. Recuperează la

următoarea carte sau la următorul seminar, care întotdeauna aduce ceva nou. Dar după câteva săptămâni uită ce au învăţat şi speranţa dispare încetul cu încetul.

Hilal este surprinsă. Ea voia să-mi arate ceva dincolo de talentul ei de violonistă, dar a atins o zonă periculoasă, singura în care toleranţa mea este zero. Tatiana trebuie să creadă că sunt foarte prost-crescut, de aceea sare în apărarea noii ei prietene:

— Bine, dar rugăciunile nu ne apropie de Dumnezeu?

— Am să răspund cu altă întrebare. Rugăciunile pe care le rosteşti o să facă să răsară soarele mâine? Bineînţeles că nu: soarele răsare pentru că ascultă de o lege universală. Dumnezeu este lângă noi, independent de rugăciunile pe care le spunem.

— Spuneţi că rugăciunile noastre sunt inutile? insistă Tatiana.

— În nici un caz. Dacă nu te trezeşti devreme, n-ai să vezi niciodată soarele răsărind. Dacă nu te rogi, deşi Dumnezeu e întotdeauna aproape, niciodată nu vei reuşi să-I observi prezenţa. Dar, dacă crezi că vei ajunge undeva prin mijlocirea unor invocaţii ca asta, atunci mai bine să te muţi în deşertul Sonora din Statele Unite, sau să-ţi petreci restul vieţii într-un ashram din India. În lumea reală, Dumnezeu este mai mult în vioara fetei care tocmai a spus rugăciunea.

Tatiana izbucneşte în plâns. Eu şi Hilal nu ştim ce să facem. Aşteptăm să înceteze şi să ne spună ce simte.

— Mulţumesc, îngaimă. Chiar dacă dumneavoastră vi s-a părut inutil, mulţumesc. Am sute de răni pe care le port cu mine în timp ce sunt obligată să mă prefac cea mai fericită persoană din lume. Astăzi am simţit că cineva îmi ia mâinile şi îmi spune: nu eşti singură, vino cu noi, arată-mi ce ştii. M-am simţit iubită, utilă, importantă.

Se întoarce spre Hilal şi continuă:

— Atunci când ai decis că ştii oraşul ăsta mai bine decât mine, care m-am născut şi am trăit toată viaţa aici, nu m-am simţit înjosită şi nici insultată. Am crezut, nu mai eram

singură, cineva îmi va arăta ce nu cunosc. Nu mai văzusem niciodată fântâna asta şi, acum, de câte ori mă voi simţi rău, voi veni aici şi-l voi ruga pe Dumnezeu să mă ocrotească. Ştiu că vorbele nu voiau să spună nimic special. Am mai rostit rugăciuni asemănătoare de multe ori în viaţă, fără să fi fost niciodată ascultată, şi de fiecare dată credinţa se îndepărta tot mai mult. Dar astăzi s-a întâmplat ceva, pentru că eraţi străini şi nu stranii.

Tatiana n-a sfârşit încă:

— Eşti mult mai tânără decât mine, n-ai suferit ce am suferit eu, nu cunoşti viaţa, dar ai noroc. Eşti îndrăgostită de un bărbat, de aceea m-ai făcut să mă îndrăgostesc din nou de viaţă, şi de acum înainte îmi va fi mai uşor să mă îndrăgostesc din nou de un bărbat.

Hilal pleacă ochii. Nu voia să audă asta. Poate că avea de gând să o spună la un moment dat, dar acum altcineva rosteşte aceste cuvinte în oraşul Novosibirsk, din Rusia, într-o realitate aşa cum ne-o închipuiserăm – deşi foarte diferită de ce pe care a creat-o Dumnezeu pe acest Pământ.

În clipa asta mintea ei e sfâşiată între cuvintele care ies din inima Tatianei şi raţiunea ce insistă să întrerupă acel moment atât de deosebit printr-un semnal de alarmă: „Toată lumea observă. Persoanele din tren înţeleg”.

— Fără alte explicaţii, tocmai m-am iertat şi mă simt mai uşoară, continuă Tatiana. Nu înţeleg ce aţi venit să faceţi aici şi nici de ce mi-aţi cerut să vă însoţesc, dar aţi confirmat ce simţeam: oamenii se întâlnesc atunci când trebuie să se întâlnească. Tocmai m-am salvat de mine însămi.

Într-adevăr, expresia i s-a schimbat. Zeiţa s-a transformat în zână. Deschide larg braţele către Hilal, care vine lângă ea. Se îmbrăţişează. Tatiana mă priveşte şi face un semn din cap, cerând să mă apropii şi eu, dar nu mă mişc. Hilal are mai multă nevoie de îmbrăţişarea aceea decât mine. Voia să arate magicul, a arătat convenţionalul, şi convenţionalul s-a

transformat în magic pentru că exista acolo o femeie care a fost în stare să transforme acea energie şi să o facă sacră.

Cele două rămân îmbrăţişate. Privesc apa îngheţată din fântână şi ştiu că va curge într-o zi din nou şi pe urmă va îngheţa iar, şi iarăşi va curge. Aşa să fie cu inimile noastre; să asculte şi ele de timp, dar să nu rămână niciodată oprite locului pentru totdeauna.

Scoate o carte de vizită din buzunar. Ezită puţin, dar până la urmă i-o dă lui Hilal.

— Adio, spune Tatiana. Aici e numărul meu de telefon, dar ştiu că nu am să vă mai văd niciodată. Poate că tot ce am spus acum nu e decât un moment de romantism incurabil şi, în curând, lucrurile vor redeveni cum erau înainte. Dar a fost foarte important pentru mine.

— Adio, răspunde Hilal. Dacă acum cunosc drumul la fântână, ştiu să ajung şi la hotel.

Mă ia de braţ. Umblăm prin frig şi, pentru prima oară de când ne cunoaştem, o doresc ca femeie. O las la uşa hotelului şi spun că trebuie să mai umblu puţin, singur, gândindu-mă la viaţă.

Drumul Păcii.

Nu trebuie. Nu pot. Şi trebuie să-mi spun mie însumi de o mie de ori: nu vreau.

Yao se dezbracă şi rămâne doar în chiloţi. Deşi are peste 70 de ani, corpul lui e doar vână şi muşchi. Mă dezbrac şi eu.

Am nevoie de asta. Nu atât din cauza zilelor pe care le petrec închis în tren, ci pentru că dorinţa mea a început acum să crească într-un mod incontrolabil. Chiar dacă ajunge la dimensiuni gigantice când suntem departe – fie că ea s-a dus în camera ei, fie că eu am de respectat un angajament profesional – ştiu că nu mai e mult până mă voi lăsa învins. Aşa a fost în trecut, când ne-am întâlnit în ceea ce îmi imaginez că a fost prima oară; când ea se îndepărta de mine, nu reuşeam să mă gândesc la altceva. Când era

din nou aproape, vizibilă, palpabilă, demonii dispăreau fără să trebuiască să mă înfrânez prea mult.

De asta ea trebuie să rămână aici. Acum. Înainte să fie prea târziu.

Yao îşi pune kimonoul, la fel şi eu. Înaintăm în tăcere spre dojo, locul luptei, pe care a reuşit să-l găsească după vreo trei, patru telefoane. Sunt mai multe persoane care practică; descoperim un colţ liber.

„Drumul Păcii este vast şi imens, oglindind marele desen care a fost făcut în lumea vizibilă şi invizibilă. Războinicul este tronul Divinităţii şi serveşte întotdeauna unui scop mai înalt.” Morihei Ueshiba a spus asta acum aproape un secol, în timp ce dezvolta tehnicile pentru aikido.

Drumul corpului ei este uşa de alături. Voi bate la uşă, ea va deschide şi nu mă va întreba ce anume doresc; poate citi în ochii mei. Probabil îi va fi teamă. Sau probabil va spune: „Poţi intra, aşteptam clipa asta. Corpul meu este tronul Divinităţii, serveşte ca să manifeste aici tot ce trăim deja în altă dimensiune”.

Yao şi cu mine facem plecăciunea tradiţională, iar ochii noştri se schimbă. Acum suntem gata de luptă.

Şi, în imaginaţia mea, şi ea lasă capul în jos ca şi cum ar spune: „Da, sunt gata, ia-mă, apucă-mă de păr”.

Yao şi cu mine ne apropiem, apucăm gulerele kimonourilor, menţinem postura, şi lupta începe. Într-o clipită sunt la pământ. Nu mă pot gândi la ea – invoc spiritul lui Ueshiba. El îmi vine în ajutor prin intermediul învăţăturilor sale şi reuşesc să revin în dojo, la adversarul meu, la luptă, la aikido, la Drumul Păcii.

„Mintea ta trebuie să fie în armonie cu Universul. Corpul tău trebuie să însoţească Universul. Tu şi Universul sunteţi doar una.”

Dar forţa loviturii m-a dus mai aproape de ea. Fac acelaşi lucru. O apuc de păr şi o arunc pe pat, mă urc deasupra ei, armonia cu Universul asta e: un bărbat şi o femeie transformându-se într-o singură energie.

Mă ridic. De ani de zile nu m-am mai luptat, imaginaţia mea e departe de aici, am uitat cum să mă echilibrez corect. Yao aşteaptă să-mi revin; îi văd postura şi-mi amintesc poziţia în care trebuie să-mi ţin picioarele. Mă poziţionez în faţa lui reglementar, din nou ne apucăm de gulerele kimonourilor.

Din nou nu Yao, ci Hilal se află în faţa mea. Îi imobilizez braţele, mai întâi cu mâinile, pe urmă punându-mi genunchii peste ele. Încep să-i deschei bluza.

Zbor iar prin spaţiu fără să-mi dau seama cum s-a întâmplat. Sunt pe podea, privind tavanul cu luminile-i fluorescente, fără să ştiu cum de am putut să mă apăr atât de prost. Yao întinde mâna ca să mă ajute să mă ridic, dar eu refuz; pot s-o fac şi singur.

Din nou ne apucăm de gulerele kimonourilor. Din nou imaginaţia mea călătoreşte departe de acolo: revin în pat, bluza e deja descheiată, sânii mici cu sfârcurile tari, peste care mă aplec ca să le sărut, în timp ce ea se zbate puţin – amestec de plăcere şi de excitaţie pentru mişcarea următoare.

— Concentraţi-vă, spune Yao.

— Sunt concentrat.

E o minciună. El ştie asta. Chiar dacă nu-mi poate citi gândurile, înţelege că nu mă aflu acolo. Corpul meu arde din cauza adrenalinei care-mi circulă prin sânge, a căzăturilor şi a tot ce a mai căzut odată cu loviturile pe care le-am primit: bluza, blugii, tenişii care au fost aruncaţi cât colo. E imposibil să prevăd viitoarea lovitură, dar e posibil să acţionez din instinct, atenţie şi…

Yao dă drumul gulerului şi-mi apucă degetul, îndoindu-l în maniera clasică. Doar un deget, şi tot corpul e paralizat. Un deget blochează tot restul. Fac eforturi să nu ţip, dar văd stele verzi şi deodată dojo-ul pare să fi dispărut, atât de intensă e durerea.

În primul moment, durerea mă obligă să mă concentrez la ce trebuie: Drumul Păcii. Dar imediat face loc senzaţiei că

ea îmi muşcă buzele în timp ce ne sărutăm. Nu mai stau cu genunchii pe braţele ei; mâinile ei mă apucă zdravăn, unghiile sunt înfipte în spinarea mea, îi aud gemetele în urechea stângă. Dinţii îşi slăbesc presiunea, capul i se mişcă şi ea mă sărută.

„Exersaţi-vă inima. Asta e disciplina de care are nevoie războinicul. Dacă veţi fi capabil să o controlaţi, vă veţi învinge adversarul."

Asta şi încerc să fac. Reuşesc să mă desprind de lovitură şi din nou îi prind kimonoul. El crede că mă simt umilit, a observat că anii de practică au dispărut şi, mai mult ca sigur, îmi va permite acum să atac.

I-am citit gândul, am citit şi gândul ei, mă las dominat – Hilal mă întoarce în pat, se urcă peste mine, îmi desface cureaua şi începe să-mi descheie pantalonii.

„Drumul Păcii e fluid ca un fluviu şi, pentru că nu rezistă la nimic, a învins chiar înainte de a începe. Arta păcii este imbatabilă, pentru că nimeni nu luptă cu nimeni, doar cu sine însuşi. Învinge-te pe tine, şi vei învinge lumea."

Da, asta şi fac acum. Sângele curge mai repede ca niciodată, sudoarea îmi picură în ochi şi nu mă lasă să mă şterg nici o fracţiune de secundă, dar adversarul meu nu profită de avantaj. Din două mişcări, este la podea.

— Nu face asta, spun. Nu sunt un copil care trebuie să câştige lupta fie ce-o fi. Lupta mea se dă pe alt plan în clipa asta. Nu mă lăsa să înving fără merit sau fără bucuria de a fi cel mai bun.

El înţelege şi se scuză. Nu luptăm aici, ci practicăm Drumul. Îmi apucă din nou kimonoul, eu mă pregătesc pentru lovitura care vine din dreapta, dar care în ultimul moment îşi schimbă direcţia – o mână a lui Yao mi-apucă braţul şi-l răsuceşte în aşa fel încât mă obligă să îngenunchez ca să nu mi-l rupă.

În pofida durerii, ştiu că totul e mai bine. Drumul Păcii pare o luptă, dar nu este. E arta de a umple ce lipseşte şi de a goli ce prisoseşte. Acolo îmi plasez toată energia şi,

încetul cu încetul, imaginaţia părăseşte patul, fata cu sânii ei mici şi sfârcurile tari, care îmi descheie pantalonii şi-mi mângâie sexul. În această bătălie se află lupta cu mine însumi, pe care trebuie să o câştig fie ce-o fi, chiar dacă am să cad şi am să mă ridic de nenumărate ori. Treptat dispar săruturile care nu au fost date niciodată, orgasmele gata să se producă, mângâierile după sexul violent şi sălbatic, romantic şi fără nici o limită sau prejudecată.

Sunt pe Drumul Păcii, energia mea se degajă aici, afluent al fluviului care nu rezistă la nimic, şi de aceea reuşeşte să-şi urmeze cursul până la capăt, să ajungă la mare cum fusese plănuit.

Mă ridic din nou. Cad din nou. Ne luptăm aproape o jumătate de oră, total desprinşi de ceilalţi oameni care se află acolo, de asemenea concentraţi la ce fac, în căutarea poziţiei corecte care să-i ajute să găsească postura perfectă în viaţa noastră cea de toate zilele.

La sfârşit suntem amândoi asudaţi şi epuizaţi. El mă salută, eu îl salut, şi ne îndreptăm spre duş. Eu am încasat tot timpul, dar nu sunt semne pe corpul meu: să-ţi răneşti partenerul înseamnă să te răneşti pe tine însuţi. Să controlezi agresiunea ca să nu-l zdrobeşti pe celălalt, iată Drumul Păcii.

Las apa să-mi curgă pe corp, spălând tot ce se acumulase şi se diluase în imaginaţia mea. Când va reveni dorinţa, deoarece ştiu că va reveni, îl voi ruga pe Yao să mai găsească un loc unde să practicăm aikido – chiar dacă ar fi coridorul trenului, cum ne închipuisem înainte – şi voi regăsi Drumul Păcii.

A trăi înseamnă a te antrena. Când ne antrenăm, ne pregătim pentru ce se află în faţă. Viaţa şi moartea îşi pierd semnificaţia, există doar ca nişte provocări primite cu bucurie şi depăşite cu calm.

— Un bărbat vrea să vorbească cu dumneavoastră, spune Yao, în timp ce ne îmbrăcăm. I-am zis că voi reuşi să

stabilesc o întâlnire, fiindcă îi sunt dator pentru o favoare. Faceţi asta pentru mine.

— Dar mâine plecăm foarte devreme, îi amintesc.

— Vorbesc de următoarea noastră oprire. Bineînţeles, eu sunt doar un traducător, dacă nu vreţi îi spun că sunteţi ocupat.

Nu e doar un traducător, şi ştie asta. E un om care percepe când am nevoie de ajutor, chiar când nu cunoaşte motivul.

— Perfect, îmi dau eu acordul.

— Vreau să ştiţi că am o viaţă întreagă de experienţă în artele marţiale, începe el. Şi, dezvoltând Drumul Păcii, Ueshiba nu se gândea numai la subjugarea inamicului fizic. De câte ori va exista o intenţie transparentă pe drumul unui învăţăcel, el îi va înfrânge şi inamicul interior.

— A trecut mult timp de când nu m-am mai luptat.

— Nu cred. Poate că a trecut mult timp de când nu v-aţi mai antrenat, dar Drumul Păcii continuă în interiorul dumneavoastră. Odată învăţat, nu-l mai uităm niciodată.

Ştiu unde vrea să ajungă Yao. Aş putea să întrerup discuţia aici, dar o las să continue. E un om care şi-a trăit viaţa, experimentat, deprins cu greutăţile, care a supravieţuit mereu deşi a fost obligat să-şi schimbe de multe ori lumile în reîncarnarea asta. N-are rost să încerc să-i ascund ceva. Îl rog să continue ce începuse să spună.

— Dumneavoastră nu vă luptaţi cu mine. Vă luptaţi cu ea.

— Aşa e.

— Atunci o să continuăm să ne antrenăm, de câte ori ne-o va permite călătoria. Vreau să vă mulţumesc pentru ce aţi spus în tren, când aţi comparat viaţa şi moartea cu trecerea de la un vagon la altul şi aţi explicat că facem asta de multe ori în viaţă. Pentru prima oară de când mi-am pierdut soţia, am avut o noapte de pace. M-am întâlnit cu ea în vis şi am văzut că era fericită.

— Vorbeam şi pentru mine.

Îi mulţumesc că a fost un adversar loial, care nu m-a lăsat să câştig o luptă pe care nu o meritam.

Inelul de foc „Trebuie să dezvolţi o strategie care să folosească tot ce te înconjoară. Cea mai bună manieră de a te pregăti pentru o provocare e să ai la îndemână o capacitate infinită de a răspunde.”

În cele din urmă am reuşit să am acces la Internet. Trebuia să-mi amintesc tot ce învăţasem despre Drumul Păcii.

„Căutarea păcii e un mod de a te ruga ce se încheie generând lumină şi căldură. Uită puţin de tine, află că în lumină e înţelepciunea şi în căldură rezidă compasiunea. Umblând pe această planetă, caută să notezi adevărata formă a cerurilor şi pământului. O vei putea face dacă nu ai să te laşi paralizat de frică şi vei decide că toate gesturile şi atitudinile tale vor corespunde cu ceea ce gândeşti.”

Bate cineva la uşă. Sunt atât de concentrat, că doar cu greu înţeleg ce se petrece. Primul impuls este pur şi simplu să nu răspund, dar îmi imaginez că o fi ceva urgent – cine ar avea curajul să trezească pe cineva la ora aceea?

În timp ce mă duc să deschid, îmi dau seama că există o persoană cu suficient curaj pentru asta.

Hilal se află de cealaltă parte, într-un tricou roşu şi pantaloni de pijama. Fără să spună nimic, intră în cabina mea şi se culcă pe patul meu. Mă culc lângă ea. Ea vine mai aproape, iar eu o îmbrăţişez.

— Unde ai fost? întreabă.

„Unde ai fost” e mai mult decât o propoziţie. Cine întreabă asta spune şi „Mi-a fost dor de tine”, „Aş vrea să fiu cu tine”, „Trebuie să-mi dai socoteală pentru paşii tăi”.

Nu răspund, doar o mângâi pe păr.

— I-am telefonat Tatianei şi am petrecut după-amiaza împreună, răspunde ea la ce n-am întrebat-o şi nici nu am răspuns. E o femeie tristă, iar tristeţea este contagioasă. Mi-a povestit că are o soră geamănă, care se droghează şi nu-i în stare să-şi găsească un serviciu sau să aibă o relaţie

normală. Dar tristeţea Tatianei nu de aici vine, ci din faptul că ea a reuşit în viaţă, e frumoasă, dorită de bărbaţi, are o meserie care-i place şi, deşi divorţată, a găsit iar un bărbat care o iubeşte. Problema e că, de câte ori îşi vede sora, simte un teribil complex de vinovăţie. Mai întâi, pentru că nu poate face nimic. Apoi, reuşita ei face ca dezastrul surorii să fie şi mai amar. Nu suntem niciodată fericiţi, oricare ar fi împrejurările. Tatiana nu este singura persoană din lume care gândeşte aşa.

Eu continui s-o mângâi pe păr.

— Ţi-aminteşti ce am povestit la ambasadă, nu-i aşa? Toţi sunt convinşi că am un talent extraordinar, sunt o mare violonistă şi cariera mea va fi încununată de recunoaşteri şi glorie. Profesoara ţi-a spus asta, şi a adăugat: „E foarte nesigură, instabilă”. Nu-i adevărat; stăpânesc tehnica, cunosc locurile unde să mă cufund ca să caut inspiraţia, dar NU m-am născut pentru asta şi nimeni nu mă va convinge de contrariul. Instrumentul e maniera mea de a fugi de realitate, carul meu de foc care mă duce foarte departe de mine însămi, şi graţie lui sunt în viaţă. Am supravieţuit ca să pot întâlni pe cineva care să mă răscumpere de toată ura pe care o simt. Când ţi-am citit cărţile, am înţeles că acel cineva eşti tu. Clar.

— Clar.

— Am încercat s-o ajut pe Tatiana, spunându-i că de foarte tânără m-am încăpăţânat să-i distrug pe toţi bărbaţii care se apropiau de mine, doar pentru că unul dintre ei a încercat inconştient să mă distrugă. Dar ea nu crede; pentru ea sunt un copil. A acceptat să mă întâlnească numai ca să aibă acces la tine.

Ea se mişcă, se apropie mai mult. Îi simt căldura corpului.

— M-a întrebat dacă ar putea merge cu noi până la lacul Baikal. Spune că, deşi trenul trece zilnic prin Novosibirsk, n-a avut niciodată un motiv să se îmbarce. Acum are.

Cum îmi spuneam, acum că suntem împreună în pat simt doar tandreţe pentru fata de lângă mine. Sting lampa, iar

camera rămâne luminată doar de scânteile unui aparat de sudură de la o construcţie de alături.

— Am spus că nu. Chiar dacă se îmbarcă, nu va putea niciodată să ajungă la vagonul unde te afli. Paznicii nu lasă să se treacă de la o clasă la alta. Ea a înţeles că nu o voiam prin preajmă.

— Aici oamenii lucrează toată noaptea, spun.

— Asculţi ce spun?

— Ascult, dar nu înţeleg. O altă persoană mă caută în aceleaşi circumstanţe cum m-ai căutat tu. În loc s-o ajuţi, o îndepărtezi cu totul.

— Fiindcă mi-e frică. Frică să nu se apropie prea mult şi să-ţi pierzi interesul pentru mine. Cum nu ştiu exact cine sunt şi ce fac aici, toate astea pot dispărea cât ai clipi.

Mişc braţul stâng, găsesc ţigările, aprind una pentru mine şi una pentru ea. Pun scrumiera pe pieptul meu.

— Mă doreşti?

Îmi vine să-i spun: „Da, te doresc când eşti departe, când eşti doar o fantezie în capul meu. Astăzi am luptat aproape o oră gândindu-mă la tine, la corpul tău, la picioarele tale, la sânii tăi, iar lupta a consumat doar o infimă parte din această energie. Sunt un bărbat care-şi iubeşte şi îşi doreşte soţia, şi cu toate astea te doresc. Nu sunt singurul care te doreşte, nu sunt singurul bărbat însurat care doreşte o altă femeie. Toţi comitem adulter în gând, cerem iertare şi îl comitem din nou. Şi nu frica de păcat mă face să stau aici cu tine în braţele mele şi să nu-ţi ating corpul. Nu am acest tip de vină. Dar există ceva cu mult mai important decât să fac dragoste cu tine acum. Din această cauză, stau liniştit lângă tine, privind camera de hotel luminată de scânteile construcţiei de alături”.

— Sigur că te doresc. Mult. Sunt bărbat şi tu eşti o femeie foarte atrăgătoare. În afară de asta, simt o imensă tandreţe pentru tine, care creşte în fiecare zi. Admir cum treci cu uşurinţă de la femeie la fetiţă şi de la fetiţă la femeie. Eşti ca arcuşul atingând corzile viorii şi creând o melodie divină.

Vârfurile aprinse ale celor două ţigări. Două fumuri de ţigară.

— Şi de ce nu mă atingi?

Îmi sting ţigara, ea şi-o stinge pe a ei. Continui să o mângâi pe păr şi să forţez călătoria în trecut.

— Trebuie să fac ceva mult mai important pentru amândoi. Ţi-aminteşti de Aleph? Trebuie să intru prin uşa aceea care ne-a speriat.

— Şi eu ce trebuie să fac?

— Nimic. Doar să rămâi lângă mine.

Încep să-mi imaginez inelul de lumină aurie urcând şi coborând pe corpul meu. Pleacă de la picioare, merge până la cap şi se întoarce. La început e greu să mă concentrez, dar treptat câştigă în viteză.

— Pot să vorbesc?

— Da, poţi.

Inelul de foc este dincolo de lumea aceasta.

— Nu există nimic mai rău decât să fii respinsă. Lumina ta întâlneşte lumina altui suflet, crezi că ferestrele o să se deschidă, o să intre soarele, rănile din trecut o să se cicatrizeze în sfârşit. Şi, deodată, nimic din ce ţi-ai închipuit nu se întâmplă. Poate că plătesc pentru atâţia bărbaţi pe care i-am făcut să sufere.

Lumina aurie, care înainte era doar un efort al imaginaţiei mele, un exerciţiu clasic şi cunoscut ca să revin la vieţile trecute, începe să se mişte independent.

— Nu, tu nu plăteşti pentru nimic. Eu nu plătesc pentru nimic. Adu-ţi aminte despre ce am vorbit în tren: trăim acum tot ce este în trecut şi în viitor. În acest moment, într-un hotel din Novosibirsk, lumea este creată şi nimicită. Răscumpărăm toate păcatele, dacă asta e dorinţa noastră.

Nu doar în Novosibirsk, ci în toate locurile din Univers, timpul bate ca o uriaşă inimă a lui Dumnezeu, lărgindu-se şi contractându-se. Ea se apropie mai mult, şi simt mica inimă de lângă mine bătând şi ea, tot mai puternic.

Aşa cum mai repede se mişcă inelul auriu în jurul corpului meu. Prima oară când am făcut acest exerciţiu – imediat după ce am citit o carte care ne învăţa „cum să descoperim misterele vieţilor trecute” – am fost imediat proiectat în Franţa, la mijlocul secolului al XIX-lea, şi acolo m-am văzut scriind o carte privitoare la aceleaşi teme despre care scriu astăzi. Mi-am descoperit numele, unde locuiam, ce tip de pană foloseam şi care era fraza pe care tocmai o completam. Spaima a fost atât de mare, că imediat am revenit în prezent, pe plaja de la Copacabana, în odaia unde soţia mea dormea dusă lângă mine. A doua zi am cercetat tot ce puteam despre cine am fost şi am decis, după o săptămână, să mă reîntâlnesc cu mine însumi. Nu a funcţionat. Şi, oricât am încercat, de atunci nu a mai funcţionat.

Am stat de vorbă cu J. Despre asta. El mi-a explicat că există întotdeauna un „noroc al începătorului”, conceput de Dumnezeu doar ca să demonstreze că e posibil; dar imediat această situaţie se schimbă şi lucrurile redevin banale. Mi-a sugerat să nu mai fac asta decât dacă voi avea ceva într-adevăr serios de rezolvat într-una dintre vieţile mele trecute; în rest, e pur şi simplu pierdere de timp.

După ani de zile, am fost prezentat unei femei din oraşul São Paulo, medic homeopat, cu o viaţă reuşită şi o profundă compasiune pentru pacienţii ei. De câte ori ne întâlneam, era ca şi cum aş fi cunoscut-o dinainte. Am vorbit despre asta şi ea mi-a spus că simte acelaşi lucru. Într-o bună zi ne aflam la barul hotelului meu, privind oraşul, când am propus să facem împreună exerciţiul inelului. Amândoi am fost proiectaţi spre uşa pe care am văzut-o când eu şi Hilal am descoperit Aleph-ul. În ziua aceea doctoriţa s-a despărţit de mine cu zâmbetul pe buze, şi nu am mai reuşit niciodată să intru în contact cu ea. Nu-mi răspundea la telefon, a refuzat să mă primească atunci când m-am dus la clinica unde lucra, şi am înţeles că nu avea rost să insist.

Uşa însă era deschisă; mica gaură din dig se transformase într-o gaură din care apa ţâşnea cu tot mai multă forţă. În decursul anilor, m-am reîntâlnit cu alte trei femei care mi-au dat aceeaşi senzaţie că ne cunoşteam – doar că n-am repetat greşeala pe care o comisesem cu doctoriţa şi am făcut exerciţiul singur. Niciuna dintre ele nu a ştiut că eu fusesem responsabil pentru ceva teribil în vieţile lor trecute.

Cunoaşterea greşelii mele nu m-a paralizat însă niciodată. Eram sincer hotărât să o repar. Opt femei au fost victimele tragediei, iar eu aveam certitudinea că una dintre ele va sfârşi prin a-mi povesti exact cum se terminase povestea aceea. Pentru că ştiam aproape totul, mai puţin blestemul care fusese aruncat asupra mea.

Şi aşa m-am îmbarcat în Transsiberian şi, după mai bine de zece ani, m-am cufundat din nou în Aleph. A cincea femeie este acum întinsă lângă mine, vorbind despre lucruri care nu mă mai interesează, pentru că inelul de foc se roteşte tot mai rapid. Nu, nu vreau să o iau cu mine până unde ne-am întâlnit înainte.

— Numai femeile cred în iubire. Bărbaţii nu, spune ea.

— Bărbaţii cred în iubire, răspund.

O mângâi pe păr în continuare. Bătăile inimii i se răresc. Îmi închipui că ochii ei sunt închişi, se simte iubită, ocrotită, iar ideea respingerii a dispărut la fel de repede cum a venit.

Respiraţia ei începe să fie mai lentă. Se mişcă din nou, dar de astă dată doar ca să se cuibărească mai bine. Şi eu mă mişc, iau scrumiera de pe pieptul meu, o pun iar pe noptieră şi o iau pe Hilal în braţe.

Inelul auriu se mişcă acum cu o viteză incredibilă, mergându-mi de la picioare la cap, de la cap la picioare. Şi deodată simt că aerul în jurul meu se mişcă de parcă ar fi explodat ceva.

Ochelarii îmi sunt aburiţi. Unghiile, murdare. Lumânarea abia reuşeşte să lumineze locul, dar pot vedea mânecile

hainei pe care o port: o ţesătură grosolană. În faţa mea, o scrisoare. Mereu aceeaşi scrisoare.

Cordoba, 11 iulie 1492

Dragul meu, Puţine arme ne-au rămas, iar una dintre ele este Inchiziţia, care a fost ţinta celor mai neînduplecate atacuri. Reaua-credinţă a unora şi prejudecăţile altora îl fac pe inchizitor să treacă drept un monstru. În această clipă de cumpănă, când pretinsa Reformă aţâţă la rebeliune în case şi la dezordine pe străzi, calomniind tribunalul lui Christos şi acuzându-l de torturi şi monstruozităţi, noi suntem autoritatea! Iar autoritatea are datoria să osândească la pedeapsa maximă pe cei care dăunează grav binelui general, amputând din corpul bolnav un membru care îl contaminează, ca să-i împiedice pe alţii să-i urmeze exemplul. Este aşadar cât se poate de just ca pedeapsa cu moartea să fie aplicată celor care – propagând neobosiţi erezia – fac ca multe suflete să fie aruncate în focul Infernului.

Aceste femei consideră că au libertate deplină să-şi proclame veninul erorilor lor, să răspândească desfrâul şi adorarea diavolului. Sunt vrăjitoare! Pedepsele spirituale nu sunt întotdeauna de-ajuns. Majoritatea oamenilor nu le pot pricepe. Biserica trebuie să aibă – şi are – dreptul de a denunţa ce este greşit şi să pretindă o atitudine radicală din partea autorităţilor.

Aceste femei au venit să îndepărteze soţul de soţie, fratele de soră, tatăl de copii. Fără îndoială, Biserica e o mamă plină de milostenie, veşnic dornică să ierte. Singura noastră preocupare este să le cerem să se pocăiască, ca să putem încredinţa Creatorului sufletele lor deja purificate. Aşa cum o artă divină – în care se recunoaşte inspiratul cuvânt al lui Christos – îşi gradează pedepsele pentru ca ele să-şi mărturisească ritualurile, uneltirile, vrăjile pe care le-au răspândit peste oraşul acum preschimbat în haos şi anarhie.

Anul acesta am izbutit deja să-i împingem pe musulmani departe în Africa, pentru că am fost călăuziţi de braţul biruitor al lui Christos. Aproape că stăpâneau Europa, dar Credinţa ne-a ajutat şi am câştigat toate bătăliile. Iudeii au fugit şi ei, iar cei care au rămas vor fi convertiţi prin foc şi sabie.

Mai rea decât iudeii şi arabii a fost trădarea acelora care spuneau că i se închină lui Christos, dar ne-au înjunghiat pe la spate. Însă şi ei vor fi pedepsiţi când se vor aştepta mai puţin – este doar o chestiune de timp.

În clipa de faţă, trebuie să ne îndreptăm forţele împotriva celor care, într-o manieră insidioasă, se strecoară în turma noastră, adevăraţi lupi în blană de miel. Voi aveţi şansa de a arăta tuturor că niciodată răul nu va trece neobservat pentru că, dacă aceste femei ar izbândi, s-ar duce vestea, pilda cea rea ar fi dată, vântul păcatului s-ar preschimba în uragan – vom rămâne slăbiţi, arabii vor reveni, iudeii se vor grupa din nou şi 1.500 de ani de Pace a lui Christos vor fi îngropaţi.

S-a spus că tortura a fost instituită de tribunalul Sfântului Oficiu. Nimic mai fals! Dimpotrivă: când dreptul roman a admis tortura, Biserica a respins-o la început. Şi acum, siliţi de împrejurări, am adoptat-o, dar folosirea ei este LIMITATĂ! Papa a îngăduit – dar nu a poruncit – ca în cazuri foarte rare să se aplice tortura. Dar această îngăduinţă se restrânge exclusiv la eretici. În tribunalul Inchiziţiei, pe nedrept atât de discreditat, întregul cod este înţelept, onest şi prudent. După orice denunţ, oferim întotdeauna păcătoşilor harul tainei mărturisirii înainte ca să ajungă să înfrunte judecata din Ceruri, unde taine pe care nu le cunoaştem vor fi dezvăluite. Cea mai mare dorinţă a noastră este să salvăm aceste biete suflete, iar inchizitorul are dreptul să interogheze şi să prescrie metodele necesare pentru ca vinovatul SĂ MĂRTURISEASCĂ. Aici intervine, uneori, aplicarea torturii, dar numai în forma pe care am indicat-o mai sus.

Cu toate acestea duşmanii gloriei Domnului ne acuză că am fi călăi lipsiţi de inimă, dar ei nu văd că Inchiziţia aplică tortura cu o măsură şi o inteligenţă nerecunoscute de nici un tribunal civil al vremurilor noastre! Tortura nu poate fi folosită decât O SINGURĂ dată în fiecare proces, astfel că sper să nu pierzi singurul prilej pe care îl ai. Dacă nu vei acţiona corect, vei discredita tribunalul şi vom fi siliţi să le eliberăm pe cele care au venit pe lumea asta numai ca să răspândească sămânţa păcatului. Suntem toţi slabi, doar Domnul e puternic. Iar El ne întăreşte când ne dă onoarea de a lupta întru slava numelui Său.

Nu ai dreptul să greşeşti. Dacă femeile aceste sunt vinovate, trebuie să se mărturisească înainte ca să le putem încredinţa milosteniei Tatălui.

Şi, deşi te afli pentru prima oară în această poziţie şi inima ta e plină de ceea tu crezi că e compasiune, dar de fapt nu e altceva decât slăbiciune, aminteşte-ţi că Isus nu a şovăit să-i biciuiască pe negustorii din Templu. Superiorul se va însărcina să-ţi arate procedurile corecte, astfel ca, atunci când va veni rândul tău să acţionezi, să poţi folosi biciul, roata, ce vei avea la îndemână, fără şovăială. Aminteşte-ţi că nu există nimic mai pios decât moartea pe rug. Este forma cea mai legitimă de purificare. Focul arde carnea, dar curăţă sufletul, care va putea atunci să urce spre slava lui Dumnezeu!

Lucrarea ta e de cea mai mare însemnătate pentru menţinerea ordinii, ca ţara noastră să depăşească aceste vremuri tulburi, Biserica să-şi recucerească puterea ameninţată de nedreptăţi, iar cuvântul Mielului să aibă din nou ecou în inima oamenilor. Uneori este nevoie să se insufle teamă pentru ca sufletul să-şi găsească drumul. Uneori este nevoie să se recurgă la război pentru ca apoi să se poată trăi în pace. Nu ne pasă cum suntem judecaţi acum, pentru că viitorul ne va da dreptate şi va recunoaşte lucrarea noastră.

Cu toate acestea, chiar dacă oamenii în viitor nu vor înţelege ce am făcut şi vor uita că am fost nevoiţi să fim neîndurători pentru ca toţi să poată trăi în blândeţea propovăduită de Fiul, noi ştim că răsplata ne aşteaptă în Cer.

Seminţele răului trebuie smulse din pământ înainte să prindă rădăcini şi să crească. Ajută-ţi Superiorul să-şi îndeplinească datoria sfântă – fără ură faţă de aceste biete făpturi, dar fără milă pentru Necuratul.

Aminteşte-ţi că există un alt tribunal în Cer, şi el îţi va cere socoteală de felul cum ai îndeplinit voia lui Dumnezeu pe Pământ.

F. T. T., O. D.

Să crezi chiar şi când eşti discreditată.

Am petrecut toată noaptea fără să ne mişcăm. Mă trezesc cu ea în braţele mele, exact în aceeaşi poziţie în care ne aflam înainte de inelul de aur. Gâtul mi-a înţepenit în timpul somnului.

— Haide să ne sculăm. Trebuie să facem ceva.

Ea se întoarce pe partea cealaltă, spunând ceva de genul: „Soarele răsare foarte devreme în Siberia în această perioadă a anului”.

— Haide să ne sculăm. Trebuie să ieşim acum. Du-te în camera ta, îmbracă-te şi ne întâlnim jos.

Omul de la recepţia hotelului îmi dă o hartă şi îmi arată unde trebuie să mă duc. Sunt cinci minute de mers pe jos. Ea se plânge că bufetul pentru micul dejun încă nu este deschis.

Dăm de două ori colţul unor străzi şi ne aflăm în faţa locului unde trebuia să ajung.

— Dar asta e… o biserică!

Da, o biserică.

— Nu-mi place să mă trezesc devreme. Iar asta îmi place şi mai puţin, arată ea spre cupola în formă de ceapă vopsită în albastru, cu o cruce aurie în vârf.

Uşile sunt deschise şi câteva doamne în vârstă intră în biserică. Mă uit în jur şi văd că strada este complet pustie, nu există încă maşini.

— Am mare nevoie să faci ceva pentru mine.

În fine mi-arată primul zâmbet al zilei. Eu îi cer ceva! E necesară în viaţa mea!

— Ceva ce numai eu pot să fac?

— Da, numai tu. Doar să nu mă întrebi de ce îţi cer asta.

O duc de mână până înăuntru. Nu e prima oară când intru într-o biserică ortodoxă. Niciodată nu am învăţat ce anume trebuie să fac, în afară de a aprinde lumânările subţiri de ceară şi a mă ruga ca sfinţii şi îngerii să mă ocrotească. Şi totuşi mă încântă întotdeauna frumuseţea acestor temple, repetând proiectul arhitectonic ideal: tavanul în formă de cer, naosul central fără nici o bancă, bolţile laterale, icoanele pe care pictorii le-au lucrat în aur, rugăciune şi post, în faţa cărora câteva doamne care tocmai au intrat se înclină şi sărută sticla protectoare.

Aşa cum se întâmplă cu toată lumea, lucrurile încep să se potrivească perfect când suntem concentraţi pe ce dorim. În pofida a tot ce am trăit în timpul nopţii, în pofida faptului că nu am reuşit să trec de scrisoarea din faţa mea, încă mai e timp până la Vladivostok, şi inima mea e calmă.

Şi Hilal pare încântată de frumuseţea locului. Trebuie să fi uitat că suntem într-o biserică. Mă duc spre o doamnă aşezată într-un colţ, cumpăr patru lumânări, aprind trei în faţa icoanei care îmi pare a fi a Sfântului Gheorghe şi mă rog pentru mine, pentru familia mea, pentru cititorii mei şi pentru munca mea.

Îi duc a patra lumânare aprinsă lui Hilal.

— Te rog, fă tot ce am să-ţi cer. Ţine lumânarea asta.

Instinctiv, priveşte în jur, încercând să vadă dacă cineva este atent la ce facem. Trebuie să se fi gândit că poate asta nu era ceva cuvenit sau adecvat pentru locul unde ne aflăm. Dar în clipa următoare nu îi mai pasă. Nu-i plac bisericile şi nu trebuie să se comporte ca toată lumea.

Flăcăruia lumânării se oglindeşte în ochii ei. Las capul în jos. Nu simt nici cea mai mică vină, doar acceptare şi o durere îndepărtată, care se manifestă în altă dimensiune şi pe care trebuie să o primesc.

— Te-am trădat. Şi te rog să mă ierţi.

— Tatiana!

Îmi pun degetele pe buzele ei. Cu toată voinţa ei, a luptei ei, a talentului ei, nu trebuie să uit că are douăzeci şi unu de ani. Trebuia să fi construit altfel propoziţia.

— Nu, nu e vorba de Tatiana. Te rog, doar iartă-mă.

— Nu pot ierta ce nu ştiu.

— Adu-ţi aminte de Aleph. Adu-ţi aminte ce ai simţit în acel moment. Încearcă să aduci în acest loc sfânt ceva ce nu cunoşti, dar care este în inima ta. La nevoie, imaginează-ţi o simfonie pe care îţi place s-o cânţi şi lasă să te călăuzească până în locul unde trebuie să mergi. Doar asta contează acum. Cuvintele, explicaţiile şi întrebările nu vor servi la nimic, vor aduce mai multă confuzie în ceea ce este deja destul de complex. Pur şi simplu iartă-mă. Iertarea asta trebuie să vină din străfundurile sufletului tău, sufletul acesta care trece de la un corp la altul şi care învaţă pe măsură ce călătoreşte prin timpul care nu există şi prin spaţiul care este infinit. Niciodată nu putem răni un suflet, pentru că niciodată nu-l putem răni pe Dumnezeu. Dar rămânem prizonieri ai memoriei, şi asta face ca viaţa noastră să fie nefericită, chiar dacă avem totul ca să fim fericiţi. Ce bine ar fi să putem fi pe de-a-ntregul aici, ca şi cum ne-am fi trezit în acest moment pe acest pământ şi ne-am fi întâlnit într-un lăcaş sfânt acoperit cu aur. Dar nu putem.

— Nu ştiu de ce trebuie să-l iert pe bărbatul pe care îl iubesc. Poate că ar fi un singur motiv pentru asta: că nu am auzit niciodată acelaşi lucru ieşit din gura ta.

Un miros de tămâie începe să se răspândească. Preoţii intră pentru slujba de dimineaţă.

— Uită cine eşti în această clipă şi du-te în locul unde se află cea care ai fost întotdeauna. În acel loc vei găsi cuvintele exacte pentru iertare şi mă vei ierta prin ele.

Hilal caută inspiraţie în zidurile aurite, în coloane, în persoanele care intră la ora aceea matinală, în flăcăruile lumânărilor aprinse. Închide ochii, poate ascultând de sugestia mea şi imaginându-şi notele unei melodii.

— N-ai să crezi. Mi se pare că văd o fată… o fată care nu mai este aici şi vrea să revină…

O rog să asculte ce are de spus fata.

— Fata iartă. Nu pentru că a devenit sfântă, ci pentru că nu mai suportă să care povara acestei uri. Ura oboseşte. Nu ştiu dacă schimbă ceva în Cer sau pe Pământ, dacă îmi salvează sau îmi osândeşte sufletul, dar sunt epuizată şi abia acum înţeleg asta. Îl iert pe bărbatul care a vrut să mă distrugă când aveam zece ani. El ştia ce face, eu nu ştiam. Dar am socotit că era vina mea, l-am urât pe el şi pe mine, i-am urât pe toţi cei care se apropiau, şi acum sufletul meu se eliberează.

Nu, nu asta aşteptam eu.

— Iartă totul şi pe toţi, dar iartă-mă pe mine, o rog. Include-mă în iertarea ta.

— Iert totul şi pe toţi, inclusiv pe tine, deşi nu-ţi cunosc crima. Iert pentru că te iubesc şi pentru că tu nu mă iubeşti, iert pentru că mă ajuţi să fiu totdeauna aproape de demonul meu, deşi nu m-am mai gândit la el de ani de zile. Iert pentru că mă respingi şi puterea mea se pierde, iert pentru că nu înţelegi cine sunt eu şi ce fac aici. Te iert pe tine şi pe demonul care îmi atingea corpul când eu încă nu înţelegeam exact ce era viaţa. Îmi atingea corpul, dar îmi deforma sufletul.

Îşi împreunează mâinile ca pentru o rugăciune. Mi-ar plăcea ca iertarea să fie numai pentru mine, dar Hilal izbăveşte toată lumea ei. Şi poate că e mai bine aşa. Corpul ei începe să tremure. Ochii i se umplu de lacrimi.

— Trebuie să fie aici? Trebuie să fie într-o biserică? Haide să ieşim sub cerul liber. Te rog!

— Trebuie să fie într-o biserică. Într-o zi vom face asta sub cerul liber, dar astăzi trebuie să fie într-o biserică. Te rog, iartă-mă.

Ea închide ochii şi ridică mâinile spre tavan. O femeie care intră vede gestul şi face un semn de dezaprobare din cap: suntem într-un loc sfânt, riturile sunt diferite, ar trebui să

respectăm tradiţia. Mă prefac că nu observ şi sunt uşurat pentru că acum Hilal vorbeşte cu Spiritul, care dictează rugăciunile şi legile adevărate, şi nimic de pe lumea asta nu o poate distrage.

— Mă eliberez de ură prin iertare şi iubire. Înţeleg că suferinţa, când nu poate fi evitată, este aici ca să mă facă să înaintez spre glorie. Înţeleg că totul se înlănţuie, toate drumurile se întâlnesc, toate fluviile curg spre aceeaşi mare. De aceea sunt în acest moment instrumentul iertării. Iertare pentru crime care au fost săvârşite, una pe care o cunosc şi alta pe care nu o cunosc.

Da, un spirit vorbeşte odată cu ea. Cunoşteam acel spirit şi rugăciunea aceea, pe care o învăţasem cu mulţi ani în urmă în Brazilia. Era a unui băiat, nu a unei fete. Dar ea repetă cuvintele care pluteau în Univers, aşteptând întotdeauna să fie folosite la nevoie.

Hilal vorbeşte încet, dar acustica bisericii e atât de bună, că tot ce spune pare să aibă ecou în cele patru colţuri.

Lacrimile pe care m-au făcut să le vărs le iert.

Durerile şi decepţiile le iert.

Trădările şi minciunile le iert.

Calomniile şi intrigile le iert.

Ura şi persecuţia le iert.

Loviturile care m-au rănit le iert.

Visurile nimicite le iert.

Speranţele moarte le iert.

Lipsa de dragoste şi gelozia le iert.

Indiferenţa şi reaua-voinţă le iert.

Nedreptatea în numele dreptăţii o iert.

Mânia şi maltratările le iert.

Nepăsarea şi uitarea le iert.

Lumea, cu toate relele ei, o iert.

Lasă braţele în jos, deschide ochii şi îşi duce mâinile la obraz. Mă apropii ca s-o îmbrăţişez, dar ea face un semn cu mâinile:

— Încă n-am terminat.

Închide iar ochii şi-şi ridică faţa.

— Mă iert şi pe mine însămi. Fie ca nefericirile din trecut să nu mai apese ca o povară pe inima mea. În locul mâhnirii şi al resentimentului, pun comprehensiunea şi înţelegerea. În locul revoltei, pun muzica ce iese din vioara mea. În locul durerii, pun uitarea. În locul răzbunării, pun victoria.

Voi reuşi să iubesc mai presus de orice lipsă de iubire, Să dăruiesc chiar dacă sunt deposedată de tot, Să muncesc cu bucurie chiar în mijlocul tuturor piedicilor, Să întind mâna chiar dacă sunt în cea mai completă singurătate şi părăsire, Să usuc lacrimile chiar dacă plâng, Să cred chiar şi când sunt discreditată.

Deschide ochii, îşi aşază mâinile pe capul meu şi spune cu toată autoritatea care vine de Sus:

— Aşa să fie. Aşa va fi.

Un cocoş cântă în depărtare. E semnul. O iau de mână şi ieşim, privind oraşul care începe să se trezească. Ea e puţin surprinsă de tot ce a spus, eu simt că iertarea a fost momentul cel mai important din călătoria mea până în clipa aceasta. Dar nu este ultimul pas, trebuie să ştiu ce se întâmplă după ce isprăvesc de citit scrisoarea aceea.

Ajungem la timp ca să luăm micul dejun cu restul grupului, să ne pregătim valizele şi să mergem la gară.

— Hilal va dormi în cabina goală din vagonul nostru, spun.

Nimeni nu comentează nimic. Îmi imaginez ce gândesc şi nu-mi dau osteneala să le explic că se înşală.

— Korkmaz git, spune Hilal.

După expresia de surprindere a tuturor – inclusiv a translatorului meu – asta nu e pe ruseşte.

— Korkmaz git, repetă. În turcă, „preatemutul fără neînfricare”.

Frunzuliţele ceaiului.

Toţi par să se fi deprins mai bine cu voiajul. Masa este centrul acestui univers şi ne adunăm în fiecare zi în jurul ei pentru micul dejun, prânz, cină, discuţiile despre viaţă şi despre ce ne aşteaptă mai departe. Hilal este acum

instalată în acelaşi vagon, participă la mese, face duş în baia mea, cântă obligatoriu la vioară şi participă tot mai puţin la conversaţie.

Azi vorbim de şamanii lacului Baikal, următoarea noastră oprire. Yao spune că i-ar plăcea mult să-l cunosc pe unul dintre ei.

— Vom vedea când voi ajunge acolo.

Cu alte cuvinte: „Nu sunt foarte interesat”.

Dar nu cred că se va lăsa descurajat de asta. În artele marţiale, unul dintre principiile cele mai cunoscute e cel al non-rezistenţei. Bunii luptători folosesc energia şi lovitura contra celui care a provocat-o. Aşa, cu cât îmi voi cheltui mai mult energia în cuvinte, cu atât mai puţin voi fi convins de ce spun, şi curând voi fi uşor de dominat.

— Mi-amintesc de discuţia noastră înainte de a ajunge la Novosibirsk, spune editoarea. Spuneaţi că Aleph e un punct în afara noastră, dar, când două persoane sunt îndrăgostite, reuşesc să aducă acest punct în orice loc. Şamanii cred că sunt înzestraţi cu puteri deosebite şi că doar ei pot avea acest tip de viziune.

— Dacă ne referim la Tradiţia magică, răspunsul e: „Acest punct este în afară”. Dacă ne referim la tradiţia umană, persoanele îndrăgostite pot în anumite momente, dar numai în împrejurări foarte speciale, să experimenteze Totul. În viaţa reală ne vedem de obicei ca nişte fiinţe diferite, dar întregul Univers e un singur lucru, un acelaşi suflet. Totuşi, ca să se provoace Aleph-ul în acest fel e nevoie de ceva foarte intens: un mare orgasm, o mare pierdere, un conflict care îşi atinge punctul maxim, un moment de extaz faţă de ceva de o frumuseţe cu totul deosebită.

— Conflictul nu lipseşte, spune Hilal. Trăim înconjuraţi de conflicte, ca în vagonul ăsta.

Fata care stătea tăcută pare să fi revenit la începutul călătoriei, provocând o situaţie care fusese deja rezolvată. A

cucerit terenul şi doreşte să-şi încerce puterea recent dobândită. Editoarea ştie că ei i-au fost adresate cuvintele.

— Conflictele sunt pentru suflete care nu au mult discernământ, răspunde, căutând să generalizeze, dar trăgând săgeata la ţintă. Lumea este împărţită între cei care mă înţeleg şi cei care nu mă înţeleg. În al doilea caz, pur şi simplu le las pe acele persoane să se chinuie căutând să-mi câştige simpatia.

— Ce nostim, şi eu sunt la fel, replică Hilal. Întotdeauna m-am imaginat cum sunt şi întotdeauna am reuşit să ajung unde voiam. Un exemplu clar e că acum dorm în vagonul acesta.

Yao se ridică. Nu pare să aibă răbdare să suporte acest tip de conversaţie. Editorul mă priveşte. Ce se aşteaptă să fac? Să iau partea cuiva?

— Habar n-ai despre ce vorbeşti, spune editoarea, privind-o direct pe Hilal. Şi eu am crezut întotdeauna că sunt pregătită pentru orice, până s-a născut fiul meu. Puştiul părea să se dezlănţuie în capul meu, m-am simţit slabă, neînsemnată, incapabilă să-l protejez. Ştii cine se crede capabil de orice? Copilul. El are încredere, nu se teme, crede în propria sa putere şi obţine exact ce vrea. Dar copilul creşte. Începe să înţeleagă că nu este chiar aşa de puternic, că pentru a supravieţui depinde de ceilalţi. Atunci iubeşte, aşteaptă să fie recompensat şi, pe măsură ce viaţa merge înainte, doreşte din ce în ce mai mult reciprocitate. E dispus să sacrifice tot, inclusiv puterea sa, ca să primească în schimb aceeaşi iubire pe care o oferă. Şi sfârşim unde suntem astăzi: adulţi făcând orice ca să fim acceptaţi şi iubiţi.

Yao revenise, dar stătea în picioare, ţinându-şi echilibrul cu o tavă cu ceai şi cinci ceşti.

— De asta am întrebat de Aleph şi de iubire, continuă editoarea. Nu vorbeam de un bărbat. Erau momente când îmi priveam fiul dormind şi puteam să văd tot ce se întâmpla pe lume: locul de unde venise, locurile pe care le

va cunoaşte, încercările pe care va trebui să le înfrunte ca să ajungă unde va visa să ajungă. A crescut, iubirea a continuat la fel de intensă, dar Aleph-ul a dispărut.

Da, ea înţelesese Aleph-ul. Cuvintele ei au fost urmate de o tăcere respectuoasă. Hilal a rămas complet dezarmată.

— Sunt confuză, admite Hilal. Se pare că motivele pe care le aveam ca să ajung unde sunt acum au dispărut. Pot să sar jos la viitoarea gară, să mă întorc la Ekaterinburg, să-mi dedic restul vieţii viorii şi să continui să nu înţeleg toate astea. Iar, în ziua morţii, voi întreba: „Ce am făcut aici?”

Îi ating braţul.

— Vino cu mine.

Eram gata să mă ridic şi s-o iau până la Aleph, s-o fac să descopere de ce se hotărâse să străbată Asia cu trenul, să mă pregătesc pentru orice reacţie şi să accept ce ar decide ea. Mi-am amintit de doctoriţa pe care nu am mai revăzut-o niciodată – nici cu Hilal nu ar fi altfel.

— Un minut, spune Yao.

Ne roagă să luăm loc din nou, împarte ceştile şi aşază ceainicul în mijlocul mesei.

— Când locuiam în Japonia, am învăţat frumuseţea lucrurilor simple. Iar lucrul cel mai simplu şi mai sofisticat pe care l-am cunoscut a fost să beau ceai. M-am ridicat cu singurul scop să fac asta: să explic că, în ciuda tuturor conflictelor noastre, a tuturor dificultăţilor, meschinăriei şi generozităţii noastre, putem să adorăm ce este simplu. Samuraii îşi lăsau săbiile afară, intrau în sală, se aşezau în postura corectă şi beau ceai conform unei ceremonii riguros elaborate. În acele clipe, uitau de război şi se dedicau doar adorării frumosului. Să facem asta.

Umple fiecare ceaşcă. Aşteptăm în tăcere.

— M-am dus după ceai pentru că am văzut doi samurai gata de luptă. Dar m-am întors, iar onorabilii războinici fuseseră înlocuiţi de două suflete care se înţelegeau fără să fie nevoie de asta. Chiar şi aşa, haideţi să bem împreună. Să ne concentrăm eforturile în tentativa de a atinge

Perfecţiunea prin gesturile imperfecte ale vieţii cotidiene. Adevărata înţelepciune constă în respectarea lucrurilor simple pe care le facem, deoarece ele ne pot transporta unde avem nevoie.

Beau respectuos ceaiul pe care ni l-a servit Yao. Acum că am fost iertat, pot simţi gustul frunzuliţelor când erau tinere. Pot să îmbătrânesc cu ele, să mă usuc la soare, să fiu cules de mâini bătătorite, să mă transform în băutură şi să creez armonie în jurul meu. Niciunul dintre noi nu este grăbit; în timpul acestei călătorii distrugem şi reconstruim continuu cine suntem.

Când isprăvim, o invit din nou pe Hilal să mă urmeze. Merită să ştie şi să decidă singură.

Suntem în spaţiul care dă spre uşile trenului. Un bărbat cam de vârsta mea stă de vorbă cu o doamnă exact în locul unde este Aleph-ul. Din cauza energiei degajate de acel punct, e posibil să mai rămână acolo un timp.

Aşteptăm puţin. Soseşte o a treia persoană, îşi aprinde o ţigară şi se alătură celor doi.

Hilal dă semne că ar vrea să se întoarcă în sală:

— Spaţiul ăsta e pentru noi. Ei n-ar trebui să fie aici, ci în vagonul din faţă.

O rog să nu facă nimic. Putem aştepta.

— De ce agresiunea aceea, când ea voia să facă pace cu tine? întreb.

— Nu ştiu. Sunt dezorientată. La fiecare oprire, sunt tot mai dezorientată. Am crezut că trebuie neapărat să aprind focul pe munte, să fiu alături de tine, să te ajut să îndeplineşti o misiune pe care nu o cunosc. Îmi închipuiam că ai să reacţionezi aşa cum ai reacţionat: făcând tot posibilul ca asta să nu se întâmple. Şi m-am rugat să fiu în stare să depăşesc obstacolele, să suport consecinţele, să fiu umilită, ofensată, respinsă şi privită cu dispreţ, toate astea în numele unei iubiri pe care nu mi-o închipuiam, dar care există. Şi am ajuns până la urmă foarte aproape: cabina de alături, goală pentru că Dumnezeu a vrut ca persoana care

urma să o ocupe să renunţe în ultimul moment. Nu ea a luat această decizie: a venit de Sus, sunt sigură. Şi totuşi pentru prima oară de când m-am urcat în acest tren către Oceanul Pacific, nu am chef să merg mai departe.

Mai vine o persoană şi se alătură grupului. De astă dată, a adus trei cutii cu bere. După cum se vede, conversaţia aici va mai dura mult.

— Ştiu despre ce vorbeşti. Crezi că ai ajuns la capăt, dar n-ai ajuns. Şi ai perfectă dreptate, trebuie să înţelegi ce faci aici. Tu ai venit ca să mă ierţi şi mie mi-ar plăcea să-ţi arăt de ce. Dar cuvintele ucid, doar experienţa te va face să înţelegi tot. Mai bine zis, ca amândoi să înţelegem totul, pentru că nici eu nu cunosc sfârşitul, ultimul rând, ultimul cuvânt al acestei poveşti.

— Să-i aşteptăm să plece ca să intrăm în Aleph.

— Asta era şi ideea mea, dar ei n-o să plece atât de curând, tocmai din cauza Aleph-ului. Deşi nu sunt conştienţi, încearcă o senzaţie de euforie şi de plenitudine. În timp ce urmăream acest grup din faţa noastră, mi-am dat seama că poate trebuie să te ghidez, nu numai să-ţi arăt totul dintr-odată. La noapte vino în cabina mea. Acum vei avea probleme cu dormitul, pentru că vagonul ăsta se balansează tare. Dar închide ochii, relaxează-te şi stai lângă mine. Lasă-mă să te îmbrăţişez cum te-am îmbrăţişat la Novosibirsk. Voi încerca să merg singur până la capătul istoriei şi îţi voi spune exact ce s-a întâmplat.

— Nimic nu mi-ar plăcea mai mult: o invitaţie să vin în cabina ta. Te rog, nu mă respinge din nou.

A cincea femeie

— Am avut timp să-mi spăl pijamaua.

Hilal poartă doar un tricou pe care mi l-a cerut cu împrumut şi care-i acoperă trunchiul, lăsându-i picioarele descoperite. Nu reuşesc să văd dacă mai poartă ceva dedesubt. Se vârâ sub cuvertură.

Îi mângâi părul. Trebuie să fac uz de tot tactul şi de toată delicateţea din lume, să spun tot şi să nu spun nimic.

— Singurul lucru de care am nevoie acum este de o îmbrăţişare. Un gest la fel de vechi ca omenirea şi care înseamnă mult mai mult decât întâlnirea a două corpuri. O îmbrăţişare înseamnă: nu mă ameninţi, nu mi-e frică să stau atât de aproape, pot să mă relaxez, să mă simt acasă, sunt ocrotit şi cineva mă înţelege. Tradiţia spune că, de câte ori îmbrăţişăm pe cineva de bunăvoie, câştigăm o zi de viaţă. Te implor, fă asta acum, o rog.

Îmi pun capul pe pieptul ei, iar ea mă cuibăreşte în braţele sale. Aud din nou inima bătându-i repede, îmi dau seama că nu poartă sutien.

— Mi-ar plăcea mult să spun ce voi încerca să fac, dar nu pot. Niciodată nu am ajuns la capăt, până în punctul în care lucrurile sunt rezolvate şi explicate. Mereu mă opresc la acelaşi moment, când plecăm.

— Când plecăm de unde? întreabă Hilal.

— Când pleacă toţi din piaţă, nu-mi cere să explic mai bine. Sunt opt femei şi una dintre ele îmi spune ceva ce nu reuşesc să aud. În ultimii douăzeci de ani am fost deja cu patru dintre ele, niciuna nu m-a putut duce până la deznodământ. Tu eşti a cincea pe care o întâlnesc. Cum călătoria asta nu a fost întâmplătoare, cum Dumnezeu nu se joacă de-a zarurile cu Universul, înţeleg de ce povestirea despre focul sacru te-a făcut să vii la mine. Am înţeles abia când ne-am cufundat împreună în Aleph.

— Am nevoie de o ţigară. Fii mai clar. Am crezut că voiai să fii cu mine.

Ne ridicăm în pat şi ne aprindem câte o ţigară.

— Aş dori grozav să fiu mai clar, să spun tot, dacă aş putea înţelege ce se întâmplă după scrisoare, primul lucru care a apărut. După aceea, aud vocea superiorului meu spunând că cele opt femei ne aşteaptă. Şi ştiu că, în final, una dintre voi îmi spune ceva, ce poate fi o binecuvântare sau un blestem.

— Vorbeşti de vieţi trecute? De o scrisoare?

Asta voiam eu să înţeleagă. Dar să nu-mi ceară să-i explic acum despre ce viaţă vorbesc.

— Totul este aici în prezent. Sau ne osândim, sau ne izbăvim. Sau ne osândim şi ne izbăvim în fiecare minut, schimbând mereu locul, sărind dintr-un vagon în altul, dintr-o lume paralelă în alta. Tu trebuie să crezi.

— Cred. Cred că ştiu despre ce vorbeşti.

Dar un tren trece în sens invers. Vedem ferestrele luminate în succesiune rapidă, zgomotul, dislocarea aerului. Vagonul se clatină mai mult decât de obicei.

— Aşa că eu trebuie să merg acum în partea cealaltă, care se află în acelaşi „tren” numit timp şi spaţiu. Nu e greu: ajunge să-ţi imaginezi un inel de aur urcând şi coborând pe corpul tău, încet la început şi pe urmă câştigând viteză. Când eram în aceeaşi poziţie la Novosibirsk, procesul a funcţionat cu o claritate incredibilă. De asta aş vrea să repet ce am făcut acolo: tu mă îmbrăţişai, eu te îmbrăţişam, iar inelul m-a lansat în trecut fără mare efort.

— Ajunge doar asta? Să ne închipuim un inel?

Ochii mei sunt aţintiţi asupra calculatorului de pe măsuţa din cabină. Mă ridic şi-l aduc în pat.

— Credem că aici sunt fotografii, cuvinte, imagini, o fereastră spre lume. Dar în realitate ceea ce există în spatele a tot ce vedem pe calculator e o succesiune de 0 şi 1. Ceea ce programatorii numesc limbaj binar. Suntem obligaţi şi să creăm o realitate vizibilă în jurul nostru, sau rasa umană nu va fi supravieţuit niciodată prădătorilor. Inventăm ceva numit „memorie”, aşa cum există într-un calculator. Memoria ne apără de pericol, ne permite să trăim în societate, să găsim hrană, să creştem, să transmitem generaţiei viitoare tot ce am învăţat. Dar nu este materia principală a vieţii.

Pun calculatorul la loc pe masă şi mă întorc în pat.

— Inelul ăsta de foc este doar un artificiu ca să ne eliberăm de memorie. Am citit ceva pe această temă, dar nu-mi amintesc cine a scris. Facem asta inconştient în

fiecare noapte când visăm: mergem în trecutul nostru recent sau îndepărtat. Ne trezim cu gândul că trăim adevărate absurdităţi în timpul visului, dar nu e aşa. Am fost în altă dimensiune, unde lucrurile nu se petrec exact ca aici. Credem că nimic din asta nu are sens pentru că la trezire suntem înconjuraţi de o lume organizată de „memorie”, capacitatea noastră de a înţelege prezentul. Ce am văzut este repede uitat.

— Să fie chiar atât de simplu să revenim la o viaţă trecută sau să intrăm în altă dimensiune?

— E simplu şi când visăm, şi când provocăm asta, dar în al doilea caz e şi foarte periculos. După ce inelul îţi posedă trupul, sufletul se desprinde şi intră pe tărâmul nimănui. Dacă nu ştii unde te duci, vei cădea într-un somn profund şi poţi să fii transportat în zone unde nu vei fi binevenită, nu vei afla nimic sau vei aduce probleme din trecut în momentul prezent.

Am terminat ţigările. Pun scrumiera pe scaunul care-mi serveşte drept noptieră şi o rog să mă ia din nou în braţe. Inima ei este mai zbuciumată ca nicicând.

— Eu sunt una dintre acele opt femei?

— Da. Toate persoanele cu care am avut probleme în „trecut” reapar în vieţile noastre, în ceea ce misticii numesc Roata Timpului. La fiecare reîncarnare suntem mai conştienţi, iar conflictele astea se rezolvă. Când toate conflictele tuturor persoanelor vor înceta să existe, rasa umană va intra într-un stadiu nou.

— De ce creăm conflicte în trecut? Doar ca să le soluţionăm mai târziu?

— Nu, pentru ca omenirea să poată evolua spre un punct despre care nu ştim exact ce este. Imaginează-ţi epoca în care făceam toţi parte dintr-o supă organică ce acoperea planeta. Timp de milioane de ani celulele s-au reprodus în acelaşi mod până ce una dintre ele a suferit o mutaţie. În acel moment, miliarde de alte celule au spus: „E greşită, nu se potriveşte cu niciuna dintre noi”. Şi totuşi această

mutaţie a făcut ca celulele care erau alături să sufere şi ele o mutaţie. Şi, din greşeală în greşeală, magma iniţială s-a transformat în amibe, peşti, animale şi oameni. Conflictul a fost baza evoluţiei.

Ea îşi aprinde altă ţigară.

— Şi de ce trebuie să le soluţionăm acum?

— Pentru că Universul, inima lui Dumnezeu, se contractă şi se dilată. Alchimiştii au drept motto principal „Solve et coagula”. Dizolvă şi concentrează. Nu mă întreba de raţiunea acestui lucru: nu ştiu. Azi după-masă tu şi cu editoarea v-aţi înfruntat. Datorită acestei înfruntări, fiecare din voi a putut aprinde o lumină pe care cealaltă nu o vedea. Voi v-aţi dizolvat şi v-aţi concentrat din nou, iar noi toţi care eram în jur am câştigat din asta. S-ar fi putut întâmpla şi ca rezultatul final să fie contrariul: o confruntare fără rezultate pozitive. În acest caz, problema nu ar fi fost atât de relevantă sau ar fi trebuit să fie rezolvată mai târziu. Nu ar rămâne fără soluţie, pentru că energia urii dintre două persoane ar molipsi întregul vagon. Acest vagon e o metaforă a vieţii.

Hilal nu e foarte interesată de teorii.

— Începe. Merg cu tine.

— Nu, nu mergi cu mine. Chiar dacă sunt în braţele tale, nu ştii încotro mă duc. Nu face asta. Promite-mi că nu vei face asta, că nu-ţi vei închipui inelul. Chiar dacă nu găsesc acum soluţia, voi spune unde am găsit-o înainte. Nu ştiu dacă a fost singura dată când s-a întâmplat asta în toate vieţile mele, dar e singura de care sunt sigur.

Ea nu răspunde.

— Promite-mi, te rog. Azi am încercat să te duc în Aleph, dar erau oameni acolo. Asta înseamnă că trebuie să merg acolo înaintea ta.

Ea îşi desface braţele şi dă să se scoale. O reţin în pat.

— Să mergem acum în Aleph, spune. Nu trebuie să fie nimeni acolo la ora asta.

— Te rog, ai încredere în mine. Îmbrăţişează-mă iar, caută să nu te mişti prea mult chiar dacă îţi va fi greu să adormi. Lasă-mă să văd mai întâi dacă găsesc răspunsul. Aprinde focul sacru pe munte, pentru că mă duc într-un loc rece ca moartea.

— Eu sunt una dintre femeile acelea? spune Hilal.

— Da, repet că da.

Îi aud inima.

— Voi aprinde focul sacru şi voi rămâne acolo ca să-ţi fiu sprijin. Mergi în pace.

Îmi imaginez inelul. Iertarea îmi dă mai multă libertate, curând el va circula singur în jurul corpului meu, împingându-mă spre un loc pe care îl cunosc şi unde nu vreau să mă duc, dar unde trebuie să mă întorc.

Ad Extirpanda.

Ridic ochii de pe scrisoare şi observ perechea bine îmbrăcată din faţa mea. Bărbatul în cămaşă albă, imaculată de în sub o haină de catifea cu mânecile brodate cu fir. Femeia tot cu bluză albă, cu mâneci lungi şi un guler înalt, brodat cu fir încadrându-i chipul îngrijorat. Pe deasupra, ea mai poartă şi un pieptar de stofă cu perle şi o mantilă de piele aruncată pe umeri. Stau de vorbă cu Superiorul meu.

— Suntem prieteni de mulţi ani, spune ea, cu un zâmbet forţat pe faţă, ca şi cum ar vrea să ne convingă că totul a rămas la fel, la mijloc nu e decât o neînţelegere. Dumneavoastră aţi botezat-o, călăuzind-o pe drumul spre Domnul.

Şi apoi, întorcându-se spre mine:

— Dumneata o cunoşti mai bine ca oricine. V-aţi jucat împreună, aţi crescut împreună şi v-aţi îndepărtat doar când ai ales sacerdoţiul.

Inchizitorul e impasibil.

Ei mă roagă din priviri să-i ajut. De multe ori am dormit în casa lor şi am mâncat la masa lor. După ce mi-au murit părinţii de ciumă, ei au avut grijă de mine. Dau din cap. Deşi cu cinci ani mai în vârstă decât ea, da, eu sunt cel care

o cunoaşte mai bine ca oricine: ne-am jucat împreună, am crescut împreună şi, înainte ca eu să intru în ordinul dominicanilor, ea era cea cu care mi-ar fi plăcut să-mi petrec restul zilelor.

— Nu vorbim acum de prietenele ei, este rândul tatălui să se adreseze inchizitorului, tot cu un zâmbet care mimează încrederea. Nu ştiu ce fac sau ce au făcut. Cred că Biserica are datoria să stârpească erezia, aşa cum a stârpit ameninţarea maurilor. Trebuie învinovăţite, pentru că Biserica nu este niciodată nedreaptă. Dar ştiţi prea bine că fiica noastră e nevinovată.

În ajun, cum se întâmpla în fiecare an, superiorii Ordinului vizitaseră oraşul. Tradiţia cerea ca toţi să se adune în piaţa principală. Nu erau obligaţi să facă asta, dar cine nu venea ajungea imediat ţinta bănuielilor. Familii de toate rangurile se înghesuiau în faţa bisericii, iar unul dintre superiori a citit un document care explica motivul vizitei: să descopere ereticii şi să-i aducă în faţa justiţiei pământeşti şi divine. Apoi, a venit momentul milostivirii: cei care făceau un pas înainte şi mărturiseau spontan că nu respectaseră dogmele divine aveau să fie supuşi unei pedepse blânde. Cu toată teroarea ce se citea în ochii tuturor, nu s-a mişcat nimeni.

Venea apoi rândul vecinilor să denunţe orice activitate suspectă. Un ţăran, cunoscut că-şi bătea fiicele şi se purta rău cu servitorii, dar care apărea în fiecare duminică la liturghie ca şi cum ar fi fost cu adevărat unul dintre mieluşeii lui Dumnezeu, s-a dus la Sfântul Oficiu şi a început să înşire numele tinerelor.

Inchizitorul se întoarce spre mine, face un semn din cap, iar eu îi întind scrisoarea. El o pune lângă un teanc de cărţi.

Cei doi soţi aşteaptă. Deşi e frig, fruntea bărbatului e acoperită de sudoare.

— Nimeni din familia noastră nu a făcut nimic pentru că avem frică de Dumnezeu. N-am venit aici ca să le salvăm pe toate, o vreau înapoi doar pe fiica mea. Şi făgăduiesc pe tot ce am mai sfânt că, de îndată ce va împlini şaisprezece ani,

va fi încredinţată unei mânăstiri. Trupul şi sufletul ei nu vor avea altă misiune pe lume decât devoţiunea pământească pentru Stăpânul Ceresc.

— Omul acela le-a acuzat în faţa tuturor, spune până la urmă inchizitorul. Dacă ar fi fost o minciună, nu ar fi riscat să-şi păteze onoarea în faţa tuturor. De obicei primim denunţuri anonime, nu întâlnim persoane atât de curajoase.

Mulţumit că inchizitorul a rupt tăcerea, bărbatul puternic şi bine îmbrăcat crede acum că există o posibilitate de dialog.

— Ne-a fost un duşman, domnia voastră ştiţi asta. L-am dat afară pentru că se uita cu jind la fiica mea. E numai o răzbunare, n-are nici o legătură cu credinţa noastră.

Aşa este, mi-ar fi plăcut să spun în clipa aceea. Nu numai la ele, ci şi la toate celelalte şapte acuzate. Se zvoneşte că ţăranul acela şi-a necinstit deja două dintre fiice sale – e un pervers din fire, care nu-şi găseşte plăcerea decât la fetele tinere.

Inchizitorul trage o carte dintr-un teanc de pe masă.

— Vreau să cred că este aşa. Şi sunt dispus să dovedesc asta, dar mai întâi trebuie să respect procedurile. Dacă e nevinovată, nu are de ce să se teamă. Nimic, absolut nimic nu va fi făcut în afara celor ce stau scrise aici. După ce s-au comis multe excese la început, acum suntem mai organizaţi şi mai grijulii: astăzi nimeni nu mai moare de mâna noastră.

Întinde cartea: Directorium Inquisitorum. Tatăl fetei ia volumul, dar nu-l deschide. Îşi ţine mâinile încordate, agăţate de copertă, ca şi cum ar putea ascunde de toţi cei prezenţi că tremură.

— Codul nostru de conduită, continuă apoi. Rădăcinile credinţei creştine. Perversitatea ereticilor. Şi cum trebuie să facem deosebirea între una şi alta.

Femeia îşi duce mâna la gură şi-şi muşcă degetele, reţinându-şi teama şi plânsul. A înţeles deja că nu vor obţine nimic.

— Nu eu mă voi duce să spun tribunalului că am văzut-o, când era copil, vorbind cu ceea ce numea „prietenii ei invizibili”. E un lucru cunoscut în oraş că ea şi prietenele ei se adună în pădurea învecinată şi-şi pun degetele pe un pahar, căutând să-l mişte cu forţa gândului. Patru dintre ele au mărturisit deja că încercau să intre în contact cu spiritele morţilor, ca să le dezvăluie viitorul. Şi că sunt înzestrate cu puteri diavoleşti, cum ar fi capacitatea de a sta de vorbă cu ceea ce ele numesc „forţele naturii”. Dumnezeu este singura forţă şi unica putere.

— Dar toţi copiii fac asta!

El se scoală, vine la masa mea, ia altă carte şi începe să o răsfoiască. Cu toată prietenia care-l leagă de familia aceea – singurul motiv pentru care a acceptat întâlnirea cu ei – este nerăbdător să înceapă şi să-şi termine treaba înainte de duminică. Eu caut să-i încurajez pe părinţi din priviri, pentru că mă aflu în faţa unui Superior şi nu trebuie să-mi manifest părerea.

Dar ei îmi ignoră prezenţa: sunt atenţi la fiecare mişcare a inchizitorului.

— Vă implor, repetă mama, acum fără să mai încerce să-şi ascundă disperarea. Cruţaţi-ne fiica. Dacă prietenele ei au mărturisit e pentru că au fost supuse unor…

Bărbatul apucă acum mâna femeii, întrerupând-o. Dar inchizitorul completează:

— …unor torturi? Şi domnia voastră, pe care vă cunosc de atâta timp, cu care am discutat deja toate aspectele teologiei, nu ştiţi că, dacă Dumnezeu ar fi de partea lor, nu ar îngădui să sufere sau să mărturisească ceva ce nu există? Găsiţi că puţină durere ar fi de-ajuns ca să smulgă cele mai rele ticăloşii din sufletele lor? Tortura a fost aprobată acum trei sute de ani de Sfântul Părinte Inocenţiu IV în bula sa Ad Extirpanda. Nu facem asta din plăcere; ce practicăm noi este o probă a credinţei. Cine nu are nimic de mărturisit va fi îmbărbătat şi ocrotit de Sfântul Duh.

Hainele arătoase ale celor doi contrastează cu sala despuiată de orice podoabă în afară de o vatră aprinsă ca să încălzească puţin atmosfera. O rază de soare intră printr-o fantă din peretele de piatră şi se reflectă în bijuteriile pe care le poartă femeia pe degete şi la gât.

— Nu e prima dată că Sfântul Oficiu a trecut prin oraş, continuă inchizitorul. La celelalte vizite, niciunul dintre voi nu s-a plâns sau a găsit nedrept ce se întâmpla. Ba dimpotrivă, la una dintre cinele noastre, aţi aprobat această practică care durează deja de trei secole, spunând că este singurul mijloc de a se evita răspândirea forţelor răului. De fiecare dată când am curăţat oraşul de ereticii săi, voi aţi aplaudat. Înţelegeaţi că nu suntem călăi, suntem doar în căutarea adevărului, care nu întotdeauna este aşa de limpede cum ar trebui să fie.

— Dar…

— Dar era vorba de alţii. De cei despre care voi socoteaţi că merită tortura şi rugul. Odată – şi atunci arată spre bărbat – ai denunţat o familie. Ai spus că mama făcea vrăji ca să-ţi moară vitele. Am reuşit să dovedim adevărul, au fost condamnaţi şi…

Aşteaptă puţin înainte de a-şi completa fraza, parcă savurându-şi spusele.

— …eu te-am ajutat să cumperi aproape pe nimic pământul acelei familii, care ţi-erau vecini. Pioşenia ţi-a fost răsplătită.

Se întoarce spre mine:

— Adu-mi Malleus Maleficarum.

Mă duc la raftul cu cărţi care se află în spatele mesei lui. E un om bun, care crede ce face. Nu exercită aici o răzbunare personală, dar procedează în numele credinţei sale. Deşi nu-şi dezvăluie niciodată simţămintele, de multe ori l-am văzut cu privirea îndepărtată, pierdută în infinit, parcă întrebându-l pe Dumnezeu de ce i-a pus o povară atât de grea pe umeri.

Îi întind volumul gros, legat în piele, cu titlul gravat pe copertă.

— Scrie totul aici, în Malleus Maleficarum. O lungă şi amănunţită cercetare despre conspiraţia universală pentru a reînvia păgânismul, despre credinţele în natură ca singura izbăvitoare, superstiţiile care afirmă că există vieţi trecute, mult-condamnata astrologie şi încă şi mai condamnata ştiinţă care se opune misterelor credinţei. Diavolul ştie că nu poate lucra singur, are nevoie de vrăjitoriile sale şi de oamenii lui de ştiinţă ca să seducă şi să corupă lumea. În timp ce bărbaţii mor în războaie ca să apere Credinţa şi Împărăţia Cerurilor, femeile încep să creadă că s-au născut ca să guverneze, iar laşii care se închipuie savanţi se duc să caute în instrumente şi teorii ceea ce ar putea găsi foarte bine în Biblie. Nouă ne revine rolul să împiedicăm acest lucru. Nu eu am adus fetele astea aici. Misiunea mea este doar să descopăr dacă sunt nevinovate sau dacă e nevoie să fie mântuite.

Se ridică şi-mi cere să-l însoţesc.

— Trebuie să plec. Dacă fiica voastră e nevinovată, se va întoarce acasă înainte de zorii unei noi zile.

Femeia se aruncă la pământ şi îngenunchează la picioarele lui.

— Vă implor! Aţi ţinut-o în braţe când era copil!

Bărbatul încearcă ultimul argument:

— Voi dona toate pământurile mele şi toată averea mea Bisericii, aici şi acum. Daţi-mi pana domniei voastre, o hârtie, şi iscălesc. Vreau să ies de aici de mână cu fiica mea.

O dă la o parte pe femeie, care continuă să fie pe jos, cu faţa în mâini, plângând cu sughiţuri.

— Ordinul dominicanilor a fost ales tocmai ca să se evite ce se întâmplă. Vechii inchizitori puteau uşor să fie corupţi cu bani. Dar noi întotdeauna am fost cerşetori şi vom continua să fim cerşetori. Banii nu ne seduc; dimpotrivă, făcând această ofertă, îngreunaţi situaţia.

Bărbatul mă apucă de umeri.

— Erai ca fiul nostru! După ce ţi-au murit părinţii, te-am primit la noi în casă, ca să te scăpăm de unchiul dumitale!

— Nu vă faceţi griji, îi şoptesc la ureche, temându-mă ca inchizitorul să nu mă audă. Nu vă faceţi griji.

Chiar dacă mă primise numai ca să muncesc ca un sclav pe proprietăţile lui. Chiar dacă şi el mă bătea şi mă insulta când făceam ceva greşit.

Mă desprind şi merg spre uşă. Inchizitorul se întoarce pentru ultima oară spre cei doi soţi:

— Într-o zi îmi veţi mulţumi că v-am salvat fiica de osânda veşnică.

— Scoateţi-i hainele. Să rămână goală.

Inchizitorul stă aşezat în faţa unei mese înconjurate de scaune neocupate. Doi paznici înaintează, dar tânăra face un semn.

— N-am nevoie de ei, pot să fac asta singură. Doar să nu mă loviţi, vă rog.

Încet, îşi scoate fusta de catifea cu fir de aur, la fel de elegantă ca cea pe care o purta mama ei. Cei douăzeci de bărbaţi din sală se prefac a nu fi atenţi, dar ştiu ce le trece prin cap. Lascivitate, luxură, lăcomie, perversiune.

— Bluza.

Îşi scoate bluza care ieri trebuie să fi fost albă, dar astăzi e murdară şi mototolită. Gesturile ei par studiate, prea lente, dar ştiu ce gândeşte: „El o să mă salveze. El o să întrerupă asta acum”. Eu nu spun nimic, doar îl întreb pe Dumnezeu în tăcere dacă totul e cum trebuie – încep să rostesc fierbinte un Tatăl Nostru, cerând să-l lumineze atât pe superior, cât şi pe ea. Ştiu ce se petrece acum în capul lui: denunţul nu a fost provocat numai de gelozie sau răzbunare, ci şi de neasemuita frumuseţe a fetei. Ea este însăşi imaginea lui Lucifer, cel mai frumos şi mai ticălos înger din Cer.

Toţi cei de-acolo îl cunosc pe tatăl ei, ştiu că este puternic şi poate face rău oricui s-ar atinge de fiica lui. Ea mă priveşte, nu-mi întorc faţa. Ceilalţi sunt risipiţi prin imensa

sală subterană, ascunşi în umbră, de teamă ca ea să nu iasă de acolo în viaţă şi să-i denunţe. Laşii! Au fost convocaţi să servească o cauză nobilă, ajută la purificarea lumii. De ce se ascund de o fetişcană lipsită de apărare?

— Scoate-ţi şi restul.

Ea continuă să mă privească. Ridică mâinile, desface şiretul combinezonului albastru care-i acoperă trupul şi-l lasă să cadă încet pe jos. Mă imploră cu privirea să fac ceva ca să evit asta, îi răspund cu o mişcare din cap că totul va fi bine, să nu-şi facă griji.

— Caută semnul Satanei, îmi porunceşte inchizitorul.

Mă apropii cu o lumânare. Sfârcurile sânilor ei mici sunt tari, nu ştiu dacă de frig sau de un extaz involuntar, fiindcă se află goală în faţa tuturor. Pielea i se înfioară. Prin ferestrele înalte cu geamuri groase nu poate să treacă multă lumină, dar puţina care intră se reflectă pe trupul ei de un alb imaculat. Nu trebuie să caut mult: lângă sexul ei – pe care, în cele mai grele ispite, mi-am imaginat că-l sărut de multe ori – văd semnul Satanei ascuns sub firele de păr, în stânga. Asta mă sperie; poate că inchizitorul avea dreptate: acolo se află dovada inconfundabilă că a avut deja relaţii cu diavolul. Mi se face greaţă, simt tristeţe şi mânie totodată.

Trebuie să fiu sigur. Îngenunchez lângă goliciunea ei şi verific încă o dată semnul. Semnul negru în formă de semilună.

— E acolo de când m-am născut.

La fel ca părinţii ei afară, crede că poate înjgheba un dialog, să-i convingă pe toţi cei prezenţi că e nevinovată. Spun rugăciuni de când am intrat în sala aceea, cerându-i cu disperare lui Dumnezeu să-mi dea putere. Puţină durere şi totul va fi gata în nici o jumătate de ceas. Chiar dacă semnul acela este o dovadă inconfundabilă a crimelor ei, am iubit-o înainte de a-mi fi încredinţat trupul şi sufletului slujirii lui Dumnezeu – fiindcă ştiam că părinţii ei n-ar îngădui niciodată ca o nobilă să se mărite cu un ţăran.

Iar dragostea aceasta e mai puternică decât stăpânirea mea. Nu vreau să o văd suferind.

— Nu l-am invocat niciodată pe diavol. Tu mă cunoşti şi ştii şi cine sunt prietenele mele. Spune-i şi lui, îl indică pe superior, că sunt nevinovată.

Inchizitorul vorbeşte cu o duioşie surprinzătoare, care nu poate fi inspirată decât de milostivirea divină.

— Şi eu îţi cunosc familia. Dar Biserica ştie că diavolul nu-şi alege supuşii după rang şi avere, ci după capacitatea de a seduce prin cuvinte sau printr-o frumuseţe înşelătoare. Răul iese din gura omului, a spus Iisus. Dacă răul este aici înăuntru, el va fi exorcizat prin ţipete şi se va transforma în mărturisirea pe care o aşteptăm cu toţii. Dacă răul nu este acolo, vei rezista la durere.

— Mi-e frig, oare…

— Nu vorbi fără să ţi se adreseze cuvântul, îi spun cu blândeţe, dar ferm. Dă doar din cap în semn că da sau nu. Celelalte patru prietene ţi-au povestit deja ce se întâmplă, nu-i aşa?

Dă din cap.

— Ocupaţi-vă locurile, domnilor.

Acum laşii vor trebui să-şi arate chipurile. Judecători, conţopişti şi nobili se aşază la masa cea mare pe care inchizitorul o ocupase singur până atunci. Doar eu, paznicii şi fata rămânem în picioare.

Ah, dacă n-ar fi toată lumea aici! Dacă am fi doar noi trei, ştiu că el s-ar lăsa înduplecat. Dacă denunţul nu ar fi fost făcut în public, lucru acum foarte rar, deoarece majoritatea oamenilor se tem de judecata vecinilor şi preferă anonimatul, poate că nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat. Dar destinul a vrut ca lucrurile să ia o altă întorsătură, iar Biserica are nevoie de adunarea asta, procesul trebuie să-şi urmeze cursul. După ce am fost acuzaţi de excese în trecut, s-a decretat că totul trebuie să fie înregistrat în documente civile, autentice. Astfel, în viitor toţi vor şti că puterea ecleziastică a acţionat cu demnitate şi

în legitima apărare a credinţei. Condamnările sunt pronunţate de stat: inchizitorilor le rămâne doar să-l indice pe vinovat.

— Nu te speria. Tocmai am vorbit cu părinţii tăi şi am făgăduit că voi face tot ce-mi stă în puteri ca să dovedesc că n-ai participat niciodată la ritualurile care îţi sunt atribuite. Că nu i-ai invocat pe morţi, că nu ai căutat să descoperi ce se află în viitor, că nu adori natura, că discipolii Satanei nu ţi-au atins niciodată trupul, cu tot semnul care se află ÎN MOD CLAR acolo.

— Domnia voastră ştiţi că…

Toţi cei prezenţi, cu feţele acum îndreptate spre inculpată, se întorc către inchizitor cu un aer indignat, sperând într-o reacţie îndreptăţit de violentă. Dar el îşi duce doar mâinile la buze cerând din nou să fie respectat tribunalul.

Rugăciunile mele sunt auzite. Îl rog pe Tatăl ceresc să-i dea răbdare şi îngăduinţă superiorului meu, ca să nu o trimită la roată. Nimeni nu rezistă la roată, astfel că doar cei despre care există certitudinea vinovăţiei sunt puşi acolo. Până acum niciuna dintre cele patru fete care au fost deferite tribunalului nu a meritat pedeapsa extremă: să fie legată de partea externă a cercului, sub care sunt aşezate cuie ascuţite şi jăratic. Când roata este învârtită de către unul dintre noi, corpul e ars încet, în timp ce cuiele sfâşie carnea.

— Aduceţi patul.

Rugăciunile mele au fost auzite.

Unul dintre paznici strigă un ordin. Ea încearcă să fugă, chiar dacă ştie că nu e cu putinţă. Aleargă dintr-o parte într-alta, se aruncă în pereţii de piatră, merge la uşă, dar e împinsă înapoi. În ciuda frigului şi a umezelii, corpul ei e acoperit de sudoare, care străluceşte în puţina lumină ce pătrunde în sală. Nu ţipă cum au făcut celelalte, încearcă doar să scape. În cele din urmă paznicii reuşesc să o înşface: în învălmăşeală îi ating dinadins sânii mici, sexul ascuns de un smoc des de păr.

Sosesc alţi doi bărbaţi cărând un pat de lemn, confecţionat special în Olanda pentru Sfântul Oficiu. Astăzi folosirea lui este recomandată în mai multe ţări. Îl pun foarte aproape de masă, o leagă pe fata care se zbate în tăcere, îi desfac picioarele, îi prind gleznele în două inele la una din extremităţi. Pe urmă, îi trag braţele înapoi şi i le leagă cu frânghii prinse de o pârghie.

— Eu am să mânuiesc pârghia, spun.

Inchizitorul mă priveşte. În mod normal, asta ar trebui să fie executat de unul dintre soldaţii prezenţi. Dar ştiu că sălbaticii pot să-i frângă muşchii, iar de celelalte patru dăţi mi-a îngăduit să fac eu asta.

— Bine.

Mă îndrept spre capul patului şi-mi aşez mâinile pe bucata de lemn deja uzată de atâta folosinţă. Bărbaţii se apleacă un pic. Fata goală, cu picioarele desfăcute, legată de un pat e o viziune care poate să fie infernală şi paradiziacă în acelaşi timp. Diavolul mă ispiteşte, mă provoacă. La noapte mă voi flagela până când îl voi fi izgonit din trupul meu, astfel ca odată cu el să iasă şi amintirea că în acel moment am dorit să fiu acolo, îmbrăţişând-o, ocrotind-o de ochii şi zâmbetele acelea deşucheate.

— Ieşi, în numele lui Iisus! i-am strigat diavolului, dar fără să vreau am împins pârghia şi trupul ei s-a întins. Ea a gemut doar când coloana i s-a curbat ca un arc. Slăbesc presiunea, şi trupul ei revine la normal.

Continui să mă rog fără încetare, implorând milostivirea lui Dumnezeu. Când trece de limita durerii, spiritul se întăreşte. Dorinţele vieţii zilnice îşi pierd noima, iar omul se purifică. Suferinţa vine de la dorinţă, nu de la durere.

Vocea mea e calmă şi reconfortantă.

— Prietenele tale ţi-au povestit ce e asta, nu-i aşa? Pe măsură ce voi împinge această pârghie, braţele îţi vor fi trase înapoi, umerii vor ieşi din încheieturi, şira spinării se va sfărâma, pielea se va rupe. Nu mă obliga să merg până la capăt. Mărturiseşte numai, cum au făcut prietenele tale.

Superiorul meu îţi va acorda iertarea păcatelor, te vei putea întoarce acasă cu o penitenţă, totul va reveni la normal. Sfântul Oficiu nu mai vine atât de curând în oraş.

Mă uit într-o parte, asigurându-mă că spusele mele sunt notate exact de conţopist. Ca totul să rămână înregistrat pentru viitor.

— Mărturisesc, spune ea. Spune-mi care sunt păcatele mele, şi mărturisesc.

Ating pârghia cu multă grijă, dar suficient ca să o fac să scoată un ţipăt de durere. Te rog, nu mă lăsa să merg mai departe. Te rog, ajută-mă şi mărturiseşte imediat.

— Nu eu sunt cel care voi spune păcatele tale. Deşi le cunosc, trebuie ca tu însăţi să le spui, pentru că tribunalul este de faţă.

Ea începe să spună tot ce aşteptam, fără să fie nevoie de tortură. Dar îşi scrie şi condamnarea la moarte, iar eu trebuie să evit asta. Împing pârghia încă puţin căutând să o fac să tacă, dar, cu toată durerea, ea continuă. Vorbeşte de premoniţii, de lucruri despre care presimte că se vor întâmpla, de cum natura le-a dezvăluit ei şi prietenelor ei multe taine ale medicinei. Încep să apăs pe pârghie, disperat, dar ea nu conteneşte, alternându-şi cuvintele cu ţipete de durere.

— O clipă, spune inchizitorul. Să auzim ce are de zis, slăbeşte presiunea.

Şi, întorcându-se spre ceilalţi:

— Toţi cei de faţă suntem martori. Biserica cere moartea pe rug şi pentru această biată victimă a diavolului.

Nu! Aş vrea s-o rog să tacă, dar toţi cei de aici sunt cu ochii pe mine.

— Tribunalul este de acord, spune unul dintre judecătorii prezenţi.

Ea a auzit asta. E pierdută pentru totdeauna. Pentru prima dată de când a intrat în sala aceea, privirea i se schimbă, căpătând o asprime care nu ar putea veni decât de la Cel Rău.

— Mărturisesc că am păcătuit toate păcatele lumii. Că am avut vise în care bărbaţii veneau la patul meu şi-mi sărutau sexul. Unul dintre aceşti bărbaţi eşti tu, şi mărturisesc că te-am ispitit în vise. Mărturisesc că m-am adunat cu prietenele mele ca să invoc spiritele morţilor, pentru că voiam să ştiu dacă într-o zi am să mă mărit cu bărbatul pe care întotdeauna l-am visat lângă mine.

Întoarce ochii către mine.

— Bărbatul acela eşti tu. Aşteptam să mai cresc puţin şi pe urmă să încerc să te abat de la viaţa monahală. Mărturisesc că am scris scrisori şi jurnale pe care le-am ars, pentru că vorbeau despre singura persoană, în afară de părinţii mei, care a avut milă de mine şi pe care o iubeam pentru asta. Acea persoană eşti tu…

Trag frânghia cu mai multă putere, ea scoate un ţipăt şi leşină. Trupul alb îi e acoperit de sudoare. Paznicii dădeau să-i arunce apă rece în obraz ca să-şi revină în simţiri şi să putem continua să-i smulgem mărturisirea, dar inchizitorul îi întrerupe.

— Nu e nevoie. Cred că tribunalul a auzit ce trebuia să audă. Puteţi s-o îmbrăcaţi doar cu rufăria de corp şi s-o duceţi înapoi în celulă.

Ei iau corpul neînsufleţit, îi pun cămaşa albă aruncată pe jos şi o duc pe fată departe de ochii noştri. Inchizitorul se întoarce spre bărbaţii cu inima de piatră care sunt acolo.

— Acum, domnilor, aştept în scris confirmarea verdictului. Asta dacă nu cumva cineva de aici vrea să spună ceva în apărarea acuzatei. Dacă va fi aşa, vom reconsidera acuzaţia.

Nu doar el, ci toţi se întorc spre mine. Unii cerând să nu spun nimic, alţii să o salvez, pentru că, aşa cum a spus, o cunosc.

De ce trebuia să rostească ea cuvintele acelea? De ce să reamintească lucruri care au fost atât de greu de dat uitării când m-am hotărât să-L slujesc pe Dumnezeu şi să las lumea în urmă? De ce să nu-mi îngăduie să o apăr când îi

puteam salva viaţa? Dacă aş spune ceva în favoarea ei acum, a doua zi tot oraşul ar comenta că am salvat-o pentru că a spus că m-a iubit dintotdeauna. Reputaţia şi cariera mea vor fi distruse pe vecie.

— Sunt dispus să demonstrez blândeţea Sfintei Biserici, dacă o singură voce se va ridica aici în apărarea ei.

Nu sunt singurul care îi cunoaşte familia. Unii îi datorează favoruri, alţii bani, alţii sunt împinşi de invidie. Nimeni nu va deschide gura. Doar cine nu datorează nimic.

— Consider procesul încheiat?

Inchizitorul, deşi mai învăţat şi mai cucernic decât mine, pare să-mi ceară ajutorul. Dar ea le-a spus tuturor că mă iubeşte.

„Ci zi o vorbă şi robul meu va fi tămăduit”, îi spune sutaşul lui Iisus. Ajunge o singură vorbă şi roaba mea va fi salvată.

Buzele mele nu se mişcă.

Inchizitorul nu o arată, dar ştiu ce simte faţă de mine: dispreţ. Se întoarce spre ceilalţi.

— Biserica, aici reprezentată de smeritul ei apărător, aşteaptă confirmarea pedepsei cu moartea.

Oamenii se adună într-un colţ, eu îl aud pe diavol strigând tot mai tare în urechile mele, căutând să mă umilească, cum mai făcuse şi înainte de ziua aceea. La niciuna dintre cele patru fete nu am lăsat urme de neşters. Am văzut până acum câţiva fraţi care împing pârghia până la capăt, iar condamnaţii mor cu toate organele distruse, sângele ţâşnindu-le pe gură, trupurile lungindu-se cu peste 30 de centimetri.

Oamenii revin cu hârtia iscălită de toţi. Verdictul e acelaşi ca la celelalte patru care au fost interogate: ardere pe rug.

Inchizitorul le mulţumeşte tuturor şi iese fără să-mi adreseze nici un cuvânt. Oamenii care aplică legea şi justiţia se îndepărtează şi ei, vorbind deja despre cine ştie ce zădărnicie care se petrece în împrejurimi, alţii cu capul plecat. Mă duc la cămin, iau nişte jăratic şi îl pun sub haina

monahală. Simt mirosul de carne arsă, mâinile îmi ard, trupul mi se înfioară de durere, dar nu mişc un muşchi.

— Doamne, spun în fine când durerea se mai potoleşte. Fie ca aceste semne de arsură să rămână pentru totdeauna pe trupul meu şi fie ca eu să nu uit niciodată cine am fost în ziua de azi.

Neutralizând forţa fără mişcare.

O femeie cu câteva – mai bine spus, multe – kilograme în plus, machiată strident şi îmbrăcată în costum naţional, cântă din folclorul zonei. Sper că toţi se distrează, petrecerea e grozavă, fiecare kilometru parcurs pe calea ferată mă face mai euforic.

A existat un moment în timpul după-amiezii când cel care eram înainte de călătorie a făcut o criză de depresie, dar imediat mi-am revenit – dacă Hilal mă iertase, nu trebuia cu nici un chip să mă învinovăţesc singur. Să revii în trecut şi să redeschizi cicatricile de atunci nu e uşor, dar nici foarte important. Singura mea justificare este să ştiu că această cunoaştere mă va ajuta să înţeleg mai bine prezentul.

De la sfârşitul şedinţei de autografe, tot caut cuvintele potrivite ca să o conduc pe Hilal spre adevăr. Din păcate, cuvintele ne dau senzaţia că ne putem face înţeleşi şi că putem înţelege ce spun ceilalţi. Dar, când ne întoarcem şi stăm faţă în faţă cu destinul nostru, descoperim că ele nu sunt suficiente. Cunosc atâtea persoane care sunt maeştri ai vorbelor, dar incapabile să trăiască ceea ce predică! În plus, una e să descrii o situaţie, alta s-o trăieşti. Din acest motiv am înţeles de mult că un războinic în căutarea visului său se inspiră din ceea ce face, nu din ceea ce îşi imaginează că face. Nu are rost să-i spun lui Hilal ce am trăit împreună; cuvintele care să descrie acest soi de lucruri au murit încă dinainte de a ne ieşi pe gură.

Nu îi va sluji la nimic să retrăiască experienţa temniţei, a torturii şi a arderii pe rug – dimpotrivă, îi poate provoca un rău groaznic. Mai avem câteva zile înaintea noastră, voi descoperi cea mai bună cale de a o face să înţeleagă relaţia

dintre noi, fără ca ea să treacă neapărat din nou prin toată acea suferinţă.

Pot să aleg să o ţin în neştiinţă şi să nu povestesc nimic. Dar presimt, fără să am nici o explicaţie logică pentru asta, că adevărul o va elibera şi pe ea de multe lucruri pe care le experimentează în reîncarnarea asta. Nu întâmplător am luat decizia să călătoresc când am observat că viaţa mea nu mai curgea ca un fluviu în direcţia mării. Am făcut-o pentru că totul în jurul meu ameninţa să stagneze. Nu întâmplător şi ea simţise acelaşi lucru.

Prin urmare, Dumnezeu trebuie să lucreze cu mine şi să-mi arate cum să-i spun adevărul. Toate persoanele din vagon trăiesc în fiecare zi o etapă nouă din viaţa lor. Editoarea mea pare mai umană şi mai puţin ţâfnoasă. Yao, care acum fumează o ţigară lângă mine şi priveşte ringul de dans, trebuie să fie mulţumit că-mi arată lucruri pe care le-am uitat deja – şi astfel să-şi reamintească şi el ceea ce a învăţat. Am petrecut dimineaţa în altă academie pe care a reuşit să o găsească aici la Irkuţk, am practicat aikido şi la finalul luptei mi-a spus:

— Trebuie să fim pregătiţi să primim atacul adversarului şi să fim capabili să privim în ochii morţii pentru ca ea să ne lumineze calea.

Ueshiba are multe fraze care călăuzesc paşii acelora ce se dedică Drumului Păcii. Yao a ales una care are o legătură directă cu momentul pe care l-am trăit în noaptea precedentă: în timp ce Hilal dormea în braţele mele, i-am văzut moartea şi ea îmi lumina drumul.

Nu ştiu dacă Yao are vreo tehnică prin care se cufundă într-o lume paralelă şi însoţeşte ce se întâmplă cu mine. Deşi este persoana cu care stau cel mai mult de vorbă (Hilal vorbeşte tot mai rar, deşi am trăit cu ea experienţe extraordinare) încă nu-l cunosc bine. Cred că l-a ajutat prea puţin faptul că i-am spus că fiinţele dragi nu dispar, ci doar trec într-o dimensiune diferită. Pare să aibă în continuare acea idee fixă despre soţia lui, iar singurul lucru ce-mi

rămâne de făcut este să-i recomand să caute un medium excelent care trăieşte la Londra. Acolo va găsi toate răspunsurile de care are nevoie şi toate semnele care confirmă ce i-am spus cu privire la eternitatea timpului.

Sunt sigur că avem cu toţii un motiv să ne aflăm aici, la Irkuţk, după ce am hotărât într-un restaurant din Londra, fără să stau mult pe gânduri, că am nevoie să străbat Asia cu trenul. Trăiri ca aceasta se produc numai când toate persoanele s-au mai întâlnit cândva în vreun loc din trecut şi merg împreună către libertate.

Hilal dansează cu un tânăr de vârsta ei. A băut puţin, e foarte veselă şi, încă o dată în seara asta, a venit să-mi spună că regretă că n-a adus vioara. Într-adevăr, păcat. Persoanele de aici meritau încântarea şi farmecul unei mari spalla studentă la una dintre cele mai respectate şcoli de muzică din Rusia.

Cântăreaţa grasă iese din scenă, ansamblul continuă să cânte şi spectatorii sar în sus şi strigă: „Kalaşnikov! Kalaşnikov!” Dacă melodia lui Goran Bregović nu ar fi atât de cunoscută, cine ar trece pe afară ar fi convins că o bandă de terorişti comemorează ceva, fiindcă aceasta e de fapt denumirea puştilor automate AK-47, proiectate de Mihail Kalaşnikov.

Tânărul şi Hilal se strâng în braţe unul pe celălalt, sunt la un pas de a se săruta. Chiar dacă nu mă aflu pe aproape, ştiu că tovarăşii mei de călătorie sunt îngrijoraţi de asta – s-ar putea să nu-mi placă. Dar îmi place foarte mult. Bine-ar fi ca ea să întâlnească un celibatar care s-o facă fericită, să nu încerce să-i întrerupă cariera strălucită, să fie capabil să o îmbrăţişeze la un asfinţit şi să nu uite să aprindă focul sacru când ea ar avea nevoie de ajutor. Merită.

— Pot să vindec semnele de pe corpul dumneavoastră, spune Yao, în timp ce privim persoanele care dansează. Medicina chineză are nişte remedii pentru asta.

Nu poate.

— Nu-i chiar atât de grav. Apar tot mai rar, apoi dispar. Eczema numulară nu se vindecă.

— În cultura chineză spunem că ea apare doar la soldaţii care au fost arşi într-o reîncarnare anterioară, în timpul bătăliei.

Zâmbesc. Yao mă priveşte şi-mi întoarce zâmbetul. Nu ştiu dacă înţelege ce spune. Astea sunt semne care vor rămâne întotdeauna cu mine, din dimineaţa aceea din temniţă. Când m-am văzut ca scriitor francez de la jumătatea secolului al XIX-lea am observat, pe mâna care ţinea pana, acelaşi tip de eczemă numulară a cărei denumire vine de la forma leziunilor, asemănătoare cu nişte mici monede romane (nummulus). Sau asemănătoare cu nişte arsuri de jăratic.

Muzica încetează. E momentul să ieşim pentru cină. Mă apropii de Hilal şi îl invit pe partenerul ei de dans să ne însoţească; va fi unul dintre cititorii aleşi în seara asta. Hilal mă priveşte surprinsă.

— I-ai invitat deja pe ceilalţi.

— Întotdeauna mai e loc pentru încă unul, spun.

— Nu întotdeauna. În viaţa asta nu e totul un tren lung cu bilete de vânzare pentru toţi.

Deşi nu înţelege bine, tânărul începe să bănuiască ceva straniu în discuţia noastră. Spune că a promis să ia masa cu familia. Mă decid să glumesc puţin.

— L-ai citit pe Maiakovski? întreb.

— Nu mai e lectură obligatorie. Poezia lui servea regimul comunist.

Are dreptate. Şi totuşi, îl iubisem pe Maiakovski când eram de vârsta lui. Şi cunoşteam puţin din viaţa lui.

Editorii mei se apropie, temându-se să nu provoc o ceartă din gelozie. Ca în multe situaţii în viaţă, lucrurile par exact ceea ce nu sunt.

— S-a îndrăgostit de soţia editorului său, o balerină, spun, pe un ton provocator. O iubire violentă şi profundă, datorită căreia opera lui a pierdut din importanţa politică şi a

devenit mai umană. Scria poeme şi schimba numele. Editorul ştia că vorbea de soţia lui, şi totuşi continua să-i publice cărţile. Ea îşi iubea soţul şi îl iubea şi pe Maiakovski. Soluţia pe care au găsit-o a fost să trăiască toţi trei împreună, foarte fericiţi.

— Şi eu îmi iubesc soţul şi vă iubesc pe dumneavoastră! glumeşte soţia editorului meu. Mutaţi-vă în Rusia!

Tânărul a înţeles aluzia.

— E iubita dumneavoastră? întreabă el.

— Sunt îndrăgostit de ea de cel puţin cinci sute de ani. Dar răspunsul e nu: este liberă ca pasărea cerului. O fată cu o carieră strălucită în faţa ei şi care nu a întâlnit pe nimeni dispus să o trateze cu iubirea şi respectul pe care le merită.

— Ce tot spui? Crezi că am nevoie ca cineva să-mi găsească un bărbat?

Tânărul confirmă că are o cină în familie, mulţumeşte şi pleacă. Ceilalţi cititori invitaţi se apropie şi mergem la restaurant pe jos.

— Permiteţi-mi să comentez ceva, spune Yao când traversăm strada. Aţi procedat greşit cu ea, cu tânărul şi chiar cu dumneavoastră înşivă. Cu ea, pentru că nu aţi respectat iubirea pe care v-o poartă. Cu băiatul, pentru că e cititorul dumneavoastră şi s-a simţit manipulat. Şi chiar cu dumneavoastră, pentru că aţi fost motivat doar de orgoliul de a vrea să arătaţi că sunteţi mai important. Dacă ar fi fost gelozie, aţi fi disculpat, dar n-a fost. Tot ce aţi vrut să arătaţi prietenilor dumneavoastră şi mie e că nu daţi doi bani pe nimic, ceea ce nu este adevărat.

Dau din cap. Nu întotdeauna progresul spiritual este însoţit de înţelepciune.

— Şi doar ca să completez, continuă Yao, Maiakovski a fost o lectură obligatorie pentru mine. Aşa că toţi ştim că acel stil de viaţă nu a dus la nimic bun: s-a sinucis cu un glonţ în cap înainte să fi împlinit patruzeci de ani.

Suntem deja la cinci ore diferenţă de fus orar faţă de punctul de plecare. La ora când începem să luăm cina la

Irkuţk, oamenii îşi termină prânzul la Moscova. Deşi oraşul are farmecul său, atmosfera e mai încărcată decât în tren. Poate că am ajuns în punctul în care ne-am obişnuit cu mica noastră lume în jurul mesei care călătoreşte spre un punct definit, iar fiecare oprire înseamnă să ieşim de pe drumul nostru.

Hilal e foarte prost dispusă după ce s-a întâmplat la petrecere. Editorul meu nu lasă din mână mobilul, discutând furios cu cineva – Yao mă linişteşte spunând că discută despre distribuţia cărţilor. Cei trei cititori invitaţi par mai timizi decât cei cu care ne deprinseserăm.

Cerem să se aducă băuturile. Unul dintre cititori ne recomandă să fim atenţi, e un amestec de vodcă din Mongolia şi Siberia şi a doua zi va trebui să suportăm consecinţele. Dar toţi au nevoie să bea ca să se mai relaxeze. Dăm pe gât primul pahar, al doilea, şi înainte de sosirea mâncării cerem deja altă sticlă. Până la urmă, cititorul care ne-a alertat în legătură cu vodca decide că nu o să rămână abstinent şi dă pe gât trei duşti, în timp ce noi aplaudăm. Veselia se instalează – dar nu şi la Hilal, care continuă să stea încruntată, deşi bea cât restul grupului.

— Drogul oraşului, spune cititorul abstinent cu două minute în urmă şi care acum are ochii înroşiţi. Aţi văzut strada din faţa restaurantului.

Am observat un şir de case din lemn frumos asamblate, ceea ce e foarte rar întâlnit în zilele noastre. Un muzeu arhitectonic în aer liber.

— Nu vorbesc de case, vorbesc de stradă.

Într-adevăr, pavajul nu era dintre cele mai bune. Şi în unele locuri am simţit miros de canal.

— Mafia controlează această parte a oraşului, continuă el. Vor să cumpere şi să demoleze totul ca să construiască nişte ansambluri rezidenţiale oribile. Deoarece până acum oamenii nu au acceptat să-şi vândă terenurile şi casele, ei nu permit urbanizarea cartierului. Oraşul acesta există de patru sute de ani, i-a primit pe străinii care făceau comerţ

cu China cu braţele deschise, era respectat de negustorii de diamante, aur, blănuri, dar acum mafia încearcă să se instaleze aici şi să termine cu asta, deşi guvernul luptă împotriva ei… „Mafia” e un cuvânt universal. Editorul e ocupat cu interminabila sa convorbire telefonică, editoarea cere meniul, Hilal se preface a fi pe altă planetă, dar eu şi Yao observăm că un grup de bărbaţi aşezaţi la masa de alături începe să dea atenţie conversaţiei noastre.

Paranoia. Pură paranoia.

Cititorul continuă să bea şi să critice neîntrerupt. Cei doi amici ai săi sunt de acord întru totul. Vorbesc de rău guvernul, starea şoselelor, proasta întreţinere a aeroportului. Nimic ce niciunul dintre noi nu ar spune despre propriile noastre oraşe, doar că ei repetă cuvântul „mafia” la fiecare critică pe care o rostesc. Încerc să schimb subiectul, întreb despre şamanii din regiune (Yao se bucură, vede că nu am uitat, deşi nu confirmasem nimic), dar băieţii continuă să vorbească despre „mafia şamanilor”, „mafia ghizilor turistici”. În acel moment ni s-a adus deja o a treia sticlă de vodcă mongolo-siberiană, toţi sunt deja exaltaţi discutând politică – în engleză, ca să pot înţelege eu, sau ca să nu fie înţeleşi la mesele vecine. Editorul îşi încheie convorbirea telefonică, editoarea se entuziasmează, Hilal bea pahar după pahar. Doar Yao a rămas sobru, cu privirea pierdută, încercând să-şi mascheze îngrijorarea. M-am oprit la al treilea pahar şi nu am nici cea mai mică intenţie să continui.

Ceea ce părea paranoia se transformă în realitate. Unul dintre bărbaţii de la cealaltă masă se ridică şi vine spre noi.

Nu spune nimic. Doar îi priveşte pe tinerii pe care i-am invitat la masă şi în acel moment conversaţia încetează. Toţi par surprinşi de prezenţa lui aici. Editorul meu, deja puţin atins de băutură şi de problemele de la Moscova, întreabă ceva pe ruseşte.

— Nu, nu sunt tatăl lui, răspunde străinul. Dar nu ştiu dacă are vârsta să bea aşa cum bea. Şi să spună lucruri

care nu sunt adevărate.

Engleza lui e impecabilă, cu accentul afectat al cuiva care a studiat într-una dintre cele mai scumpe şcoli din Anglia. Cuvintele au fost rostite pe un ton rece, fără nici cea mai mică emoţie sau agresivitate.

Doar un imbecil ameninţă. Doar tot un imbecil se simte ameninţat. Când lucrurile sunt spuse în modul cum le-am auzit, asta înseamnă pericol – pentru că vorbele, subiectele şi predicatele se pot transforma la nevoie în acţiuni.

— Aţi ales greşit restaurantul, continuă. Aici mâncarea e proastă şi serviciul mizerabil. Poate că ar fi mai bine să căutaţi alt loc. Plătesc eu nota.

E drept, mâncarea nu este bună, băutura trebuie să fie exact cum a explicat tânărul la început, iar serviciul nu putea fi mai prost. Dar în cazul acesta nu ne aflăm în faţa cuiva preocupat de sănătatea sau de confortul nostru: suntem daţi afară.

— Să plecăm, spune tânărul.

Înainte să putem face ceva, el şi cu amicii săi se fac nevăzuţi. Bărbatul pare satisfăcut şi face stânga-mprejur ca să se întoarcă la locul unde stătea înainte. Pentru o fracţiune de secundă, tensiunea dispare.

— Mie îmi place mult mâncarea şi nu am nici cea mai mică intenţie să schimb restaurantul.

Yao a vorbit şi el cu o voce care nu trăda nici o urmă de emoţie sau ameninţare. Nu trebuia să spună asta, conflictul se încheiase deja, problema era doar cu tinerii – puteam isprăvi de mâncat în pace. Bărbatul revine ca să-l înfrunte. Alt bărbat de la masa lui ia mobilul şi iese afară. Restaurantul rămâne cufundat în tăcere.

Yao şi străinul se privesc ţintă.

— Mâncarea de aici poate să cauzeze intoxicaţie şi să ucidă rapid.

Yao nu se ridică de pe scaun.

— Conform statisticilor, în timpul acestor trei minute cât stăm de vorbă tocmai mor trei sute douăzeci de persoane

pe lume, şi se nasc alte şase sute cincizeci. Asta-i viaţa, lumea. Nu ştiu câţi au murit intoxicaţi, dar câţiva tot au fost. Alţii au murit după o suferinţă îndelungată, unii au avut un accident şi mai mult ca sigur un procent a încasat un glonţ iar altul a părăsit pământul ăsta pentru că a adus pe lume un copil, o parte din statisticile naşterilor. Moare doar cine e în viaţă.

Bărbatul care ieşise cu mobilul revine. Cel care stă în faţa mesei noastre nu lasă să se întrevadă nici o emoţie. Timp de o veşnicie, parcă, tot restaurantul rămâne cufundat în tăcere.

— Un minut, spune în cele din urmă străinul. Trebuie să fi murit alte o sută de persoane, şi vreo două sute să se fi născut.

— Chiar aşa.

Alţi doi bărbaţi apar în uşa restaurantului şi se îndreaptă spre masa noastră. Străinul observă mişcarea, face un semn din cap şi ei ies din nou.

— Chiar dacă mâncarea e foarte proastă şi serviciul de categoria a cincea, dacă ăsta e restaurantul pe care l-aţi ales, nu pot face nimic. Poftă bună.

— Mulţumim. Dar, de vreme ce v-aţi oferit să plătiţi nota, acceptăm cu plăcere.

— Nu vă faceţi griji, se adresează el doar lui Yao, ca şi cum nu ar mai fi fost nimeni acolo.

Duce mâna la buzunar, toţi ne închipuim că de acolo va ieşi un pistol, dar scoate doar o inofensivă carte de vizită.

— Dacă într-o zi veţi fi şomer sau plictisit de ce faceţi acum, căutaţi-ne. Compania noastră imobiliară are o mare filială aici în Rusia, şi avem nevoie de oameni ca dumneavoastră. Persoane care înţeleg că moartea este doar o statistică.

Întinde cartea de vizită, cei doi îşi strâng mâinile, iar străinul se întoarce la locul lui. Puţin câte puţin restaurantul reîncepe să se învioreze, conversaţiile însufleţesc ambianţa şi ne uităm uimiţi la Yao, eroul nostru,

cel care şi-a învins inamicul fără să tragă un singur glonţ. Hilal şi-a pierdut proasta dispoziţie şi acum încearcă să urmărească o discuţie absolut absurdă, în care toţi par cât se poate de interesaţi de împăierea păsărilor şi de calitatea vodcii mongolo-siberiene. Adrenalina provocată de teamă ne-a trezit.

Trebuie să profit de ocazie. Mai târziu îl voi întreba pe Yao de ce era atât de sigur de el.

— Sunt impresionat de credinţa poporului rus. Comunismul, care a propovăduit timp de şaptezeci de ani că religia este opiul poporului, nu a reuşit nimic.

— Marx habar nu avea de minunăţiile opiului, spune editoarea.

Toată lumea râde.

Continui:

— Acelaşi lucru s-a întâmplat cu Biserica de care aparţin. Am ucis în numele lui Dumnezeu, am torturat în numele lui Iisus, am decis că femeia este o ameninţare pentru societate şi am suprimat toate manifestările harurilor feminine, am practicat camăta, am ucis oameni nevinovaţi şi am făcut alianţe cu diavolul. Şi totuşi, după două mii de ani, iată-ne încă aici.

— Nu-mi plac bisericile, spune Hilal, muşcând din momeală. Dacă a existat în călătoria asta un moment pe care l-am urât cu-adevărat, a fost atunci când m-ai obligat să intru într-o biserică la Novosibirsk.

— Să ne imaginăm că tu crezi în reîncarnare şi că, în una dintre existenţele tale anterioare, ai fost arsă de Inchiziţie în numele credinţei pe care încerca să o impună Vaticanul. Ai urî bisericile mai tare din cauza asta?

Ea nu se gândeşte mult înainte de a răspunde.

— Nu. Mi-ar fi indiferent. Yao nu l-a urât pe omul care a venit la masa noastră; doar s-a pregătit să lupte pentru un principiu.

— Dar să spunem că ai fi fost nevinovată.

Editorul întrerupe. E posibil să fi publicat şi el o carte pe tema asta…

— Mi-aduc aminte de Giordano Bruno. Respectat ca un învăţat al Bisericii, a fost ars pe rug în centrul Romei. În timpul judecăţii, a spus tribunalului cam aşa ceva: „Mie nu mi-e teamă de rug. Dar vouă vă e teamă de verdict”. Astăzi există o statuie în locul unde a fost ucis de către „aliaţii” săi. El a învins, pentru că cei care l-au judecat au fost oamenii, nu Isus.

— Dumneata cauţi să justifici o nedreptate şi o crimă, spune editoarea.

— Sub nici o formă. Ucigaşii au dispărut în uitare, dar Giordano Bruno încă mai influenţează lumea prin ideile lui. Curajul său a fost răsplătit. O viaţă fără cauză e o viaţă fără efecte.

Discuţia noastră parcă ar fi regizată.

— Dacă tu ai fi fost Giordano Bruno, mă uit acum direct la Hilal, ai fi capabilă să-i ierţi pe călăi?

— Unde vrei să ajungi?

— Aparţin unei religii care a comis orori în trecut. Aici vreau să ajung, pentru că, orice s-ar întâmpla, încă îl mai iubesc pe Isus, mai mult decât îi urăsc pe cei care s-au numit urmaşii lui. Şi continui să cred în taina euharistiei.

— Asta-i problema ta. Eu vreau să mă distanţez de biserici, de preoţi şi de sacramente. Mie-mi sunt suficiente muzica şi contemplarea tăcută a naturii. Dar ce spui acum are vreo legătură cu ce ai văzut când… – îşi caută ea cuvintele – …ai spus că vei face un exerciţiu cu un inel de lumină?

Nu a menţionat că eram împreună în pat. Cu tot temperamentul ei puternic şi cuvintele ei negândite, observ că încearcă să mă protejeze.

— Nu ştiu. Aşa cum am spus în tren, tot ce se desfăşoară în trecut şi în viitor se întâmplă şi în prezent. Cine ştie dacă nu ne-am întâlnit când eu am fost călăul tău, tu ai fost victima mea, şi acum a venit momentul ca eu să-ţi cer izbăvirea.

Toată lumea râde, şi eu odată cu ei.

— Atunci tratează-mă mai bine. Dă-mi mai multă atenţie, spune-mi, aici în faţa tuturor, o propoziţie de trei cuvinte pe care mi-ar plăcea să o aud.

Ştiu că se gândeşte la „Eu te iubesc”.

— Voi spune trei propoziţii din trei cuvinte: 1) Tu eşti ocrotită. 2) Nu te îngrijora. 3) Eu te ador.

— Bine, dar am ceva de adăugat. Numai cineva care poate spune „Te iubesc”, e capabil să spună şi „Te iert”.

Toţi bat din palme. Revenim la vodca mongolo-siberiană, vorbim despre dragoste, persecuţii, crime săvârşite în numele adevărului, mâncarea de la restaurant. Conversaţia nu va avansa mai mult acum, ea nu înţelege despre ce vorbesc – dar primul pas, cel mai dificil, tocmai a fost făcut.

La plecare, îl întreb pe Yao ce l-a împins să procedeze în felul acela, punându-i pe toţi în pericol.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu. Dar s-ar fi putut întâmpla. Oamenii ca el nu prea înghit jignirile…

— Am mai fost dat afară şi din alte locuri când eram mai tânăr şi mi-am făgăduit mie însumi că asta nu se va mai întâmpla după ce voi ajunge om în toată firea. Nu l-am jignit, doar l-am înfruntat cum i-ar fi plăcut să fie înfruntat. Ochii nu mint; ştia că nu e de glumă.

— Oricum, l-ai sfidat. Suntem într-un oraş mic şi ar fi putut să simtă că e în joc chiar puterea lui.

— Când am plecat din Novosibirsk, aţi vorbit despre acel Aleph. Abia acum câteva zile mi-am dat seama că şi chinezii au un cuvânt pentru asta: ki. Atât el, cât şi eu ne aflam în acelaşi centru de energie. Nu ţin să filosofez despre ce ar putea să se întâmple, dar o persoană obişnuită cu pericolul ştie că în orice moment din viaţa sa poate să fie confruntată cu un oponent. Nu spun inamic, spun oponent. Când oponenţii sunt siguri de puterea lor, ca în cazul bărbatului aceluia, avem nevoie de această confruntare, ori putem să rămânem slăbiţi din lipsă de exerciţiu. A şti să-ţi onorezi

oponenţii este o atitudine total diferită de cea a adulatorilor, a celor slabi sau a trădătorilor.

— Dar ştii că el era…

— Nu contează ce era, ci cum îşi manevra forţa. Mi-a plăcut stilul lui de luptă, iar lui i-a plăcut al meu. Asta-i tot.

Trandafirul auriu.

Am o durere de cap cumplită din cauza vodcii mongolo-siberiene, în ciuda tuturor pastilelor pe care le-am luat. Vântul este tăios, cu toată ziua asta senină şi fără nori pe cer. Blocurile de gheaţă se confundă cu pietrişul de pe mal, deşi e deja primăvară. Frigul este de neîndurat, chiar dacă mi-am pus atâtea haine pe mine.

Şi un singur gând: „Dumnezeule, sunt acasă!”

Un lac de unde aproape că nu se poate vedea celălalt mal, apă străvezie, munţii înzăpeziţi în fundal, o barcă de pescari care iese acum în larg şi pesemne o să se întoarcă pe înserat. Vreau să fiu aici, total prezent, pentru că nu ştiu dacă am să mă mai întorc vreodată. Trag adânc aer în piept de mai multe ori, căutând să aspir totul în mine.

— Una dintre cele mai frumoase privelişti din viaţa mea.

Yao prinde curaj după comentariul meu şi hotărăşte să-mi dea mai multe date tehnice. Explică faptul că lacul Baikal, numit „Marea Nordului” în vechile texte chinezeşti, concentrează 20% din apa dulce de pe planetă şi are 25 de milioane de ani, dar nimic din toate acestea nu mă interesează.

— Te rog nu mă distrage, vreau să aspir tot peisajul acesta în sufletul meu.

— E foarte mare. De ce nu faceţi invers: cufundaţi-vă şi alăturaţi-vă dumneavoastră sufletului lacului?

Sau poate să-mi provoc un şoc termic şi să mor degerat în Siberia. Dar până la urmă a reuşit să mă scoată din starea asta de concentrare; capul îmi atârnă, vântul e insuportabil, şi hotărâm să mergem imediat acolo unde va trebui să ne petrecem noaptea.

— Mulţumesc că aţi venit. N-o să vă pară rău.

Ne ducem la hanul din sătucul cu străzi desfundate şi case ce seamănă cu cele pe care le-am văzut la Irkuţk. În faţa porţii se află un puţ. În faţa puţului, o fetiţă se căzneşte să scoată o căldare cu apă. Hilal se apropie de ea ca s-o ajute, dar, în loc să tragă frânghia, pune copilul pe marginea puţului, ceea ce e periculos.

— I Ching spune: „Poţi mişca un oraş, dar nu un puţ”. Eu spun că poţi mişca găleata, dar nu copilul. Ai grijă.

Apare mama copilului şi intră în vorbă cu Hilal. Le las pe amândouă şi mă duc la mine în cameră. Yao nu vrea în nici un chip ca Hilal să vină cu noi. Acolo unde ne ducem să-l întâlnim pe şaman nu este permis accesul femeilor. I-am explicat că vizita asta nu mă interesează foarte mult. Cunosc Tradiţia, răspândită în cele patru zări, şi mă întâlnisem deja cu mai mulţi şamani în ţara mea. Am acceptat să vin aici numai pentru că Yao mă ajutase şi mă învăţase multe lucruri în timpul călătoriei.

— Trebuie să petrec fiecare secundă posibilă lângă Hilal, am spus eu încă de la Irkuţk. Ştiu ce fac. Mă înapoiez în regatul meu. Dacă nu o să mă ajute ea acum, voi mai avea doar trei alte ocazii în „viaţa” asta.

Deşi nu înţelegea exact ce voiam să spun, a cedat până la urmă.

Îmi las rucsacul într-un colţ, pun căldura la maximum, trag perdelele şi mă trântesc în pat, dorindu-mi ca durerea de cap să dispară pe loc. Intră imediat Hilal.

— M-ai lăsat afară de vorbă cu femeia aceea. Ştii că nu-mi plac străinii.

— Aici noi suntem străini.

— Nu-mi place să fiu judecată întruna, în timp ce-mi ascund teama, emoţiile, vulnerabilităţile. Mă crezi o tânără talentată, curajoasă, pe care n-o intimidează nimic. Te înşeli! Totul mă intimidează. Evit privirile, zâmbetele, contactele mai directe, nu am vorbit decât cu tine. Cum de n-ai observat asta?

Lacul Baikal, munţii înzăpeziţi, apa limpede, unul dintre locurile cele mai frumoase de pe planetă, şi discuţia asta idioată.

— Hai să ne odihnim puţin. Pe urmă o să ieşim să facem o plimbare. Diseară mă întâlnesc cu şamanul.

Ea dă să-şi pună jos rucsacul.

— Ai camera ta.

— Dar în tren…

Nu-şi termină fraza. Trânteşte uşa. Rămân cu ochii în tavan, întrebându-mă cum să procedez acum. Nu pot să mă las influenţat de sentimentul de culpabilitate. Nu pot şi nici nu vreau – pentru că iubesc altă femeie care în clipa asta este departe, încrezătoare, deşi îşi cunoaşte bine soţul. Dacă toate tentativele anterioare n-au dat nici un rezultat, poate că aici ar fi locul ideal ca să clarific lucrurile cu fata asta obsedată şi labilă, puternică şi fragilă.

Nu sunt vinovat de ce se întâmplă. Nici Hilal. Viaţa ne-a pus în situaţia asta şi sper să fie spre binele nostru. Sper? Trebuie să fiu sigur. Sunt sigur. Încep să mă rog şi adorm imediat.

Când mă trezesc, mă duc spre camera ei şi aud sunete de vioară. Aştept să termine înainte de a bate la uşă.

— Haide să facem o plimbare.

Ea mă priveşte pe jumătate surprinsă, pe jumătate fericită.

— Te simţi mai bine? Poţi să suporţi vântul şi frigul?

— Da, mă simt mult mai bine. Hai să ieşim.

Umblăm prin cătunul care pare ivit dintr-un basm. Într-o zi o să ajungă aici turişti, se vor construi hoteluri imense, prăvăliile vor vinde tricouri, brichete, ilustrate, machete ale caselor de lemn. Pe urmă se vor face parcări uriaşe pentru autocare cu imperială din care se vor revărsa turişti cu aparate de fotografiat digitale, decişi să capteze întregul lac într-un cip. Puţul pe care l-am văzut va fi stricat şi înlocuit cu altul, care va servi la ornamentarea străzii, dar nu le va mai da apă localnicilor – îl vor acoperi din ordinul

municipalităţii, spre a se evita riscul ca nişte copii străini să se aplece peste ghizduri. Barca de pescari pe care am văzut-o de dimineaţă nu va mai exista. Apele Baikalului vor fi străbătute de iahturi moderne, oferind croaziere de o zi până în centrul lacului – cu masa de prânz inclusă. Pescari şi vânători profesionişti îşi vor face apariţia în regiune, înarmaţi cu permise ca să-şi exercite activităţile, şi pentru care vor plăti pe zi echivalentul a ceea ce vânătorii şi pescarii locali câştigă într-un an.

Dar pentru moment este doar un oraş pierdut în Siberia, unde un bărbat şi o femeie de două ori mai tânără decât el merg de-a lungul unui râu creat de dezgheţ. Se aşază pe malul lui.

— Ţi-aminteşti de discuţia noastră de ieri-seară de la restaurant?

— Vag. Am băut cam mult. Mi-amintesc că Yao nu s-a lăsat intimidat când a venit englezul acela la masa noastră.

— Am vorbit despre trecut.

— Mi-aduc aminte. Am înţeles perfect ce spuneai, pentru că, în secunda cât ne-am aflat în Aleph, ţi-am văzut ochii iubitori şi indiferenţi, cu o glugă pe cap. M-am simţit trădată, umilită. Dar relaţiile noastre din nişte vieţi trecute nu mă interesează. Acum suntem în prezent.

— Vezi râul ăsta din faţa noastră? În salonul din apartamentul meu există un tablou cu un trandafir aşezat într-un râu asemănător. Jumătate din tablou a fost spălat de ape şi intemperii, astfel încât malurile sunt neregulate; cu toate astea, încă se mai poate vedea o parte din frumosul trandafir roşu, pictat pe un fond auriu. Îl cunosc pe artist. În 2003 am fost împreună într-o pădure din Pirinei, am descoperit pârâul care în momentul acela era secat şi am ascuns pânza sub pietrele de pe fundul albiei. E soţia mea. În clipa asta se află fizic la mii de kilometri depărtare, dormind pentru că soarele încă nu a răsărit în oraşul ei, deşi aici e deja ora patru după-amiază. Suntem împreună de peste un sfert de secol: când am cunoscut-o, am avut

certitudinea absolută că relaţia noastră nu o să reuşească. În primii doi ani, eram mereu pregătit ca unul din noi să plece. În următorii cinci ani, am continuat să cred că pur şi simplu ne obişnuiserăm unul cu celălalt, dar curând o să ne dăm seama de asta şi fiecare îşi va vedea de drumul său. Mă convinsesem singur că orice angajament mai serios avea să mă lipsească de „libertate” şi o să mă împiedice să trăiesc tot ce doream.

Observ că fata de lângă mine începe să se simtă prost.

— Şi ce legătură are asta cu râul şi cu trandafirul?

— În vara lui 2002 eram deja un scriitor cunoscut şi credeam că valorile mele fundamentale nu s-au schimbat. Dar cum să fiu sigur? Făcând un test. Am închiriat o cămăruţă într-un hotel de două stele în Franţa, unde am început să petrecem cinci luni pe an. Dulapul nu putea creşte, astfel că ne limitam hainele la cele esenţiale. Colindam prin păduri şi prin munţi, mâncam în aer liber, stăteam ore întregi de vorbă, ne duceam la cinema în fiecare zi. Trăind în felul acesta ni s-a confirmat că lucrurile cele mai sofisticate din lume sunt tocmai cele care stau la îndemâna oricui. Amândoi suntem pasionaţi de ce facem. Pentru lucrul meu nu am nevoie decât de un laptop. Soţia mea e pictoriţă. Iar pictorilor le trebuie ateliere uriaşe unde să-şi producă şi să-şi păstreze lucrările. Nu voia în ruptul capului să-şi sacrifice vocaţia pentru mine, astfel că mi-a propus să închiriem un spaţiu. Între timp, privind în jur, văzând munţii, văile, râurile, lacurile, pădurile, ea şi-a spus: „De ce să nu înmagazinez asta aici? Şi de ce să nu permit naturii să lucreze cu mine?”

Hilal nu-şi ia ochii de la râu.

— De aici s-a născut ideea să „păstrăm” picturile în aer liber. Eu luam laptopul şi scriam. Ea îngenunchea pe iarbă şi picta. După un an, când am dezgropat primele pânze, rezultatul a fost original şi magnific. Primul tablou pe care l-a recuperat a fost trandafirul. Azi, chiar dacă avem o casă în Pirinei, ea continuă să-şi îngroape şi să-şi dezgroape

pânzele prin lume. Ceea ce s-a născut dintr-o necesitate a devenit modul ei de a crea. Eu privesc râul. Mi-aduc aminte de trandafir şi simt o iubire aproape palpabilă, fizică, ca şi cum ea ar fi prezentă.

Vântul nu mai bate atât de tare ca înainte, şi din cauza asta soarele reuşeşte să încălzească puţin. Lumina în jurul nostru este desăvârşită.

— Înţeleg şi respect, spune ea. Dar ai pomenit ceva la restaurant, când vorbeai despre trecut: iubirea e mai puternică. Iubirea e mai mare decât omul.

— Da. Însă iubirea e făcută din alegeri.

— La Novosibirsk mi-ai cerut să te iert, iar eu te-am iertat. Acum te rog eu: spune că mă iubeşti.

Îi iau mâna. Privim amândoi râul.

— Lipsa unui răspuns este tot un răspuns, spune ea.

O îmbrăţişez şi-i pun capul pe umărul meu.

— Te iubesc. Te iubesc pentru că toate iubirile din lume sunt ca nişte râuri diferite care curg spre acelaşi lac, şi acolo se întâlnesc şi se transformă într-o iubire unică ce devine ploaie şi binecuvântează pământul. Eu te iubesc ca un râu, care face să crească iarba şi florile pe unde trece el. Te iubesc ca un râu, care dă de băut celui însetat şi-i transportă pe oameni unde vor să ajungă. Te iubesc ca un râu care înţelege că trebuie să curgă altfel într-o cascadă şi să înveţe să se odihnească într-o depresiune a terenului. Te iubesc pentru că toţi ne naştem în acelaşi loc, la acelaşi izvor, care continuă să ne hrănească mereu cu aceeaşi apă. Astfel, când ne simţim slabi, tot ce trebuie să facem este să aşteptăm puţin. Revine primăvara, zăpezile iernii se topesc şi ne umplu iar cu o nouă energie. Te iubesc ca un râu care începe singuratic şi firav pe un munte, creşte treptat şi se uneşte cu alte râuri până ce, de la un anumit punct, poate ocoli orice obstacole ca să ajungă acolo unde vrea. Primesc iubirea ta şi ţi-o încredinţez pe a mea. Nu iubirea unui bărbat pentru o femeie, nu iubirea unui tată pentru o fiică, nu iubirea lui Dumnezeu pentru făpturile sale. Ci o iubire

fără nume, fără explicaţie, ca un râu care nu reuşeşte să-şi explice parcursul, doar merge înainte. O iubire care nu cere şi nu dă nimic în schimb, ci doar se manifestă. Niciodată nu voi fi al tău, niciodată nu vei fi a mea, dar chiar şi aşa pot să spun: eu te iubesc, te iubesc, te iubesc.

Trebuie să fi fost din cauza după-amiezii, trebuie să fi fost din cauza luminii, dar în clipa aceea Universul părea să intre în sfârşit în armonie. Am rămas acolo aşezaţi, fără nici cea mai mică dorinţă să ne întoarcem la hotel, unde Yao pesemne că mă aşteaptă deja.

Acvila de pe Baikal.

Stă să se întunece. Suntem şase persoane în faţa unei bărcuţe ancorate la mal: Hilal, Yao, şamanul, eu şi două femei mai în vârstă. Toţi vorbesc ruseşte. Şamanul clatină din cap. Yao pare să insiste, dar şamanul îi întoarce spatele şi se îndreaptă spre barcă.

Acum Yao şi Hilal discută între ei. El pare preocupat, dar cred că se amuză de situaţie. Am practicat de mai multe ori Drumul Păcii, aşa că reuşesc să înţeleg semnele trupului său. Simulează o enervare pe care nu o simte.

— Despre ce vorbiţi?

— Nu pot să merg şi eu, spune ea. Trebuie să rămân cu aceste două femei pe care nu le-am văzut în viaţa mea. Să stau o noapte întreagă aici, pe frigul ăsta. Nu e nimeni care să mă ducă înapoi la hotel.

— Ce vom face pe insulă ai să experimentezi şi dumneata aici cu ele, explică Yao. Dar nu putem încălca o tradiţie. Am atras atenţia înainte, dar el a insistat să te aducem. Trebuie să plecăm imediat, pentru că există un moment anume: ceea ce voi numiţi Aleph, eu ki, iar şamanii sigur trebuie să-l cunoască sub vreo altă denumire. N-o să dureze mult, ne vom înapoia în două ore.

— Haide, spun luându-l pe Yao de braţ şi conducându-l la barcă.

Mă întorc spre Hilal cu un zâmbet pe faţă:

— N-ai rămâne închisă în hotelul acela pentru nimic în lume, ştiind că poţi să experimentezi ceva total nou. Dacă e de bine sau de rău, nu ştiu. Dar e altceva decât să stai şi să cinezi singură.

— Iar tu crezi cumva că nişte cuvinte drăgăstoase sunt suficiente ca să hrănească o inimă? Înţeleg perfect că-ţi iubeşti soţia, dar vei fi oare capabil să răsplăteşti măcar o parte din câte universuri îţi pun eu la uşă?

Fac stânga împrejur şi mă îndrept spre barcă. Altă discuţie idioată.

Şamanul a pornit motorul şi s-a dus la cârmă. Înaintăm spre ceva ce aduce cu o stâncă la vreo 200 de metri de mal. Vom ajunge în mai puţin de zece minute.

— Acum, că nu mai am nici o posibilitate să mă întorc, spune-mi, de ce ai insistat atâta să-l cunosc? A fost singurul lucru pe care mi l-ai cerut în călătoria asta, deşi mi-ai dat multe în schimb. Nu vorbesc numai de şedinţele de aikido. De câte ori a fost nevoie ai ajutat la menţinerea echilibrului în tren, mi-ai tradus cuvintele ca şi cum ar fi fost ale dumitale şi nu mai departe decât ieri ai arătat cât de important este să intri într-o luptă numai din respect pentru adversar.

Yao nu prea e în largul lui, mişcând capul dintr-o parte într-alta, ca şi cum ar fi răspunzător de siguranţa micii bărci.

— Mi-am zis că v-ar plăcea să-l cunoaşteţi datorită intereselor dumneavoastră…

— Nu-i un răspuns bun. Dacă voiam să-l cunosc, ţi-aş fi cerut-o.

El mă priveşte în cele din urmă, dând din cap.

— V-am chemat pentru că am promis să revin aici la următoarea mea călătorie în zonă. Aş fi putut veni singur, dar am semnat un contract cu editura, prin care mă angajam să stau tot timpul lângă dumneavoastră. Nu le-ar fi convenit.

— Uneori nu-i nevoie să stea tot timpul cineva lângă mine.

Noaptea cade mai repede decât crezusem. Yao schimbă vorba:

— Omul care conduce barca are posibilitatea să stea de vorbă cu soţia mea. Ştiu că nu-i o minciună, pentru că nici o altă persoană din lume nu ar fi putut să cunoască anumite lucruri. În plus, mi-a salvat fiica. A reuşit ceea ce nici un medic din excelentele spitale de la Moscova, Beijing, Shanghai şi Londra nu a fost în stare să facă. Şi nu a cerut nimic în schimb, doar să-l vizitez din nou. Se întâmplă ca de data asta să fiu cu dumneavoastră. Poate că reuşiţi să înţelegeţi lucruri pe care creierul meu refuză să le accepte.

Stânca din mijlocul lacului se apropie; o să ajungem în mai puţin de un minut.

— Ăsta e un răspuns. Mulţumesc pentru încredere. Mă aflu într-unul dintre locurile cele mai frumoase din lume, în acest apus splendid, ascultând zgomotul valurilor care lovesc în barcă. Prin urmare, faptul că ajung să-l întâlnesc pe omul acesta e una dintre multele binecuvântări care mi s-au oferit în toată călătoria asta.

Cu excepţia zilei când mi-a vorbit despre durerea pentru pierderea soţiei sale, Yao nu şi-a manifestat niciodată vreo emoţie. Acum îmi ia mâna, o duce la piept şi o strânge tare. Barca se loveşte de o fâşie îngustă de pietriş care ţine loc de debarcader.

— Mulţumesc. Mulţumesc foarte mult.

Urcăm până în vârful stâncii. Încă se mai vede orizontul roşu. În jurul nostru sunt doar tufe pitice şi, în est, vreo trei, patru copaci care încă nu au înmugurit. Pe unul dintre ei, resturi de ofrande şi o carcasă de animal legănându-se pe o cracă. Bătrânul şaman inspiră respect şi înţelepciune; nu-mi va arăta nimic nou, pentru că am parcurs deja multe căi şi ştiu că toate se întâlnesc în acelaşi loc. Şi totuşi, văd că are intenţii serioase. În timp ce pregăteşte ritualul, în mintea mea caut să-mi amintesc tot ce am învăţat cu privire la rolul lui în istoria civilizaţiei.

În vremurile străvechi, triburile aveau două figuri dominante. Prima era căpetenia: cel mai curajos, puternic şi capabil să-i învingă pe ceilalţi bărbaţi care îl provocau, destul de inteligent ca să scape din conspiraţii în veşnica luptă pentru putere – luptă care nu are loc numai astăzi, ci s-a născut în negura timpurilor. Odată statornicit în funcţie, devenea răspunzător de ocrotirea şi bunăstarea poporului său în lumea fizică. Cu trecerea timpului, ceea ce fusese o alegere naturală a sfârşit prin a se corupe, iar funcţia conducătorului a început să fie transmisă ereditar. Aşa a apărut succesiunea la putere, de unde au apărut împăraţii, regii, dictatorii.

Dar mai important decât conducătorul era şamanul. Încă din zorii umanităţii, oamenii percepeau prezenţa unei forţe superioare, raţiunea vieţii şi a morţii, fără să-şi poată explica exact de unde venea aceasta. Odată cu naşterea iubirii, apare nevoia unui răspuns la misterul existenţei. Primii şamani au fost femei, surse ale vieţii; cum nu erau ocupate cu vânătoarea şi cu pescuitul, se dedicau contemplării şi au sfârşit prin a se cufunda în tainele sacre. Tradiţia era mereu transmisă celor mai capabile, care trăiau izolate şi de aceea erau majoritatea virgine. Lucrau pe un plan diferit, echilibrând forţele lumii spirituale cu cele ale lumii fizice.

Procesul a fost aproape întotdeauna acelaşi: şamanul grupului intra în transă prin intermediul muzicii (în mod normal percuţie), bea şi administra poţiuni pe care le găsea în natură, sufletul lui ieşea din trup şi intra în universul paralel. Acolo întâlnea spiritele plantelor, animalelor, morţilor şi viilor – cu toţii convieţuind într-un timp unic, cel pe care Yao îl numeşte energia ki şi la care eu mă refer drept Aleph. În acel punct unic, îşi întâlnea călăuzele, echilibra energiile, vindeca bolile, provoca ploile, restabilea pacea, descifra simbolurile şi semnele trimise de natură, pedepsea orice individ care ar fi putut să tulbure contactul tribului cu Totul. În acele vremuri, cum călătoria în

căutarea hranei obliga tribul să se deplaseze întruna, nu se puteau construi temple sau altare. Exista doar un Tot, în pântecul căruia călătorea tribul.

Aşa cum s-a întâmplat cu căpeteniile, şi funcţia şamanilor s-a denaturat. De vreme ce sănătatea şi protecţia grupului depindeau de armonia cu pădurea, câmpul şi natura, femeile răspunzătoare de contactul spiritual au început să fie învestite cu o mare autoritate, în general superioară celei a conducătorului. Într-un moment pe care istoria nu ştie să-l precizeze (deşi se crede că a fost imediat după descoperirea agriculturii şi sfârşitul nomadismului), harul feminin a fost uzurpat de bărbat. Forţa a predominat asupra armoniei. Calităţile naturale ale acelor femei nu mai erau luate în seamă; singurul lucru care conta era puterea pe care o deţineau.

Pasul următor a fost organizarea şamanismului – acum masculin – într-o structură socială. S-au născut primele religii. Societatea se schimbase şi nu mai era nomadă, dar respectul şi teama faţă de conducător şi şaman erau (şi rămân) definitiv înrădăcinate în sufletul fiinţelor omeneşti. Conştienţi de asta, sacerdoţii s-au unit cu conducătorii pentru a menţine supus poporul. Cine ar fi îndrăznit să-i sfideze era ameninţat cu pedeapsa divină. La un moment dat, femeile au început să-şi ceară înapoi rolul de şaman, pentru că lumea fără ele se îndrepta către confruntare. Dar, de câte ori se întâmpla asta, ele erau imediat îndepărtate, tratate drept eretice şi prostituate. Dacă ameninţarea era într-adevăr puternică, sistemul nu şovăia să le pedepsească prin ardere pe rug, lapidare şi, în cazuri mai blânde, exil. Istoria civilizaţiei nu a păstrat urmele unor religii feminine; ştim doar că cele mai vechi obiecte magice descoperite de arheologi reprezintă zeiţe. Dar asta s-a pierdut în negura timpului. Puterea magică, fiind folosită numai în scopuri pământeşti, a sfârşit prin a se dilua şi a-şi pierde forţa. A dăinuit doar frica de pedepsele divine.

În faţa mea se află un bărbat, şi nu o femeie – deşi femeile care au rămas pe mal cu Hilal sigur că au aceeaşi putere ca el. Ambele sexe sunt înzestrate cu acelaşi dar de a intra în contact cu necunoscutul, în măsura în care sunt deschise spre „latura feminină”. Lipsa mea de entuziasm în a veni aici s-a datorat faptului că ştiu cum s-a îndepărtat omenirea de origini, de contactul cu Visul lui Dumnezeu.

Omul aprinde focul într-o gropiţă care să protejeze flăcările de vântul care nu încetează să sufle, aşezând o tobă alături şi destupând o sticlă cu un soi de lichid pe care nu îl cunosc. Şamanul din Siberia – de unde îşi are originea termenul – respectă aceleaşi ritualuri ca şi pajé din pădurile Amazoniei, vrăjitorii din Mexic, sacerdoţii candomblé-ului african, spiritualiştii din Franţa, vindecătorii triburilor amerindiene, aborigenii din Australia, charismaticii Bisericii Catolice, mormonii din Utah şi aşa mai departe.

În această asemănare constă marea surpriză a tradiţiilor acestora care par să trăiască într-un veşnic conflict unele cu altele. Ele se întâlnesc pe un singur plan spiritual şi se manifestă în diverse locuri din lume, deşi nu au comunicat niciodată în plan fizic. Aici se vede voinţa unei Mâini Superioare: „Uneori fiii mei au ochi, şi nu văd. Au urechi, şi nu aud. Prin urmare, unora le voi cere să nu fie surzi sau orbi faţă de mine. Chiar dacă asta le cere un preţ mare, ei vor fi răspunzători să menţină vie Tradiţia, iar într-o zi binecuvântările Mele se vor întoarce pe Pământ”.

Şamanul începe să bată în tobă tot mai iute. Îi spune ceva lui Yao, care îmi traduce imediat:

— N-a folosit acest termen, dar ki va veni odată cu vântul.

Vântul începe să se înteţească. Chiar dacă sunt bine îmbrăcat – hanorac special, mănuşi, căciulă de lână groasă şi fular care-mi lasă descoperiţi doar ochii – nu e destul. Nasul mi-a amorţit, sprâncenele şi barba îmi sunt pline de promoroacă. Yao stă aşezat turceşte, într-o postură elegantă. Încerc să fac la fel, dar tot timpul schimb poziţia, deoarece pantalonii pe care îi am pe mine sunt obişnuiţi, iar

vântul trece prin ţesătură şi îmi amorţeşte muşchii, provocând spasme dureroase.

Flăcările dansează sălbatic, dar rămân aprinse. Ritmul tobei se înteţeşte. Şamanul încearcă să-şi potrivească bătăile inimii cu cele ale mâinii pe pielea tobei, a cărei parte inferioară este deschisă pentru ca spiritele să poată intra. În tradiţiile afro-braziliene, aceasta e clipa când mediumul sau sacerdotul îşi lasă sufletul să iasă, permiţând ca altă entitate – mai înţeleaptă – să-i ocupe trupul. Singura deosebire este că în ţara mea nu există un moment precis în care să se manifeste ceea ce Yao a numit ki.

Renunţ să mai fiu un simplu observator şi decid să particip la transă. Încerc să-mi potrivesc şi eu pulsul cu bătăile, închid ochii, îmi golesc mintea de gânduri, dar frigul şi vântul mă împiedică să merg mai departe. Din nou trebuie să schimb poziţia; deschid ochii şi observ că acum el are nişte pene în mâna care ţine toba – probabil de la vreo pasăre rară de prin partea locului. Conform tradiţiilor din toată lumea, păsările sunt mesageri ai divinului. Ele îl ajută pe vrăjitor să urce în înaltul cerului şi să stea de vorbă cu spiritele.

Şi Yao ţine ochii deschişi; extazul este al şamanului, numai al lui. Vântul se înteţeşte, mi-e din ce în ce mai frig, dar şamanul rămâne impasibil. Ritualul continuă: destupă o sticlă cu un lichid care mi se pare a fi verde, bea, o întinde lui Yao, care bea şi el şi mi-o trece mie. Din respect, fac la fel: gust acel amestec dulceag, cu un conţinut alcoolic slab, şi înapoiez sticla şamanului.

Ritmul tobei continuă, fiind întrerupt numai de desenele pe care omul le scrijeleşte pe pământ. N-am văzut niciodată acele simboluri, amintesc de un tip de scriere de mult dispărută. Din gâtlej îi ies zgomote ciudate, care par triluri de păsări. Toba răsună tot mai tare şi mai repede, acum parcă simt frigul mai puţin şi deodată vântul încetează.

Nimeni nu trebuie să-mi explice nimic: tocmai s-a manifestat ceea ce Yao numeşte ki. Toţi trei ne privim, peste

noi domneşte un soi de calm, persoana din faţa mea nu e aceeaşi care a condus barca sau care i-a cerut lui Hilal să rămână pe mal: trăsăturile i s-au schimbat, dându-i un aer mai tânăr şi mai feminin.

O vreme el şi cu Yao vorbesc ruseşte. O lumină apare la orizont, răsare luna. O însoţesc în noua ei călătorie pe cer, razele argintii reflectându-se în apa lacului, acum liniştită ca o oglindă. În stânga mea se aprind luminile din cătun. Sunt calm, încerc să absorb cât mai mult din acest moment pe care nu mă aşteptam să-l trăiesc, dar care se afla pe drumul meu – ca multe altele. Dar-ar Domnul ca neaşteptatul să aibă întotdeauna faţa asta atât de frumoasă şi paşnică!

În cele din urmă – folosindu-l pe Yao drept traducător – şamanul mă întreabă ce am venit să fac.

— Să însoţesc un prieten care a făgăduit să revină aici. Să-mi arăt respectul pentru arta dumneavoastră. Şi să contemplu misterul alături de dumneavoastră.

— Omul care e lângă dumneavoastră nu crede în nimic, spune şamanul, tot în traducerea lui Yao. A venit aici de mai multe ori ca să stea de vorbă cu soţia lui, şi totuşi nu crede. Biata femeie! În loc să poată merge împreună cu Dumnezeu ca să aştepte momentul revenirii pe Pământ, trebuie să vină tot timpul să-l consoleze pe nefericitul ăsta. Părăseşte căldura Soarelui divin şi înfruntă frigul din Siberia pentru că dragostea lui nu o lasă să plece!

Şamanul chicoteşte.

— De ce nu-i explicaţi asta?

— I-am explicat deja. Dar atât el, cât şi majoritatea persoanelor pe care le cunosc nu se împacă cu ceea ce consideră o pierdere.

— Egoism pur.

— Da, egoism pur. Vor ca timpul să se oprească şi să se întoarcă înapoi. Şi din cauza asta nu îngăduie sufletelor să meargă înainte.

Şamanul chicoteşte iar.

— El l-a ucis pe Dumnezeu în momentul când soţia lui a trecut în alt plan. Se va întoarce aici o dată, de două, de zece ori şi va încerca din nou să stea de vorbă cu ea. Nu vine să ceară ajutor ca să înţeleagă mai bine viaţa. Vrea ca lucrurile să se adapteze la felul său de a vedea viaţa şi moartea.

Face o pauză. Priveşte în jur. Acum s-a întunecat complet, scena e luminată numai de flăcări.

— Nu ştiu să vindec disperarea atunci când oamenii găsesc consolare în ea.

— Cu cine vorbesc?

— Dumneavoastră credeţi.

Repet întrebarea.

— Valentina.

O femeie.

— Bărbatul de lângă mine poate să fie cam prost când e vorba de spirit, dar e un om deosebit, pregătit să trăiască aproape tot, mai puţin ce numeşte „moartea” soţiei sale. Bărbatul de lângă mine e un om bun.

Şamanul dă din cap.

— Dumneavoastră la fel. Aţi însoţit un prieten care se află lângă dumneavoastră de mult. Cu mult înainte de a vă fi întâlnit în viaţa asta. Aşa cum şi eu vă cunosc de mult.

Încă un chicotit.

— Noi trei ne-am mai văzut altundeva, înainte de a înfrunta împreună acelaşi destin, cel pe care prietenul dumneavoastră îl numeşte „moarte”, într-o bătălie. Nu ştiu în ce ţară, dar au fost răni de glonţ. Toţi războinicii ajung întotdeauna să se reîntâlnească. Asta face parte din legea divină.

Aruncă nişte ierburi în flăcări, explicând că am mai făcut asta în altă viaţă, ne-am aşezat în jurul focului ca să vorbim de aventurile noastre.

— Spiritul dumneavoastră vorbeşte cu acvila de pe Baikal, care priveşte şi supraveghează tot, îi atacă pe duşmani, îi ocroteşte şi-i apără pe prieteni.

Ca pentru a-i confirma cuvintele, auzim o pasăre în depărtare. Senzaţia de frig a fost înlocuită de o stare plăcută. El ne întinde iar sticla.

— Băutura fermentată e vie, merge de la tinereţe la bătrâneţe. Când ajunge la maturitate, este în stare să distrugă Spiritul Inhibiţiei, Spiritul Însingurării, Spiritul Fricii, Spiritul Neliniştii. Dar, băută peste măsură, ea se revoltă şi atrage Spiritul Înfrângerii şi al Agresiunii. Totul este să ştii punctul pe care nu trebuie să-l depăşeşti.

Bem şi sărbătorim.

— În momentul acesta corpul dumneavoastră e pe pământ, dar spiritul este cu mine aici în înălţimi, şi asta e tot ce vă pot oferi: o plimbare prin cerurile Baikalului. Nu aţi venit ca să-mi cereţi ceva, aşa că nu vă voi da decât această plimbare. Sper ca ea să vă inspire să continuaţi să faceţi ceea ce trebuie să faceţi. Fiţi binecuvântat. La fel cum vă transformaţi viaţa, transformaţi-o şi pe a celorlalţi din jur. Când vă vor cere, nu uitaţi să daţi. Când vă vor bate la uşă, nu şovăiţi să deschideţi. Când vor pierde ceva şi vor veni la dumneavoastră, faceţi ce vă va sta la îndemână şi găsiţi ce s-a pierdut. Dar, înainte, cereţi, bateţi la uşă şi descoperiţi tot ce e pierdut în viaţa dumneavoastră. Un vânător ştie ce-l aşteaptă: să devoreze vânatul sau să fie devorat de el.

Dau din cap.

— Aţi mai trăit asta înainte şi veţi mai trăi de multe ori, continuă şamanul. Un prieten al prietenilor dumneavoastră e un prieten al acvilei de pe Baikal. În noaptea asta nu se va întâmpla nimic deosebit; nu veţi avea viziuni, experienţe magice, transe ca să comunicaţi cu viii şi nici cu morţii. Nu veţi primi nici o putere specială. Doar vă veţi umple de bucurie în timp ce acvila îi va arăta sufletului dumneavoastră lacul. Nu vedeţi nimic, dar spiritul dumneavoastră în acest moment se desfată în înălţimi.

Spiritul meu se desfată în înălţimi şi eu nu văd nimic. Nu e nevoie: ştiu că spune adevărul. Când mi se va întoarce în trup, va fi mai înţelept şi mai liniştit ca oricând.

Timpul se opreşte, pentru că nu reuşesc să-l mai măsor. Flăcările se mişcă, proiectând umbre stranii pe faţa şamanului, dar eu nu sunt numai aici. Îmi las spiritul să hoinărească, are nevoie de asta, după atâta efort şi atâta muncă de stat lângă mine. Nu-mi mai e frig. Nu mai simt nimic – sunt liber şi aşa voi continua să fiu cât timp acvila de pe Baikal zboară deasupra lacului şi a munţilor înzăpeziţi. Păcat că spiritul nu-mi poate povesti ce a văzut; dar, la urma urmei, nu trebuie să ştiu tot ce se petrece cu mine.

Vântul începe din nou să sufle. Şamanul se închină către pământ şi către cer. Focul, care era atât de bine protejat, se stinge brusc. Mă uit la luna acum foarte sus pe cer, pot vedea silueta mai multor păsări care zboară în jurul nostru. Omul a îmbătrânit din nou, pare obosit, îşi vâră toba într-un sac mare, brodat.

Yao se apropie de el, bagă mâna în buzunarul stâng, scoate un pumn de monede şi bancnote. Eu procedez la fel.

— Cerşim pentru acvila de pe Baikal. Asta e ce primim.

Face o plecăciune, mulţumeşte pentru bani şi coborâm fără grabă spre barcă. Insula sacră a şamanilor are spiritul ei, e întuneric şi nu ştim niciodată dacă punem piciorul într-un loc sigur.

Când ajungem la mal, o căutăm pe Hilal, iar cele două femei ne spun că s-a întors la hotel. Abia atunci îmi dau seama că şamanul n-a spus nici un cuvânt despre ea.

Frica de frică.

Încălzirea în cameră e dată la maximum. Înainte să caut întrerupătorul, îmi scot haina, căciula, fularul şi mă duc la fereastră cu gândul s-o deschid ca să împrospătez puţin aerul. Cum hotelul se află pe un deluşor, pot să văd cum se sting luminile din cătun. Rămân un timp acolo, imaginându-mi minunile la care spiritul meu trebuie să fi fost prezent. Şi, când dau să mă întorc, aud vocea.

— Nu te întoarce.

Hilal e aici. Şi tonul cu care a spus asta mă sperie. Vorbeşte serios.

— Sunt înarmată.

Nu, imposibil. Asta dacă nu cumva femeile acelea…

— Dă-te puţin înapoi.

Fac ce-mi comandă.

— Încă puţin. Aşa. Acum fă un pas spre dreapta. Acolo, nu te mai mişca.

Nu mă gândesc la nimic – instinctul de conservare a pus stăpânire pe mine. Preţ de câteva secunde mintea procesează care sunt posibilităţile pe care le am ca să supravieţuiesc: să mă arunc la pământ, să încerc să încropesc o discuţie, sau pur şi simplu să aştept următorul ei pas. Dacă e într-adevăr hotărâtă să mă omoare, nu va dura mult, dar, dacă nu o să tragă într-un minut, va începe să discute, iar şansele vor fi de partea mea.

Un zgomot asurzitor, o explozie şi mă trezesc acoperit de cioburi de sticlă. Becul de deasupra capului meu a explodat.

— În mâna dreaptă am arcuşul, în stânga vioara. Nu te întoarce.

Nu mă întorc, dar respir adânc. Nu există nici un fel de magie sau efect special în ceea ce s-a întâmplat: cântăreţii de operă obţin acelaşi efect cu vocea – pot să facă ţăndări o cupă de şampanie, de exemplu, imprimând aerului o vibraţie care spulberă obiectele fragile.

Arcuşul atinge din nou corzile, scoţând un sunet strident.

— Ştiu tot ce s-a întâmplat. Am văzut. Femeile m-au condus acolo fără să fie nevoie de inelul de lumină.

A văzut.

O povară imensă se ridică de pe umerii mei plini de cioburile becului. Călătoria în locul acela, deşi Yao nu ştie, era şi călătoria mea de întoarcere în regat. Şi nu trebuia să mai spun nimic, ea văzuse.

— M-ai părăsit când eram la ananghie. Am murit din cauza ta şi m-am întors acum ca să te bântui.

— Nu mă bântui. Nu mă sperii. Am fost iertat.

— M-ai silit să te iert. Şi te-am iertat fără să ştiu exact ce făceam.

Încă un acord acut şi dezagreabil.

— Dacă vrei, retrage-ţi iertarea.

— Nu vreau. Eşti iertat. Şi, dacă ar trebui să te iert de şaptezeci şi şapte de ori, tot te-aş ierta. Dar imaginile au apărut învălmăşite în capul meu. Trebuie să-mi povesteşti exact ce s-a întâmplat. Mi-amintesc doar că eram goală, tu mă priveai, eu le spuneam tuturor că te iubesc şi pentru asta am fost condamnată la moarte. Dragostea mea m-a condamnat.

— Pot să mă întorc?

— Nu încă. Mai întâi povesteşte-mi ce s-a întâmplat. Tot ce ştiu e că într-o viaţă trecută am murit din cauza ta. Poate că s-a petrecut aici, poate să se fi petrecut în orice alt loc din lume, dar m-am sacrificat în numele unei iubiri, ca să te salvez.

Ochii mi se obişnuiseră acum cu întunericul, dar căldura din cameră era insuportabilă.

— Ce au făcut femeile?

— Ne-am aşezat pe malul lacului, au aprins un foc, au bătut într-o tobă, au intrat în transă şi mi-au dat ceva să beau. Când am băut, am avut nişte viziuni confuze. Au durat foarte puţin. Mi-amintesc doar ceea ce ţi-am spus. Am crezut că era numai un coşmar, dar ele m-au asigurat că fuseserăm deja împreună într-o viaţă trecută. Tu mi-ai spus acelaşi lucru.

— Nu. S-a întâmplat în prezent, se întâmplă acum. În acest moment sunt într-o cameră de hotel în Siberia, într-o localitate al cărei nume nu-l cunosc. Sunt şi într-o chilie de lângă Cordoba, în Spania. Sunt cu soţia mea în Brazilia, cu multele femei pe care le-am avut, în unele dintre vieţile astea sunt femeie. Cântă.

Îmi scot puloverul. Ea începe să cânte o sonată care nu a fost compusă pentru vioară; mama o cânta la pian când eram copil.

— A fost o vreme în care şi lumea era femeie, energia sa era minunată, oamenii credeau în miracole, prezentul era

tot ce aveau şi din cauza asta timpul nu exista. Grecii au două cuvinte pentru timp. Primul e Kairos, timpul lui Dumnezeu, eternitatea. Dar ceva s-a schimbat. Lupta pentru supravieţuire, nevoia de a şti unde să plantăm ca să putem culege şi timpul aşa cum îl trăim astăzi au început să facă parte din istoria noastră. Grecii numesc asta Cronos; romanii, Saturn, un zeu care şi-a devorat copiii. Am ajuns să fim sclavii memoriei. Continuă să cânţi şi o să-ţi explic mai bine.

Ea continuă să cânte. Încep să plâng, dar continui.

— În acest moment sunt în grădină, într-un târg, aşezat pe o bancă în faţa casei mele, privind cerul şi căutând să descopăr ce vor să spună oamenii când folosesc expresia „a construi castele în văzduh”, pe care am auzit-o cu o oră în urmă. Am şapte ani. Încerc să construiesc un castel auriu, dar nu reuşesc. Prietenii mei iau masa la ei acasă, mama cântă aceeaşi melodie pe care o aud acum, doar că la pian. Dacă n-ar fi nevoia să povestesc ce simt, aş fi în întregime acolo. Mirosul verii, greierii ţârâind în copaci, eu cu gândul la fetiţa de care sunt îndrăgostit.

Nu sunt în trecut, sunt în prezent. Eu sunt acum băieţelul care am fost cândva. Întotdeauna voi fi acel băieţel, noi toţi vom fi copiii, adulţii, bătrânii care am fost cândva şi care vom fi din nou. Eu nu-mi AMINTESC. TRĂIESC din nou acel timp.

Nu reuşesc să continui. Îmi duc mâinile la faţă şi plâng, în timp ce ea cântă cu tot mai multă intensitate, mai multă perfecţiune, transportându-mă în numeroasele ego-uri care există în viaţa asta. Nu plâng pentru mama mea care a plecat, pentru că ea este acum aici, cântând pentru mine. Nu plâng pentru copilul care, surprins de acea expresie atât de complicată, încearcă să-şi construiască un castel auriu care dispare la fiecare secundă. Şi copilul este aici ascultând Chopin, ştie cât de frumoasă e melodia, a mai auzit-o de atâtea ori şi i-ar plăcea să o mai audă de tot atâtea ori! Plâng pentru că nu există alt mod de a exprima

ceea ce simt: SUNT VIU. În fiecare por, în fiecare celulă a corpului meu, sunt viu, nu m-am născut niciodată şi niciodată nu am murit.

Pot să am momentele mele de tristeţe, confuziile mele, dar deasupra mea este marele Eu, care înţelege totul şi râde de zbuciumul meu. Plâng pentru efemeritate şi pentru eternitate, pentru că ştiu că mai sărace decât muzica sunt cuvintele, şi deci niciodată nu voi reuşi să descriu acest moment. Îl las pe Chopin, pe Beethoven, pe Wagner să mă conducă în trecutul care este prezent – muzica lor e mai puternică decât toate inelele aurii pe care le cunosc.

Plâng în timp ce Hilal cântă. Şi ea cântă până când obosesc de atâta plâns.

Se duce la întrerupător. Filetul becului ars s-a spart. Camera rămâne tot în întuneric; se duce la noptieră şi aprinde veioza.

— Acum poţi să te întorci.

Când ochii mi se obişnuiesc cu lumina, o văd goală, cu braţele deschise, cu vioara şi arcuşul în mâini.

— Azi mi-ai spus că mă iubeşti ca un râu. Acum eu vreau să-ţi spun că te iubesc ca muzica lui Chopin. Simplă şi profundă, albastră ca lacul, capabilă de…

— Muzica vorbeşte pentru sine. Nu e nevoie să spui nimic.

— Mi-e frică. Foarte frică. Ce am văzut de fapt?

Îi descriu tot ce s-a întâmplat în chilie, laşitatea mea şi fata pe care o vedeam exact cum stă ea acum, doar că avea mâinile legate cu corzi care nu erau ale unui arcuş sau ale unei viori. Ea ascultă în tăcere, cu braţele tot deschise, sorbindu-mi fiecare cuvânt. Stăm amândoi în picioare în mijlocul odăii, corpul ei e alb ca cel al fetei de cincisprezece ani care în acest moment e condusă spre rugul aprins lângă oraşul Cordoba. N-o voi putea salva, ştiu că se va mistui în flăcări lângă prietenele ei. Asta s-a mai întâmplat o dată, se întâmplă de multe ori şi se va mai întâmpla cât timp lumea va continua să existe. Îi mai spun că fata aceea avea sexul acoperit de păr, iar cea care e acum în faţa mea şi l-a ras –

iar asta mi se pare îngrozitor, ca şi cum bărbaţii ar vrea aibă relaţii sexuale cu un copil. O rog să nu mai facă asta, iar ea îmi promite.

Îi arăt eczema de pe mâini, care e mai vizibilă ca oricând, îi explic că sunt nişte urme din acelaşi loc şi acelaşi trecut. O întreb dacă-şi aminteşte ce mi-a spus ori ce mi-au spus celelalte, în timp ce mergeau spre rug. Ea dă din cap în semn că nu.

— Mă doreşti?

— Mult. Suntem aici singuri, în acest loc unic de pe planetă, eşti goală în faţa mea. Te doresc mult.

— Mi-e frică de frica mea. Îmi cer iertare mie însămi nu pentru că sunt aici, ci pentru că am fost mereu egoistă în durerea mea. În loc să iert, am căutat răzbunarea. Nu pentru că eram mai puternică, ci pentru că întotdeauna m-am simţit mai slabă. În timp ce-i răneam pe ceilalţi, mă răneam şi mai mult pe mine însămi. Umileam ca să mă simt umilită, atacam ca să mă simt siluită de propriile mele sentimente. Ştiu că nu sunt singura care a trecut prin lucruri ca acelea pe care le-am povestit la masa de la ambasadă, în modul cel mai trivial posibil: să fiu violată de un vecin, prieten al familiei mele. Am spus în seara aceea că nu era ceva chiar atât de rar şi sunt sigură că cel puţin una dintre femeile de acolo a trecut prin aşa ceva în copilărie. Şi totuşi, nu toate se comportă ca mine. Eu nu reuşesc să mă împac cu mine însămi.

Respiră adânc, căutându-şi cuvintele, şi continuă:

— Nu pot să depăşesc ceea ce toată lumea depăşeşte. Tu eşti în căutarea tezaurului tău şi eu sunt o parte din el. Cu toate astea, mă simt străină în propria mea piele. Nu vreau să mă arunc în braţele tale, să te sărut şi să fac dragoste cu tine acum dintr-un singur motiv: nu am curaj, mie frică să nu te pierd. Dar, în timp ce tu erai în căutarea regatului tău, eu mă regăseam pe mine însămi, până când, în timpul călătoriei, am încetat să mai progresez. Atunci am devenit

mai agresivă. Mă simt respinsă, inutilă, şi nimic din ce mi-ai spune nu mă poate face să-mi schimb părerea.

Mă aşez pe singurul scaun din odaie şi o rog să vină în braţele mele. Şi corpul ei e asudat din cauza căldurii din cameră. Ea îşi ţine în continuare arcuşul şi vioara în mâini.

— Am multe temeri, spun. Şi voi continua să le am. N-am să încerc să explic nimic. Dar e ceva ce poţi face acum.

— Nu vreau să continui să-mi spun că asta va trece într-o zi. Nu va trece. Trebuie să învăţ să trăiesc cu demonii mei!

— Aşteaptă. N-am făcut călătoria asta ca să salvez lumea, şi cu atât mai puţin ca să te salvez pe tine. Dar Tradiţia magică spune că durerea se poate transfera. Ea nu piere pe loc, dar va dispărea pe măsură ce o transferi altundeva. Ai făcut asta în mod inconştient toată viaţa. Acum îţi cer să o faci într-o manieră conştientă.

— N-ai chef să faci dragoste cu mine?

— Ba da, foarte mult. Deşi e foarte cald în cameră, pot să simt o căldură mai puternică în picioare, acolo unde le atinge sexul tău. Nu sunt un supraom. De aceea te rog să transferi durerea ta şi dorinţa mea. Te rog să te scoli, să te duci în camera ta şi să cânţi până la epuizare. Suntem singuri în hotelul ăsta, aşa că nimeni nu va reclama că e zgomot. Pune-ţi toată simţirea în muzică, şi mâine fă la fel. Ori de câte ori vei cânta, aminteşte-ţi că ceea ce te-a rănit atâta s-a transformat într-un har. În pofida a ceea ce ai spus, alte persoane nu şi-au depăşit niciodată trauma, doar au ascuns-o într-un loc pe care nu-l vizitează niciodată. Dar, în cazul tău, Dumnezeu ţi-a arătat calea. Sursa regenerării este acum în mâinile tale.

— Te iubesc cum îl iubesc pe Chopin. Întotdeauna mi-am dorit să fiu pianistă, dar părinţii mei puteau cumpăra la vremea aceea doar o vioară.

— Eu te iubesc ca un râu.

Ea se scoală şi începe să cânte. Cerul ascultă muzica, îngerii coboară ca să o privească împreună cu mine pe femeia aceea goală care uneori se opreşte, uneori îşi

leagănă corpul însoţind instrumentul. Eu am dorit-o şi am făcut dragoste cu ea fără să o ating şi fără să am orgasm. Nu pentru că sunt bărbatul cel mai fidel din lume, dar pentru că doar astfel se puteau întâlni trupurile noastre – cu îngerii de faţă.

Pentru a treia oară în noaptea aceea – când spiritul meu a zburat cu acvila de pe Baikal, când am ascultat cântecul din copilărie şi acum – timpul s-a oprit în loc. Mă aflam cu totul aici, fără trecut şi fără viitor, trăind cu ea muzica, rugăciunea neaşteptată, recunoştinţa de a fi plecat în căutarea regatului meu. M-am culcat pe pat, iar ea a continuat să cânte. Am adormit în sunetul viorii ei.

M-am trezit la prima rază de soare, m-am dus în camera ei şi i-am văzut chipul – pentru întâia oară părea să aibă într-adevăr douăzeci şi unu de ani. Am trezit-o delicat şi am rugat-o să se îmbrace pentru că Yao ne aştepta la micul dejun. Trebuia să ne întoarcem imediat la Irkuţk, fiindcă trenul urma să plece în câteva ore.

Coborâm, mâncăm peşte marinat (singura opţiune la ora aceea) şi auzim motorul maşinii care vine după noi. Şoferul ne salută, ne ia rucsacurile şi le pune în portbagaj.

Ieşim pe un soare strălucitor, cer senin, nici un pic de vânt; munţii înzăpeziţi din depărtare se văd limpede. Mă opresc ca să-mi iau rămas-bun de la lac, ştiind că probabil nu voi mai reveni aici niciodată. Yao şi Hilal urcă în maşină, şoferul porneşte motorul.

Dar eu nu reuşesc să mă urnesc din loc.

— Veniţi. Avem o marjă de o oră în caz că e vreun accident pe şosea, dar nu vreau să risc.

Lacul mă cheamă.

Yao coboară din maşină şi se apropie.

— Poate că v-aţi aşteptat la mai mult de la întâlnirea cu şamanul. Dar pentru mine a fost important.

Nu, mă aşteptam la mai puţin. Mai târziu îi voi spune ce s-a întâmplat cu Hilal. Acum privesc cum lacul se trezeşte odată cu soarele, apa lui reflectându-i fiecare rază. Spiritul

meu l-a vizitat împreună cu acvila lacului Baikal, dar trebuie să-l cunosc mai bine.

— Uneori lucrurile nu ies aşa cum gândim, continuă el. În orice caz, vă mulţumesc că aţi venit.

— E posibil să te abaţi din drumul pe care l-a trasat Dumnezeu? Da, însă este întotdeauna o greşeală. E posibil să eviţi durerea? Da, însă niciodată n-ai să înveţi ceva. E posibil să cunoşti lucrurile fără să le experimentezi cu adevărat? Da, însă ele nu vor face niciodată parte din tine.

Şi cu aceste cuvinte înaintez spre apele care mă cheamă. Mai întâi încet, şovăielnic, fără să ştiu dacă voi reuşi să ajung până acolo. Treptat, observând că raţiunea mă trage înapoi, încep să măresc viteza, să alerg, în timp ce arunc de pe mine hainele de iarnă. Când ajung pe malul lacului, sunt doar în chiloţi. O clipă, o fracţiune de secundă, ezit. Dar îndoiala nu e suficientă ca să mă împiedice să merg mai departe. Apa îngheţată îmi atinge picioarele, gleznele, simt că fundul e plin de pietre şi mi-e greu să-mi ţin echilibrul, dar chiar şi aşa merg mai departe, până ce locul e destul de adânc ca să MĂ CUFUND!

Corpul meu intră în apa îngheţată, simt că mii de ace mi se înfig în piele, suport cât pot, poate câteva secunde, poate o veşnicie, şi ies imediat la suprafaţă.

Vară! Căldură!

Mai târziu aveam să aflu că toţi cei care ies dintr-un loc îngheţat şi intră în altul cu o temperatură mai mare au aceeaşi senzaţie. Iată-mă aşadar, fără cămaşă, cu apele Baikalului până la genunchi, vesel ca un copil pentru că fusesem învăluit de toată forţa aceea care făcea acum parte din mine.

Yao şi Hilal m-au urmat şi mă privesc de pe mal. Nu le vine să creadă.

— Veniţi! Veniţi!

Amândoi încep să se dezbrace. Hilal nu are nimic dedesubt, e din nou goală, şi ce? Câteva persoane se adună

pe chei şi ne urmăresc. Dar cui îi pasă? Lacul e al nostru. Lumea e a noastră.

Yao intră primul, nu observă că fundul e neregulat şi cade. Se ridică din nou, mai înaintează puţin şi se cufundă. Hilal trebuie să fi levitat printre pietre, pentru că intră alergând, merge mai departe decât noi, se scufundă, deschide braţele spre cer şi râde, râde ca o nebună.

Din clipa când am început să alerg spre lac până când am ieşit n-au trecut mai mult de cinci minute. Şoferul, cât se poate de îngrijorat, vine şi el alergând cu nişte prosoape pe care a reuşit în goană să le ia de la hotel. Noi trei ţopăim de bucurie, îmbrăţişându-ne, cântând, ţipând şi spunând „E cald afară!”, precum copiii care niciodată, niciodată în viaţă nu vom înceta să fim.

Oraşul.

Îmi potrivesc ceasul pentru ultima oară în această călătorie: sunt orele cinci din dimineaţa zilei de 30 mai 2006. La Moscova, cu o diferenţă de şapte ore, oamenii încă mai iau cina din seara de 29.

Toţi cei din vagon s-au trezit devreme sau nu au putut să doarmă. Nu din cauza balansului trenului, cu care ne-am obişnuit între timp, ci pentru că în curând vom sosi la Vladivostok, punctul terminus. Petrecem aceste două zile în vagon, în jurul acelei mese care pe toată această veşnicie a fost centrul universului nostru. Mâncăm, spunem poveşti şi am descris senzaţiile cufundării în Baikal, deşi toţi erau mai interesaţi de întâlnirea cu şamanul.

Editorii mei au avut o idee genială: să anunţe în oraşele următoare unde vor fi opriri ora sosirii trenului. Fie zi, fie noapte, coboram din vagon, oamenii mă aşteptau pe peron, îmi întindeau cărţi să le iscălesc, îmi mulţumeau şi eu le mulţumeam la rândul meu. Uneori stăteam cinci minute, alteori douăzeci. Ei mă binecuvântau, eu primeam toate binecuvântările rostite, atât de către doamne în vârstă cu haine lungi, cizme şi basmale legate pe cap, cât şi de către tineri care ieşeau de la lucru sau se întorceau acasă,

îmbrăcaţi într-un simplu bluzon, parcă spre a le spune tuturor: „Sunt mai puternic decât frigul”.

În ajun hotărâsem să parcurg întregul tren. Dintotdeauna mă gândisem la asta, dar mereu lăsam pe a doua zi, de vreme ce aveam o călătorie lungă în faţa noastră. Până când mi-am dat seama că aproape sosisem.

L-am rugat pe Yao să mă însoţească. Am deschis şi închis un număr nesfârşit de uşi, imposibil de ţinut socoteala câte. Abia atunci am înţeles că nu mă aflam într-un tren, ci într-un oraş, într-o ţară, în tot Universul. Ar fi trebuit să fac asta înainte – călătoria ar fi fost mai bogată, aş fi putut descoperi persoane foarte interesante, să aud poveşti pe care poate le-aş fi putut transforma în cărţi.

De-a lungul după-amiezii am parcurs acel oraş pe şine, coborând doar în gări ca să-i întâlnesc pe cititorii care aşteptau pe peroane. Am parcurs acest oraş mare la fel ca pe atâtea altele de pe lumea asta şi am asistat la aceleaşi scene: bărbatul care vorbeşte la mobil, băiatul care aleargă să ia ceva ce uitase în vagonul-restaurant, mama cu bebeluşul în poală, doi tineri care se sărută pe culoarul îngust, fără să fie atenţi la peisaj, radiouri cu volumul dat la maximum, semne pe care nu reuşesc să le descifrez, persoane care oferă obiecte sau cer ceva, un bărbat cu un dinte de aur care râde lângă tovarăşii săi, o femeie cu basma pe cap care plânge privind în gol. Am fumat câteva ţigări împreună cu un grup de persoane ca să trec prin uşa îngustă ce duce la vagonul următor, am privit pe furiş oameni duşi pe gânduri, bine îmbrăcaţi, care păreau să poarte pe umeri povara întregii lumi.

Am umblat prin oraşul acela care se întinde ca un fluviu mare de oţel ce nu încetează să curgă, unde nu vorbesc limba, dar ce contează? Am auzit tot felul de idiomuri şi sunete şi am observat că, aşa cum se întâmplă în marile oraşe, oamenii, în majoritate, nu vorbesc cu nimeni – fiecare pasager e cufundat în problemele şi visurile sale, obligat să convieţuiască împreună cu trei străini în acelaşi

compartiment, fiinţe pe care nu le va mai întâlni niciodată şi care au propriile lor probleme şi visuri de care să se preocupe. Oricât de nefericiţi sau solitari ar fi, oricât de mult ar avea nevoie să împărtăşească o cucerire sau o tristeţe care înăbuşă, e mai bine şi mai sigur să păstreze tăcerea.

Am decis să abordez pe cineva – o femeie cam de vârsta mea. Am întrebat-o pe unde trecem. Yao a început să traducă spusele mele, dar l-am rugat să nu mă ajute, trebuia să-mi imaginez cum ar fi dacă aş face această călătorie singur: voi reuşi să ajung la capăt? Femeia a făcut un semn, arătând că nu auzise ce spusesem, zgomotul roţilor era foarte puternic. Am repetat întrebarea, de astă dată a auzit cuvintele mele, dar nu a înţeles nimic. Trebuie să-şi fi spus că sunt nebun şi a mers mai departe.

Am încercat cu o a doua, o a treia persoană. Am schimbat întrebarea, voiam să ştiu de ce călătoresc, ce fac în trenul acela. Nimeni nu a înţeles şi m-am bucurat, pentru că întrebarea mea era ridicolă, toţi ştiu ce fac, unde se duc – inclusiv eu, deşi poate că nu ajunsesem până unde dorisem să ajung. Cineva care s-a strecurat printre noi pe coridorul îngust m-a auzit vorbind engleza, s-a oprit şi a spus cu voce calmă:

— Pot să vă ajut? V-aţi rătăcit?

— Nu, nu m-am rătăcit. Pe unde trecem?

— Suntem la frontiera cu China, curând o să cotim la dreapta şi vom coborî la Vladivostok.

Am mulţumit şi am mers mai departe. Reuşisem să stabilesc un dialog, puteam călători singur, nu mă voi pierde niciodată cât timp mai există atâtea persoane gata să mă ajute.

Am străbătut oraşul care părea să nu se mai isprăvească niciodată şi m-am întors în punctul de unde am plecat purtând cu mine râsete, priviri, sărutări, melodii, cuvinte în nenumărate limbi străine, pădurea care trecea pe afară şi

pe care sigur nu o voi mai vedea, chiar dacă va rămâne mereu cu mine, pe retina şi în inima mea.

M-am înapoiat la masa care fusese centrul universului nostru, am scris câteva rânduri şi le-am fixat pe locul unde Yao îşi lipea întotdeauna gândurile zilnice.

Citesc ce am scris ieri, după plimbarea prin tren.

„Nu sunt un străin pentru că n-am stat să mă rog să revin în siguranţă, nu mi-am pierdut timpul gândindu-mă la casa mea, masa mea, partea mea din pat. Nu sunt un străin pentru că toţi călătorim, avem aceleaşi întrebări, aceeaşi oboseală, aceleaşi temeri, acelaşi egoism şi aceeaşi generozitate. Nu sunt un străin pentru că, atunci când am avut nevoie, am primit. Când am bătut, uşa s-a deschis. Când am căutat, am găsit ce credeam."

Mi-aduc aminte că astea au fost cuvintele şamanului. Curând vagonul va reveni la punctul de plecare. Acea hârtie va dispărea de îndată ce va veni femeia de serviciu să facă curat. Dar eu nu voi uita niciodată ce am scris: pentru că nu sunt şi nu voi fi niciodată un străin.

Hilal a rămas cea mai mare parte a timpului în cabina ei, cântând cu disperare din vioară. Uneori simţeam că stă de vorbă cu îngerii, alteori era vorba doar de o repetiţie ca să-şi exerseze tehnica. Pe drumul de întoarcere de la Irkuţk am avut certitudinea că în plimbarea mea cu acvila nu am fost singur. Spiritele noastre văzuseră împreună aceleaşi minunăţii.

Cu o noapte în urmă am rugat-o să dormim iar împreună. Încercasem să fac exerciţiul cu inelul luminos singur, dar nu ajunsesem la nici un rezultat în afară de faptul că am ajuns – fără voia mea – la scriitorul care am fost în Franţa secolului al XIX-lea. El (sau eu) încheiam un paragraf: „Momentele care preced somnul sunt asemănătoare cu imaginea morţii. Toropeala ne năpădeşte, şi ne e cu neputinţă să spunem când „EU" ajunge să existe sub altă formă. Visele noastre sunt a doua noastră viaţă: nu pot să

trec de porţile care ne duc în lumea invizibilă fără să mă înfior”.

În noaptea asta ea s-a culcat lângă mine, mi-am aşezat capul pe pieptul ei şi am rămas tăcuţi – ca şi cum sufletele noastre s-ar fi cunoscut de mult timp şi nu ar mai fi fost nevoie de cuvinte, ci doar de acest contact fizic. Până la urmă am reuşit ca inelul auriu să mă ducă exact în locul unde voiam să fiu: oraşul de lângă Cordoba.

Sentinţa e pronunţată în public, în mijlocul pieţei, ca la o mare serbare populară. Cele opt tinere poartă cămăşi albe până la glezne, tremură de frig, dar curând vor cunoaşte căldura focului din Infern – aprins de oameni care cred că acţionează în numele Cerului. I-am cerut Superiorului să mă scutească să stau printre membrii Bisericii. Nu a trebuit să-l conving, cred că era furios pe laşitatea mea şi m-a lăsat să mă duc unde vreau. Sunt amestecat în mulţime, ruşinat, cu capul tot timpul acoperit cu gluga rasei mele de dominican.

În timpul zilei au sosit curioşi din oraşele învecinate şi, înainte de căderea serii, piaţa era deja plină. Nobilii au venit în hainele lor cele mai colorate, stau aşezaţi în primul rând pe nişte scaune speciale. Femeile au avut timp să-şi onduleze părul şi să se fardeze, astfel ca toţi să poată aprecia ceea ce îşi închipuie ele că este o dovadă a frumuseţii. În privirile celor prezenţi există ceva mai mult decât curiozitate; răzbunarea pare să fie emoţia comună. Nu este vorba de uşurarea de a vedea că vinovaţii sunt pedepsiţi, ci de represalii pentru faptul că ele sunt frumoase, tinere, senzuale şi fiice ale unor oameni foarte bogaţi. Merită să fie pedepsite pentru tot ceea ce o mare parte dintre persoanele de aici au lăsat în urma lor în tinereţe sau nu au reuşit niciodată să atingă. Se răzbună atunci pe frumuseţe. Se răzbună pe veselie, pe râsete şi pe speranţă. Într-o asemenea lume nu este loc pentru sentimente care să dovedească faptul că suntem jalnici, frustraţi, neputincioşi.

Inchizitorul oficiază o misă în latină. La un moment dat, în timpul predicii în care admonestează persoanele cu privire la pedepsele cumplite care îi aşteaptă pe cei ce se fac vinovaţi de erezie, se aud nişte ţipete. Sunt părinţii tinerelor pregătite să fie arse, până atunci ţinuţi în afara pieţei, dar care au reuşit să răstoarne bariera şi să intre.

Inchizitorul îşi întrerupe predica, mulţimea huiduie, paznicii se îndreaptă spre ei şi reuşesc să-i smulgă de acolo.

Soseşte o căruţă trasă de boi. Fetele îşi pun braţele la spate, mâinile le sunt legate şi dominicanii le ajută să urce. Paznicii formează un cordon de siguranţă în jurul vehiculului, mulţimea le face loc şi boii cu încărcătura lor macabră sunt conduşi spre rugul care va fi aprins pe o câmpie din apropiere.

Fetele ţin capul plecat, astfel că nu ştii dacă au teamă sau lacrimi în ochi. Una dintre ele a fost torturată atât de sălbatic, încât nu poate sta în picioare fără ajutorul celorlalte. Soldaţii încearcă din greu să potolească mulţimea care râde, insultă, aruncă obiecte. Văd căruţa trecând aproape de locul unde mă aflu, încerc să ies în faţă, dar e prea târziu. Masa compactă de bărbaţi, femei şi copii nu mă lasă să mă mişc.

Ele se apropie, cămăşile albe acum sunt murdare de ouă, bere, vin, coji de napi. Dumnezeu să se milostivească. Sper ca, în momentul când va fi aprins rugul, ele să ceară din nou iertare pentru păcatele lor – păcate despre care noi cei de aici nu ne-am putea închipui că într-o zi vor fi transformate în virtuţi. Dacă vor cere izbăvirea, un călugăr le va asculta încă o dată mărturisirea, le va încredinţa sufletele lui Dumnezeu, şi toate vor fi strangulate cu o frânghie aşezată în jurul gâtul şi trecută prin spatele stâlpului. Doar cadavrele lor vor fi arse.

Dacă vor stărui în nevinovăţie, vor fi arse de vii.

Am mai asistat şi la alte execuţii. Sper ca părinţii fetelor să-i fi dat bani călăului; astfel, puţin ulei va fi turnat peste lemn, focul va arde repede şi fumul le va ucide înainte ca

văpaia să înceapă să le mistuie mai întâi părul, pe urmă picioarele, mâinile, feţele, coapsele şi apoi trunchiul. Cu toate astea, dacă părinţii nu au putut mitui călăul, ele vor arde încet, o suferinţă cu neputinţă de descris.

Căruţa a ajuns acum în faţa mea. Las capul în jos, dar una dintre ele mă vede. Toate se întorc, şi eu mă pregătesc să fiu insultat pentru că merit, sunt cel mai vinovat dintre toţi, cel care s-a spălat pe mâini când un simplu cuvânt ar fi putut să schimbe totul.

Ele mă strigă. Persoanele din jur mă privesc, uluite – le cunoşteam pe acele vrăjitoare? Fără rasa mea de dominican, probabil aş fi fost lovit. O clipă mai târziu, oamenii din jurul meu îşi dau seama că trebuie să fiu unul dintre cei care le-au condamnat. Cineva mă loveşte uşor pe spate ca să mă încurajeze, o femeie îmi spune: „Lăudat fiţi pentru credinţa dumneavoastră”.

Ele continuă să mă cheme. Iar eu, care am obosit acum să mai fiu laş, hotărăsc să ridic capul şi să le privesc.

În acel moment, totul încremeneşte şi nu mai reuşesc să văd nimic.

M-am gândit să o duc pe Hilal până la Aleph, atât de aproape de noi, dar oare era acesta chiar sensul călătoriei mele? Să manipulez pe cineva care mă iubeşte doar ca să obţin un răspuns la ceva care mă chinuie: asta m-ar face să redevin regele regatului meu? Dacă nu aş reuşi acum, aş reuşi mai încolo – alte trei femei aşteaptă pe drumul meu, dacă aş avea curajul să-l parcurg până la capăt. E aproape sigur că nu aş pleca din această reîncarnare fără să cunosc răspunsul.

S-a luminat de zi, oraşul apare la geam, călătorii se scoală fără să arate entuziasm sau mulţumire că am ajuns. Poate că voiajul nostru începe cu adevărat aici.

Încetinim, oraşul de oţel începe să se oprească încet, de astă dată definitiv. Mă întorc spre Hilal şi spun:

— Coboară alături de mine.

Ea coboară cu mine. Pe peron aşteaptă oameni. O fată cu ochi mari ţine un afiş cu steagul Braziliei şi nişte cuvinte scrise în portugheză. Se apropie jurnaliştii, le mulţumesc tuturor pe ruseşte pentru grija lor din fiecare moment în care străbăteam uriaşul continent. Primesc flori, fotografii îmi cer să le pozez în faţa unei coloane mari de bronz, în vârful căreia e un vultur cu două capete, având gravate la bază: 9,288.

Nu e nevoie să se adauge „kilometri”. Toţi cei care au sosit până aici ştiu ce vrea să spună cifra asta.

Apelul telefonic.

Vaporul navighează calm pe Oceanul Pacific în timp ce soarele începe să coboare în spatele colinelor unde se află oraşul. Tristeţea pe care am crezut că o văd la tovarăşii mei din tren de îndată ce am sosit a făcut loc unei euforii necontrolate. Toţi ne purtăm de parcă ar fi prima dată când vedem marea, nimeni nu vrea să se gândească la faptul că în curând ne vom spune „adio”, promiţând că ne vom revedea foarte curând, convinşi că făgăduiala asta are doar rolul să facă plecarea mai uşoară.

Călătoria se încheie, aventura ajunge la capăt şi, peste trei zile, ne vom întoarce cu toţii la casele noastre, unde ne vom îmbrăţişa familiile, ne vom vedea copiii, vom privi corespondenţa care s-a adunat, vom arăta sutele de fotografii pe care le-am făcut, vom istorisi poveşti despre tren, despre oraşele prin care am trecut, despre oamenii cu care ne-am încrucişat pe drum.

Totul ca să ne convingem pe noi înşine că aventura chiar a avut loc. Peste trei zile, reîntorşi la rutina zilnică, vom avea senzaţia nu am plecat niciodată şi că nu ne-am dus atât de departe. Fireşte, avem fotografiile, biletele, suvenirele cumpărate pe drum, dar timpul – unic, absolut, etern stăpân al vieţilor noastre – ne va spune: ai rămas totdeauna aici în casa asta, în camera asta, la calculatorul ăsta.

Două săptămâni? Ce înseamnă asta pentru o viaţă întreagă? Nimic nu s-a schimbat pe stradă, vecinii tăi

continuă să comenteze aceleaşi chestiuni, ziarul pe care te-ai dus să-l cumperi de dimineaţă conţine exact aceleaşi ştiri: Campionatul Mondial care va începe în Germania, discuţiile despre Iran şi bomba atomică, conflictele dintre israelieni şi palestinieni, scandalurile în care sunt implicate celebrităţile, constantele reclamaţii despre lucrurile pe care guvernul le-a promis şi nu le-a făcut.

Nu, nimic nu s-a schimbat. Doar noi – care am călătorit în căutarea regatului nostru şi am descoperit pământuri pe care nu mai călcaserăm înainte – ştim că suntem diferiţi. Dar, cu cât explicăm mai mult, cu atât ne convingem că această călătorie, ca şi toate cele anterioare, există doar în amintirea noastră. Poate o să le povestim nepoţilor, sau eventual o să scriem o carte; dar ce vom putea spune?

Nimic. Poate ce s-a petrecut afară, dar niciodată ce s-a transformat înăuntru.

Poate că nu ne vom mai vedea niciodată. Iar singura persoană care în momentul acesta are ochii în zare este Hilal. Pesemne se gândeşte cum să rezolve această problemă. Nu, pentru ea Transsiberianul nu se termină aici. Cu toate astea, nu trădează ce simte şi, când ceilalţi încearcă să intre în vorbă, răspunde politicos şi amabil. Cum nu a făcut niciodată cât timp am stat împreună.

Yao caută să fie aproape de ea. A încercat deja de vreo două, trei ori, dar ea se depărtează întotdeauna după ce schimbă câteva fraze. El renunţă şi vine lângă mine.

— Ce pot să fac?

— Să-i respecţi tăcerea, cred.

— Aşa cred şi eu. Dar ştiţi…

— Da, ştiu. Cu toate astea, de ce nu te preocupi de dumneata? Aminteşte-ţi cuvintele şamanului: l-ai ucis pe Dumnezeu. E momentul să-l reînvii, ori călătoria asta va fi fost inutilă. Cunosc multă lume care caută să-i ajute pe ceilalţi doar ca să se îndepărteze de propriile probleme.

Yao mă bate uşor pe spate, ca şi cum ar spune „Înţeleg”, şi mă lasă singur cu priveliştea oceanului.

Acum, că sunt în locul cel mai îndepărtat, soţia mea se află alături de mine. După-amiază mi-am întâlnit cititorii, a urmat petrecerea obişnuită, l-am vizitat pe primar, am ţinut pentru prima dată în viaţă în mână un Kalaşnikov adevărat pe care-l avea în birou. La plecare, am observat un ziar pe masa lui. Fără să înţeleg un cuvânt pe ruseşte, fotografiile vorbeau de la sine: jucători de fotbal.

Campionatul Mondial o să înceapă peste câteva zile! Ea mă aşteaptă la München, unde ne vom întâlni în curând, îi voi spune ce dor mi-a fost de ea şi îi voi povesti cu de-amănuntul tot ce s-a întâmplat între mine şi Hilal.

Ea va răspunde: „Am mai auzit povestea asta de patru ori”. Şi ne vom duce să bem într-o berărie germană.

N-am făcut călătoria ca să găsesc fraza ce lipsea din viaţa mea, ci ca să redevin regele lumii mele. Ea se află acum aici, sunt din nou conectat cu mine şi cu universul magic din jurul meu.

Da, aş fi putut să ajung la aceleaşi concluzii fără să plec din Brazilia, dar, la fel ca păstorul Santiago într-una dintre cărţile mele, trebuie să mergi departe înainte de a înţelege ce se află aproape. Ploaia, la întoarcerea pe pământ, aduce lucruri din văzduh. Magicul, extraordinarul, e tot timpul cu mine şi cu toate fiinţele din Univers, dar din când în când uităm de asta şi trebuie să ne amintim, chiar dacă e nevoie să străbatem cel mai mare continent din lume de la un capăt la altul. Revenim încărcaţi de comori, care pot să fie din nou îngropate astfel încât, din nou, va trebui să plecăm în căutarea lor. Asta face viaţa interesantă: să crezi în comori şi în miracole.

— Haide să sărbătorim. Oare se găseşte nişte vodcă pe vapor?

Nu este vodcă pe vapor, iar Hilal mă priveşte mânioasă.

— Să sărbătorim ce? Faptul că acum voi rămâne singură aici, voi lua trenul înapoi şi mă voi gândi zile şi nopţi de călătorie la tot ce am trăit împreună?

— Nu. Trebuie să sărbătoresc ce am trăit, să-mi rostesc mie însumi un toast. Şi tu trebuie să rosteşti un toast pentru curajul tău. Ai pornit în căutarea aventurii şi ai întâlnit-o. După o mică perioadă de tristeţe, cineva va aprinde un foc pe un munte din apropiere. Vei vedea lumina, te vei duce într-acolo şi vei întâlni bărbatul pe care l-ai căutat toată viaţa. Eşti tânără, am observat în timpul nopţii trecute că nu mâinile tale erau cele care cântau la vioară, ci mâinile lui Dumnezeu. Lasă-l pe Dumnezeu să-ţi folosească mâinile. Vei fi fericită, chiar dacă acum te simţi disperată.

— Nu înţelegi ce simt. Eşti un egoist, crezând că lumea îţi datorează ceva. Eu m-am oferit cu totul şi din nou sunt părăsită în mijlocul drumului.

Nu are rost să discutăm, dar ştiu că ce am spus se va adeveri până la urmă. Am 59 de ani; ea, 21.

Ne întoarcem în locul unde suntem cazaţi. De astă dată nu e un hotel, ci o casă uriaşă care a fost construită în 1974, pentru reuniunea despre dezarmare dintre secretarul general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice de atunci, Leonid Brejnev, şi preşedintele american Gerald Ford. E toată din marmură albă, cu un hol imens în centru, şi are o serie de camere care în trecut trebuie să fi servit pentru delegaţiile de oameni politici, dar care astăzi sunt folosite de câţiva invitaţi.

Vrem să facem o baie, să ne schimbăm şi să ieşim imediat ca să luăm cina în oraş, departe de ambianţa aceea rece. Dar un bărbat s-a oprit chiar în mijlocul holului. Editorii mei se apropie. Yao şi cu mine aşteptăm la o distanţă prudentă.

Bărbatul scoate telefonul mobil şi formează un număr. Editorul meu vorbeşte respectuos, ochii săi par să strălucească de bucurie. Editoarea surâde. Vocea stârneşte un ecou în pereţii de marmură.

— Înţelegi? întreb.

— Da, înţeleg, răspunde Yao. Şi o să aflaţi şi dumneavoastră într-un minut.

Editorul închide telefonul şi vine spre mine cu un zâmbet vesel.

— Ne înapoiem la Moscova mâine, spune. Trebuie să fim acolo la cinci după-amiază.

— Nu trebuia să mai rămânem două zile aici? Nici măcar n-am avut timp să văd oraşul. În plus, sunt nouă ore de zbor. Cum o să ajungem acolo la cinci după-masa?

— Sunt şapte ore diferenţă de fus orar. Dacă plecăm la amiază, vom ajunge la două după-masă. E timp. O să anulez rezervarea la restaurant şi o să cer să ni se servească cina aici: trebuie să iau toate măsurile.

— De ce atâta grabă? Avionul meu spre Germania pleacă…

Mă întrerupe în mijlocul frazei.

— Se pare că preşedintele Vladimir Putin a citit totul despre călătoria dumneavoastră. Şi ar vrea să vă întâlnească personal.

Sufletul Turciei

— Iar eu?

Editorul se întoarce spre Hilal.

— Dumneata ai venit pentru că aşa ai vrut. Şi te vei întoarce când şi cum vei vrea. Nu e treaba noastră.

Bărbatul cu telefonul mobil a dispărut deja. Editorii mei au plecat, iar Yao s-a dus după ei. Rămânem doar noi doi acolo, în mijlocul giganticului şi apăsătorului hol alb.

Totul s-a întâmplat atât de repede, că încă nu ne-am revenit. Nu-mi închipuiam că Putin ştie de călătoria mea. Hilal nu credea într-un deznodământ atât de abrupt, atât de neaşteptat, fără să mai aibă ocazia să-mi vorbească de iubire, să explice cât de importantă era pentru vieţile noastre şi cum ar trebui să mergem mai departe, chiar dacă eram căsătorit. Cel puţin, asta cred eu că se petrece în capul ei.

NU-MI POŢI FACE ASTA! NU MĂ POŢI LĂSA AICI! M-AI MAI UCIS O DATĂ, PENTRU CĂ N-AI AVUT CURAJUL SĂ SPUI NU, VREI SĂ MĂ UCIZI DIN NOU!

Aleargă în camera ei şi mă tem de ce-i mai rău. Dacă vorbeşte serios, orice e posibil în acel moment. Vreau să-i telefonez editorului, să-l rog să cumpere un bilet pentru ea – sau ne vom confrunta cu o tragedie, nu va mai exista întâlnirea cu Putin, nu va mai exista regat, izbăvire sau cucerire, marea aventură se va încheia cu sinucidere şi moarte. Alerg spre camera ei, la etaj, dar ea a deschis deja ferestrele.

— Opreşte-te! N-ai să mori sărind de la înălţimea asta. N-o să reuşeşti decât să rămâi infirmă pentru tot restul vieţii!

Ea nu mă ascultă. Trebuie să fiu mai calm, să controlez situaţia. E rândul meu să fac dovadă de aceeaşi autoritate ca ea la Baikal, când a cerut să nu mă întorc ca să o văd goală. Mii de lucruri îmi trec prin minte în clipa aceea. Şi recurg la cel mai uşor.

— Te iubesc. Niciodată n-am să te las singură aici.

Ştie că nu e adevărat, dar cuvintele au un efect instantaneu.

— Mă iubeşti ca un râu. Dar eu te iubesc ca o femeie.

Hilal nu vrea să moară. Dacă ar fi fost aşa, ar fi tăcut. Dar vocea ei, pe lângă cuvintele rostite, spune: „Eşti o parte din mine, cea mai importantă, care rămâne în urmă. Niciodată n-am să mai fiu cea care am fost”. Se înşală, dar nu e momentul să explic ce nu va putea să înţeleagă.

— Eu te iubesc ca pe o femeie. Cum te-am iubit înainte şi cum voi continua să te iubesc cât timp va exista lumea. Am explicat de mai multe ori: timpul nu trece. Vrei să repet?

Ea se întoarce.

— Minciună. Viaţa e un vis din care ne trezim doar când întâlnim moartea. Timpul trece câtă vreme trăim. Sunt o muziciană, mă lupt cu timpul în notele mele muzicale. Dacă el n-ar exista, n-ar exista nici muzică.

Ceea ce spune are noimă. O iubesc. Nu ca pe o femeie, dar o iubesc.

— Muzica nu e o succesiune de note. E trecerea constantă a unei note între sunet şi tăcere. Ştii asta, argumentez eu.

— Ce ştii tu despre muzică? Chiar dacă ar fi aşa, ce importanţă are asta acum? Dacă eşti prizonierul trecutului tău, află că şi eu sunt! Dacă te-am iubit într-o viaţă, voi continua să te iubesc pentru totdeauna! Nu mai am inimă, nici trup, nici suflet, nimic! Am doar iubire. Crezi că exist, dar e o iluzie a ochilor tăi, ceea ce vezi este Iubirea în stare pură, vrând să se arate, dar nu există nici timp, nici spaţiu unde să se poată manifesta.

Se îndepărtează de fereastră şi începe să umble prin cameră. Nu avea nici cea mai mică intenţie să se arunce. În afară de paşii ei pe parchet, tot ce aud e infernalul tic-tac al unui ceas, dovedind că greşesc: timpul există şi ne consumă în acel moment. Dacă Yao ar fi aici, m-ar putea ajuta s-o calmez, el care se simte bine de câte ori poate face ceva pentru ceilalţi. Bietul om, în sufletul căruia încă mai suflă vântul negru al singurătăţii!

— Întoarce-te la nevasta ta! Întoarce-te la cea care a fost mereu lângă tine în clipele uşoare şi dificile! Ea e generoasă, tandră, tolerantă, eu sunt tot ce deteşti: complicată, agresivă, obsesivă, capabilă de orice!

— Să nu vorbeşti aşa de soţia mea!

Din nou pierd controlul asupra situaţiei.

— Vorbesc ce vreau! Tu n-ai avut niciodată control asupra mea şi nu vei avea niciodată!

Calm. Să continui să vorbesc şi se va linişti. Dar niciodată n-am văzut pe cineva într-o asemenea stare.

— Bucură-te că nu are nimeni control asupra ta. Felicită-te că ai avut curajul, ţi-ai riscat cariera, ai plecat în căutarea aventurii şi ai găsit-o. Aminteşte-ţi ce ţi-am spus pe vapor: cineva va aprinde focul sacru pentru tine. Astăzi nu numai mâinile tale ating vioara: te ajută îngerii. Îngăduie ca Dumnezeu să-ţi folosească mâinile. Amărăciunea va dispărea mai devreme sau mai târziu, cineva pe care soarta l-a aşezat pe drumul tău va sosi până la urmă cu un buchet de fericire în mâini şi totul se va rezolva cu bine. Aşa va fi,

chiar dacă în acest moment te simţi disperată şi crezi că te mint.

Prea târziu.

Am spus ce nu trebuia, fraze care s-ar putea rezuma astfel: „Aşteaptă să mai creşti, fetiţo”. Din toate femeile pe care le-am cunoscut, niciuna nu ar accepta asemenea scuză idioată.

Hilal ia o veioză grea de metal, o smulge din priză şi vine spre mine. Reuşesc s-o apuc înainte să-mi atingă faţa, dar ea mă loveşte cu toată forţa şi furia. Arunc veioza la o distanţă sigură şi încerc să-i prind braţele, dar nu reuşesc. O lovitură mi-atinge nasul, sângele ţâşneşte în toate părţile.

Eu şi cu ea suntem acoperiţi de sângele meu.

Sufletul Turciei îi va dărui soţului dumneavoastră toată dragostea pe care o posedă. Dar va vărsa sângele lui înainte de a dezvălui ce caută.

— Vino!

Tonul mi s-a schimbat total. Ea se opreşte. O iau de braţ şi încep s-o târăsc afară.

— Vino cu mine.

Nu mai e timp să-i explic nimic. Cobor scările în goană, cu Hilal mai mult speriată decât furioasă. Inima îmi bate să-mi iasă din piept. Ieşim din clădire. Maşina care trebuia să mă ducă la cină mă aşteaptă.

— La gară!

Şoferul mă priveşte fără să înţeleagă nimic. Deschid portiera, o împing înăuntru, intru după ea.

— Spune-i să meargă imediat la gară!

Ea repetă fraza pe ruseşte, şoferul demarează.

— Spune-i să nu-şi bată capul cu limita de viteză. Rezolv eu pe urmă. Trebuie să mergem acolo acum!

Omului pare să-i placă ce a auzit. Porneşte în trombă, pneurile scrâşnesc la fiecare viraj, automobile frânează când văd plăcuţa oficială. Spre surprinderea mea, există o sirenă în maşină, iar el o pune pe capotă. Degetele mele s-au încleştat pe braţele lui Hilal.

— Mă doare!

Slăbesc strânsoarea, mă rog, îi cer lui Dumnezeu să mă ajute, să ajung la timp, să fie totul unde trebuie să fie.

Hilal vorbeşte cu mine, cerându-mi să mă liniştesc, că nu trebuia să facă ce a făcut, că în cameră nu se gândea să se omoare, totul a fost doar o scenă. Cine iubeşte nu distruge şi nici nu se lasă distrus, niciodată nu m-ar face să trec într-o nouă încarnare suferind şi învinuindu-mă pentru ce sa întâmplat – o dată e suficient, şi asta se întâmplase deja. Mi-ar plăcea să-i pot răspunde, dar nu urmăresc prea bine ce spune.

Zece minute mai târziu maşina frânează la poarta terminalului.

Deschid portiera, o smulg pe Hilal din maşină şi intru în gară. Când să trecem prin control, suntem opriţi. Eu vreau să merg înainte fie ce-o fi, dar doi paznici uriaşi îşi fac apariţia. Hilal mă lasă singur şi, pentru prima oară în călătoria aceea, mă simt pierdut, fără să ştiu exact cum să merg mai departe. Am nevoie de ea lângă mine. Fără ea nimic, nimic nu va fi posibil. Mă aşez pe jos. Bărbaţii îmi privesc obrazul şi hainele pline de sânge, se apropie, fac un gest poruncind să mă ridic şi încep să-mi pună întrebări. Încerc să spun că nu vorbesc ruseşte, dar ei devin tot mai agresivi. Alte persoane se apropie ca să vadă ce se întâmplă.

Hilal reapare cu şoferul. Fără să ridice vocea, el le spune ceva celor doi paznici agresivi, care-şi schimbă expresia şi mă salută, dar eu n-am timp de pierdut. Trebuie să merg mai departe. Ei îi împing la o parte pe cei care se adunaseră în jurul nostru. Drumul e liber, o apuc de mână, intrăm pe peron, alerg până la capăt, totul e în întuneric, dar sunt în stare să recunosc ultimul vagon.

Da, încă mai e acolo!

O îmbrăţişez pe Hilal în timp ce încerc să-mi recapăt suflarea. Inima bate să-mi spargă pieptul din cauza efortului şi a adrenalinei care îmi curge prin vine. Simt o

ameţeală, am mâncat puţin după-masă, dar nu pot să leşin acum. Sufletul Turciei îmi va arăta de ce am nevoie. Hilal mă mângâie ca şi cum aş fi copilul ei, cerându-mi să mă liniştesc, ea e lângă mine şi nu se va putea întâmpla nimic rău.

Respir adânc, inima îmi revine treptat la normal.

— Vino, vino cu mine.

Uşa este deschisă – nimeni nu ar îndrăzni să intre într-o gară în Rusia ca să fure ceva. Intrăm în lăcaş, eu o pun lângă perete, cum făcusem demult, la începutul acelei călătorii care nu se mai termina niciodată. Feţele noastre sunt aproape una de alta, ca şi cum pasul următor ar fi un sărut. O lumină îndepărtată, poate de la un singur bec pe alt peron, se reflectă în ochii ei.

Şi, chiar dacă am fi fost în întuneric total, eu şi cu ea am putea să vedem. Aici este Aleph-ul, timpul îşi schimbă frecvenţa, intrăm în tunelul obscur cu o viteză ameţitoare – ea cunoaşte deja povestea, nu se va speria.

— Să mergem împreună, ţine-mă de mână şi să mergem împreună în lumea cealaltă, ACUM!

Apar cămilele şi deşerturile, ploile şi vânturile, fântâna dintr-un sat din Pirinei şi cascada de la mânăstirea Piedra, ţărmurile Irlandei, un colţ de stradă care cred că este la Londra, femei pe motocicletă, un profet în faţa muntelui sacru, catedrala din Santiago de Compostela, prostituate aşteptându-şi clienţii la Geneva, vrăjitoare care dansează goale în jurul unui foc, un bărbat gata să-şi descarce revolverul în soţie şi în amantul ei, stepele dintr-o ţară asiatică unde o femeie ţese covoare frumoase în timp ce aşteaptă întoarcerea omului ei, nebuni în ospicii, mările cu toţi peştii lor şi Universul cu fiecare stea. Zgomote de copii care se nasc, bătrâni care mor, maşini frânând, femei care cântă, bărbaţi care înjură şi porţi, porţi şi iar porţi.

Merg spre toate vieţile pe care le-am trăit, le voi trăi şi le trăiesc. Sunt un bărbat într-un tren cu o femeie, un scriitor care a trăit în Franţa la sfârşitul secolului al XIX-lea, sunt

cei mulţi care am fost şi voi fi. Trecem prin uşa prin care vreau să intru. Eram agăţat de mâna ei, care acum dispare.

În jurul meu, o mulţime care miroase a bere şi vin râde în hohote, huiduie, ţipă.

Vocile feminine mă strigă. Mi-e ruşine, nu vreau să le văd, dar ele insistă. Persoanele de lângă mine mă salută: vasăzică eu sunt răspunzător pentru asta! Să salvez oraşul de erezie şi de păcat! Vocile continuă să mă strige pe nume.

Dar am fost deja destul de laş pentru ziua aceea şi pentru tot restul vieţii mele. Ridic încet capul.

Căruţa trasă de boi aproape că a trecut, încă o clipă şi n-aş mai auzi nimic. Dar eu le privesc. Cu toate umilinţele pe care le-au îndurat, par senine, ca şi cum s-ar fi maturizat, ar fi crescut, s-ar fi măritat, ar fi avut copii şi s-ar îndrepta în mod firesc spre moarte, destinaţia tuturor fiinţelor omeneşti. Au luptat cât timp au putut, dar la un moment dat au înţeles că acesta era destinul lor, le fusese scris înainte de naştere. Doar două lucruri pot să dezvăluie marile taine ale vieţii: suferinţa şi dragostea. Ele trecuseră prin amândouă.

Şi asta văd în ochii lor: dragoste. Ne-am jucat împreună, am visat nobili şi prinţese, am trasat planuri de viitor cum fac toţi copiii. Viaţa s-a însărcinat să ne despartă. Eu am ales să-l slujesc pe Dumnezeu, ele au continuat pe alt drum.

Am 19 ani. Sunt puţin mai în vârstă decât fetele care mă privesc acum recunoscătoare că am ridicat capul. Dar sufletul meu poartă o povară mult mai mare, a contradicţiilor şi culpelor, povara de a nu fi avut niciodată curajul să spun „nu”, în numele unei obedienţe absurde, pe care vreau să o cred adevărată şi logică.

Ele mă privesc, şi secunda aceea durează o veşnicie. Una dintre ele mă strigă din nou pe nume. Eu şoptesc, astfel ca doar ele să audă:

— Iertare.

— Nu-i nevoie, îmi răspunde una dintre ele. Da, am stat de vorbă cu spiritele. Ele ne-au dezvăluit ce avea să se

întâmple, timpul fricii a trecut, rămâne acum doar timpul speranţei. Suntem vinovate? Într-o zi lumea va judeca, iar ruşinea nu va mai cădea pe capetele noastre. Ne vom reîntâlni în viitor, când toată viaţa şi munca ta vor fi dedicate celor care astăzi sunt neînţeleşi. Vocea ta va fi puternică, mulţi o vor auzi.

Căruţa se îndepărtează, şi eu încep să alerg lângă ea, cu toate îmbrâncelile paznicilor.

— Iubirea a învins ura, continuă alta, vorbind calm, ca şi cum am mai fi în pădurile şi crângurile copilăriei noastre. Cei care sunt arşi astăzi vor fi preaslăviţi când le va veni timpul. Magii şi alchimiştii se vor întoarce, Zeiţa va fi proslăvită, vrăjitoarele vor fi cinstite. Toate astea spre slava lui Dumnezeu. Asta e binecuvântarea pe care o aşternem acum pe capul tău, până la sfârşitul veacurilor.

Un paznic îmi dă o lovitură în stomac, mă îndoi de şale pierzându-mi răsuflarea, dar ridic capul din nou. Căruţa se îndepărtează, nu voi mai putea să o ajung din urmă.

O împing pe Hilal într-o parte. Suntem din nou în tren.

— Nu am văzut prea bine, spune ea. Parcă era o mulţime care striga, şi un bărbat cu glugă era acolo. Cred că erai tu, nu sunt sigură.

— Nu te mai gândi.

— Ai primit răspunsul de care aveai nevoie?

Mi-ar plăcea să-i spun: „Da, în sfârşit mi-am înţeles destinul”, dar vocea mi se gâtuie.

— N-ai să mă laşi singură aici în oraşul ăsta, nu-i aşa?

O îmbrăţişez.

— În nici un caz.

Moscova, 1 iunie 2006

În seara aceea, când ne-am întors la hotel, Yao o aştepta cu biletul pentru Moscova. Ne înapoiem cu acelaşi avion, în clase diferite. Editorii mei nu mă pot însoţi până unde voi avea întâlnirea cu preşedintele Vladimir Putin, dar un prieten jurnalist este acreditat în acest scop.

Când avionul aterizează, ea şi cu mine coborâm pe uşi diferite. Sunt condus într-o sală specială, unde doi bărbaţi şi prietenul meu mă aşteaptă. Cer să mă duc până la terminalul unde sunt debarcaţi ceilalţi pasageri, trebuie să-mi iau rămas-bun de la o prietenă şi de la editorii mei. Unul dintre bărbaţi spune că nu va fi timp, dar prietenul meu răspunde că e ora două după-amiază, întâlnirea este stabilită pentru cinci şi, chiar dacă preşedintele mă aşteaptă într-o casă din afara Moscovei, unde obişnuieşte să-şi rezolve treburile în această perioadă a anului, în nici o oră vom fi acolo.

— În caz contrar, aveţi sirenă la maşini… spune el în glumă.

Ne ducem până la celălalt terminal. Pe drum, trec pe la florărie şi cumpăr doisprezece trandafiri. Ajungem în faţa porţii de debarcare, e plin de persoane care aşteaptă altele care vin de departe.

— Cine dintre dumneavoastră de aici înţelege engleza? strig eu.

Oamenii privesc speriaţi. Sunt însoţit de trei bărbaţi destul de voinici.

— Cine dintre dumneavoastră vorbeşte engleza? Câteva mâini se ridică.

Arăt buchetul de trandafiri.

— În curând va sosi aici o fată pe care o iubesc mult. Am nevoie de unsprezece voluntari ca să mă ajute să ofer aceste flori.

Imediat apar lângă mine cei unsprezece voluntari. Ne aşezăm într-un şir. Hilal iese pe poarta principală, mă vede, zâmbeşte larg şi se îndreaptă spre mine. Una câte una, persoanele merg să-i ofere trandafirii. Ea pare încurcată şi veselă în acelaşi timp. Când ajunge în faţa mea, îi ofer a douăsprezece floare şi o îmbrăţişez cu toată tandreţea din lume.

— N-ai să spui acum că mă iubeşti? întreabă, încercând să menţină situaţia sub control.

— Ba da. Te iubesc ca un râu. Adio.

— Adio? izbucneşte ea în râs. N-ai să scapi de mine atât de curând.

Cei doi bărbaţi care aşteaptă să mă conducă la preşedinte comentează ceva pe ruseşte. Prietenul meu râde. Eu întreb ce spun, dar traduce chiar Hilal:

— Au spus că n-au mai văzut niciodată o scenă atât de romantică în aeroportul ăsta.

Ziua de Sfântul Gheorghe, 2010

Nota autorului.

M-am mai întâlnit cu Hilal în septembrie 2006, când am invitat-o să participe la o reuniune la mânăstirea din Melk, în Austria. De acolo am călătorit la Barcelona, apoi la Pamplona şi Burgos. Într-unul dintre aceste oraşe m-a informat că părăsise şcoala de muzică şi nu mai voia să cânte la vioară. Am încercat să discut acest subiect, dar în sinea mea înţelegeam că şi ea redevenise regina regatului ei, şi acum trebuia să-l guverneze.

În timpul scrierii acestei cărţi, Hilal mi-a trimis două e-mailuri în care spunea că visase că relatam povestea noastră. I-am cerut să aibă răbdare şi nu i-am comunicat cu-adevărat faptul decât când am isprăvit de scris. Nu s-a arătat foarte surprinsă.

Mă întreb dacă aveam dreptate să mă gândesc că, odată pierdută ocazia cu Hilal, vor mai exista alte trei (în fond, opt fete au fost executate în ziua aceea şi întâlnisem deja cinci dintre ele). Astăzi tind mai degrabă să spun că nu voi cunoaşte niciodată răspunsul: dintre cele opt osândite, fata aceea, al cărei nume nu l-am ştiut niciodată, era singura care mă iubise cu adevărat.

Deşi nu mai lucrăm împreună, le mulţumesc Lenei, lui Iuri Smirnov şi Editurii Sofia pentru experienţa unică de a fi străbătut Rusia cu trenul.

Rugăciunea folosită de Hilal la Novosibirsk ca să mă ierte a fost deja rostită de alte persoane. Când spun în carte că

am auzit-o în Brazilia, mă refer la spiritul lui André Luz, un băieţel.

În încheiere, aş vrea să atrag atenţia asupra exerciţiului cu inelul de lumină. Aşa cum am mai menţionat, orice revenire în trecut fără a avea nişte cunoştinţe minime despre proces poate avea consecinţe dramatice şi dezastruoase.

SFÂRŞIT

1 J. L. Borges, Opere, vol. 2, traducere de Darie Novăceanu, Editura Univers, Bucureşti, 1999, p. 119. (N. Tr.)

2 Imediat după conferinţă l-am căutat pe bărbatul cu mustaţă. Numele lui era Christian Dhellemmes. După acel episod, am schimbat între noi câteva e-mailuri, dar nu ne-am mai întâlnit niciodată. A murit în ziua de 19 iulie 2009, la Tarbes, în Franţa. (N. A.)